

Sammanträde med:

Regional tillväxtnämnd

Sammanträdesdatum: 2020-05-27

Tid: kl. 10:00-16:00

Plats: Konferensrum Eken, Eklundavägen 1 Örebro

Eventuella gruppmöten med teknik ordnas av respektive parti, kl. 9.00-10.00

Följande lokaler är bokade:

(S) (KD) (C) Linden, Eklundavägen 1

(M) (L) Boken, Eklundavägen 2, (MP) ansluter enligt överenskommelse

Meddela förhinder snarast möjligt till nämndsekreterare June Fors,

june.fors@regionorebrolan.se eller telefon 019-602 71 73.

Du som är ersättare meddelar om du kommer att närvara.

Tänk på våra allergiker och undvik starka dofter.

Nämndens sammanträde den 27 maj 2020 kommer att äga rum i konferensrum Eken, Eklundavägen 1. Mot bakgrund av rådande pandemi, och det beslut som regionfullmäktige har fattat om möjlighet till distansmöten, kommer det att vara möjligt att delta på sammanträdet på distans.

Ledamot/ersättare som önskar delta på distans ska anmäla det till nämndsekreteraren senast två dagar i förväg.

Ledamöter kallas

Irén Lejegren (S), ordförande
Torbjörn Ahlin (C), vice ordförande
Willhelm Sundman (L), 2:e vice ordförande
Rolf Karlsson (S)
Yvonne Nilsson (S)
Bulent Oktay (S)
Theres Andersson (S)
Annalena Järnberg (S)
Bo Rudolfsson (KD)
Tom Rymoén (M)
Torbjörn Appelqvist (M)
Fredrik Persson (MP)
Patrik Nyström (SD)
Fredrik Dahlberg (SD)
Kenneth Lantz (V)

Ersättare underrättas

Ingrid Båve (S)
Bror-Erik Israelson (S)
Margareta Scherlund (S)
Malko Prince M'peti Eliya (KD)
Anders Lycketeg (C)
Anna Danielsson (M)
Magnus Johansson (M)
Florencia Aroca López (M)
Sergej Salnikov (SD)

1. Protokollsjustering

Förslag till beslut

Regional tillväxtnämnd beslutar

att Anders Brandén (M) med Torbjörn Appelqvist (M) som ersättare justerar dagens protokoll.

Protokollet ska vara justerat senast den 10 juni 2020.

2. Position gällande Infrastruktur för alternativa bränslen

Diarienummer: 20RS2846

Föredragande: Katja Hagström

Förslag till beslut

Regional tillväxtnämnd beslutar

att förslaget till position godkänns som Region Örebro läns svar till Europeiska kommissionen.

Sammanfattning

Som ett led i att Kommissionen genomför en översyn av direktivet om infrastruktur för alternativa bränslen (2014/94/EU) har Region Örebro län valt att positionera sig politiskt i frågan.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regional tillväxtnämnd 200527, Position om infrastruktur för alternativa bränslen
- Position om Infrastruktur för alternativa bränslen
- Evaluation of the Directive on the Deployment of Alternative Fuels Infrastructure

3. Eget initiativ – Position om EU:s skogsstrategi

Diarienummer: 20RS4523

Föredragande: Gordon Hahn

Förslag till beslut

Regional tillväxtnämnd beslutar

att ställa sig bakom förslaget till position om EU:s skogsstrategi samt

att paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

En egen position är framtagen på eget initiativ i relation till EU:s skogsstrategi och en nuvarande uppdatering av den samma. Följande ståndpunkter är en sammanfattning av innehållet i positionen:

Region Örebro län välkomnar uppdateringen av EU:s skogsstrategi och är positiv till EU-kommissionens helhetssyn på skogen. Skogen spelar en viktig roll i alla dimensioner av övergången till ett mer hållbart Europa. Skogens ekosystemtjänster är viktiga ur ett ekologiskt, ekonomiskt och ett socialt hållbarhetsperspektiv.

Med utgångspunkt i region Örebro läns utvecklingsstrategi och uppsatta mål uppmanar Region Örebro län Europeiska kommissionen att:

- Ta hänsyn till nationella och regionala skillnader i EU när det gäller skogsmark, skogsbruk och biologisk mångfald.
- Betona skogens biologiska, ekonomiska och sociala värden i EU:s skogsbruksstrategi.
- Understryka den ovärderliga rollen skog, skogssektorn och skogsbruk har i en ambitiös klimatpolitik och övergången till en cirkulär bioekonomi.
- Betona att effektivare och hållbar användning av skogsbiomassa krävs för att uppfylla EU:s klimat- och energipolitiska mål.
- Betrakta naturturism som en del av EU:s skogliga bioekonomi.
- Förstå värdet av skogar för att öka folkhälsan i EU.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regional tillväxtnämnd 200527, Position om EUs skogsstrategi
- Position om EUs skogsstrategi

4. Remissvar – EUs vitbok om artificiell intelligens

Diarienummer: 20RS4344

Föredragande: Gordon Hahn

Förslag till beslut

Regional tillväxtnämnd beslutar

att ställa sig bakom förslaget till remiss om EUs vitbok om artificiell intelligens samt

att paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

EU Kommissionen har lanserat en vitbok om artificiell intelligens (COM(2020)65) i syfte att främja ett europeiskt ekosystem av spetskompetens på AI området. I samband med ett officiellt samråd om vitboken har Region Örebro län valt att positionera sig politiskt i frågan.

Region Örebro län håller med vitboken om att Artificiell intelligens (AI) är en strategisk teknik som erbjuder många fördelar för medborgarna och ekonomin, inte minst utifrån att förbättra hälso- och sjukvården, begränsa klimatförändringarna och effektivisera produktionssystemen. Men AI medför också risker i form av t.ex. säkerhet, diskriminering, otydliga beslutsvägar och intrång i privatlivet. Därför välkomnar vi Kommissionens vitbok om artificiell intelligens och de åtgärder som den innehåller om att fastställa rättsliga krav, men framförallt att effektivisera forskningen, främja samarbete mellan medlemsstaterna och öka investeringarna i utveckling och spridning av AI för att öka forskning och tillämpning av AI i Europa.

I remissvaret återfinns flera mer specifika ståndpunkter om Vitboken.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regional tillväxtnämnd 200527, EUs vitbok om artificiell intelligens
- Remissvar för EUs vitbok om artificiell intelligens

5. Information

1. AI Impact lab - Amy Loutfi
2. Lägesrapport för FOOD-projektet - Holdingbolaget
3. Utveckling av restauranghögskolan i Grythyttan - Irén Lejegren
3. Lägesrapport för projekt Personen Alfred Nobel, hans anda och livsgärning, diarienummer 19RS10041 – Ola Ström
4. Beviljade medel till projekt för åren 2017-2019 - Lena Kihl
5. Beviljade medel till företagsstöd 2017-2019 - Malena Pirsech, *bilaga*
6. Aktuellt inom EU - Rasmus Bergander
7. Mobilitetsstöd nationellt 2020 - Ewa Lindberg, *bilaga*
8. Lägesrapporter från Kävesta folkhögskola och Fellingsbro folkhögskola med anledning av Coronapandemin - Torkel Freed, Lisa Rosander *bilagor*
9. Åtgärder för budget i balans för verksamheten på Klerkgatan, Fellingsbro folkhögskola - Torkel Freed

Underlag

- Slutredovisade projekt 2019 inom område regional tillväxt anslaget 1_1
- Beviljade medel till företagsstöd 2017-2019
- Mobilitetsstöd - 3 st skrivelser
- Lägesrapport om corona från Kävesta folkhögskola
- Lägesrapport om corona från Fellingsbro folkhögskola

6. Verksamhetsberättelse med bokslut 2019 för Kävesta folkhögskola

Diarienummer: 20RS4609

Föredragande: Lisa Rosander

Förslag till beslut

Regionala tillväxtnämnden beslutar

att fastställa verksamhetsberättelsen med bokslut för 2019 för Kävesta folkhögskola.

Sammanfattning

Kävesta folkhögskola har med utgångspunkt från Folkbildningsrådets direktiv och uppdraget från Region Örebro län genomfört 2019 års verksamhet.

Verksamhetsberättelsen beskriver hur Kävesta folkhögskola har arbetat för att uppnå syften, mål och uppdrag.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regional tillväxtnämnd 200527, Verksamhetsberättelse med bokslut 2019 för Kävesta folkhögskola
- Verksamhetsberättelse med bokslut 2019 för Kävesta folkhögskola

7. Verksamhetsplan med budget 2020 för Kävesta folkhögskola

Diarienummer: 20RS4612

Föredragande: Lisa Rosander

Förslag till beslut

Regionala tillväxtnämnden beslutar

att fastställa verksamhetsplan med budget för 2020 för Kävesta Folkhögskola.

Sammanfattning

Kävesta folkhögskola har med utgångspunkt från Folkbildningsrådets direktiv och uppdraget från Region Örebro län utformat verksamhetsplanen med budget för 2020.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regional tillväxtnämnd 200527, Verksamhetsplan med budget 2020 Kävesta folkhögskola
- Verksamhetsplan med budget 2020 Kävesta folkhögskola

8. Verksamhetsberättelse med bokslut 2019 för Fellingsbro folkhögskola

Diarienummer: 20RS4611

Föredragande: Torkel Freed

Förslag till beslut

Regionala tillväxtnämnden beslutar

att fastställa verksamhetsberättelse med bokslut för 2019 för Fellingsbro folkhögskola.

Sammanfattning

Fellingsbro folkhögskola har med utgångspunkt från Folkbildningsrådets direktiv och uppdraget från Region Örebro genomfört 2019 års verksamhet. Verksamhetsberättelsen beskriver hur Fellingsbro folkhögskola har arbetat för att uppnå syften, mål och uppdrag.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regional tillväxtnämnd 200527, Verksamhetsberättelse med bokslut 2019 Fellingsbro folkhögskola
- Verksamhetsberättelse med bokslut 2019 Fellingsbro folkhögskola

9. Verksamhetsplan med budget 2020 för Fellingsbro folkhögskola

Diarienummer: 20RS4613

Föredragande: Torkel Freed

Förslag till beslut

Regionala tillväxtnämnden beslutar

att fastställa verksamhetsplan med budget för 2020 för Fellingsbro folkhögskola.

Sammanfattning

Fellingsbro folkhögskola har med utgångspunkt från Folkbildningsrådets direktiv och uppdraget från Region Örebro län utformat verksamhetsplanen med budget för 2020.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regional tillväxtnämnd 200527, Verksamhetsplan med budget 2020
- Verksamhetsplan med budget 2020 Fellingsbro folkhögskola

10. Omfördelning av anslaget 1:1 mellan projekt och företagsstöd

Diarienummer: 18RS7061

Föredragande: Lena Kihl

Handlingar skickas ut senare.

11. Verksamhetsplan 2020-2022 Business Region Örebro (BRO)

Diarienummer: 20RS4868

Föredragande: Kristina Eklöf

Förslag till beslut

Regional tillväxtnämnd beslutar

att godkänna verksamhetsplanen 2020-2022 för Business Region Örebro.

Sammanfattning

Business Region Örebro är regionens samarbetsorgan för tillväxt- och näringslivsfrågor. Målen för verksamheten är att:

- förbättra näringslivets förutsättningar och konkurrenskraft i regionen såväl nationellt som internationellt.
- bidra till att Örebroregionen upplevs som attraktiv och att befintliga och nya företag ges goda förutsättningar att utvecklas.
- i samverkan utveckla kommunernas näringslivsfunktioner i deras arbete med lokala företag.

Business Region Örebro ska stärka samverkan, erfarenhets- och kunskapsutbyte för länets näringslivsansvariga samt möjliggöra ett effektivt och systematiskt analysarbete. Genom samlade resurser ska Business Region Örebro erbjuda ett professionellt och effektivt stöd i det investeringsfrämjande och tillväxtskapande arbetet.

Verksamhetsplanen innehåller sex områden

- Näringslivsfrämjande utvecklingsarbete
- Investering och etablering
- After care
- Kommunservice och företagsklimat
- Marknadsföring
- Ekonomi och finansiering

Finansiering av verksamheten styrs i nyligen reviderade avtal mellan samtliga kommuner i länet och Region Örebro län.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regional tillväxtnämnd 200527, Verksamhetsplan Business Region Örebro 2020-2022
- Övergripande verksamhetsplan och budget 2020-2022, Business Region Örebro

12. Regional handlingsplan för kompetensförsörjning

Diarienummer: 19RS5298

Föredragande: Maria Svensson Hallberg

Förslag till beslut

Regional tillväxtnämnd beslutar

att anta Regional handlingsplan för kompetensförsörjning, samt

att förvaltningen Regional utveckling får i uppdrag att följa frågan om förändrad behov av kompetensförsörjning med hänsyn till rådande arbetsmarknadsläge på grund av coronapandemin.

Sammanfattning

I mars 2018 antogs den regionala utvecklingsstrategin, RUS. Den uttrycker länets aktörers samlade vilja och fungerar som en plattform för att tillsammans utveckla vårt län. Ett av de prioriterade områdena är kompetensförsörjning och matchning. Handlingsplanen utgör en ram och ett stöd för att utvecklings- och förändringsarbetet tydligare definieras samt därefter kan initieras och drivas mot den gemensamma målbilden.

I ett regionalt tillväxtperspektiv handlar kompetensförsörjning i grunden om att säkerställa att arbetsgivare, privata och offentliga får tillgång till den kompetens som efterfrågas. Handlingsplanen tar utgångspunkt i tre definierade strategiska inriktningar: möt arbetskraftsefterfrågan i briststyrken och regionala styrkeområden, förbättra arbetsgivarnas strategiska kompetensförsörjningsarbete och riv hinder för utsatta grupper på arbetsmarknaden. För att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin avseende kompetensförsörjning och matchning har länets aktörer tillsammans med Region Örebro län tagit fram och prioriterat insatsområdena som bör ligga till grund för utvecklingsinsatser.

Regionala tillväxtnämnden beslutade i september 2019 att skicka handlingsplanen på remiss. Alla inkomna remissvar redovisades och förslag på handlingsplan beredes på tillväxtnämnden möte i april 2020. Målsättningen är att den regionala handlingsplanen för kompetensförsörjning beslutas i regionala tillväxtnämnden under våren 2020.

I slutet av februari och början av mars var coronapandemin ett faktum men de långsiktiga konsekvenserna och påverkan för företag och arbetsmarknaden är fortfarande svåra att överblicka. Nya insatser och prioriteringar inom det regionala arbetet med kompetensförsörjning kan komma att behöva göras när det finns bättre underlag och kunskap om påverkan på den lokala- och regionala arbetsmarknaden. Utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser som ligger till grund för en bra utbildningsplanering i linje med den regionala efterfrågan kommer tas fram under 2021-2022.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regional tillväxtnämnd 200527, Regional handlingsplan för kompetensförsörjning
- Regional handlingsplan för kompetensförsörjning

13. Remissvar på valideringsdelegationens slutbetänkande Validering - för kompetensförsörjning och livslångt lärande (SOU 2019:69)

Diarienummer: 20RS2853

Föredragande: Maria Svensson Hallberg

Förslag till beslut

Regional tillväxtnämnd beslutar

att godkänna redovisat förslag till svar som Region Örebro läns svar till Utbildningsdepartementet.

Sammanfattning

I slutbetänkandet ”Validering – för kompetensförsörjning och livslångt lärande” (SOU 2019:69) lämnar delegationen förslag till åtgärder för ett sammanhållet, nationellt och permanent system för validering för att fler personer ska kunna få sitt kunnande kartlagt, bedömt och erkänt.

Valideringsdelegationen föreslår bland annat:

- En ny, gemensam, definition av validering.
- En ny förordning med generella bestämmelser om validering.
- Ökad tydlighet om validering inom högskolan och yrkeshögskolan.
- En nationell strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande.
- Ett råd för validering under ledning av ansvarigt statsråd.
- Kompetensförsörjning ska vara en grunduppgift för regionerna.
- Statsbidrag för vidareutveckling av branschvalidering.
- Ökad tillgång till validering i komvux genom en skyldighet för kommunerna att erbjuda elever validering och en ökad tydlighet om kartläggning, bedömning och dokumentation vid validering.

Region Örebro län ställer sig bakom remissförslaget. Remissvaret fokuserar främst på avsnitten kring den regionala rollen i utformandet och upprätthållandet av regionala strukturer för kompetensförsörjning och validering. Det är viktigt att Regionalt tillväxtansvarig aktör får ett funktionellt mandat och sammanhang i relation till nationell och lokal nivå.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regional tillväxtnämnd 200527, remissvar validering för kompetensförsörjning och livslångt lärande
- Förslag remissvar Valideringsdelegationens slutbetänkande
- Sammanfattning av remiss - Valideringsdelegationens slutbetänkande Validering - för kompetensförsörjning och livslångt lärande SOU 2019:69

14. Anmälnings- och meddelandeärenden

Darienummer: 19RS10494

Föredragande:

Förslag till beslut

Regional tillväxtnämnd beslutar

att godkänna redovisningen.

Sammanfattning

Regional tillväxt nämnd har överlåtit sin beslutanderätt till ordförande eller tjänsteman i enlighet med gällande delegationsordning. Dessa beslut ska redovisas till regionala tillväxtnämnden.

Anmälningsärenden:

1. Beslut om avtal tecknat av förvaltningschef enligt punkt 1.2, Personuppgifts-biträdesavtal mellan Region Örebro län och Föreningen Vård- och omsorgscollege. Dnr 20RS1555.
2. Beslut av områdeschef för Näringslivsutveckling enligt punkt 3.3 för perioden 2020-02-26—2020-04-21, diarienummer 20RS2919 med flera.
3. Beslut av regional tillväxtnämnds ordförande enligt punkt 1.5, Ökad finansiering till ALMI 2020, diarienummer 20RS4765.
4. Beslut av regional tillväxtnämnds ordförande enligt punkt 1.5, Omställningscheckar till företag, diarienummer 20RS4379.

Meddelandeärenden:

5. Avslutade projekt 2019 inom område regional tillväxt anslaget 1:1, diarienummer 20RS1442.
6. Rapport - Ny samverkansmodell för arbetet med turism och besöksnäringen i regionen, diarienummer 20RS4996.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regional tillväxtnämnd 200527, Anmälnings- och meddelandeärenden
- Delegationsbeslut - Personuppgiftsbiträdesavtal
- Företagsstöd 2020-05-27
- Ökad finansiering för ALMI
- Ordförandebeslut - Omställningscheckar till företag i Örebro län
- Avslutade projekt 2019 inom område regional tillväxt anslaget 1_1
- Ny samverkansstruktur för turism och besöksnäringen i regionen

15. Presentationer vid sammanträdet

2

Position gällande Infrastruktur för alternativa bränslen

20RS2846

Position gällande Infrastruktur för alternativa bränslen

Förslag till beslut

Regional tillväxtnämnd beslutar

att förslaget till position godkänns som Region Örebro läns svar till Europeiska kommissionen.

Sammanfattning

Som ett led i att Kommissionen genomför en översyn av direktivet om infrastruktur för alternativa bränslen (2014/94/EU) har Region Örebro län valt att positionera sig politiskt i frågan.

Ärendebeskrivning

Som ett led i att Kommissionen genomför en översyn av direktivet om infrastruktur för alternativa bränslen (2014/94/EU) har Region Örebro län (regionen) valt att positionera sig politiskt i frågan. Region Örebro län anser att målen i direktivet om distribution av alternativa bränslen fortfarande är aktuella. Regionen anser dock att det kan komma att finns ett behov av att göra ändringar i direktivet beträffande att öppna för möjligheten att i framtiden lägga till andra miljövänliga drivmedel för att uppmuntrar fortsatt forskning och innovation inom området. Dessutom behöver det övervägas om naturgas som produceras av fossila källor fortfarande bör inkluderas i direktivet. Region Örebro län anser vidare att det finns ett behov att inkludera andra transportsätt som till exempel järnväg och luftfart i direktivet.

Region Örebro län anser också att vid utbyggnaden av infrastruktur för alternativa bränslen är det viktigt att alla bränslen hanteras likvärdigt. Dock har det identifieras att infrastruktur för vissa alternativa bränslen saknas nästan helt. Ett sådant är vätgas där det idag sker en stor utveckling av fordon, men infrastrukturen saknas i väsentlig grad.

Tjänsteställe, handläggare
Energi och klimat, Katja Hagström

Sammanträdesdatum
2020-05-27

FöredragningsPM
Dnr: 20RS2846

Regionen anser också att det behöver skapas ekonomiska incitament, till exempel skattebefrielse, för alternativa bränslen.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Utredningen har ingen påverkan på barnperspektivet men kan påverka miljö- och jämställdhet. Utbyggnaden av infrastruktur för alternativa bränslen kan bland annat leda till ökad användning av alternativa bränslen samt lokal produktion. Användning av alternativa bränslen har en positiv miljöpåverkan genom att i första hand ge en reduktionen av utsläpp av växthusgaser hand. Andra miljönyttor av till exempel produktion av biogas är till exempel återcirkulering av växtnäringsämnen och förbättrad markkvalitet. Lokal produktion av alternativa bränslen som till exempel biogas, el och vätgas kan också vara en del i ett kretslopp- och beredskapsperspektiv och skulle kunna leda till försörjningstrygghet, landsbygdsutveckling, sysselsättning och industriell utveckling.

Ekonomiska konsekvenser

Ställningstagandet kan ha positiva effekter för transportnäringen i regionen samt kunna leda till innovations- och näringslivsutveckling i regionen om produktion av alternativa bränslen ökar lokalt.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regional tillväxtnämnd den 27 maj 2020.

Position Infrastruktur för alternativa bränslen.

Petter Arneback
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till:

Europeiska kommissionen

Tjänsteställe, handläggare
Regional utveckling, Gordon Hahn

Datum
2020-03-10

Beteckning
Dnr 20RS2846

Infrastruktur för alternativa bränslen

Region Örebro läns position

Som ett led i att Kommissionen genomför en översyn av direktivet om infrastruktur för alternativa bränslen (2014/94/EU) har Region Örebro Län valt att positionera oss politiskt i frågan.

Region Örebro län är beläget i centrala Sverige med huvuduppgift att organisera och tillhandahålla vård för våra 300 000 invånare. Region Örebro län ansvarar även för kollektivtrafik, infrastrukturplanering, logistik och regional tillväxt.

Relevansen av en väl utbyggd infrastruktur för alternativa bränslen

Region Örebro län anser att målen i direktivet om distribution av alternativa bränslen (2014/94/EU) fortfarande är aktuella, det vill säga att öka investeringarna i infrastruktur för alternativa bränslen, säkerställa driftskompatibilitet för infrastruktur för alternativa bränslen, öka konsumenternas medvetenhet om alternativt drivna fordon samt säkerställa integrering av elektromobilitet i elsystemet. Det krävs ett holistiskt perspektiv för att klara omställningen inom drivmedelsbranschen. Region Örebro län anser dock att det kan komma att finnas ett behov av att göra ändringar i direktivet beträffande att öppna för möjligheten att i framtiden lägga till andra miljövänliga drivmedel för att uppmuntrar fortsatt forskning och innovation inom området. Dessutom behöver det övervägas om naturgas som produceras av fossila källor fortfarande bör inkluderas i direktivet. Region Örebro län anser vidare att det finns ett behov av att inkludera andra transportsätt som till exempel järnväg och luftfart.

Region Örebro län hävdar att de främsta utmaningarna gällande en väl använd infrastruktur för alternativa bränslen är avsaknad av konsumentacceptans och avsaknad av adekvat infrastruktur. Vid utbyggnaden av infrastruktur för alternativa bränslen är det viktigt att alla bränslen hanteras likvärdigt. Region Örebro län har dock identifiera att infrastruktur för vissa alternativa bränslen nästan saknas helt. Ett sådant är vätgas där det idag sker en stor utveckling av fordon, men infrastrukturen saknas i väsentlig grad. Flytande biogas är viktigt ersättning av fossilbränslen för tung

Postadress
Region Örebro län
Regionkansliet
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 2, Örebro
Tel: 019-602 70 00
Fax: 019-602 70 08

trafik men produceras i mycket liten skala. Region Örebro län anser att det behöver skapas ekonomiska incitament, till exempel skattebefrielse, för alternativa bränslen.

Region Örebro län anser att nya rörlighetsmönster och nya affärsmodeller som lett till ökad medvetenhet om miljöaspekter och hållbarhet, alternativ teknik och ökande användning av förnybara energikällor, införande av begränsningar för användning av fordon i stadsområden och att den totala sänkningen av fordonspriset för dessa bilar har positivt påverkat infrastrukturen för alternativa bränslen i vår region.

Direktivets mervärde

Region Örebro län anser att infrastrukturen för alternativa bränslen i vår region är begränsad och i behov av ytterligare åtgärder. Direktivet har i viss mån bidragit till investeringsvilja i vår region, främst utifrån att det är viktigt att lyfta upp frågan på policynivå samt aktualisera samtalet om behovet.

Region Örebro län anser att direktivet (2014/94/EU) har bidragit till utvecklingen i regionen gällande infrastrukturen för alternativa bränslen. Det är svårt att direkt tillskriva insatser i regionen till direktivet, men Region Örebro län anser att det är viktigt att ha ett direktiv om frågan som kan stödja omställningen till koldioxidneutral fordonsflotta i Europa.

Region Örebro län

Irén Lejegren

Ordförande i regional tillväxtnämnd

Deployment of Alternative Fuels Infrastructure (2014/94/EU)

Position of Region Örebro Council

As part of the Commission's review of the Alternative Fuels Infrastructure Directive (2014/94 / EU), Region Örebro Län has chosen to position ourselves politically on the issue.

Region of Örebro County is located in the heart of Sweden with the main task of organizing and providing care for our 300,000 inhabitants. Region Örebro County is also responsible for public transport, infrastructure planning, logistics and regional growth.

Relevance of the Directive and its provisions

Region Örebro County believes that the objectives set up in the directive on the Deployment of Alternative Fuels Infrastructure (2014/94/EU) still are appropriate, i.e. increase investments in Alternative Fuels Infrastructure, ensure interoperability of Alternative Fuels Infrastructure, increase consumer awareness of alternative(ly) fueled infrastructure, increase consumer awareness of alternative(ly) fueled vehicles and ensure integration of electromobility into the electricity system. A holistic perspective is needed to cope with the transition in the fuel industry. Although, Region of Örebro County believe that there is a need to make changes in the directive regarding inclusion of new environmental friendly fuels to encourages continued research and innovation as well as considering if gas produced by fossil sources still should be included in the directive. Region of Örebro County also consider that there is a need to include other transport modes, such for example rail and aviation.

Region Örebro County argues that the main challenges regarding a well-used alternative fuel infrastructure are the lack of consumer acceptance and the lack of adequate infrastructure. When developing alternative fuels infrastructure, it is important that all alternative fuels are handled equally. However, the region of Örebro County has identified that infrastructure for some alternative fuels is almost completely lacking. One such is hydrogen gas, where there is a large development of vehicles today, but the infrastructure does essentially not exist in some areas. Liquid biogas is an important replacement of fossil fuels for heavy traffic, but are produced on a very small scale. The Örebro County Region believes that financial incentives, such as tax exemptions, need to be created for alternative fuels.

Region Örebro County considers that new mobility patterns and new business models that has led to increased awareness of environmental aspects and sustainability, new alternatively fueled technologies and increasing use of renewables, adoption of restrictions for the use of vehicles in urban areas and that overall reduction in the price of vehicles have all positively affected the level of uptake of alternative fuels infrastructure in our region.

Effectiveness of the Directive

Region Örebro County characterize the current level of publicly accessible deployment of alternative fuels infrastructure in our region to be very limited and in a need to further actions. The directive has to some extent contributed to the level of investments in alternative fuels infrastructure in our region, mainly on the basis that it is important to raise the issue at the policy level and update the conversation on the need.

Region Örebro County believes that the Directive on the Deployment of Alternative Fuels Infrastructure (2014/94/EU) has contributed to the development in the region regarding the alternative fuels' infrastructure. It is difficult to directly attribute efforts in the region to the directive, but Region of Örebro County believe it is important to have a directive on the issue that can support the transition to carbon-free vehicle fleet in Europe.

Region Örebro County

Irén Lejegren
County commissioner

Evaluation of the Directive on the Deployment of Alternative Fuels Infrastructure (2014/94/EU)

1. Objectives of the study

The European Commission is conducting an evaluation of the [Directive on the Deployment of Alternative Fuels Infrastructure 2014/94/EU](#) (henceforth the Directive or AFID).

The Directive was adopted in 2014 and creates a common framework of measures for the deployment of alternative fuels infrastructure (AFI) in the EU.

The Directive requires Member States to set up long-term National Policy Frameworks (NPFs) for the development of the market as concerns alternative fuels and the planning of the deployment of relevant alternative fuels infrastructure. It also stipulates requirements for the rollout of alternative fuels infrastructure along the core network of the Trans-European Transport Network (TEN-T) and its urban nodes - with different milestones for 2020, 2025 and 2030 for different alternative fuels. The Directive sets common technical specifications for recharging and refuelling stations that aim at ensuring interoperability and adequate consumer information. It covers electricity (including shore-side electricity for ships), hydrogen, and natural gas (CNG for light duty road and LNG for heavy duty road, maritime and inland waterway transport).

The Commission has contracted a team led by consultants Ricardo (including Transport and Environmental Policy Research (TEPR) and E3-Modelling (E3M)) to undertake a support study for the European Commission for the evaluation of the Directive.

The objective of the study is to provide a comprehensive evaluation of the Directive and to collect and analyse evidence to help assess whether it has achieved its objectives in an effective and efficient manner. In addition, the study aims to determine whether its objectives and priorities remain relevant with emerging needs and consistent with other EU policies and priorities. It aims to provide an overall assessment of how successful the Directive has been in achieving its objectives and it will examine the progress made across the relevant policy areas.

In the context of the study we are organising surveys with national and local authorities, with direct experience in the development of National Policy Frameworks and the implementation of measures related to the Directive

The objectives of the interviews are to obtain your input and data (where relevant) on the evaluation of the Directive on the deployment of alternative fuels infrastructure.

The roadmap of the evaluation process can be found [here](#).

If you have any questions, please do not hesitate to contact us at AFInfrastructure.Eval@ricardo.com

2. Introduction to the survey

To facilitate the development of the survey in multiple languages, the EU machine translation tool has been used. Therefore, please accept our apologies in advance if you find any errors in translation. Please contact AFInfrastructure.Eval@ricardo.com, if you require further assistance.

This survey is intended to gather feedback from regional/local authorities to support the evaluation of the AFID from national authorities who have experience with the development of National Policy Frameworks since 2014.

It may be the case that not all questions will be relevant for your organisation or you may not be in a position to respond to them. In these instances, you can simply select “Do not know” or “Not applicable”.

We appreciate that there may be more than one authority/department in your region/urban or local area that has been involved or are responsible for the implementation of specific measures related to the promotion of alternative fuels infrastructure. Thus, we would like to ask you to forward the invitation email to the appropriate contact point in the other authorities that are responsible and ask them to complete the survey.

Alternatively, if it is considered more appropriate, you can coordinate with them when responding to the question and submit a single response indicating all the organisations involved. However, we expect that this may be particularly challenging, and it may not be possible to prepare the response within the period that the survey will remain open.

The survey is expected to remain open for eight weeks. The deadline for the submission of your answers is **26th March 2020**.

Note: You can only take the survey once (one response per computer). You can save the progress you have made in filling out your survey and complete it at a later time - once you open the link to the survey on the same computer and the same browser you will be directed to the same page of the questionnaire where you left, with your previous responses saved. You can also print a pdf format of the survey if this is convenient in developing your responses.

3. Use of your input

The study team will make use of your contribution (information/data provided) only for the needs of this study and of the underlying evaluation report prepared by the Commission services. Your responses will be shared with the Commission services. Please indicate how you would like us to present the information provided during our discussion and any other information or data you provide to us:

Select one of the following:

- Your contribution will be referenced to the organisation represented

18 (370)

- Your contribution will be anonymised (i.e. without the name/name of the organisation but with affiliation to industry sector, e.g. “local authority, transport operator representative, environmental NGO”)

4. Contact information

4.1 In order to analyse the input to this survey, we would ask you to provide some personal information (name, email address, telephone number, etc.). Undertaking this survey means you are providing consent to Ricardo to store your data for the purposes of the study. Your personal data will not be shared with any third party outside of this study and your responses will be treated as specified in the box above (see 'Use of your input'). You can read our policy on how we process data [here](#).

Member State

Sweden

Name of region/urban or local area

Örebro County

Name of responding authority

Region Örebro County

Specific department (if relevant)

Contact name

Katja Hagström

Position/role in the organisation

Development leader - Environment, climate and energy

Email address

katja.hagstrom@regionorebrolan.se

Telephone number

0046 19 602 24 92

4.2 Please identify the policy areas that your administration/department is responsible for (please select all that are applicable):

☐	19 (370)	Select
--------------------------	----------	--------

a. Transport sector policy (general)	☐
b. Road transport	☐
c. Maritime transport	☐
d. Aviation transport	☐
e. Rail transport	☐
f. Urban transport	☐
g. Climate change adaptation/mitigation	☒
h. Environmental policy (air quality, noise, waste etc.)	☒
i. Energy policy	☒
j. Social/employment policy (including transport sector)	☐
k. Industrial/R&D/Innovation policy	☐
l. Other area (please indicate below)	☐

Other area:

5. Relevance of the Directive and its provisions

The following set of questions ask you to provide input to help us understand the relevance of the Directive's objectives, targets and provisions reflecting on the ongoing political, economic, technological and social developments. Key aspects are the extent to which the scope (in terms of fuels and modes covered) and the approach (based on Member States National Policy frameworks and indicative targets) are appropriate in view of the development, especially in view of the policy objectives concerning the decarbonisation of transport.

5.1 At the time of the adoption of the Directive, the identified challenges for the uptake of Alternative Fuels in the EU were:

- **Technological and commercial short-comings:** The network for the provision of electricity, hydrogen and natural gas (LNG for trucks and waterborne transport and CNG for road transport vehicles) was considered insufficient compared to a network that would be necessary to enable market uptake of these fuels and was not likely to become available in the near future.
- **Lack of consumer acceptance:** Full scale deployment and commercialisation of alternative fuels was considered hampered by poor acceptance by potential consumers, due to perceived distance needs, knowledge of availability of recharging/refuelling stations, longer refuelling times than they are accustomed to, high cost of Alternatively Fuelled Vehicles compared to conventional internal combustion engine vehicles.
- **Missing adequate infrastructure:** The industry was reluctant to invest in alternative fuel vehicles due to concern of viability and profitability in the absence of sufficient network of refuelling/recharging

points (and vice versa). There was a 'chicken and egg' problem between vehicles and investing in infrastructure.

In your view, to what extent are the challenges described above are still relevant today?

	Do not know	Not at all	To a limited extent	To some extent	To a significant extent	Fully
1. Technological and commercial short-comings	☐	☐	☐	☒	☐	☐
2. Lack of consumer acceptance	☐	☐	☐	☐	☒	☐
3. Missing adequate infrastructure	☐	☐	☐	☐	☒	☐

Please explain your answer (e.g. what is the reason that these challenges may not be as relevant today?):

In particular, we believe that the infrastructure around hydrogen needs to be expanded further. Today, there is a great development of vehicles running on hydrogen, but the infrastructure for hydrogen is essentially lacking. Liquid biogas is important for heavy traffic but is produced on a very small scale. The Örebro County Region believes that financial incentives must be created for liquid biogas.

5.2 Based on your experience, how (if at all) have the following developments affected (positively or negatively) the level of uptake of Alternative Fuels Infrastructure in your region?

	Do not know	Not relevant	Positive impact (increase in uptake)	No impact	Negative impact (decrease in uptake)
1. Increase in level of e-commerce/ increase online purchase	☐	☒	☐	☐	☐
2. New mobility patterns and new business models (e.g. mobility as a service, ride sharing)	☐	☐	☒	☐	☐
3. Increasing connectivity and digitisation of vehicles	☒	☐	☐	☐	☐
4. New alternatively fuelled technologies and increasing use of renewables	☐	☐	☒	☐	☐
5. Adoption of restrictions for the use of vehicles in urban and suburban areas	☐	☐	☒	☐	☐
6. Smart electricity grid management technologies	☐	☐	☒	☐	☐
7. Improved quality of vehicles (e.g. increased range of electric vehicles)	☐	☐	☒	☐	☐

8. Overall reduction in the price of vehicles

Please explain your answer:

Region Örebro County considers that new mobility patterns and new business models that has led to increased awareness of environmental aspects and sustainability, new alternatively fueled technologies and increasing use of renewables, adoption of restrictions for the use of vehicles in urban areas and that overall reduction in the price of vehicles have all positively affected the level of uptake of alternative fuels infrastructure in our region.

5.3 Are there any other technological, economic, societal/behavioural and/ or environmental developments that have played a positive or negative impact not identified above and that are not properly reflected in the Alternative Fuels Infrastructure Directive?

Please explain your answers:

Knowledge of environmental issues, a new economic sustainable system

5.4 The Directive sets a number of objectives (summarised below). Considering the new issues and challenges identified above, do you think that the objectives are still appropriate?

	Do not know	Not at all	To a limited extent	To some extent	To a significant extent	Fully
1. Increase/trigger investments in Alternative Fuels Infrastructure	☐	☐	☐	☐	☐	☒
2. Ensure interoperability of Alternative Fuels Infrastructure	☐	☐	☐	☐	☐	☒
3. Increase consumer awareness of alternative(ly) fuelled infrastructure (i.e. location, price, availability)	☐	☐	☐	☐	☐	☒
4. Increase consumer awareness of alternative(ly) fuelled vehicles	☐	☐	☐	☐	☐	☒
5. Ensure integration of electromobility into the electricity system	☐	☐	☐	☐	☐	☒

Please explain your answers:

All objectives are relevant in order to do the transition

5.5 As currently stated within the Directive, the alternative fuels are: electricity, hydrogen, biofuels, synthetic and paraffinic fuels, natural gas (including biomethane, CNG and LNG, and LPG).

Do you consider that there is a need to make changes relating to the following aspects?

	Do not know	Not at all	To a limited extent	To some extent	To a significant extent	Fully
1. Exclusion of fuels included in the Directive	☐	☐	☐	☒	☐	☐
2. Inclusion of other modes of transport or alternative fuels emerging that are not currently covered by the Directive	☐	☐	☐	☒	☐	☐

Please explain your answers:

we believe that there is a need to make changes in the directive regarding inclusion of new environmental friendly fuels to encourages continued research and innovation as well as considering if gas produced by fossil sources still should be included in the directive

5.6 Do you consider there there is a need to add new/additional objectives relating to the inclusion of other transport modes (e.g. rail and/or aviation)?

- Do not know
- Not at all
- To a limited extent
- To some extent
- To a significant extent
- Fully

Please explain your answers:

5.7 The Directive (in Article 2) sets out a broad definition of ‘alternative fuel’. It states that **an alternative fuel should be able to (at least in part) substitute for fossil oil sources and have the potential to reduce GHG and pollutant emissions from the sector.**

Please indicate the extent that you agree with each of the following statements:

	Do not know	Strongly disagree	Disagree	Neither disagree or agree	Agree	Strongly agree	Not relevant
1. The inclusion of fossil fuels (e.g. CNG/LNG) as part of the Directive for <u>road - LDV/cars</u> - is still justified	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐
2. The inclusion of fossil fuels (e.g. CNG/LNG) as part of the Directive for <u>road – HDVs</u> - is still justified	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐
3. The inclusion of fossil fuels (e.g. LNG) as part of the Directive for <u>inland waterways</u> is still justified	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐
4. The inclusion of fossil fuels (e.g. LNG) as part of the Directive for <u>maritime transport</u> is still justified	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐
5. There is a need to prioritise the adoption of zero tailpipe emission solutions (i.e. electricity and hydrogen)	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐

Please explain your answers:

6. Effectiveness of the Directive

The following set of questions aim to obtain input on the type of measures in place at your regional/local level to achieve the objectives of the Directive and their impacts. We also ask your view on the role of specific provisions and measures of the Directive (positive or negative) and any other parameters that have played a role in achieving its objectives.

6.1 How would you characterise the current level of publicly accessible deployment of Alternative Fuels Infrastructure in your region/city in each of the following areas:

	Not relevant	Do not know	Non existent	Very limited	Partly developed	Well developed	Fully developed
1. Electricity for road transport –Light duty vehicles (cars and vans) (electromobility)	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐
2. Electricity for road transport – Heavy duty vehicles (coaches and trucks)	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐
3. On shore supply of electricity for maritime transport	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐
4. On shore supply of electricity for inland waterway transport	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐
5. Hydrogen for road transport	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐
6. Liquefied Natural Gas (LNG) for road transport	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐
7. Compressed Natural Gas (CNG) for road transport	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐
8. Liquefied Natural Gas (LNG) for maritime transport/inland navigation	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
9. Electricity supply for use by stationary airplanes at airports	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
10. Other alternative fuel and mode (identify below)	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐

Other alternative fuel and mode:

Ethanol - infrastructure

Please explain your answers:

6.2 Have there been measures in your region/urban/local area concerning the deployment of Alternative Fuels Infrastructure **since the Directive entered into force (2014)**?

These could include legal, financial and non-financial incentives and other administrative measures.

	YES, measures adopted by the national authorities	YES, measures adopted at regional /urban/local level	NO	DO NOT KNOW
1. Measures to promote the deployment of Alternative Fuels Infrastructure in the area of electricity for road transport	☐	☐	☐	☒
2. Measures to promote the deployment of Alternative Fuels Infrastructure in the area of electricity for maritime/inland waterway navigation	☐	☐	☐	☒
3. Measures to promote the deployment of Alternative Fuels Infrastructure in the area of electricity in airports	☐	☐	☐	☒
4. Measures to promote the deployment of Alternative Fuels Infrastructure in the area of natural gas for road transport	☐	☐	☐	☒
5. Measures to promote the deployment of Alternative Fuels Infrastructure in the area of natural gas for maritime/inland waterway navigation	☐	☐	☐	☒
6. Measures to promote the deployment of Alternative Fuels Infrastructure in the area of hydrogen for road transport	☐	☐	☐	☒
7. Measures to promote the deployment of Alternative Fuels Infrastructure to promote the deployment of alternative fuels in infrastructure in public transport services	☐	☐	☐	☒
8. Measures to promote the deployment of Alternative Fuels Infrastructure to promote the	☐	☐	☐	☒

deployment of recharging points not accessible to the public (private electromobility infrastructure (Article 4(3)))				
9. With respect to fuel labelling and graphical expressions at pumps, ensure that relevant, consistent and clear information is made available to consumers	☐	☐	☐	☒

Please provide information on the specific measures adopted:

6.3 Have there been specific measures in your region/urban/local area aiming to address the needs of people with disabilities and older people in relation to the following aspects?

	YES, measures adopted by the national authorities	YES, measures adopted at regional/urban/local level	NO	DO NOT KNOW
1. In relation to accessibility of recharging/refuelling points	☐	☐	☐	☒
2. In relation to ensuring access to information /labelling	☐	☐	☐	☒

Please explain providing examples:

6.4 Considering the current situation in your region/urban/local area, please indicate your level of agreement with the following statements:

	Do not know	Strongly disagree	Disagree	Neither agree nor disagree	Agree	Strongly agree
1. Relevant, consistent and clear information about alternatively fuelled vehicles is available to consumers	☐	☐	☐	☒	☐	☐
2. Prices charged by the operators of publicly accessible recharging points are reasonable,						

easily and clearly comparable, transparent and non-discriminatory	☒	☐	☐	☐	☐	☐
3. All publicly accessible recharging points provide for the possibility for electric vehicle users to recharge on an ad-hoc basis without entering into a contract with the electricity supplier or operator concerned	☐	☐	☒	☐	☐	☐

Please provide information:

6.5 Has the adoption of measures in the context of the Directive led to the increase in the level of investment in Alternative Fuels Infrastructure in your area?

	Not relevant	Do not know	Not at all	To a limited extent	To some extent	To a significant extent	Fully
1. Electricity for road transport (electromobility)	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐
2. On shore supply of electricity for inland and maritime transport	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
3. Hydrogen/fuel cells for road transport	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐
4. LNG/CNG for road transport	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐
5. LNG/CNG for maritime transport/inland navigation	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
6. Aviation ground movement in airports	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
7. Other alternative fuel and mode	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐

Please explain your answers:

6.6 To what extent can the change in the level of investment for Alternative Fuels Infrastructure be attributed to the adoption of the Directive and the associated National Policy Framework and the measures adopted?

- 1. Do not know
- 2. Not at all
- 3. To a limited extent
- 4. To some extent
- 5. To a significant extent
- 6. Fully

Please explain your answers:

The directive has to some extent contributed to the level of investments in alternative fuels infrastructure in our region, mainly on the basis that it is important to raise the issue at the policy level and update the conversation on the need.

6.7 To what extent do you agree with each of the following statements concerning the role of the targets set in the effectiveness of the Directive in terms of attracting higher levels of investment on Alternative Fuels Infrastructure?

	Do not know	Strongly disagree	Disagree	Neither agree or disagree	Agree	Strongly agree	Not relevant
1. The absence of specific and binding targets in the Directive on the level of deployment of Alternative Fuels Infrastructure at EU level <u>limits the effectiveness of the Directive</u>	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐
2. The absence of and specific and binding targets in the Directive on the level of deployment of Alternative Fuels Infrastructure at national level <u>limits the effectiveness of the Directive</u>	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐
3. The targets set in the Directive on the level of deployment of Alternative Fuels Infrastructure at national level are not ambitious enough and limit the effectiveness of the Directive	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐

Please explain your answers:

6.8 In your view, how effective have measures taken (in your region) to promote the deployment of recharging points not accessible to the public been?

	Do not know	Not effective at all	To a limited extent	Somewhat effective	To a significant extent	Extremely effective
1. Regulatory measures	☒	☐	☐	☐	☐	☐
2. Financial incentives	☒	☐	☐	☐	☐	☐
3. Non-financial incentives	☒	☐	☐	☐	☐	☐
4. Other	☒	☐	☐	☐	☐	☐

Please explain your answers:

6.9 To what extent do you agree with each of the following statements?

	Do not know	Strongly disagree	Disagree	Neither disagree or agree	Agree	Strongly agree
1. The focus on core networks and urban nodes in the Directive has attracted higher level of private sector investment than it would have without such focus	☒	☐	☐	☐	☐	☐
2. The financial instruments adopted by Member States have favoured investment in Alternative Fuels Infrastructure across core networks and urban nodes (in comparison to other parts of the network)	☒	☐	☐	☐	☐	☐
3. The focus on core networks and urban nodes has led to						

significant gaps created at other parts of the network and less densely populated areas	☒	☐	☐	☐	☐	☐
---	----------------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Please explain your answers:

6.10 Are you aware of any unintended or unexpected (positive or negative) effects as a result of the implementation of the Directive in any of the following domains:

	Yes	No	Do not know
1. Economic (e.g. in the alternative fuels and the Alternative Fuel Vehicle market)	☒	☐	☐
2. Environmental impacts (e.g. impact outside CO2 and pollutant emissions)	☐	☐	☒
3. Social (e.g. on employment in specific sectors)	☐	☐	☒
4. Spatial impacts (e.g. in terms of the use of urban space)	☐	☒	☐

Please explain your answers:

7 Efficiency

The focus of the analysis of the efficiency is on the costs and resources allocated to the implementation of the Directive and the extent to which they are justified by the benefits achieved, or expected to be achieved.

7.1 Have you been involved in the development of the National Policy Framework and the development of the relevant national targets in accordance with the Alternative Fuels Infrastructure Directive?

- Yes
- No
- Do not know

If YES, please provide us with an estimate of the total costs incurred by your organisation/department for the participation in the development of the National Policy Framework and the development of the relevant national targets in accordance with the Alternative Fuels Infrastructure Directive (please consider human /personnel costs and other financial resources):

- Do not know
- No costs incurred
- <10,000 Euro

- 10,000 to 100,000 Euro
- 100,000 to 1 million Euro
- >1 million Euro

7.2 Please provide estimate of the total costs (in EUROS) for all **actions/measures that your organisation adopted** to promote the adoption/deployment of Alternative Fuels Infrastructure in your region. Please refer to actions/measures that can be **directly linked** with the implementation of the Directive. Please consider one-off and/or ongoing costs that may include human/personnel costs and other financial resources allocated.

	One-off costs to introduce the relevant measure(s)	On-going (annual) costs	Do not know / not applicable / no costs incurred - Please indicate
1. Measures adopted to promote the adoption of Alternative Fuels Infrastructure in the area of electricity for road transport			
2. Measures adopted to promote the adoption of Alternative Fuels Infrastructure in the area of electricity for maritime/inland waterway navigation			
3. Measures adopted to promote the adoption of Alternative Fuels Infrastructure in the area of electricity in airports			
4. Measures adopted to promote the adoption of Alternative Fuels Infrastructure in the area of natural gas for road transport			
5. Measures adopted to promote the adoption of Alternative Fuels Infrastructure in the area of natural gas for maritime/inland waterway navigation			
6. Measures adopted to promote the adoption of Alternative Fuels Infrastructure in the area of hydrogen for road transport			
Total costs for adoption/deployment of Alternative Fuels Infrastructure			

Please provide additional information on types of costs:

7.3 Please provide estimate of the costs (in EUROS) for other **actions/measures that your organisation adopted** that can be directly linked with the implementation of the Directive in each of the following areas:

	One-off costs to introduce the relevant measure(s)	On-going (annual) costs	Do not know / not applicable / no costs incurred - Please indicate
1. Measures adopted to promote the deployment of Alternative Fuels <u>Infrastructure in public transport services</u>			
2. Measures adopted to promote the <u>deployment of recharging points not accessible to the public</u>			
3. Measures adopted to ensure that <u>relevant, consistent and clear information is made available to consumers</u> as regards to those motor vehicles which can be regularly fuelled with individual fuels			
4. Measures adopted to address the needs of people with disabilities and older people in relation to access to Alternative Fuels Infrastructure			

Please provide additional information on types of costs:

7.4 Considering the total costs of the measures/actions that you have been involved in, do you think that they are justified by the benefits resulting from them?

	Do not know	Not at all	To a limited extent	To some extent	To a significant extent	Fully
1. Benefits to your organisation	☒	☐	☐	☐	☐	☐
2. Benefits to society	☒	☐	☐	☐	☐	☐

Please explain your answers:

7.5 Are there any of the measures/actions that you consider that the costs incurred were not justified by the benefits derived (for your organisation; for society)?

- Yes
- No
- Do not know

If you answered YES, please identify the specific measure/action and explain your answer. If possible, please provide evidence on the relevant costs and benefits.

8. Coherence

The coherence questions ask you to comment on the coherence of the Alternative Fuels Infrastructure Directive provisions and requirements of the Directive internally (with each other) and externally (with other EU legislation and policy and relevant EU strategies).

8.1 Are you aware of any overlaps, inconsistencies or contradictions among the different provisions /requirement of the Directive?

- Yes
- No
- Do not know

Please explain your answer - How important are they?

8.2 Based on your experience, are there any overlaps, inconsistencies or contradictions between the Directive provisions and the provisions of existing legislation in the following areas:

	Yes	No	Do not know
1. CO2 emission performance standards for light and heavy-duty vehicles	☐	☐	☒
2. CO2 emissions reporting, monitoring and verification from ships	☐	☐	☒
3. Provisions on emissions of oxides of sulphur (SOx) from ships	☐	☐	☒
4. Provisions related to the procurement of clean vehicles under Directive 2009/33 /EC	☐	☐	☒
5. Requirements related to the energy performance of buildings (Directive 2010/31 /EU)	☐	☐	☒
6. Renewable Energy Directive (Directive 2018/2001/EU), 14% renewables target in transport	☐	☐	☒
7. Governance Regulation (EU2018/1999), reporting required for National Energy and Climate Plans (NECPs)	☐	☐	☒

Please explain your answers:

8.3 Based on your experience, are there any overlaps, inconsistencies or contradictions between the Directive provisions and requirements and the actions related to the implementation of policy and relevant legislation in the following areas:

	Yes	No	Do not know
1. TEN-T network implementation	☐	☒	☐
2. Implementation of intelligent transport systems	☐	☒	☐
3. Actions to promote of sustainable urban mobility	☒	☐	☐
4. The electricity market design initiative	☒	☐	☐
5. The EU batteries action plan and the related EU batteries alliance initiative	☐	☐	☒
6. The European Disability Strategy	☐	☒	☐
7. The UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities	☐	☒	☐

Please explain your answers:

8.4 Based on your experience, are there any overlaps, inconsistencies or contradictions between the Directive provisions and the provisions under the EU financing instruments?

	Yes	No	Do not know
1. Connecting Europe Facility	☒	☐	☐
2. Horizon 2020	☒	☐	☐
3. European Structural and Investment Funds	☒	☐	☐
4. European Fund for Strategic Investments	☒	☐	☐
5. Other funding instrument (identify below)	☐	☐	☐

Other funding instrument:

Please explain your answers:

9. EU Added Value

The following set of questions ask you to provide input on the specific added value that has come from the presence of EU action, beyond that which would have been possible on the basis of national or sub-national action.

9.1 In your view, are there any actions/measures related to the promotion/development of alternative fuel infrastructure adopted in your region/local area which could not have been implemented without the presence of the Directive?

	Yes	No	Do not know	Not applicable
1. Actions/measures adopted in relation to the investment/ deployment in Alternative Fuels Infrastructure	☒	☐	☐	☐
2. Actions/measures adopted in relation to increasing awareness of alternative fuels	☒	☐	☐	☐
3. Actions/measures adopted to promote the deployment of alternative fuels infrastructure in public transport services	☒	☐	☐	☐

4. Actions/measures to promote the deployment of recharging points not accessible to the public (private electromobility infrastructure)	☒	☐	☐	☐
--	----------------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

If YES, please indicate which initiatives:

It is difficult to directly attribute efforts in the region to the directive, but we believe it is important to have a directive on the issue that can support the transition to carbon-free vehicle fleet in Europe.

9.2 If EU level intervention in the form of the Alternative Fuels Infrastructure Directive were to stop, how would that affect the capacity to address the following issues in your area?

	Do not know	Significant negative impact	Small negative	No impact	Small positive impact	Significant positive impact
1. Ensuring the facilitation of interoperability at national /regional level	☐	☒	☐	☐	☐	☐
2. Ensuring product standards and interoperability of infrastructure	☐	☒	☐	☐	☐	☐
3. Ensuring availability of appropriate consumer information and awareness regarding alternative fuels	☐	☒	☐	☐	☐	☐

Please explain your answers:

10. Final comments

Please use the space below to leave any other comments that are relevant to the evaluation of the Directive on the Deployment of Alternative Fuels Infrastructure.

Thank you for completing this survey.

If you have any questions, please contact the study team at: AFInfrastructure.Eval@ricardo.com

Contact

charlotte.brannigan@ricardo.com

3

Eget initiativ – Position om EU:s skogsstrategi

20RS4523

Tjänsteställe, handläggare
Projektstöd, Rasmus Bergander

Sammanträdesdatum
2020-05-27

FöredragningsPM
Dnr: 20RS4523

Organ
Regional tillväxtnämnd

Eget initiativ – Position om EU:s skogsstrategi

Förslag till beslut

Regional tillväxtnämnd beslutar

att ställa sig bakom förslaget till position om EU:s skogsstrategi samt

att paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

En egen position är framtagen på eget initiativ i relation till EU:s skogsstrategi och en nuvarande uppdatering av den samma. Följande ståndpunkter är en sammanfattning av innehållet i positionen:

Region Örebro län välkomnar uppdateringen av EU: s skogsstrategi och är positiv till EU-kommissionens helhetssyn på skogen. Skogen spelar en viktig roll i alla dimensioner av övergången till ett mer hållbart Europa. Skogens ekosystemtjänster är viktiga ur ett ekologiskt, ekonomiskt och ett socialt hållbarhetsperspektiv.

Med utgångspunkt i region Örebro läns utvecklingsstrategi och uppsatta mål uppmanar Region Örebro län Europeiska kommissionen att:

- Ta hänsyn till nationella och regionala skillnader i EU när det gäller skogsmark, skogsbruk och biologisk mångfald.
- Betona skogens biologiska, ekonomiska och sociala värden i EU:s skogsbruksstrategi.
- Understryka den ovärderliga rollen skog, skogssektorn och skogsbruk har i en ambitiös klimatpolitik och övergången till en cirkulär bioekonomi.
- Betona att effektivare och hållbar användning av skogsbiomassa krävs för att uppfylla EU: s klimat- och energipolitiska mål.

- Betrakta naturturism som en del av EU:s skogliga bioekonomi.
- Förstå värdet av skogar för att öka folkhälsan i EU.

Ärendebeskrivning

Positionen är ett eget initiativ taget av Region Örebro läns enhet för Energi och klimat och positionen är etablerad politiskt i organisationen. Region Örebro läns enhet för Energi och klimat är det regionala energioorganet i Örebroregionen, med huvuduppgiften att leda och inspirera kommuner, företagare, organisationer och invånare i regionen att vara mer energieffektiva, välja förnybar energi och att uppmuntra hållbar mobilitet. I enhetens uppdrag ingår en strävan efter att bidra till den gemensamma visionen och målen för regionen. En central del i detta är att se till att den regionala utvecklingsstrategin uppfyller globala strategier som Agenda 2030 och de europeiska klimatmålen för 2020, 2030 och 2050. Positionen är ett initiativ taget i samband med framtagandet av en ny skogsstrategi för länet vilket gett Region Örebro län möjligheten att ha underlag och tillräcklig kunskap på området för att bidra med inspel om EU:s skogsstrategi. Inspelen hoppas påverka strategin i en riktning som går i linje med länets strategi samt övergripande klimatmål antagna av Region Örebro län.

Bedömning

Se förslag till position.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Ärendet har framförallt långsiktiga konsekvenser indirekt för miljöperspektivet.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regional tillväxtnämnd den 27 maj 2020.

Position: Eget initiativ – Position om EU:s skogsstrategi.

Petter Arneback
Utvecklingsdirektör

Tjänsteställe, handläggare
Projektstöd, Rasmus Bergander

Sammanträdesdatum
2020-05-27

FöredragningsPM
Dnr: 20RS4523

Skickas till:
EU-kommissionen

Tjänsteställe, handläggare
Regional utveckling, David Erlandsson/Gordon Hahn

Datum
2020-04-20

Beteckning
20RS4523

EU forest strategy

Own initiative - Region Örebro County

This is an own initiative taken by Region Örebro County Energy Agency and is firmly established politically in our public organization at regional level. Region Örebro County Energy Agency is the regional energy agency of the Örebro region, with the main task to lead and inspire the municipalities, entrepreneurs, enterprises, organizations and residents of the region on how to be more energy efficient, to choose renewable energy and to encourage sustainable mobility. In our work, we strive to contribute to the joint vision and targets for the region. A central part in this is to ensure that the regional development strategy fulfils global strategies such as Agenda 2030 and the European climate targets for 2020, 2030 and 2050.

Region Örebro County welcomes an updated EU forest strategy and is positive to the EU Commission's holistic perspective on forest. Forests play an important role in all dimensions of the transition to a more sustainable Europe. Forest ecosystem services are important from an ecological, economic and social sustainability perspective.

Sweden and the regions in Sweden have unique conditions for forestry activity. 75 % of Region Örebro County's land area consists of forests and therefore have a great potential for utilizing the forest's all ecosystem services. In Region Örebro County, we have a strong forest bio-economy in the packaging and sawmills industry in particular. The county also has a very strong nature tourism linked to the forests, especially within the national park of Tiveden. The forest also has great importance for our public health and stakeholders in the region are actively working with green environments to reduce for example mental illness. The understanding of the importance of protecting forests to preserve biodiversity and using the forest as a carbon dioxide sink is essential. One of the objectives in Örebro County's regional development strategy is to increase biodiversity as well as to increase the proportion of formally protected forest land.

Postadress
Region Örebro län
Regionkansliet
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 2, Örebro
Tel: 019-602 70 00
Fax: 019-602 70 08

Within the EU, forest policy and forest land use vary greatly between different nations. Sweden has a strong growth in forest land, which clearly differs from many other European countries. Sweden and Swedish regions have a long history of forestry in all forest ecosystem services. With this said, Sweden and Region Örebro county still have several challenges regarding forestry, biodiversity, innovations and forest refining.

Therefore, Region Örebro County calls upon the European Commission to:

- Take into account national and regional differences in the EU in terms of forest lands, forestry and biodiversity.
- Emphasize the biological, economic and social values of forests in the EU's forestry strategy.
- Underline the invaluable role of the forest, forest sector and forestry in an ambitious climate policy and the transition to a circular bio-economy.
- Emphasize that more efficient and sustainable use of forest biomass is required to meet the EU's climate and energy policy objectives.
- Regard nature tourism as part of the EU's forested bio-economy.
- Understand the value of forests to increase public health in the EU.

Region Örebro Län

Irén Lejegren

Chairman of the board of growth and education

Region Örebro County

Remissvaret är på engelska. Detta är en direktöversättning.

EUs skogsstrategi

Eget initiativ - Region Örebro län

Detta är ett eget initiativ av Region Örebro län, förankrat politiskt i Region Örebro län. Region Örebro läns energikontor, är det regionala energiorganet i Örebroregionen, med huvuduppgiften att leda och inspirera kommuner, företagare, företag, organisationer och invånare i regionen till att bli mer energieffektiva, välja förnybar energi och att uppmuntra hållbar rörlighet. I vårt arbete strävar vi efter att bidra till den gemensamma visionen och målen för regionen. En central del i detta är att se till att den regionala utvecklingsstrategin uppfyller globala strategier som Agenda 2030 och de europeiska klimatmålen för 2020, 2030 och 2050.

Region Örebro län välkomnar en uppdaterad skogsstrategi för EU och är positiv till EU-kommissionens helhetssyn på skogen. Skogen spelar en viktig roll i alla dimensioner av övergången till ett mer hållbart Europa. Skogens ekosystemtjänster är viktiga ur ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbarhetsperspektiv.

Sverige och Sveriges regioner har unika förutsättningar för skogsbruk. 75% av Region Örebro läns landområde består av skogar och har därför en stor potential för att använda skogens alla ekosystemtjänster. I Region Örebro län har vi en stark skogsbioekonomi inom förpacknings- och sågverksindustrin. Länet har också en mycket stark naturturism kopplad till skogarna, särskilt inom Tivedens nationalpark. Skogen har också stor betydelse för vår folkhälsa och intressenter i regionen arbetar aktivt med gröna miljöer för att minska till exempel psykisk sjukdom. Förståelsen för vikten av att skydda skogar för att bevara den biologiska mångfalden och att använda skogen för koldioxidneutralisering är avgörande. Ett av målen i Örebro läns regionala utvecklingsstrategi är att öka den biologiska mångfalden samt att öka andelen formellt skyddad skogsmark.

Inom EU varierar skogspolitiken och användningen av skogsmarker mycket mellan olika länder. Sverige har en stark tillväxt i skogsmark, vilket tydligt skiljer sig från många andra europeiska länder. Sverige och svenska regioner har en lång historia av skogsbruk inom alla skogens ekosystemtjänster. Med detta sagt har Sverige och Region Örebro län fortfarande flera utmaningar när det gäller skogsbruk, biologisk mångfald, skogsinnovationer och skogsraffinering.

Med detta som underlag uppmanar Region Örebro län Europeiska kommissionen att:

- Ta hänsyn till nationella och regionala skillnader i EU när det gäller skogsmark, skogsbruk och biologisk mångfald.
- Betona skogens biologiska, ekonomiska och sociala värden i EU:s skogsbruksstrategi.
- Understryka den ovärderliga rollen skog, skogssektorn och skogsbruk har i en ambitiös klimatpolitik och övergången till en cirkulär bioekonomi.
- Betona att effektivare och hållbarare användning av skogsbiomassa krävs för att uppfylla EU:s klimat- och energipolitiska mål.
- Betrakta naturturism som en del av EU:s skogsrelaterade bioekonomi.
- Förstå värdet av skogen för att öka folkhälsan i EU.

Region Örebro län

Irén Lejegren

Ordförande regional tillväxtnämnd

4

Remissvar – EUs vitbok om artificiell intelligens

20RS4344

Tjänsteställe, handläggare
Projektstöd, Gordon Hahn

Sammanträdesdatum
2020-05-27

FöredragningsPM
Dnr: 20RS4344

Organ
Regional tillväxtnämnd

Remissvar – EUs vitbok om artificiell intelligens

Förslag till beslut

Regional tillväxtnämnd beslutar

att ställa sig bakom förslaget till remiss om EUs vitbok om artificiell intelligens samt

att paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

EU Kommissionen har lanserat en vitbok om artificiell intelligens (COM(2020)65) i syfte att främja ett europeiskt ekosystem av spetskompetens på AI området. I samband med ett officiellt samråd om vitboken har Region Örebro län valt att positionera sig politiskt i frågan.

Region Örebro län håller med vitboken om att Artificiell intelligens (AI) är en strategisk teknik som erbjuder många fördelar för medborgarna och ekonomin, inte minst utifrån att förbättra hälso- och sjukvården, begränsa klimatförändringarna och effektivisera produktionssystemen. Men AI medför också risker i form av t.ex. säkerhet, diskriminering, otydliga beslutsvägar och intrång i privatlivet. Därför välkomnar vi Kommissionens vitbok om artificiell intelligens och de åtgärder som den innehåller om att fastställa rättsliga krav, men framförallt att effektivisera forskningen, främja samarbete mellan medlemsstaterna och öka investeringarna i utveckling och spridning av AI för att öka forskning och tillämpning av AI i Europa.

I remissvaret återfinns flera mer specifika ståndpunkter om Vitboken.

Ärendebeskrivning

EU Kommissionen har lanserat en vitbok om artificiell intelligens (COM(2020)65) i syfte att främja ett europeiskt ekosystem av spetskompetens och förtroende på AI området. I samband med ett officiellt samråd om vitboken har Region Örebro län valt att positionera oss politiskt i frågan.

Region Örebro Län anser att samtliga åtgärder som föreslås i Vitboken är mycket viktiga och kan inte jämföras då de ämnar till att förbättra förutsättningar för AI på olika sätt. Tillsammans anser vi att åtgärderna skapar rätt förutsättningar för att bygga upp ett ekosystem av spetskompetens som kan stödja utvecklingen och användningen av AI inom hela EU:s ekonomi. Vi välkomnar särskilt inriktningen på att främja offentlig användning.

Det är särskilt viktigt i syfte att skapa rätt infrastruktur som till exempel att inrätta världsledande provningsanläggningar för AI samt att fullt använda den idag underutnyttjade potentialen i AI genom att främja den offentliga sektorns och näringslivets användning av AI. Trots att Europas forskning kring AI är relativt stark, och att vi anser att störst fokus behöver vara i applicerbarheten av forskningen anser vi fortsatt att det är viktigt att satsa på att stärka spetskompetensen inom forskning. Vi vill dock poängtera att det viktigaste området för åtgärder är den offentliga och privata sektorns användning och tillämpning av AI som även tydliggör nyttiggörande av forskningen.

Region Örebro län välkomnar Kommissionens samarbete med medlemsstaterna för att se till att minst en digital innovationsknutpunkt per medlemsstat har en hög grad av specialisering i AI. Framförallt anser vi att det finns ett behov av finansiella incitament för att stödja partnerskap mellan små och medelstora företag, större företag och den akademiska världen kring AI-projekt.

Bedömning

Se förslaget remissvar.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Förslaget till remissvar lyfter frågor som inte berör dessa perspektiv direkt men som kan ha en långsiktig indirekt påverkan.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Tjänsteställe, handläggare
Projektstöd, Gordon Hahn

Sammanträdesdatum
2020-05-27

FöredragningsPM
Dnr: 20RS4344

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regional tillväxtnämnd den 27 maj 2020.

Remissvar – EUs vitbok om artificiell intelligens

Petter Arneback
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till:

EU-kommissionen

Tjänsteställe, handläggare
Regional utveckling, Gordon Hahn / Mikael Jorstig

Datum
2020-04-16

Beteckning
20RS4344

EUs vitbok om artificiell intelligens

Position av Region Örebro län

EU Kommissionen har lanserat en vitbok om artificiell intelligens (COM(2020)65) i syfte att främja ett europeiskt ekosystem av spetskompetens och förtroende på AI området. I samband med ett officiellt samråd om vitboken har Region Örebro län valt att positionera oss politiskt i frågan.

Region Örebro län är beläget i centrala Sverige med huvuduppgift att organisera och tillhandahålla vård för våra 300 000 invånare. Region Örebro län ansvarar även för kollektivtrafik, infrastrukturplanering, logistik och regional tillväxt. AI är ett prioriterat område i vår regionala innovationsstrategi för smart specialisering. Region Örebro län är också tillsammans med Örebro Universitet och AI Impact Lab i Örebro en fullskalig nod i den nationella satsningen AI Innovation of Sweden.

Inledning

Region Örebro län håller med vitboken om att Artificiell intelligens (AI) är en strategisk teknik som erbjuder många fördelar för medborgarna och ekonomin, inte minst utifrån att förbättra hälso- och sjukvården, begränsa klimatförändringarna och effektivisera produktionssystemen. Men AI medför också risker i form av t.ex. säkerhet, diskriminering, otydliga beslutsvägar och intrång i privatlivet. Därför välkomnar vi Kommissionens vitbok om artificiell intelligens och de åtgärder som den innehåller om att fastställa rättsliga krav, men framförallt att effektivisera forskningen, främja samarbete mellan medlemsstaterna och öka investeringarna i utveckling och spridning av AI för att öka forskning och tillämpning av AI i Europa.

Ett ekosystem av spetskompetens

Region Örebro län anser att samtliga åtgärder som föreslås i Vitboken är mycket viktiga och kan inte jämföras då de ämnar till att förbättra förutsättningar för AI på olika sätt. Tillsammans anser vi att åtgärderna skapar rätt förutsättningar för att bygga upp ett ekosystem av spetskompetens som kan stödja utvecklingen och användningen av AI inom hela EU:s ekonomi. Vi välkomnar särskilt inriktningen på att främja offentlig användning.

Postadress
Region Örebro län
Regionkansliet
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 2, Örebro
Tel: 019-602 70 00
Fax: 019-602 70 08

Region Örebro län välkomnar Kommissionens ambitioner om att föreslå medlemsstaterna en översyn av den samordnade planen. Vi anser att detta är särskilt viktigt i syfte att skapa rätt infrastruktur som till exempel att inrätta världsledande provningsanläggningar för AI samt att fullt använda den idag underutnyttjade potentialen i AI genom att främja den offentliga sektorns och näringslivets användning av AI. Trots att Europas forskning kring AI är relativt stark, och att vi anser att störst fokus behöver vara i applicerbarheten av forskningen anser vi fortsatt att det är viktigt att satsa på att stärka spetskompetensen inom forskning. Vi vill dock poängtera att det viktigaste området för åtgärder är den offentliga och privata sektorns användning och tillämpning av AI som även tydliggör nyttiggörande av forskningen.

Region Örebro län anser att det kan vara viktigt att skapa ett flaggskepp på området genom att stödja upprättandet av ett forskningscentrum i världsklass, men anser att det är ännu viktigare att främja och utveckla den spetskompetens som redan finns, bland annat genom nätverk av befintliga spetsforskningsenheter inom AI i Europa. Vi ser Programmet för ett digitalt Europa och specifikt initiativet Europeiska digital innovationshubbar (EDIH) som bra exempel på detta och efterfrågar en tydligare samordning mellan de planerade insatserna inom EDIH med insatser som sker på regional och nationell nivå.

Region Örebro län välkomnar Kommissionens samarbete med medlemsstaterna för att se till att minst en digital innovationsknutpunkt per medlemsstat har en hög grad av specialisering i AI. Framförallt anser vi att det finns ett behov av finansiella incitament för att stödja partnerskap mellan små och medelstora företag, större företag och den akademiska världen kring AI-projekt. Större företag är mycket viktigt att inkludera i tillämpningen av AI, men de har idag mycket svårt att prioritera detta utan finansiella incitament. Vidare anser vi att det är viktigt att öka medvetenheten hos och kunskapsöverföring till små och medelstora företag samt erbjuda tillträde till testbäddar.

Ett ekosystem av förtroende

Vitboken om AI ställer upp olika alternativ för ett anpassat regelverk som vi uppfattar väsentliga och riktiga. Framförallt anser vi att det är viktigt att skapa regelverk runt AI tillämpning för att minska risken av att det kan leda till diskriminerande resultat. Vi är dock övertygade om att acceptansen för hur AI kan och bör användas kommer att förändras, vilket vi redan ser idag under Corona-epidemins utbrott. Vi understryker dock vikten av ett anpassat regelverk för att undvika att AI används till att kränka grundläggande rättigheter (mänsklig värdighet, integritet, dataskydd, yttrandefrihet, arbetsrätt osv.). Därför uppmanar vi Kommissionen att fortsätta det redan pågående arbetet med att stödja de etiska principerna i utvecklandet av AI, genom att bland annat vidareutveckla de metoder och verktyg för etisk garant som redan arbetats fram gällande utveckling och tillämpning av AI.

Region Örebro län anser att den befintliga lagstiftningen har vissa luckor, men att det är naturligt. Ny teknik och ny användning kräver en anpassad och uppdaterad lagstiftning. Därför anser vi att det är nödvändigt att införa nya regler för AI-system, och håller med Kommissionen om att nya obligatoriska krav bör begränsas till tillämpningar med hög risk. Region Örebro län anser att störst behov av dialog runt AI finns i det etiska, där vår uppfattning är att EU gärna ser sig i framkant. Det handlar bland annat om prestationsmedicin och försvarsutveckling men även övervakning och ägande av sin personliga data. Därför anser vi att det är viktigt att det finns tydliga säkerhetsrutiner och regler för till exempel registerföring och datalagring, AI-systemens robusthet och korrekthet, mänsklig tillsyn samt tydliga säkerhets- och ansvarsregler.

Region Örebro län anser att användning av biometriska identifieringssystem på offentliga platser, genom undantag från det befintliga allmänna förbudet, inte bör tillåtas förrän särskilda riktlinjer eller särskild lagstiftning på EU-nivå har införts. Vi anser att det är nödvändigt att säkerställa mellanstatliga överenskommelser och skapa gemensamma riktlinjer samt en gemensam EU standard för tillämpning av detta.

Säkerhet och tillförlitlighet

Även att den nuvarande produktsäkerhetslagstiftningen stöder redan ett utvidgat säkerhetsbegrepp som skyddar mot alla typer av risker i förbindelse med AI produkters användning anser Region Örebro län att cyberrisker (sårbarhet), personliga säkerhetsrisker (ägande över sin egen data) samt risker förknippade med förlust av uppkopplingsmöjlighet (framförallt trygghet och vård) är viktigt att ytterligare säkra för framtida tillämpning av AI. Då AI är under ständig utveckling anser vi att det är viktigt att regelverket för säkerhet bör beakta nya riskbedömningsförfaranden för produkter som genomgår viktiga förändringar samt att det befintliga EU-regelverket uppdateras.

Region Örebro län stödjer generellt ansatsen i Vitboken om artificiell intelligens om att genom ett riskbaserat angreppssätt främja säker och förtroendeingivande AI i Europa.

Region Örebro Län

Irén Lejegren

Ordförande i nämnden för regional tillväxt

5

Information

Slutredovisade projekt 2019

Slutredovisade projekt 2019

Lena Kihl
Mirela Redzic

2020-04-15

Innehåll

Förord	4
1. Näringsliv och entreprenörskap	5
1.1 ORU Kommunsamverkan	5
1.2 Framtidens solel i Östra Mellansverige	6
1.3 Konsumenter och livsmedelskedjans produktutveckling	7
2. Innovationskraft och specialisering	8
2.1 Digital Mining HUB	8
2.2 Innovationssluss 2.0	9
2.3 3DTC	10
2.4 Örebro Affärsänglar	12
2.5 Hybridkomponent genom Additiv tillverkning (HybrAM)	13
3. Kunskapslyft och utbildning	14
3.1 Samverkan Gymnasieutbildning	14
3.2 Samverkan vuxenutbildningen	14
3.3 #jagmed	15
3.4 KomTek i hela länet	17
3.5 Forskningsbaserad samverkan	17
4. Attraktiva miljöer	18
4.1 Regional Turismutveckling i The Heart of Sweden 2015-2017	18
4.2 Attraktiv stadskärna	20
4.3 Karlskoga Degerfors – en fiskedestination	21
4.4 Scandria2Act	22
4.5 TENTacle	23

Förord

Syftet med Region Örebro läns projektverksamhet inom området regional tillväxt (anslaget 1:1), är att uppnå målen för den regionala tillväxtpolitiken. Region Örebro län ska följa upp att medel utnyttjas för avsett ändamål och i överensstämmelse med föreskrivna villkor.

En uppföljning av avslutade projekt genomförs löpande och sammanställs varje år. Av uppföljningen framgår vilka resultat projekten uppnått när det avslutas i relation till syftet. Dessutom följs upp vilka aktiviteter som genomförts avseende de genomsyrande perspektiven. Denna redovisning är en sammanställning av resultatuppföljningen utifrån lämnade slutrapporter.

För en mer fullständig redovisning av varje projekt kan man ta del av respektive slutrapport.

Under 2019 avslutades 19 projekt, som på olika sätt bidragit till att nå målen i Utvecklingsstrategi för Örebroregionen.

April 2020

Petter Arneback
Förvaltningschef

1. Näringsliv och entreprenörskap

1.1 ORU Kommunsamverkan

Projektägare: Örebro universitet	Beviljade medel: 268 638 kr
Projektperiod: 2018-04-01--2018-12-31	Utbetalt belopp: 229 611 kr

Övergripande mål:

Förstudien syftade till att kartlägga och inventera behov och goda exempel på samverkan mellan akademi (Örebro universitet), samhälle (främst Business Region Örebro och Region Örebro län) och indirekt näringslivet i regionen (främst små- och medelstora företag, s.k. SME).

Projektmål:

En förstudie. Målet var att utarbeta en projektplan och organisation för en flerårig genomförandeinsats utifrån förstudiens resultat.

Resultat:

Inom ramen för förstudien har det förts dialogsamtal, dialogmöten, studiebesök och workshops med kommuner, Region Örebro län och Örebro universitet. Fokus har varit att lyssna in och kartlägga de behov av samverkan som finns.

Sammantaget kan sägas att det ömsesidiga beroendeförhållandet med fokus på tillväxt är tydligt. Det finns en samverkan och det görs redan idag mycket som kan ligga till grund för en fortsatt utveckling. Behov finns för fortsatta samtal och möten där aktörerna tillsammans måste bli bättre bärare och lyfta fram goda exempel samt fortsatt tydliggöra och förenkla vägar för samverkan. I de samtal som genomförts inom ramen för förstudien möts de gemensamma behoven inom ramen för Kompetensförsörjning, Attraktionskraft och Samhällsutmaningar.

Det finns en mycket god vilja och gott klimat för samverkan i regionen. Det görs mycket gott redan idag som bättre kan kommuniceras och tas tillvara. Det finns även en vilja och ambition att utveckla och åstadkomma mer tillsammans.

Business Region Örebro är en väl förankrad regional samarbetsplattform med stor utvecklingspotential. I Business Region Örebros ledningsgrupp ingår kommunernas näringslivschefer eller motsvarande. I flera av de samverkansarenor som denna förstudie varit i kontakt med har kommunernas utbildningschefer funnits med i ledningsgrupperna. Viktigt är här att förtydliga och systematisera gränssnitt i det fortsatta arbetet.

Samhällsperspektivet är viktigt och har en tydlig koppling till kompetensförsörjning och attraktivitet. Det fortsatta arbetet bör utgå ifrån beprövade metoder kring former för kunskapsöverföring och samhällsutmaningar med en avgränsning utifrån den Regionala utvecklingsstrategin och Örebro universitets strategiska satsningar.

Projektets mål var att utarbeta en projektplan och organisation för en flerårig genomförandeinsats utifrån förstudiens resultat. Förankringsfasen på ledningsnivå hos såväl universitet, region och kommuner innan ett gemensamt genomförandeprojekt är fortfarande i sin linda.

Perspektivet jämställdhet: En dialog har skett med Länsstyrelsens särskilt sakkunniga inom jämställdhet, som bistått med kunskap kring hur förstudien på bästa sätt kan arbeta med jämställdhetsperspektivet.

Vid ett temamöte/workshop genomfördes en särskild insats för att synliggöra och skapa samtal kring hur aktörerna tillsammans kan bidra till att skapa en jämställd hållbar region. Tomas Gunnarsson (känd som Genusfotografen) genomförde en kunskapshöjande föreläsning för målgruppen som bidrog till efterföljande samtal och diskussioner. I planerandet av upplägget samt vid genomförandet av workshopen deltog även Länsstyrelsens särskilt sakkunniga inom jämställdhet som bidrog med verktyg och ett tydligt regionalt perspektiv.

1.2 Framtidens solel i Östra Mellansverige

Projektägare: Länsstyrelsen i Östergötland	Beviljade medel: 1 020 000 kr
Projektperiod: 2015-10-01--2019-01-31	Utbetalt belopp: 1 006 447 kr

Övergripande mål:

Antalet nystartade och växande företag ökar.

Projektmål:

Ökad investeringstakt i solel i små och medelstora företag i Östra Mellansverige.
15 nya arbetstillfällen inom solel i Östra Mellansverige inom projektperioden.
10 nya företag inom solel i Östra Mellansverige inom projektperioden.

Resultat:

Projektets mål har varit att genom konkreta insatser gentemot företag och andra aktörer bidra till ökad investeringstakt i solel i små och medelstora företag i Östra Mellansverige och genom detta också stärka deras konkurrenskraft. Exempel på det

som har genomförts är aktiviteter, såsom seminarier, mässor och studiebesök, informationsmaterial, referensobjekt/inspirerande. Detta har lett till ökad kunskap om solel hos målgruppen små och medelstora företag såväl som hos andra relevanta aktörer som kan underlätta investeringar hos målgruppen och ett stärkt nätverk inom solel, både inom länet och mot övriga Östra Mellansverige. Utifrån enkätundersökningar efter olika event så visar att ungefär 24-25% investerat i solel och 25 % angav att de avsåg att investera.

Perspektivet jämställdhet: Projektet hade svårt från början att hitta ett sätt att integrera jämställdhet i hela projektets genomförande. Projektgruppen tog omtag för att arbeta med jämställdhet på mer medvetet sätt. Man identifierade branscher på en väldigt detaljerad nivå där solel skulle vara särskilt lämplig. Därefter gick man in manuellt i statistiken (eftersom det saknas färdigställd könsuppdelad statistik) och tittade på fem utvalda branscher som arbetsgruppen identifierade som särskilt lämplig. Man gick in på varje organisationsnummer och tittade om företaget drivs av en man eller en kvinna. På så vis kunde man därefter veta hur förhållandet mellan företag som drivs av kvinnor respektive män var i dessa fem branscher. Därefter kopplades kommunikatörer in som skräddarsydde information för dessa branscher utifrån hur dessa branscher såg ut och utifrån deras styrkor och utmaningar. Det är dock svårt att veta vilken effekt projektet hade då ett nolläge saknades. Förväntan utifrån lärdomar är att om man inte gör något särskilt, utan att ingripa, är cirka 15-20 % deltagande av företag som drivs av kvinnor på våra utåtriktade aktiviteter.

1.3 Konsumenter och livsmedelskedjans produktutveckling

Projektägare: Vreta kluster AB

Beviljade medel: 50 000 kr

Projektperiod:2018-01-01—2018-09-28

Utbetalt belopp: 22 761 kr

Övergripande mål:

Det övergripande målet är att skapa interregionala förutsättningar för ökat konsumentengagemang i livsmedelskedjan genom strukturerat och systematiskt användande av digitalisering och tekniska hjälpmedel som en hävstång för att utveckla nya och bättre produkter och processer längs hela livsmedelskedjan.

Projekt mål:

Projektet ska utforska och definiera möjligheter till mer storskalig samverkan inom Östra Mellansverige på temat; Involvering av konsumenter i livsmedelskedjans produktutveckling.

Resultat:

Projektet har under projektperioden och de parallella aktiviteterna man deltagit i, tex den europeiska satsningen Consumer involvenent, sett tydliga indikationer på att intresset för ett ökat konsumentengagemang. Detta grundar sig dels i hur konsumenter ändrar sitt beteende mot snabbare och snabbare trender samtidigt som information (och desinformation) sprider sig i olika digitala kanaler. Här behöver företagen hänga med för att kunna erbjuda rätt produkter. I den andra vågskålen ser man mönster i företagens utveckling där branschen (SME) som helhet inte har hänt med i att kompetensutveckla sig mot den nya digitala världen. Man har helt enkelt inte kunskap för att bemöta marknadens behov. De stora företagen där det finns kompetens och resurser agerar på ett annat sätt men är samtidigt ifrågasatta utifrån ett för trovärdighetsperspektiv.

Resonemanget ligger till grund för ett fortsatt gemensamt interregionalt arbete där vi arbetar med företags och produktutveckling i olika former.

Resultatet ligger till grund för kommande satsningar på konsumentdriven produktutveckling. I nuläget förs diskussioner om ett gemensamt projekt med Region Osterbotnia i Finland och Central Danmark där en ansökan skrivs till Nordiska ministerrådet . Ansökan/projektet handlar om produktutvecklingsmetodik som syftar till att involvera användare i produktutvecklingsprocessen.

2. Innovationskraft och specialisering

2.1 Digital Mining HUB

Projektägare: Alfred Nobel Science Park

Beviljade medel: 200 000 kr

Projektperiod:2018-05-01--2018-12-31

Övergripande mål:

Förstudien tar sin utgångspunkt i region Örebro styrkeområde autonoma system och vill etablera ett starkt internationellt gruvkluster för framtidens gruvor.

Projekt mål:

En förstudie innehållande:

- En tydligt dokumenterad beskrivning av befintliga gruvkluster idag i Sverige och Europa

- Ett dokument som beskriver hur Digital Mining Hub kan positionera sig
- Identifiera 10 st internationella samarbetspartner. Det kan vara både företag och organisationer.

Förstudien ska utreda hur ett framtida gruvkluster i Bergslagen kan komplettera befintliga gruvkluster i Sverige och Europa. Projektet ska kartlägga vilka kluster som finns och även positionera Digital Mining Hub utifrån Region Örebro styrkeområden. Den sista delen i projektet handlar om att bygga ett starkt nätverk nationellt och internationellt.

Resultat:

Projektet har resulterat i en omfattande rapport där det finns en analys av olika gruvkluster och hur Bergslagen kan positionera sig och ett antal förslag på potentiella samarbetspartners.

Alla intressenter är eniga om att arbetet med en samverkansplattform ska fortsätta. För att fortsätta arbetet direkt efter projektets slut söks en kortsiktig finansiering från Region Örebro län. En diskussion om långsiktig finansiering förs med Vinnova.

Perspektiv: En viktig fråga som diskuterats på seminarier är hur man rekryterar kvinnor till gruvindustrin. Det har visat sig att gruvföretagen arbetar hårt med att få mer kvinnor till industrin och det är något som prioriteras i verksamheten.

En del i omställningen till ny hållbar energi är nya typer av metaller. Det kommer att krävas mer metaller för att producera vindkraftverk och solceller än vad som produceras idag. Även elbilar har ett stort behov av nya metaller i batterierna.

2.2 Innovationssluss 2.0

Projektägare: Region Örebro län	Beviljade medel: 3 000 000 kr
Projektperiod:2016-01-01--2019-04-30	
Utbetalt 2 808 770	

Övergripande mål:

Ökade förutsättningar för kommersialisering av innovationer från hälso- och sjukvård i näringslivet.

Projektet ska bidra till att utveckla det innovationsstödjande arbetet och att etablera innovationsslussarna som fullt etablerade verksamheter inom Region Örebro Län och Västmanlands Landsting

Projekt mål:

Syftet med projektet är att främja kommersialisering av innovationer inom hälso- och sjukvård.

- Innovationsslussen ska vid projekts slut vara en välutvecklad och integrerad del i Region Örebro Läns och Landstinget Västmanlands verksamheter.
- 120 inkomna idéer till innovationsslussen
- 20 företag som startar
- 30 idéer implementerade i verksamheten
- 15 produkter utvecklade
- 5 mkr i privata investeringar som matchar offentligt stöd till innovations- eller FOU-projekt
- 50 företag som samarbetar för att stärka sin innovationskraft

Resultat:

Innovationsslussen ska vid projekts slut vara en välutvecklad och integrerad del i Region Örebro Läns och Landstinget Västmanlands verksamheter. Örebro har ett beslut på att projektets arbete ska övergå i ordinarie verksamhet under 2019. I Västmanland hade man från start av projektet en innovationsverksamhet som man utvecklat under projekttiden. Projektet har uppskattningsvis hanterat ca 100 idéer från hela skalan. Flera av målen finns inte med i projektplanen då besluten mellan Tillväxtverket och Region Örebro län skiljer sig åt. 5 mkr i privata investeringar som matchar offentligt stöd till innovations- eller FOU-projekt. Målet är inte uppnått. Möjligen kommer målet att nås efter projekttiden då vissa idéer som fått stöd utvecklats mer. Projektet har rapporterat att 32 företag har fått stöd.

Perspektiv: Före projektet fanns inga strukturer för att ta hand om innovation som har med vård att göra varken internt inom Region Örebro län eller bland aktörer i övrigt. Vad gäller fortlöpande utvärdering av stöd så ingår det i den modell för innovationsledningssystem som projektet föreslagit. Projektet har dock kunnat identifiera några viktiga lärdomar. Ett exempel på det är att inte arrangera möten mellan vårdens representanter och företag utan att kunnigt innovationsstöd träffat företaget och diskuterat upplägg. De båda kulturer som möts är så starkt skilda åt att man inte förstår varandra. Det här har projektledningen lärt av erfarenhet under projektet och därefter beslutat en rutin för.

2.3 3DTC

Projektägare: Alfred Nobel Science Park	Beviljade medel: 4 500 000 kr
Projektperiod: 2016-01-11--2018-12-21	
Utbetalt: 4 482 751 kr	

Övergripande mål:

Projektet bidrar till ny kunskap, nya affärsidéer och innovationer vilket på sikt skapar tillväxt i regionen. Projektets övergripande syfte är att etablera ett kluster med nationella och internationella kopplingar inom 3D-Printing och 3D-Röntgen. TTC ska utgöra en attraktiv och erkänd öppen plattform för forskning och utveckling kopplat till dessa teknikområden.

Projekt mål:

- En öppen plattform för samverkan inom dessa teknikområden.
- Minst två nya forskningsprojekt med industriell samverkan.
- Ett högt inflöde av innovationer och nya idéer kopplat till teknikområdena.
- Minst 3 nya företagsetableringar med koppling till TTC:s teknikområden.
- Minst två kompetensutvecklingsinsatser ska vara genomförda av partners inom TTC.
- TTC ska ingå i minst ett EU-initiativ med flera länder i Europa.

Resultat:

Den övergripande målsättningen i ansökan och beslutet var att utveckla ett starkt kluster och en tydlig centrubildning inom projektets teknikområden. En kombination av flera bestående utkomster av projektet gör att projektledningen hävdar att detta har uppnåtts:

1. Tillverknings tekniskt Centrum har per den 18 mars 2019 omvandlats till en ideell förening, med drivande aktörer ifrån näringslivet.
2. Flera starka industrier har gått samman och gemensamt startat ett F&U-företag med fokus på 3D-printing – AMEXCI – med Karlskoga som placeringsort.
3. Alfred Nobel Science Park är en av de aktörer som driver det nordiska nätverket Nordic AM Group.
4. Alfred Nobel Science Park har fått rollen som koordinator för flera AM-satsningar i Östra Mellansverige och är även styrgruppsledamot i Vanguard 3DP.

Sammantaget kan man säga att projektet 3DTC har hjälpt till att sätta Karlskoga på den internationella 3D-printingkartan.

Perspektiv: 3D-printingbranschen är huvudsakligen mansdominerad. Från början var planen att söka nära samarbete med Winnet i Möckelnregionen, vilka verkade för att kvinnors möjligheter, rättigheter och skyldigheter togs tillvara. Initiala diskussioner fördes, men ganska snart avslutades Winnets verksamhet. Projektet har istället i olika sammanhang, såsom vid evenemang, verkat för att hålla en så jämställd uppställning av deltagare som möjligt. Exempelvis såg de till att hålla en jämnare könsfördelning än sina nordiska grannländer vid Nordic AM Group Seminar. Under senare tid har projektet hittat den internationella organisationen

”Women in 3D Printing” och tillsammans med dem förs nu diskussioner om framtida samarbete. Dessa kommer att fortgå även efter det att 3DTC har tagit slut.

2.4 Örebro Affärsänglar

Projektägare: Alfred Nobel Science Park	Beviljade medel: 480 000 kr
Projektperiod:2017-08-01--2018-12-31	
Utbetalt belopp: 480 000 kr	

Övergripande mål:

Ökad tillgång på riskvilligt kapital till företag i tidiga skeden.

Projektmål:

Etablera ett affärsängelnätverk.

Delmål

Minst sex stycken evenemang mellan bolag i behov av finansiering och nätverket har genomförts.

En checklista för investeringar finns framtagen.

Ett arbetssätt mellan Inkubera/universitetet och nätverket har etablerats.

Resultat:

Etablerat ett affärsängelnätverk.

Knutit viktiga aktörer till nätverket, så som banker, revisionsbyråer och advokater.

Genomfört nio evenemang mellan bolag i behov av finansiering och nätverket.

En checklista för investeringar finns framtagen.

Ett arbetssätt mellan Inkubera/universitetet och nätverket har etablerats.

Perspektiv: När kvinnor och män söker riskkapital så tendera de att bli bemöta på olika sätt. Projektets aktiva insats för att komma till rätta med detta har varit att ta fram en checklista för investeringar. Genom att använda en checklista vid bedömningen av investeringen så blir bedömningen mer objektiv. Projektet har inte aktivt arbetat med integration och ekologisk hållbarhet. Men checklistan fungerar även att ge en bättre objektiv bedömningen av investeringar utan att påverkas av förutfattade meningar kring etnicitet och ålder.

2.5 Hybridkomponent genom Additiv tillverkning (HybrAM)

Projektägare: Örebro universitet	Beviljade medel: 500 000 kr
Projektperiod: 2017-12-01—2018-12-31	Utbetalt belopp: 500 000 kr

Övergripande mål:

Stärka det regionala innovationssystemet och höja den industriella kapaciteten i länet. Genom att visa på ett konkret fall där en av innovationsstrategins prioriteringar kommer till ett industriellt uttryck i form av en produktionsprocess, tydliggörs vilken långsiktig effekt Örebroregionens innovationsstrategi kan ha i det regionala innovationssystemet.

Projekt mål

Förstudien ska resultera i en rapport som innehåller:

- Kunskap om vilken form på AM-komponenterna som är som är optimal för användning som fästelement för ingjutning i komposit samt tillverkningsprocess för dessa komponenter.
- Utvecklad och demonstrerad tomografimetod för karakterisering av komponenter bestående av både metall och komposit.
- Utvecklad samarbetsstruktur mellan de deltagande regionerna för fördjupade framtida samarbeten.
- Kunskap om vilka eventuella ytterligare frågor som måste lösas för att en fullständig implementering av den studerade teknologin kan införas industriellt.

Resultat:

En rapport i enlighet med projekt målet. Projektet har även inneburit att regionen har stärkt sin position inom Vanguard-samarbetet. Att Örebro, som liten region i förhållande till många andra, har ett i sammanhanget progressivt och öppet förhållningssätt i användandet av sina regionala medel har rönt stor uppmärksamhet i Europa.

Perspektiv: Förstudiens syftade i första hand till att utvärdera och vidareutveckla lösningar för sammanfogning av lättviktsmaterial som metall (Aluminium & titan) med fiberbaserade kompositmaterial. Detta utgör en av de viktiga problemställningar som är i behov av effektiva lösningar för att åstadkomma en ökad användning av kompositer i bl.a. transportlösningar. För att minska miljöbelastningar av transporter är lättviktslösningar en av de viktiga frågorna att lösa. Projektet hade ingen påverkan på övriga perspektiv.

3. Kunskapslyft och utbildning

3.1 Samverkan Gymnasieutbildning

Projektägare: Region Örebro län	Beviljade medel: 2 941 167 kr
Projektperiod:2016-01-01---2018-12-31	Utbetalt: 1 062 409 kr

Övergripande mål:

En samverkan om gymnasieutbildningens långsiktiga utveckling med likvärdig utbildning av god kvalitet kan bidra till ökad måluppfyllelse hos gymnasieeleverna i Örebro län.

Projektmål

- Förbättrade metoder och processer för bättre och mer utvecklad samverkan och förankring för gymnasieutbildningen på regional nivå.
- Förstärkta metoder och verktyg för omvärldsbevakning som bidrar till utveckling av gymnasieutbildningen i länet.

Resultat:

Projektet har gett ett ökat mervärde för samverkan som innebär ökad samverkanskompetens och en fungerande regional samordning av gymnasieutbildningen i länet. Genom denna samverkan förbättras gymnasieutbildningen i länet genom diskussioner kring dimensionering och utbud

Perspektiv: Ekologiskt hållbart – Arbetet har effektiviserats genom att GYSAM-nätverkets möten förlängts och förlagts på samma dag som Tjänstemannastödet för skola, utbildning och kompetensförsörjning.

Mångfald och integration – Perspektivet ingår som ständig punkt på dagordningen på olika möten.

Barn och unga – Projektet ska bidra till att integrera skola och arbetsliv och fokus är utbildning för unga som är redo för gymnasieutbildning.

En jämställd region - Arbetet med perspektivet synliggörs i dokumentation från olika möten samt i slutrapporten. Projektet gör en särskild satsning på en jämställd region i och med arbetet för att bryta könsstereotypa mönster i val av utbildning och yrke.

3.2 Samverkan vuxenutbildningen

Projektägare: Region Örebro län	Beviljade medel: 1 400 242 kr
Projektperiod:2016-01-01---2018-12-31	Utbetalt: 1 397 352 kr

Övergripande mål:

En samverkan om vuxenutbildningens långsiktiga utveckling med förstärkt kvalitet i vuxenutbildningen kan bidra till att höja utbildningsnivån hos medborgare i Örebro län och att skapa bättre matchning mellan utbildning och arbetsmarknad.

Projekt mål

- Förbättrade metoder och processer för bättre och mer utvecklad samverkan och förankring för vuxenutbildningen på regional nivå.
- Förstärkta metoder och verktyg för omvärldsbevakning som bidrar till utveckling av vuxenutbildningen i länet.

Resultat:

Projektet har gett ett ökat mervärde för samverkan som innebär ökad samverkanskompetens och en fungerande regional samordning av vuxenutbildningen i länet. Genom denna samverkanskompetens förbättras vuxenutbildningen i länet genom diskussioner kring dimensionering och utbud. Detta har resulterat i:

- Frisök inom länet till samtliga Yrkesvuxkurser.
- En gemensam digital portal där nya studerande kan få kontakt på enkelt sätt.
- Gemensam marknadsföring i form av en rekryteringskampanj under hösten 2018.
- En gemensam kampanj för att göra normbrytande val, som givit gott resultat.

Perspektiv: Ekologiskt hållbart – Arbetet effektiviserades i så kallade projektveckor genom att intressenter, styrgrupp och processägare i arbetsgrupperna nätverkar på samma plats. Resor minimeras, tid och färdmedel sparas.

En jämställd region – Perspektivet är aktuellt i frågan om SFI och validering. I valideringsärenden ska kvinnor och män bedömas på lika sätt. När det gäller nya utbildningsplattformar och nya arbetsformer ska de planeras så att kvinnor och män ges tillträde på lika villkor.

Mångfald och integration – Med aktiviteterna inom SFI och validering har möjligheterna för vuxna ökat att få en utbildning som matchar ett arbete.

3.3 #jagmed

Projektägare: Region Örebro län	Beviljade medel: 5 132 000 kr
Projektperiod: 2015-09-01 – 2018-12-31	Utbetalt: 5 132 000 kr

Övergripande mål:

- Bidra med att ungdomar 15-24 år som riskerar gymnasieavhopp eller som redan har hamnat utanför utbildning/arbetsmarknad fångas upp tidigt och får stöd till att återgå till utbildning eller att komma in på arbetsmarknaden.
- Leda till att alla unga kvinnors och mäns etablering på arbetsmarknaden stärks, särskilt genom att öka andelen som fullföljer sin gymnasieutbildning.
- Leda till att ungdomars uppfattningar om könsstereotypa studieval och arbetsroller vidgas och att de därmed väljer utbildningar/yrkesinriktning utifrån ett bredare perspektiv att tänka och se att just det kan vara ett framgångsrikt sätt att hitta sin arbetsplats och sin tillhörighet i samhället.
- Främja icke-diskrimineringsperspektivet i sin verksamhet.
- Främja tillgänglighetsperspektivet i sin verksamhet.

Projektmål

- Att former och metoder för unga, som riskerar att hamna utanför skolan, utvecklas, prövas, utvärderas och etableras.
- Att former och metoder för unga som redan har hamnat utanför skolan utvecklas, prövas, utvärderas och etableras.
- Att projektet leder till bestående förändring i medverkande organisationer.
- Att varaktiga strukturer byggs för fortsatt arbete med att minska avhopp från gymnasieskolan.
- Att främja icke-diskriminering genom att kunskap om diskriminering används i utformning och genomförande av projekten.
- Att främja tillgänglighet genom att identifiera och undanröja hinder för tillgänglighet och på så sätt möjliggör för kvinnor och män med olika funktionsnedsättningar att bli delaktiga i projektets insatser.

Resultat:

- Helt uppnått
- Helt uppnått
- Delvis uppnått
- Delvis uppnått
- Under hela projektiden har olika typer av utbildningsaktiviteter kopplat till de horisontella perspektiven genomförts. Syftet har varit att öka måluppfyllelsen i projektet som helhet.

Under 2019 är planen att sprida projektresultaten så att fler verksamheter ska kunna implementera metoder som stärker ungas psykiska hälsa, minskar skolavhopp, ökar skolnärvaron och på sikt ökar antalet unga människor som erhåller gymnasieexamen eller på andra sätt kommer närmare arbetsmarknaden.

3.4 KomTek i hela länet

Projektägare: Örebro kommun	Beviljade medel: 1 560 000 kr
Projektperiod:2017-06-01---2019-08-31	Utbetalt: 1 560 000 kr

Övergripande mål:

Bättre förutsättningar för hållbar organisering och genomförande av KomTek i länet.
Ökat intresse för teknikutbildningar.

Projekt mål

Ökat teknikintresse bland barn som deltar och särskilt bland flickor.
Första året ska cirka 500 barn i länet ha tagit del av KomTek

Resultat:

Under perioden 20170615-20180615 deltog 538 barn och unga i KomTeks teknikinriktade aktiviteter varav 287 var flickor. Detta motsvarar över 53 %. Efter mätningarna gällande ett ökat teknikintresse bland deltagande högstadielärover under aktiviteten Tjejer i Nora, angav över 69 % att Komtek gjort dem mer intresserade av teknik.

Perspektiv: Inom projektet har olika metoder använts för att arbeta jämställt. Aktiviteterna har till stor del marknadsförts genom tryckmaterial som affischer med könsneutral grafisk design samt könsneutrala ord och begrepp. För att uppnå målet med att öka teknikintresset särskilt bland flickor har även bilder på tjejer inom en teknisk miljö använts. För att nå fler potentiella deltagare har även skolbesök i klasser arrangerats. Komtek i hela länet strävar efter att ha en kille och en tjej som handledare på varje kurs. Detta för att skapa en igenkänningsfaktor och samhörighet för deltagarna. Ibland har aktiviteterna krävt viss kompetens och då försvårat en könsjämn rekrytering. Under hösten 2018 besökte Komtek Karlsängskolan i Nora kommun i samband med insatsen Tjejer i Nora i årskurs 8. Aktiviteten pågick under tre tillfällen för att nå hela målgruppen med fokus på att stärka unga tjejers självförtroende och samtidigt skapa ett intresse för teknik samt bryta traditionella könsroller.

3.5 Forskningsbaserad samverkan

Projektägare: Örebro universitet	Beviljade medel: 1 140 000 kr
Projektperiod:2017-08-01---2019-06-30	Utbetalt: 921 764 kr

Övergripande mål:

Ökad kvalitet i undervisningen och i andra delar av skolans arbete.

Projekt mål

Utvecklat skolledares pedagogiska ledarskap.

Ny kunskap i olika forskningsfrågor om pedagogik och didaktik för både skolledare och lärare.

Resultat:

Biträdande förskolechefer, förskolechefer, biträdande rektorer och rektorer har genomgått en ett-årig kompetensutvecklingsinsats/lärprocess med fokus på skolledares pedagogiska ledarskap - i teori och praktik. Syftet är att fördjupa kunskapen om det pedagogiska ledarskapet, samt stödja och utveckla skolledarskapet i regionen. Betoning på 'lärprocess' snarare än fortbildning i traditionell mening, betyder att form såväl som innehåll har anpassats till deltagarnas vardagspraktik, och att denna i stor utsträckning utgjort fokus för lärandet. Eftersom deltagarnas vardagspraktik och erfarenheter har utgjort ett "material" för lärandet, har deras delaktighet och engagemang också varit avgörande. Projektets bedömning, vilket också stöds av de löpande avstämningar som gjorts, är att detta varit högt hos samtliga deltagare. Skälen till den höga graden av engagemang ligger i att deltagarna känt trygghet och tillit till varandra i grupperna, men även i att de upplevt att lärtreffarnas innehåll och form stärkt dem i deras roll som skolledare.

Sammantaget visar löpande utvärderingar tillsammans med den slutliga enkätutvärderingen att både form och innehåll i lärprocessen har: 1) bidragit till fördjupning av deltagarnas kunskap kring det pedagogiska ledarskapet samt utgjort ett stöd för utveckling av skolledarskapet i regionen. Detta är naturligtvis tillfredställande, men kanske skulle en längre period än ett år ge ökade förutsättningar för deltagarna att bidra till utformning och utveckling av lärprocessen utifrån egna erfarenheter och behov. Under perioden har två grupper med sammanlagt 22 skolledare genomgått kompetensutvecklingsinsatsen.

Perspektiv: Enligt skollagen, förordningar och läroplaner har skolan uppdraget att alltid ha med dessa perspektiv i sitt arbete kring utbildningen. Detta gäller även för projektet, i till exempel aktiviteten Lärandebaserad skolutveckling – professionellt och kollegialt lärande för förskolechefer, rektorer och skolchefer.

4. Attraktiva miljöer

4.1 Regional Turismutveckling i The Heart of Sweden 2015-2017

Projektägare: Region Örebro län

Beviljade medel: 6 300 000 kr

Projektperiod:2015-01-01 – 2018-12-31

Utbetalt : 6 297 389 kr

Övergripande mål:

Det finns starka konkurrenskraftiga destinationer i regionen. Destinationerna tar ansvar för sin respektive utveckling och har definierat sina utvecklingsbehov och mål.

- De tematiska destinationerna som utvecklas är en naturlig del av respektive destinations utbud och verksamhet.
- Regionen har en tydlig profil att erbjuda naturturistprodukter till utländska som svenska besökare.
- Fler företag har blivit exportmogna för den utländska marknaden. 10 företag finns på den utländska marknaden.
- Det ska finnas fler företag och fler växande företag än idag som medverkar till att stärka regionens tillväxt.

Projekt mål

Fler besökare kommer till regionen för att uppleva naturturism som vandring cykling, kanotning, fiske etc. Gäller både den svenska som den utländska marknaden. Mäts genom gästnattsstatistiken. Förädlingsvärdet hos turistföretagen ökar. Antalet utländska gästnätter kommer att öka med 10 procent till år 2020.

Resultat:

Vad gäller projektmålen kan man se att Örebroregionen i har haft en positiv utveckling under projektiden. Antalet svenska gästnätter har till och med 2018 års slut redan ökat med nästan 22% och antalet utländska med 52%. Antalet utländska gäster har redan femdubblats utifrån det satta målet om dubbling till 2020 och inget tyder på att antalet utländska gästnätter kommer att tappa under 2019. Den Bismodeanalys som genomfördes strax före projektstart och under 2017 kan visa att besöksnäringens företag blir fler, anställer fler och har ett förbättrat förädlingsvärde och omsättning. Örebro regionen har gått start framåt under projektiden och prognosen visar på fortsatt tillväxt.

Perspektiv: Besöksnäringen har en hög andel kvinnor och företagare som inte är födda i Sverige. Projektet har haft en jämn fördelning av kvinnor och män, företagare födda i Sverige eller utomlands i projektets utbildningsinsatser och referensgrupp.

Projektet har låtit genomföra en kartläggning av matproducenter i länet så att länets restauranger lättare ska kunna hitta närproducerade produkter.

Under projektiden har projektet haft praktikant i två omgångar. En kille från Afghanistan, som gick på Virginska gymnasiets turismprogram. Han initierade med stöd av projektledaren och Hopajola ett antal utbildningstillfällen för

gymnasieungdomar med utländsk härkomst och olika spark, ett par guideutbildningar. Dessa kunde tyvärr inte genomföras under praktiktiden medan han var kvar. Praktikanten fick sen projektledarjobb på naturskyddsföreningen och har fortsatt sitt arbete på egen hand med att jobba vidare med att utbilda guider med olika utländsk bakgrund.

I vårt marknadsföringsmaterial har vi haft en policy att spegla alla åldrar, kön och människor av olika härkomst. Vi har också försökt att via bild och film visa på att man oavsett kön, ålder, handikapp kan vistas i naturen.

När det gäller företagande för servicen och aktiviteterna kring cykellederna så växer det kvinnliga företagandet. Cykel var tidigare en mansdominerande sport men man ser att det verkligen utjämnas. Flera kvinnliga företagare i länet startat upp sin verksamhet för cykel och naturturism. Det gäller både cykeluthyrare, guider och aktivitetsföretag.

4.2 Attraktiv stadskärna

Projektägare: City Örebro	Beviljade medel: 366 038 kr
Projektperiod: 2018-03-01 - 2019-09-30	
Utbetalt: 366 038 kr	

Övergripande mål:

- ökad attraktivitet i citykärnan
- ökad framkomlighet
- ökad säkerhet för oskyddade trafikanter
- minskade utsläpp av avgaser
- ökad effektivitet vid varuleveranser
- gynnsamma förutsättningar för näringslivets utveckling

Projektmål:

Målet med förstudien är att ta fram strategi och handlingsplan för hur staden kan arbeta med att effektivisera godstransporter och varuleveranser till centralt belägna mottagare i Örebro.

Resultat:

En strategi och handlingsplan finns framtagen med det övergripande målet: Attraktiv tillgänglig framkomlig förutsägbar och hållbar stadskärna.

Strategin är överlämnad till Örebro kommun och det ligger i deras händer att fatta beslut om att arbeta efter den.

4.3 Karlskoga Degerfors – en fiskedestination

Projektägare: Karlskoga Näringsliv & Turism AB	Beviljade medel: 480 000 kr
Projektperiod: 2016-02-01—2019-09-30	
Utbetalt : 480 000 kr	

Övergripande mål:

Syftet var att göra Karlskoga Degerfors känt som ett hållbart sportfiskeområde, en destination där fiske är en viktig del av besöksnäringen.

Projektmål:

Öka antalet inkommande turister.

Resultat:

På utlandsmarknaden har det visat sig att projektets utvalda målgrupper (Storbritannien, Norge, Tyskland och Holland/Belgien) kommer hit men deras huvudsakliga skäl för besöket är inte fiske, men de köper gärna fiskekort när de är på plats. Däremot har det visat sig att ryssar, vitryssar, ester, letter och litauer kommer hit endast för fiskets skull. De fiskar mest i put-and-take-sjöarna.

Antalet gästnätter kopplat till fiske skulle öka men det har varit svårt att mäta. Däremot har flera boenden sett att det finns möjlighet att bygga paket med fiske, hyra av båt, cykling, vandring och andra delar som kunden önskar. Det betyder att fler får fiske som en del i sin verksamhet och att omsättningen hos anläggningarna har en möjlighet att öka.

Genomsyrande perspektiv

Ekologiskt hållbart – projektet har vid alla aktiviteter, seminarier och studieresor tänkt och pratat om vad hållbarhet innebär. Resursen vatten är det allra viktigaste ur hållbarhetssynpunkt. Utan friska vattendrag blir det inget bra sportfiske. Man har också lärt sig att vara rädda om resursen fisk, att vara medveten om ekosystemen i våra sjöar. Att till exempel lägga ut risvasar som gömställen åt småfiskar är en åtgärd som är lätt att utföra.

Mångfald och integration/Barn och unga/En god folkhälsa

Fiskeföreningarna och fiskeentreprenörerna har varit öppna för att jobba mer med mångfald och integration men det har stött på problem beroende på språk och kultur. Vissa fiskeföreningar har anlitat vaktbolag för att skydda fisken när den leker. Vi har inte löst kommunikationsfrågan i detta projekt men ser gärna att den lyfts i ett större sammanhang. Fiske är en fantastiskt bra sysselsättning för barn och unga, oavsett

kön och vilket land de kommer ifrån men alla måste följa reglerna för att vi ska få en hållbar fiskedestination. Ur folkhälsoaspekt är utevistelse under alla årstider bra och förhoppningsvis kan man även äta sin fångade fisk.

Prova-pådagat för barn och unga har utförts tillsammans med Sportfiskarna, där hoppas vi på årliga lovaktiviteter i fortsättningen. Det är också ett väldigt bra tillfälle att informera om vikten av hållbarhet.

4.4 Scandria2Act

Projektägare: Region Örebro län

Beviljade medel: 448 732 kr

Projektperiod: 2016-03-01 – 2019-04-30

Utbetalt : 447 801 kr

Övergripande mål:

Det övergripande syftet med projektet är att främja gröna, multimodala transportlösningar mellan regionerna längs korridoren för att öka tillgängligheten och konkurrenskraft i regionerna samtidigt som klimatpåverkan minskas.

- För Region Örebro län finns följande syften med projektet:
- Omflyttning av godstrafik från väg till järnväg.
- Etablering av mer trafik genom de intermodala terminalerna i Örebroregionen.
- Stärkning av Örebroregionens position som nordisk hubb genom bättre tillgänglighet till/från Central Europa.
- Kommunikation av Örebroregionens infrastrukturbehov till nationella och Europeiska beslutsfattare.
- Kunskapsutveckling för regionala och lokala beslutsfattare.
-

Projektmål

- Mer trafik till och från Central Europa genom minst en intermodal terminal i regionen.
- Bättre infrastrukturplanering genom större kunskap om godsflöden och företagens behov.

Resultat:

Främsta resultatet är grundandet av samarbetsorganisationen Scandria Alliance. Genom detta har det skapats förutsättningar för fortsatt arbete med regioner längs det transeuropeiska transportsystemet. Syftet är att uppnå ett hållbart och multimodalt transportsystem före 2030. Scandria Alliance kommer ge Region Örebro län möjlighet att utöva politisk påverkan inom transportområdet mot EU, att hitta nya samarbeten och projekt samt att marknadsföra Örebroregionen som viktig nod i Norra Europa.

Projektet har bidragit till att potentiella godsflöden som skulle kunna flyttas från väg till järnväg från Centraleuropa till Örebro har kartlagts. Projektet har visat möjligheter och hinder för att åstadkomma ett modalt skifte. Ökade kunskaper om möjligheterna för ett modalt skifte kan bidra till att förbättra Örebroregionens multimodala erbjudande och därmed öka sannolikheten för logistikföretag att etablera sig i regionen. Kunskaper som erhållits i projektet kommer ge bättre underlag för Region Örebro län i fortsatt infrastrukturplanering av person- och godstrafik inom samt till och från regionen.

Perspektiv: Projektet har undersökt förutsättningarna för att åstadkomma ett modalt skifte genom överflytt av gods från väg till järnväg. Att transportera gods på järnväg istället för väg bidrar till att mer gods kan transportera miljövänligt vilket minskar koldioxidutsläpp och trängsel på vägar vilket också bidrar till ökad trafiksäkerhet.

4.5 TENTacle

Projektägare: Region Örebro län	Beviljade medel: 485 576 kr
Projektperiod: 2016-03-01 – 2019-04-30	
Utbetalt : 439 225 kr	

Övergripande mål:

Huvudmålet med projektet är att analysera hur tillgängligheten och konkurrenskraften kan höjas även i regionerna utanför de så kallade TEN-T korridorerna. Därför behövs ett tätt samarbete mellan regioner längs korridorerna och regioner utanför korridorerna.

- För Region Örebro län finns följande syften med projektet:
- Utveckla funktionen som knypunkt för flöden mellan norra Skandinavien och Central Europa
- Omflyttning av godstrafik från väg till järnväg
- Etablering av mer trafik genom de intermodala terminalerna i Örebroregionen
- Stärkning av Örebroregionens position som nordisk hubb genom bättre tillgänglighet till/från norra Europa
- Kommunikation av Örebroregionens infrastrukturbehov till nationella och Europeiska beslutsfattare

Projekt mål

Utveckling av Örebros nodsfunktion (mer trafik genom noden, framförallt norrifrån/norrut).

Bättre förutsättningar för företag att etablera distributionscentraler i Örebroregionen varifrån norra Sverige/Norge ska försörjas.

Förbättrat samarbete med aktörer i norra Skandinavien som leder till bättre koordinerade infrastruktursatsningar.

Resultat:

Projektet har bidragit till att potentiella godsflöden som skulle kunna flyttas från väg till järnväg i det geografiska området norr om Örebro har kartlagts. Inom projektet har godsflöden identifierats från företag verksamma i det geografiska området. Dessa flöden har försökt matchas ihop med redan etablerade tåglinjer. Analys har också gjorts om eventuellt nya tåglinjer skulle kunna öppnas utifrån nuvarande identifierade godsflöden. Detta ansågs inte aktuellt då godsflöden var för låga. Syftet var också att skapa en strategi för hur en mäklartjänst (brokerage service) för modalt skifte i teorin och praktiken skulle kunna skapas. Lösningen om mäklartjänsten som föreslogs ansågs inte lämplig att tillhandahållas av en offentlig aktör likt Region Örebro län utan hade istället passat bättre för en privat aktör.

Perspektiv: Projektet har undersökt förutsättningarna för att åstadkomma ett modalt skifte genom överflytt av gods från väg till järnväg. Att transportera gods på järnväg istället för väg bidrar till att mer gods kan transportera miljövänligt vilket minskar koldioxidutsläpp och trängsel på vägar vilket också bidrar till ökad trafiksäkerhet

1:1-medel Företagsstöd beviljade 2017-2019

Typ av stöd	Namn	Kommun	Summa	Antal stöd	Stöd per kommun	Kr per kommun	Kommentar
KS	Askersunds kommun	Askersund	212 700	3			KT = Konsulttjänst, beroende på paragraf kan den vara de- minimis eller inte INV = Särskilt investeringsbidrag, de-minimis MIKRO = Mikrobidrag, de-minimis SÄDD = Innovationsbidrag till nystartade företag, ej de-minimis KS = Kommersiell service, de-minimis
MIKRO	Bild & Kultur AB	Askersund	25 200	1			
MIKRO+KT+INV	Delta Webbyrå AB	Askersund	377 282	6			
INV	G A:s Grus & Schakt AB	Askersund	1 043 000	3			
INV	Hasopor Hammar AB	Askersund	800 000	1			
MIKRO	Hyddans Zon och Gård	Askersund	60 000	2			
MIKRO	Karintorps föräldring AB	Askersund	28 617	1			
KS	Matöppet Åsbro	Askersund	750 000	1			
MIKRO	Salong Prospero	Askersund	30 000	1			
MIKRO	Sandra Danielsson	Askersund	30 000	1			
KT	Skyllberg Industri AB	Askersund	75 000	1			
INV	Smådjurskliniken i Askersund AB	Askersund	99 809	1			
MIKRO	Stage	Askersund	30 000	1			
INV+KT	Timbtech AB	Askersund	458 632	2	25 stöd	4 020 240 kr	
INV+KT	AB Allson Kyl & Fryslager	Degerfors	872 975	2			
MIKRO	Come Closer Travel AB	Degerfors	30 000	1			
INV+KT	Degerfors Förzinkning AB	Degerfors	480 000	2			
INV+KT	Degerfors Verktyg AB	Degerfors	561 750	1			
INV	DEMEK Invest AB	Degerfors	800 000	1			
INV	Fire Components Sweden AB	Degerfors	215 820	2			
KT	Innovation Lift Scandinavia AB	Degerfors	62 500	1			
INV	Jan Mekan i Svartå AB	Degerfors	800 000	1			
INV	Kaseja Snickeri AB	Degerfors	915 625	2			
INV	KSAB Fastighet AB	Degerfors	486 250	1			
INV	Narshi Sweden AB	Degerfors	800 000	1			
MIKRO	Studio Nova Degerfors	Degerfors	30 000	1			
INV+KT	Weldcut i Karlskoga AB	Degerfors	675 000	2			
INV	Widmarks Handelsstål AB	Degerfors	260 625	1			
KS	Åtorps Livs HB	Degerfors	1 189 000	5	24 stöd	8 179 545 kr	
MIKRO	Business Form Equipment i Pålsboda AB	Hallsberg	30 000	1			
KT	Disarmament Solutions AB	Hallsberg	75 000	1			
MIKRO	Experitur AB	Hallsberg	30 000	1			
INV+KT	Gryts Logistikpartner	Hallsberg	300 000	2			
INV	JTS Mekaniska AB	Hallsberg	800 000	1			
MIKRO	Limå Betong & Bygg AB	Hallsberg	60 000	2			
KS	Närbutiken i Pålsboda AB	Hallsberg	685 110	10			
INV	Plåt & Smidesverkstan i Hallsberg AB	Hallsberg	102 529	1			
INV	Robustus Wear Components AB	Hallsberg	858 445	2			
MIKRO	Sibbetorps Gård AB	Hallsberg	55 000	3			

MIKRO	Stenmark & Lystell	Hallsberg	60 000	2		
MIKRO	Östansjö Trädgård AB	Hallsberg	30 000	1	27 stöd	3 086 084 kr
INV+KT	AB Grythyttan Stålmöbler	Hällefors	1 260 265	2		
MIKRO	AB Guldkringlan	Hällefors	30 000	1		
INV	DelMat AB	Hällefors	682 500	1		
KT	Ferrox AB	Hällefors	60 000	1		
KT	Grythyttan Vin AB	Hällefors	191 090	2		
MIKRO	Hjulsjö 103 Gästgiveri	Hällefors	55 000	2		
KS	Hällefors kommun	Hällefors	10 500	3		
MIKRO	Hällefors Vandrarhem AB	Hällefors	8 970	1	8 stöd	2 298 325 kr
SÅDD	Aerestus AB	Karlskoga	102 500	1		
INV	CNC Quality AB	Karlskoga	1 500 000	2		
MIKRO	CW Timber AB	Karlskoga	19 356	1		
MIKRO	Fysioåsa AB	Karlskoga	30 000	1		
KT	Hardface AB	Karlskoga	28 701	1		
INV	Hartvig Industriteknik AB	Karlskoga	2 450 450	5	Brutet räkenskapsår, fyra beskattningsår	
INV	Industritryckeriet i Karlskoga AB	Karlskoga	50 000	1		
SÅDD	Jimmy Lundström Kemi AB	Karlskoga	145 900	1		
INV+KT	Karlskoga Automatsvarvning AB	Karlskoga	497 500	2		
MIKRO	Karlskoga Spa Klorofyll AB	Karlskoga	30 000	1		
INV	Karlskoga Verktygsteknik AB	Karlskoga	800 000	1		
INV	KPV Teknik AB	Karlskoga	1 912 250	3		
INV+KT	Lasertech LSH AB	Karlskoga	1 612 500	2		
INV+KT	Lunedets Camping Café och Restaurang	Karlskoga	585 000	3		
KT	Lyckes Produktionsverktyg AB	Karlskoga	75 000	1		
MIKRO	Nordic Surveillance	Karlskoga	30 000	1		
INV	Novoplast AB	Karlskoga	453 750	1		
INV	Peter Ericssons Mekaniska AB	Karlskoga	512 500	2		
INV	Premo AB	Karlskoga	98 857	1		
INV	PT's Mekaniska AB	Karlskoga	250 325	1		
INV	Roflex AB	Karlskoga	281 250	1		
INV	Thermotech AB	Karlskoga	526 250	1	34 stöd	11 992 089 kr
INV	Bimo Butiksinredningar AB	Kumla	766 356	1		
KT	Butikskonsult i Kumla AB	Kumla	133 875	1		
INV	Ellege Emballage AB	Kumla	307 400	1		
KT	MaltMagnus AB	Kumla	145 030	1		
SÅDD	Markplanerarna i Norden AB	Kumla	63 900	2		
INV	Millcon	Kumla	800 000	1		
INV	Plåtteknik i Kumla AB	Kumla	1 201 250	2		
MIKRO	Studio LUXE By Angelica	Kumla	18 800	1		
MIKRO	Svenska Ekologiska Bageriet AB	Kumla	60 000	2		
MIKRO	Tyg & Rum AB	Kumla	60 000	3	15 Stöd	3 556 611 kr
KT	Aktivera Ösjönäs	Laxå	150 000	1		
INV	Allteknikservice I Laxå AB	Laxå	532 500	1		

KS	Carlssons Livsmedel i Finnerödja	Laxå	7 643	1		
MIKRO	Cordula von Dolsperg	Laxå	15 675	1		
INV	Laxo Mekan AB	Laxå	723 250	1		
KS	Laxå kommun	Laxå	143 900	3		
INV	Mecdon	Laxå	800 000	1		
INV	Mekverken Tool AB	Laxå	800 000	1		
INV	Nerikes Utbilningar AB	Laxå	625 000	1		
INV	Nerikes Verkstad AB	Laxå	334 500	2		
INV+KT	Robotcenter Laxå AB	Laxå	150 000	1		
MIKRO	Tiveds Kafferosteri & Café	Laxå	27 500	1		
KS	Tiveds Lanthandel	Laxå	129 000	7		
INV	VRMD Solution AB	Laxå	41 250	1	23 stöd	4 480 218 kr
MIKRO	Klara Besked Klara Härgestam	Lekeberg	7 000	1		
MIKRO	Lanna Bokhandel	Lekeberg	53 677	2		
KT	Nemax AB	Lekeberg	150 000	1		
MIKRO	SM Screen AB	Lekeberg	30 000	1		
KS	Träffen i Mullhyttan AB	Lekeberg	111 826	3	8 stöd	352 503 kr
INV	Bergslagsdelikatesser AB	Lindesberg	410 500	2		
MIKRO	Bergslagspraliner AB	Lindesberg	30 000	1		
MIKRO	BrothersBrothers production HB	Lindesberg	30 000	1		
INV+KT	Dalkarlshytte bruk AB	Lindesberg	1 097 500	2		
KS	Eriks Livs Eftr	Lindesberg	70 500	1		
KT	Fellingsbro Kartong AB	Lindesberg	83 500	1		
KS	Frövi Bilservice AB	Lindesberg	800 000	1		
KT	Helix Verktyg AB	Lindesberg	46 200	1		
MIKRO	Lindesbergs Hundcenter/Sara Lindlöf AB	Lindesberg	30 000	1		
KS	Lindesbergs kommun	Lindesberg	3 400	1		
MIKRO	Masmästargården AB	Lindesberg	60 000	2		
KS	Kvarnbacka Livs	Lindesberg	100 000	1		
MIKRO	Sunny Station Café & Store AB	Lindesberg	30 000	1		
INV	William Long	Lindesberg	125 000	1	17 stöd	2 916 600 kr
KS	Arne Danielsson	Ljusnarsberg	100 000	1		
MIKRO	Bångbro Hantverkstad	Ljusnarsberg	30 000	1		
KT	Bångbro Strip Steel AB	Ljusnarsberg	206 450	3		
INV	Bäckafallets Elektronik AB	Ljusnarsberg	294 991	1		
INV+KT	Cabinova AB	Ljusnarsberg	503 215	3		
MIKRO	IMX Service AB	Ljusnarsberg	60 000	2		
MIKRO	Walking Art Salong	Ljusnarsberg	30 000	1		
MIKRO	Kopparbergs Pigment AB	Ljusnarsberg	30 000	1		
MIKRO	Lonneke van Dam	Ljusnarsberg	6 000	1		
INV	Macromould AB	Ljusnarsberg	800 000	1		
INV	RWS Ved & Frakt AB	Ljusnarsberg	940 000	2		
INV	Ställbergs Mekaniska AB	Ljusnarsberg	677 198	2		
MIKRO	Walking Art Salong	Ljusnarsberg	60 000	2	21 stöd	3 737 854 kr

MIKRO	Almsan Health Performance AB	Nora	30 000	1		
MIKRO	Apex ÖI AB	Nora	60 000	2		
MIKRO	Bikeinberglagen AB	Nora	9 500	1		
INV+KT	Björnax AB	Nora	410 747	2		
MIKRO	Jenny Vicencio Litzen	Nora	30 000	1		
MIKRO	Lelos Cafe Vagn	Nora	28 129	1		
KS	Nora kommun	Nora	13 600	1		
INV+KT	Oneday Wall AB	Nora	950 000	2		
KT	QEM Consulting AB	Nora	135 200	3	14 stöd	1 667 176 kr
KT	A Rensmo AB	Örebro	300 000	2		
KT	Adluma AB	Örebro	60 000	1		
KT	Aktiebolaget Polyterm Isolering	Örebro	150 000	1		
KT	Aktivaliva AB	Örebro	185 063	2		
KT	AMAX Konsult AB	Örebro	30 000	1		
KT	Anna Jansson Thriller AB	Örebro	75 000	1		
SÅDD	Annie Liljedahl	Örebro	26 350	2		
KT	Appivo AB	Örebro	97 500	1		
KT	B-Engaged AB	Örebro	66 000	1		
SÅDD	Binary Brains AB	Örebro	500 000	1		
SÅDD	C26 Bioscience AB	Örebro	353 000	2		
MIKRO	Chartbooker International AB	Örebro	30 000	1		
SÅDD	Comiec AB	Örebro	400 000	1		
KT	Dahl & Dahl preventions- & beroendecent	Örebro	101 250	1		
KT	Deligate AB	Örebro	90 000	1		
SÅDD	Detthow & Ulvbacke AB	Örebro	270 000	1		
KT	DGA i Örebro AB	Örebro	74 175	1		
SÅDD	DropInGolf Sweden AB	Örebro	450 000	2		
SÅDD	Embrace Safety AB	Örebro	500 000	1		
KT	Erica Sandberg	Örebro	6 000	1		
KT	esport Pulse AB	Örebro	50 000	1		
SÅDD	Firas Kiwan	Örebro	91 120	3		
SÅDD	FlexR AB	Örebro	200 000	1		
MIKRO	Hall World AB	Örebro	30 000	1		
KT	Happy Bear AB	Örebro	20 000	1		
INV	Hults Säteri	Örebro	42 500	1		
KS	ICA Nära Stora Mellösa	Örebro	800 000	1		
KS	ICA Nära Vintrosa	Örebro	101 054	4		
SÅDD	InCompany AB	Örebro	500 000	1		
KT	Innovat AB	Örebro	150 000	1		
KT	Iphigenia Publishing AB	Örebro	70 000	1		
KT	Josephine Hedlund EF	Örebro	12 000	1		
SÅDD	Karin Bergman	Örebro	15 525	1		
KT	Kerstin Önnebo	Örebro	143 500	4		
KT	Lavi gruppen AB	Örebro	92 560	1		

KT	Maptun Performance AB	Örebro	150 000	1		
INV	Mats Olsson Material AB	Örebro	57 500	1		
MIKRO	Mineur Fastigheter AB	Örebro	30 000	1		
SÅDD	Moonlighting Industries AB	Örebro	50 000	1		
MIKRO	Mowa Interiör & Lackering	Örebro	30 000	1		
KT	MoveTech AB	Örebro	150 000	1		
KT	Multi Trolley AB	Örebro	67 500	1		
KT	Nordic School of Management AB	Örebro	15 000	1		
KT	Notyfile AB	Örebro	69 500	1		
MIKRO	Närkes Kils Maskintjänst	Örebro	30 000	1		
KT	Palina AB	Örebro	150 000	1		
KT	Pallkonsulten i Sverige AB	Örebro	31 338	1		
KT	Pausit AB	Örebro	100 000	2		
SÅDD	Pennybridge AB	Örebro	50 000	1		
SÅDD	Period Pack Sweden AB	Örebro	315 000	1		
KT	P-Invent AB	Örebro	30 000	1		
KT	Private Travel Sweden AB	Örebro	100 000	1		
SÅDD	ProPractize AB	Örebro	190 000	1		
KT	QVisitor AB	Örebro	11 950	1		
INV	Rama Imp - Exp AB	Örebro	800 000	1		
SÅDD	Rentail AB	Örebro	438 920	2		
SÅDD	Retail Kids Solution AB	Örebro	442 500	1		
SÅDD	Retenua AB	Örebro	407 500	2		
KT	Samflex AB	Örebro	56 200	2		
KT	Scandinavianluxepool AB	Örebro	50 000	1		
KT	Struckatur AB	Örebro	75 000	1		
MIKRO	Ströms Catering AB	Örebro	20 625	1		
KT	Trollsmedjan AB	Örebro	70 000	1		
MIKRO	Walléns Livskonst AB	Örebro	30 000	1		
KS	Vedlunds i Närkes Kil	Örebro	49 600	3		
SÅDD	Vikariehjälp AB	Örebro	364 806	2		
SÅDD	Youcal AB	Örebro	500 000	1		
SÅDD	Zeeld AB	Örebro	170 000	1	88 stöd	11 185 536 kr
SUMMA			57 472 781	309		57 472 781 kr

Från: Lisa Elisabeth Rosander <lisa.rosander@kavesta.fhsk.se>

Skickat: den 5 april 2020 20:12

Till: Lindberg Ewa, Reg utv Utbildning och arbetsmarknad <ewa.lindberg@regionorebrolan.se>

Ämne: Fwd: Angående mobilitetsstödet

Hej

Här kommer texten från Peter Högberg.

Mvh Lisa

Hämta [Outlook för iOS](#)

Från: Peter Högberg <peter.hogberg@vimmerby.se>

Skickat: Monday, March 23, 2020 3:11:55 PM

Till: Peter Högberg <peter@peterhogberg.se>

Ämne: Angående mobilitetsstödet

Hej

Jag vill be er som ordförande i Folkhögskoleföreningen inom SKL att ta kontakt med region Stockholm för att de ska skjuta på sitt beslut kring mobilitetsstödet så vi får mer tid till att finna en lösning som så många regionerna som möjligt kan ställa sig bakom.

Bakgrunden är att Västra Götalandsregionen Skåne och Stockholm har gjort en egen utredning kring hur de skulle vilka se ett framtida mobilitetsstöd. Tanken är att de under våren fattar beslut (Skåne och VGR har redan fattat beslutet och det börjar gälla om Stockholm fattar sitt beslut). Bland många regioner finns en osäkerhet hur deras modell för stödet kommer slå. Vi vet också att RIO (Rörelsefolkohögskolornas intresseorganisation) gjort en utredning kring mobilitetsstödet.

Vi har förståelse för att det finns brister i nuvarande system och att det var en kompromiss när den infördes. Vi tycker det är viktigt att SKR äger frågan kring mobilitetsstödet och att inte enskilda regioner hittar på nya system som är bra för dem. Grunden med mobilitetsstödet är att den enskilde studerande ska fritt kunna välja en folkhögskola som passar hen, både gällande utbildning men också livssituation. Med ett beslut om att den egna regionen ska bära kostnaderna för samtliga elever utan något stöd från den studerandes hemregion kan få en inlåsande effekt. Att man väljer att förändra utbildningar så de inte lockar, eller stänger ute studerande från andra delar av landet. Med en sådan åtgärd så går mycket av tanken med folkbildningen förlorad, då det innebär möten mellan olika grupper, både ålder, kön, kultur och geografi.

Vi vet att den en del regioner med många rörelseägda folkhögskolor fick en ekonomisk påfrestning när det regeringen tillförde 8000 platser till folkhögskolorna. Det är i grunden mycket positivt och välkommet men regeringen hade behövt ha ett samtal kring finansieringen med SKR och regionerna. Vi u FhF har fått i uppdrag av utbildningsdepartementet att arrangera ett möte mellan SKR och departementet för att bland annat se över den framtida finansieringen. Att utifrån detta tillskott vilja förändra förutsättningarna för att bedriva folkhögskolor och den mellan regionala ersättningen är inte rätt väg att gå innan en dialog mellan regeringen och SKR har skett. Därför är det av vikt att DE tre regionerna bromsar sina beslut om en helt ny väg för mobilitetsstödet som vi inte har klart för oss konsekvenserna. Fortfarande finns det i beslutsunderlaget och utredning frågor som saknar svar. Så låt de regionernas utredning tillsammans med den som RIO gjort vara en

grund som går in till SKR för en gemensam utredning som tar höjd från dagens förutsättningar, men möjliggöra för framtida satsningar på utbildningsformen folkhögskola.

Har ni några frågor så tveka inte att höra av er till mig.

Med vänlig hälsning
Peter Höberg
Ordförande folkhögskoleföreningen inom SKL
070-597 61 57
hogbergstankar.se

Från: elin.lindskog@kronoberg.se
Till: regionstockholm@sll.se; region.uppsala@region uppsala.se; post@regionsormland.se;
region@regionostergotland.se; regionen@rjl.se; region@regionkalmar.se; regiongotland@gotland.se;
region@regionblekinge.se; region@skane.se; regionen@regionhalland.se; regionstyrelsen@vregion.se;
diariet@regionvarmland.se; Region Örebro län; region@regionvastmanland.se;
region.dalarna@regiondalarna.se; rg@regiongavleborg.se; region.vasternorrland@rvn.se;
region@regionjh.se; regionen@regionvasterbotten.se; regionnorrboten@norrboten.se; info@skr.se
Ärende: Skrivelse angående mobilitetsstöd till folkhögskolorna
Datum: den 22 april 2020 14:28:06
Bilagor: [image001.png](#)
[§103 RS Skrivelse angående folkhögskolornas framtida finansiering\(179942\).pdf](#)
[Skrivelse angående mobilitetsstöd till folkhögskolorna\(179583\).docx](#)

Hej!

Bifogat finns en skrivelse från regionstyrelsen i Region Kronoberg angående mobilitetsstöd till folkhögskolorna.

Med vänlig hälsning

Elin Lindskog

Nämndsekreterare | Kansliavdelningen

0767 20 76 50 | 0470-58 85 46

elin.lindskog@kronoberg.se

www.regionkronoberg.se

§ 103 Skrivelse angående folkhögskolornas framtida finansiering (19RGK1685)

Beslut

Regionstyrelsen godkänner skrivelsen och överlämnar densamma till Sveriges Regioner och Kommuner (SKR) samt till Sveriges samtliga regioner.

Sammanfattning

De tre storstadsregionerna har låtit göra en utredning om mobilitetsstödet till folkhögskolornas. Utredningen för fram delvis relevant kritik mot administrativ krånglighet för stödformen, men utredningen visar också att de tre regionernas invändningar mot hur mobilitetsstödet fungerar har svag grund.

Storstadsregionerna planerar att sluta betala ut mobilitetsstöd till folkhögskolorna i landet. Västra Götalandsregionen tog initiativet och har redan fattat beslut i ärendet. Beslut har fattats utan att dialog och samförstånd med andra regioner först söktes.

Region Kronoberg uppmanar Sveriges Kommuner och Regioner att försöka hitta en gemensam hållning som kan ge folkhögskolorna fortsatt goda möjligheter att förse samhället med bra utbildningar och folkbildning i hela landet.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen godkänner skrivelsen och överlämnar densamma till Sveriges Regioner och Kommuner (SKR).

Yrkanden

- Henrietta Serrate (S) föreslår att regionstyrelsen ska bifalla följande ändringsyrkande:

"Regionstyrelsen godkänner skrivelsen och överlämnar densamma till Sveriges Regioner och Kommuner (SKR) samt till Region Skåne, Region Stockholm och Västra Götalandsregionen."

- Thomas Ragnarsson (M), med instämmande av Yngve Filipsson (L) och Melena Jönson (SD), föreslår att regionstyrelsen ska bifalla följande ändringsyrkande:

"Regionstyrelsen godkänner skrivelsen och överlämnar densamma till Sveriges Regioner och Kommuner (SKR) samt till Sveriges samtliga regioner."

Beslutsgång

Ordföranden frågar om regionstyrelsen bifaller ordförandens förslag till beslut, Henrietta Serrates (S) ändringsyrkande eller Thomas Ragnarssons (M) ändringsyrkande. Han finner att regionstyrelsen bifaller Thomas Ragnarssons (M) ändringsyrkande.

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut - Skrivelse angående mobilitetsstöd till folkhögskolorna
- Skrivelse angående mobilitetsstöd till folkhögskolorna

Paragrafen är justerad

Sveriges Regioner och Kommuner (SKR)
Sveriges regioner

Skrivelse angående mobilitetsstöd till folkhögskolornas framtida finansiering

Inledning

De tre storstadsregionerna har låtit göra en utredning om mobilitetsstödet till folkhögskolorna. Utredningen för fram delvis relevant kritik mot administrativ krånglighet för stödförmen, men utredningen visar också att de tre storstadsregionernas invändningar mot hur mobilitetsstödet fungerar har svag grund.

De tre storstadsregionerna planerar att sluta betala ut mobilitetsstöd till folkhögskolorna i landet. Västra Götalandsregionen tog initiativet och har redan fattat beslut i ärendet. Beslut har fattats utan att dialog och samförstånd med andra regioner först söktes.

Folkhögskolornas finansieringssystem

Även om det är så att de tre storstadsregionerna betalar mer i mobilitetsstöd till folkhögskolor i andra regioner än vad andra regioner betalar till skolor i de tre storstadsregionerna, pekar utredningen på att de flesta deltagare återvänder till sitt hemlän efter kursavslut. ”Detta innebär att mobilitetsstödet i första hand finansierar kompetensutveckling av hemlänets egna invånare”, konstaterar utredningen och motsäger därmed ett av de viktigaste argumenten som använts av regionpolitikerna för att avskaffa systemet med mobilitetsstöd.

För utbildningar i Sverige gäller principen om de studerandes fria val av utbildningsinriktning och plats för utbildningen. En översyn av folkhögskolornas finansiering som SKL gjorde 2016 pekade på det angelägna i att värna om folkhögskolestuderandes fria rörlighet i landet. Olika skolor har olika profilering och olika kursutbud, varför det är naturligt att studerande söker sig till sitt intresseområde oavsett var i landet de ges. Denna möjlighet till fritt sökande av utbildningar skulle hotas om de tre storstadsregionernas beslut genomförs.

Folkhögskolornas finansieringssystem har ända sedan 1872 byggts på att landstingen (numera regionerna) delat finansieringsansvaret med staten, vilket befästes i folkbildningspropositionen 2005. Principen är dock inte lagfäst vilket innebär att varje region kan fatta egna beslut om finansieringen. Sedan 1970-talet har SKL (numera SKR) lämnat rekommendationer om hur stort mobilitetsstödet ska vara. De flesta regionerna har följt och följer rekommendationen. På senare år har dock några regioner beslutat om en lägre nivå på stödet.

Att de tre största regionerna nu verkar beredda att helt avveckla mobilitetsstödet utan att ha förankrat det hos andra regioner är dock ytterst oroande – framför allt för folkhögskolorna, som därmed riskerar en betydande del av sin finansiering. För vissa skolor med särskilt hög andel utomlänsdeltagare kan det hota skolans framtid, för andra kan det tvinga fram en kraftig reduktion av verksamheten. Särskilt skulle internatverksamheten, som till stor del behövs för deltagare som kommer från andra län men som också för många skolor är en del av identiteten, hotas.

Folkbildningens roll i dagens samhälle

Folkbildningen har stor betydelse i dagens samhälle. Den kan stärka människors personliga utveckling, som individer och tillsammans. Folkbildning ger människor verktyg att bygga ett hållbart samhälle, på landsbygd såväl som i stad. Dess potential att främja demokrati, positiv utveckling och hållbarhet för miljö och samhälle är stor. Näthat, filterbubblor och alternativa fakta tar allt större utrymme i opinionsbildningen. Folkbildning kan ge redskap för att värdera mediernas budskap.

Folkhögskolorna spelar också en stor roll för integrationsarbetet och för att ge nyanlända invandrare liksom andra med svag förankring på arbetsmarknaden grundläggande utbildning. Om folkhögskolorna tvingas begränsa sin verksamhet kan även detta arbete skadas.

Den ekonomiska situationen för många (särskilt) rörelsefolkhögskolor är allvarlig och framtiden på många sätt osäker. Det handlar om att utbildningsformen folkhögskola ska kunna upprätthålla en kvalitativ verksamhet men också ytterst om överlevnad för flera skolor.

Bland folkhögskolorna finns en stor oro över att det regionala finansieringssystemet hotas. I en gemensam skrivelse från Rörelsefolkhögskolorna (RIO), Folkhögskoleföreningen inom SKL (Fhf) och de offentligtägda folkhögskolorna (OFI) i höstas konstaterades att det inte är motiverat att föreslå ett helt nytt system för det regionala stödet till folkhögskolorna men att en administrativ förenkling av mobilitetsstödet borde göras och att SKL borde utreda folkhögskolornas konkreta förslag om detta. Denna breda samsyn från folkhögskolevärlden borde vara en självklarhet för SKR att ta till sig och borde innebära att storstadsregionerna åtminstone pausar sina beslut om att redan från nästa år sluta medverka i det etablerade systemet för gemensam finansiering av folkhögskolorna.

Region Kronobergs synpunkter

Region Kronoberg uppmanar Sveriges Kommuner och Regioner att försöka hitta en gemensam hållning som kan ge folkhögskolorna fortsatt goda möjligheter att förse samhället med bra utbildningar och folkbildning i hela landet.

För det fortsatt goda samarbetet inom Sveriges Kommuner och Regioner borde det också vara en självklarhet att inte tre regioner tar ensidiga beslut som påverkar alla regioner, utan att dialog och försök att nå samsyn om framtiden gjorts. I värsta fall kan det skada det förtroendefulla samarbetet mellan alla regioner och kommuner som rått inom Sveriges Kommuner och Regioner under många år.

Region Kronoberg den 21 april 2020

Med vänlig hälsning

Mikael Johansson (M)
Regionstyrelsens ordförande

Hej,
Till ansvarig nämnd för anslag till folkhögskolor.
Se bifogad skrivelse för kännedom.

Mvh
Gerhard

Gerhard Holmgren
Generalsekreterare

Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation (RIO)
Sveriges folkhögskolor
08-17 03 82
070-566 35 52
www.sverigesfolkhogskolor.se/rio
Post: Box 112 15, 100 61 Stockholm
Besök: Magnus Ladulåsgatan 63A

Till

2020-04-27

Eva Bergquist, kulturdirektör, Region Stockholm
Katti Hoflin, kulturchef, Västra Götalandsregionen
David Lindén, enhetschef näringsliv och arbetsmarknad, Region Skåne

För kännedom:

Sveriges regioner
Sveriges Kommuner och Regioner
Utbildningsdepartementet
Folkbildningsrådet

Offentligägda folkhögskolors intresseorganisation
Folkhögskoleföreningen inom SKR

Folkhögskolans finansiering

Region Skåne och Västra Götalandsregionen har beslutat att från nästa år inte längre betala ersättning för deltagare från den egna regionen som studerar på folkhögskola i andra regioner. Region Stockholm har aviserat att de kommer att följa de andra storstadsregionens beslut. Beslutet om att avskaffa den så kallade mobilitetsersättningen kommer om det fullföljs att få långtgående effekter för folkhögskolorna i hela landet såväl ekonomiskt som för utbildningsformens överlevnad.

För det första riskerar vi få olika regler i olika regioner för ersättningen till deltagare på folkhögskolekurserna. För det andra kommer de flesta regioner inte ha ekonomiska förutsättningar att täcka upp bortfallet av mobilitetsersättningen. Risken är uppenbar att regioner med högt antal deltagare från andra regioner tvingas kraftigt minska det totala regionala bidraget per deltagarvecka. För det tredje kommer SKRs nu gällande rekommendation för mobilitetsersättning att bli obsolet och därmed försvinner den enda riktlinje som funnits för att hålla regionernas medfinansiering på en någorlunda rimlig nivå.

De tre storstadsregionernas beslut riskerar därmed att äventyra grundfinansieringen av folkhögskolan. Särskilt tydligt blir detta för skolor i mindre regioner med sämre ekonomiska förutsättningar. Klyftan mellan storstäderna och övriga landet förstärks och skillnaden mellan storstad och mindre befolkade landsdelar fördjupas ytterligare.

Den 13 mars skickade RIO tillsammans med de offentligägda folkhögskolornas intresseorganisationerna OFI och Fhf en skrivelse till de tre storstadsregionerna med vädjan till politikerna att skjuta upp beslutet och istället föra upp frågan i SKR så att de initierar samtal med regeringen om det gemensamma ansvaret för folkhögskolans grundfinansiering.

RIO erhöll den 16 mars en enskild inbjudan till dialog den 4 maj med ansvariga chefer i de tre storstadsregionerna kring hur särregler kan formuleras för folkhögskolor med hög andel utomlänsdeltagare och av stor nationell betydelse. Särregler för vissa folkhögskolor är en del av storstadsregionernas förslag. Hur de skall vara utformade har inte funnits med i underlaget för de beslut som fattats i Region Skåne och Västra Götalandsregionen.

RIO svarade den 27 mars att vi gärna vill få till stånd ett principiellt samtal kring folkhögskolans långsiktiga finansiering med cheferna och med de politiskt ansvariga. Vi avsåg däremot inte diskutera frågan om särregler. Frågan om särregler är ett problem som skapats genom de tre regionernas egna förslag.

Den 23 april erhöll RIO per mejl en förnyad förfrågan om mötet den 4 maj och att vårt svar var svårtolkat. Mötets status är att det fortsatt är ansvariga chefer och handläggare som deltar, inget besked om ansvariga politiker. Syftet med mötet är fortsatt att diskutera konsekvenserna av de tre storstadsregionernas gemensamma linje.

RIO vill med den här skrivelsen tydliggöra att vi gärna ställer upp till samtal och dialog om folkhögskolans grundläggande finansiering men ej på de villkor som kommer av de beslut och förslag som nu föreligger från de tre storstadsregionerna.

För att folkhögskolan skall leva vidare som nationell och riksrekryterande utbildningsform behövs sammanhållande spelregler. Särlösningar som passar några regioner raserar förutsättningarna för helheten och enskilda regioner och folkhögskolor kommer i kläm. Flera regioner ifrågasätter idag storstadsregionernas beslut och förslag samtidigt som SKRs utbildningsberedning har frågan på sitt bord. Det här är en fråga mellan regionerna som behöver klaras ut inom SKR.

RIO menar att SKR fortsatt har den samlade rollen för mobilitetsersättningen och är den part som behöver ingå i ett nödvändigt nationellt samtal om folkhögskolans finansiering med Regeringskansliet, Folkbildningsrådet och folkhögskolornas intresseorganisationer. Till sådana samtal kommer vi gärna. Men vi deltar inte i diskussioner som bygger på att hantera konsekvenserna av de tre storstadsregionernas ensidiga ställningstaganden.

Med vänlig hälsning

För RIO, Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation

Stefan Attefall
Ordförande

Gerhard Holmgren
Generalsekreterare

Tjänsteställe, handläggare
Kävesta folkhögskola, Lisa Rosander, rektor
Telefon: 019-602 49 52, lisa.rosander@kavesta.fhsk.se

Datum
2020-05-04

Beteckning
Tjänsteanteckning

Lägesrapport Kävesta folkhögskola

Vecka 12 – 18

Undervisning

Sedan måndag 23/3 har vi bedrivit all undervisning på distans, utifrån beskedet som kom 17/3. Att ställa om på kort tid har inneburit en stor utmaning och ökad arbetsbelastning. Lärarna har behövt lägga mycket tid på att skapa och planera till stor del helt nya upplägg. Att möta deltagarnas oro och sorg över att resterande termin inte blir som de hade tänkt sig sätter också stor press på lärarna.

Allmän kurs har goda möjligheter att erbjuda sina deltagare samma innehåll, även om formen för undervisningen blir annan än vad vi skulle önska. Vi räknar med att alla 21 deltagare som ska ta sin examen till sommaren kommer att kunna göra det.

Profilkurserna i dans, konst och musik har behövt byta ut största delen av kursernas innehåll, vilket gör att deltagarna nu går utbildningar helt annorlunda mot vad de ansökte till. Det går till exempel inte att genomföra musikundervisning i ensembler eller materialundervisning i silversmide på distans. Examensmoment som slututställningar, dansföreställningar och turné/konserter kan heller inte genomföras.

Vi har ställt in samtliga evenemang under april och maj.

Internat

I nuläget bor 10 deltagare kvar på internatet. De är fördelade på sex hus för att minska smittorisken. Internatboende har heller inte tillgång till undervisningslokalerna.

Antagning

Profilkurserna har i stort avslutat sina antagningar och läget ser bra ut med många sökande. Vi vet dock ännu inte hur distansantagningen kan komma att påverka hur många av de antagna som börjar när terminen väl startar. Inom folkhögskolan kan man söka till flera skolor och välja vilken man vill gå på ”i sista minuten”. Därför har vi gjort ett visst överintag för att säkerställa att vi kan fylla alla våra deltagarveckor.

Ekonomi

Eftersom vi endast bedriver långa kurser (inga sommarkurser eller uppdragsutbildningar) så riskerar vi inte att förlora något statsbidrag denna termin.

Om det skulle visa sig att många av deltagarna som vi antagit till hösten 2020 tackar nej till sina platser i sista minuten, så finns en risk att vi hamnar under vårt ingångsvärde. Det skulle kunna innebära uteblivna intäkter och ett sänkt ingångsvärde till nästa år. Därför har vi gjort ett visst överintag. Det skulle kunna leda till att vi gör flera deltagarveckor än vi får betalt för, men vi riskerar inte att få sänkt ingångsvärde.

Vi räknar med ett inkomstbortfall på ca 175 000 kr till följd av uteblivna hyresintäkter i april och maj, för de deltagare som har valt att lämna internatet på vår uppmaning.

Rapport om effekterna av Corona på Fellingsbro Folkhögskola

Vi ställde direkt om till distansundervisning på alla kurser förutom: Friskvårdskursen i Örebro, Baskursen och Projektkursen i Fellingsbro amt Svenska som andraspråk i Lindesberg. De kurserna hade inte fungerat att ställa om till distans direkt. Alla deltagare utom de på ovanstående kurser (ca 20) fick omgående lämna internatet. Eftersom majoriteten av deltagarna lämnade skolan så kunde social distansering klaras med de som var kvar på skolan. Reseavrådan från/till Stockholm för deltagare på Baskurs och Projektkurs samt att flera i Friskvårdskursen, tillhör riskgrupp, gjorde att vi beslutade avsluta tre av dessa fyra kurser till påsklovet. Flera av deltagarna kommer tillbaka i höst, några får chans att gå om eftersom de inte fick avsluta kursen. Gällande SSA-kursen så har de ett mycket stort behov av stöd språkligt, inte minst i detta läge, att förstå information och smittan och samhällets åtgärder. Problemet var att vi inte fick vara kvar i lokalerna på Masugnen eftersom de stängde ned helt. Vi har hittat en ny lokal i Lindesberg ABFs lokaler, centralt placerade. Vi har efter påsklovet haft möjlighet till handledning för deltagarna i små grupper en dag i veckan, deltagandet har varit stort. Övriga dagar bedriver deltagarna distansstudier.

Sedan ett par veckor nu har personalen fått möjlighet att arbeta på distans. Bra eftersom man ofta sitter flera i samma arbetsrum, relativt nära varandra. Vi har förstås som alla andra haft många som varit hemma, arbetat hemma p g a lite krasslighet (försiktighet) eller direkt sjukdom. Fler av personalen kommer ändå till skolorna regelbundet för korta möten. Det har gått bra att följa den rekommenderade sociala distanseringen.

Efter påsklovet har vi 4 deltagare kvar på internatet i Fellingsbro, de har ingen annanstans att bo och kommer att få bo kvar till 20 maj. De som lämnat internatet under mars-april, ha rundan för undan hämtat sina tillhörigheter kvällstid eller helger. För matsalen i Fellingsbro så ställde man snabbt om till servering på tallrik efter FHMs rekommendationer. Köket tar nu beställning för de personal som finns på skolan för servering av enstaka portioner.

Vi fick ju ställa in många planerade studieresor, besök, kulturstunder, Öppet Hus, skolavslutningar mm. Ändock ser söktrycket bra ut på de flesta utbildningar inför hösten. Vi hoppas på fler ansökningar till Teckenspråkstolkutbildningen samt Syntolkutbildningen, ansökningstiden kommer att förlängas. Vi genomförde 24 april ett digitalt Öppet Hus på Facebook, mycket lyckat och uppskattat. Många fina intervjuer, filmer producerades och kommer också att läggas upp vår hemsida.

Det förändrade pedagogiska upplägget med distansstudier har trots snabb omställning fungerat bra. Nya strukturer för kommunikation skapades. Vi arbetade redan i plattformen Teams och när omställningen gjordes så var deltagare och personal snabba att ställa om, mycket gott och nära samarbete, kollegiehandledning har kommit igång. Vi kör de flesta personalmöten på distans. Flera deltagare har av naturliga skäl svårt med distansstudier, för dessa har fysisk handledning individuellt erbjudits. Men det finns också många deltagare som faktiskt nu får chans att visa färdigheter och kunskaper som inte syntes tidigare. Vecka 19 har vi omdömessättning på Allmän kurs och det blir intressant att se om deltagarna lyckats nå sina mål i lika stor utsträckning som tidigare. Vi har haft kontinuerliga möten med kursföreståndare för att stämma av läget och vi kommer att utvärdera när läsåret är avslutat.

Vi har under denna speciella tid fått bra stöd av Folkbildningsrådet och vi hoppas att det inte ska drabbas och negativt ekonomiskt, men färre kursdeltagarveckor.

Region Örebro län

Fellingsbro folkhögskola

Vi har haft en del oplanerade utgifter för bl a fler bärbara lånedatorer till både personal och deltagare. Vi har köpt headsets, termosar (mikrofon, högtalare, kamera) för fjärrmöten. Det största

inkomsttappet kommer troligen på internat, kost, där det blir rätt många veckor vi inte får hyra på internatet. Frågan skall lyftas med Regionfastigheter.

Örebro 4 maj 2020

Torkel Freed, rektor

6

Verksamhetsberättelse med bokslut 2019 för Kävesta folkhögskola

20RS4609

Tjänsteställe, handläggare
Utbildning och arbetsmarknad, Lisa Rosander

Sammanträdesdatum
2020-05-27

FöredragningsPM
Dnr: 20RS4609

Organ
Regionala tillväxtnämnden

Verksamhetsberättelse med bokslut 2019 för Kävesta folkhögskola

Förslag till beslut

Regionala tillväxtnämnden beslutar

att fastställa verksamhetsberättelsen med bokslut för 2019 för Kävesta folkhögskola.

Sammanfattning

Kävesta folkhögskola har med utgångspunkt från Folkbildningsrådets direktiv och uppdraget från Region Örebro län genomfört 2019 års verksamhet. Verksamhetsberättelsen beskriver hur Kävesta folkhögskola har arbetat för att uppnå syften, mål och uppdrag.

Ärendebeskrivning

Ärendet avser redovisning av Kävesta folkhögskolas verksamhetsberättelse med bokslut för 2019.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Ärendet har inga konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har inga ekonomiska konsekvenser.

Uppföljning

Folkhögskolans verksamhet följs löpande upp av regionala tillväxtnämnden tillika folkhögskolestyrelse för Kävesta folkhögskola samt årligen genom verksamhetsberättelsen.

Tjänsteställe, handläggare
Utbildning och arbetsmarknad, Lisa Rosander

Sammanträdesdatum
2020-05-27

FöredragningsPM
Dnr: 20RS4609

Beslutsunderlag

Föredragnings PM till regional tillväxtnämnd den 27 maj 2020.

Verksamhetsberättelse med bokslut 2019 för Kävesta folkhögskola (med bilagor)

Petter Arneback
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till:

Förvaltningen för regional utveckling
Folkbildningsrådet
Kävesta folkhögskola

Verksamhetsberättelse

Kävesta folkhögskola 2019

Version: 1

Verksamhetsberättelse
Kävesta folkhögskola 2019

2020-04-29

Innehåll

1.	Inledning – rektors reflektioner	6
2.	Övergripande syften, mål och villkor	7
2.1	Nyttjande av tilldelade deltagarveckor.....	8
2.2	Personal och organisation 2019.....	9
2.3	Bidrag till tillväxt och hållbar utveckling	11
2.3.1	Stark konkurrenskraft – Ekonomisk hållbarhet	11
2.3.2	Hög och jämlik livskvalitet – Social hållbarhet.....	11
2.3.3	God resurseffektivitet – Ekologisk hållbarhet	12
3.	Allmän kurs har bidragit till en socialt hållbar utveckling.....	13
3.1	Deltagarnas bakgrund, mål och behov.....	13
3.1.1	Många skäl till att inte fullfölja gymnasiestudier.....	14
3.1.2	Förutsättningar för att möta deltagarnas behov.....	16
3.2	Allmän kurs betydelse för tillväxt och hållbar utveckling 17	
3.2.1	En samhällsvinst på 324 miljoner.....	17
3.3	Marknadsföring	18
4.	Kävesta folkhögskolas profilkurser utvecklar individuella förmågor och förbereder för högre studier	19
4.1	Deltagarnas bakgrund och mål med studierna	19
4.1.1	Profilkurserna är viktiga bryggor till högre studier	20
4.1.2	Förutsättningar för att möta deltagarnas behov.....	21
4.2	Kävesta är en kulturell arena i länet	22
4.3	Marknadsföring	24
5.	Internat, matsal, social miljö och miljöarbete	25
5.1	Internatboendet ger fokus och starka band	25
5.2	Matsalens pedagogiska betydelse och hållbarhetsarbete	25
5.2.1	Matens betydelse för en ekologiskt hållbar utveckling	26
5.2.2	Tyst matsal.....	26
5.3	En familjär skolmiljö bidrar till goda relationer	26
5.4	Löpande miljöarbete.....	27
6.	Uppföljning av verksamhetsmålen 2019.....	29

6.1	Kävesta ska ge alla deltagare förutsättningar att utvecklas inom sitt område och klara sina studier (Övergripande mål 1)	30
6.1.1	Fortsätta utveckla metoder och strukturer för individuellt stöd som passar alla, oavsett kön eller funktionsvariationer (Mål 1.1)	30
6.1.2	Fortsätta implementera och sprida resultat av projektet #jagmed. (Mål 1.2)	33
6.1.3	Fortsätta arbeta med 1) byggnation av och inflytt i Musikens hus, 2) projektering av utbyggnad av Danshuset, 3) återställning av Konst och formgivningslinjens plats för rakubränning och 4) planering för och genomförande av omdisponering av undervisningslokaler mellan utbildningarna. 5) planering för och införande av en ny, liten tyst matsal som komplement till befintlig matsal. 6) flytt av IT, vaktmästeri och kontor som idag finns i tillfälliga byggbaracker. (Mål 1.3)	34
6.1.4	Fortsatt arbete för att använda rörelse som ett verktyg för att deltagarna ska utvecklas och nå sina mål. (Mål 1.4)	35
6.2	Alla deltagare på Kävesta ska ges möjlighet att ta del av kultur och Kävesta ska erbjuda kulturevenemang till närsamhället (Övergripande mål 2)	36
6.2.1	Fortsätta utveckla hur skolan förbereder deltagare i samband med obligatoriska kulturevenemang, med syfte att deltagare ska kunna delta som publik. (Mål 2.1)	37
6.2.2	Fortsätta arbeta med framförhållning och kalenderöverblick för skolans evenemang för att undvika krockar per dag/vecka/månad/termin (Mål 2.1)	38
6.3	Kävesta ska utveckla och kvalitetssäkra verksamheten (Övergripande mål 3)	39
6.3.1	Fortsätta arbeta med hur vi använder Teams utifrån kommunikation, information och tillgänglighet (Mål 3.1)	40

6.3.2	Fortsätta sammanställa en verksamhetsbeskrivning som tydliggör syfte och lärdomar från årligt återkommande aktiviteter, ex. skolstart, friluftsdagar och miljöarbete. (Mål 3.2)	41
6.3.3	Fortsätta implementera organisationsförändringen, där en ny roll som biträdande rektor införts för att fortsätta arbeta för minskad sårbarhet och "nära organisation". (Mål 3.3)	41
6.3.4	Förbättra organisationens krisberedskap generellt och i synnerhet i samband med skoluppehåll (Mål 3.4)	42
6.3.5	Följa upp region Örebro läns medarbetarenkät som genomfördes ht 18 och särskilt följa upp resultat kring tidigare arbete med hållbar arbetsmiljö. (Mål 3.5)	42
6.3.6	Fortsätta arbeta med jämställdhetsintegrering och delta i Folkbildningsrådets fortbildningar inom Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM) (Mål 3.6)	43
7.	Bokslut för 2019	44
8.	Bilaga 1: Evenemangskalender HT 2019	45
9.	Bilaga 2: Evenemangskalender HT 2019	46

1. Inledning – rektors reflektioner

När jag nu summerar ytterligare ett år på Kävesta folkhögskola så ser jag tillbaka på en händelserik tid med utökad verksamhet, nya lokaler och rundpingis.

Tack vare ett gott söktryck till våra utbildningar så har vi kunnat behålla de extraveckor som vi arbetat oss fram till 2018. Tack vare att vi bibehållit nivån även under 2019 så kommer dessa extraveckor bli permanenta från och med 2020. Det innebär att vi utökar vår verksamhet med 20 procent.

Den utökade verksamheten har också inneburit att internatet har varit fullbelagt. Vi har kunnat inhysa ett par extra internatboende genom att göra om några enkelrum till dubbelrum och genom att skapa tre nya enkelrum i Nybblevillan.

Vi har under många år arbetat för att skolans deltagare ska lära känna varandra över linjegränserna. Under lång tid har vi hjälpt till genom att ordna olika aktiviteter och möten. Men i år hände det plötsligt så där naturligt. Det började med rundpingis, och plötsligt skedde möten mellan skolans olika linjen som av sig självt. Det har varit en härlig gemenskap och jag är övertygad om att det knutits band mellan personer som kanske inte skulle ha mötts, såvida deras vägar inte korsats på en folkhögskola.

Sist men inte minst så fick vi nöjet att inviga det nya musikhuset i oktober. Musikhuset som varit efterlängtat ända sedan musiklinjen flyttade från Folkets hus i Örebro till Kävesta i början på 80-talet. Huset blev precis så bra som vi hade önskat, både utifrån akustik och den minskade överhörningen mellan övningsrum. En bättre lokal för en musiklinje är svår att hitta.

Det bästa av allt är också att genom musikhusets tillkomst så förbättrades vardagen för långt fler än musiklinjen. Särskilt Allmän kurs har kunnat flytta om både kontor och klassrum till nygamla lokaler. Mer om vad detta inneburit för skolan finns att läsa i denna verksamhetsberättelse.

Lisa Rosander

Rektor

2. Övergripande syften, mål och villkor

Kävesta folkhögskolas kärnverksamhet förhåller sig till syften och mål formulerade av staten, Folkbildningsrådet samt huvudmannen Region Örebro län. Dessa syften och mål harmoniserar med varandra. I synnerhet statens folkbildningspolitiska mål och Region Örebro läns inriktningsmål för folkhögskoleverksamheten:

Statens syfte med statsbidrag till folkbildningen ¹	Statens folkbildningspolitiska mål ²	Region Örebro läns inriktningsmål
1. stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin, 2. bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen, 3. bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället, och 4. bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.	Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.	Fellingsbro folkhögskola och Kävesta folkhögskola ger alla kursdeltagare möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.

Huvuddelen av skolans arbete under ett verksamhetsår är att planera och genomföra undervisning för de cirka 180 deltagare som ryms inom de statligt fördelade medlen. Under 2019 genomförde Kävesta folkhögskola fyra olika utbildningar³:

- Allmän kurs
- Danslinjen
- Konst- och formgivningslinjen
- Musiklinjen

¹ Förordning (2015:218) om statsbidrag till folkhögskolan

² Allas kunskap – allas bildning, Prop. 2013/14:172

³ Mer om dessa kan du läsa i kapitel 3 och 4.

2.1 Nyttjande av tilldelade deltagarveckor

Deltagarveckor är det mått som Folkbildningsrådet använder för att fördela statsbidraget till landets folkhögskolor. Deltagarveckorna som en deltagare genererar beror bland annat på studiernas omfattning (längd och studietakt). Det innebär att antalet deltagarveckor inte är direkt jämförbart med antalet faktiska deltagare.

Varje folkhögskola tilldelas ett ingångsvärde som anger hur många deltagarveckor skolan kan få statligt stöd för att bedriva under ett verksamhetsår. Indikatorn för uppfyllelse av Region Örebro läns inriktningsmål är:

Nyttjande av tilldelade deltagarveckor från Folkbildningsrådet ska vara 100 %

Antalet nyttjade deltagarveckor bör inte överstiga antalet tilldelade deltagarveckor, eftersom det skulle innebära att skolan genomför verksamhet som den inte får medel för. Antalet nyttjade deltagarveckor bör inte kraftigt understiga antalet tilldelade deltagarveckor eftersom skolan då riskerar att få ett lägre ingångsvärde tilldelat nästkommande verksamhetsår.

För 2019 tilldelades Kävesta folkhögskola 5357 deltagarveckor i ingångsvärde. Under året genomförde Kävesta folkhögskola 5357 deltagarveckor. Vi nyttjade därmed 100 procent av ingångsvärdet och inriktningsmålet anses uppfyllt.

Nyttjande av deltagarveckor 2019	
Beviljat ingångsvärde	5357
Genomförda	5357
Nyttjande av deltagarveckor	100 %

Utöver ingångsvärdet så kan varje folkhögskola ansöka om utökade deltagarveckor. Inför 2019 aviserade Folkbildningsrådet att det skulle kunna bli möjligt att till viss del omvandla en skolas utökade deltagarveckor 2019 till ett nytt ingångsvärde för 2020. Därför valde vi att anta något fler deltagare än vad som skulle inrymmas i våra 1293 beviljade utökade deltagarveckorna. Detta för att vara säkra på att nå upp till de beviljade veckorna och sedan kunna addera dem till Kävesta folkhögskolas ingångsvärde för 2020. I slutänden genomförde vi 1572 utökade veckor och fick i slutet av året besked om ett nytt preliminärt ingångsvärde på 6485 deltagarveckor – vilket kommer att innebära en permanent ökning på 21 procent från 5357.

Fördelningen av deltagare på skolans olika kurser, uppdelad på kön, såg ut så här verksamhetsåret 2019:

Vårterminen 2019

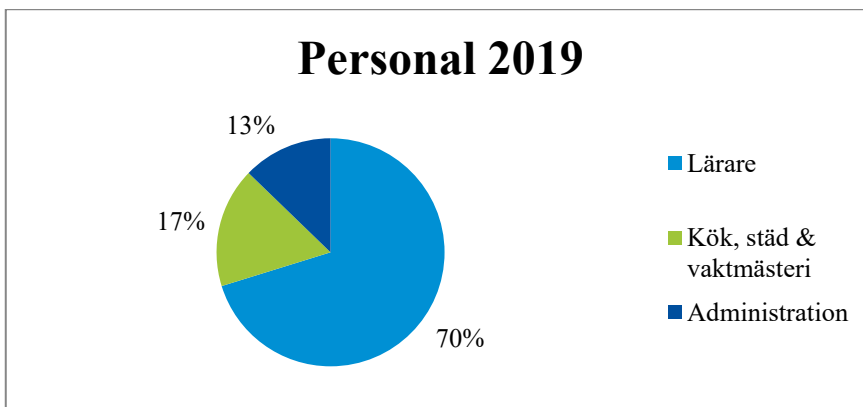
Utbildning	Kvinnor	Män	Totalt antal deltagare	Antal deltagarveckor
Allmän kurs	44	48	92	1922
Danslinjen	17	1	18	382
Konst- & formgivningslinjen	29	6	35	742
Musiklinjen	17	18	35	742
Totalt	107	73	180	3788

Höstterminen 2019

Utbildning	Kvinnor	Män	Totalt antal deltagare	Antal deltagarveckor
Allmän kurs	51	42	93	1546
Danslinjen	14	2	16	272
Konst- & formgivningslinjen	26	6	32	541
Musiklinjen	16	18	34	568
Totalt	107	68	175	2927

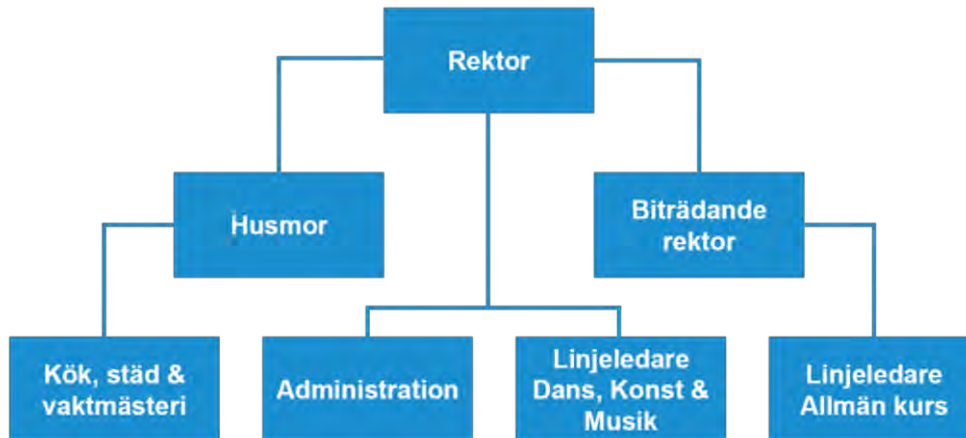
2.2 Personal och organisation 2019

Kävesta folkhögskola bemannades 2019 av 47 anställda, varav 33 lärare, 8 inom kök, städ och vaktmästeri samt 6 inom administration. Därutöver mötte deltagarna ett flertal återkommande timlärare och gästlärare.

Delegationsordning

Kävesta folkhögskolas **rektor** har det övergripande ansvaret för hela skolans vardagliga verksamhet. Till sin hjälp har rektor en **biträdande rektor**, som har ansvar för Allmän kurs och agerar ställföreträdande när rektor inte är på skolan. Skolans **husmor** har ansvar för internatboende, kök, städ och vaktmästeri. Skolans fyra utbildningar har var sin **linjeledare**, som samordnar utbildningarna. Figuren nedan visar Kävesta folkhögskolas delegationsordning:

Ledningsgrupp

Skolans rektor sammankallar en ledningsgrupp som träffas regelbundet för att samverka och hantera skolgemensamma frågor. Ledningsgruppen består förutom rektor av biträdande rektor, husmor, samtliga linjeledare, skolassistent och verksamhetsutvecklare/kommunikatör.

2.3 Bidrag till tillväxt och hållbar utveckling

Verksamheten vid Kävesta folkhögskola bidrar tydligt till att uppfylla flera av de effektmål som beskrivs i den Regionala utvecklingsstrategin (RUS). Dessa i sin tur relaterar till tre övergripande mål som även motsvarar de tre aspekterna av hållbarhet:

- Stark konkurrenskraft – Ekonomisk hållbarhet
- Hög och jämlik livskvalitet – Social hållbarhet
- God resurseffektivitet – Ekologisk hållbarhet

2.3.1 Stark konkurrenskraft – Ekonomisk hållbarhet

Allmän kurs gör det möjligt för fler människor att klara av sina gymnasiestudier och därmed bli behöriga till eftergymnasiala utbildningar – både på yrkeshögskola och högskola/universitet. Kävestas profilkurser är också en viktig brygga mellan gymnasiestudier och högskole-/universitetsstudier inom ämnena dans, konst och musik. För att bli antagen till högre utbildningar i estetiska ämnen krävs ofta flera års förberedande studier på t.ex. folkhögskola.

Genom att stärka och öka enskilda individers formella kunskaper bidrar Kävesta till att uppnå effektmålet om **Förbättrad kompetensförsörjning**, både genom att *öka andelen i befolkningen 25 – 64 år som har minst tvåårig eftergymnasial utbildning samt öka andelen elever avgångna från gymnasieskolan som påbörjat högskolestudier inom 3 år.*

2.3.2 Hög och jämlik livskvalitet – Social hållbarhet

Inom ramen för målet om en hög och jämlik livskvalitet (social hållbarhet) gör folkhögskolan kanske sin största insats för Region Örebro län. Statens syfte och mål med folkhögskolornas verksamhet tydliggör att det inte enbart är individens utveckling av formella kunskaper (som möjliggör t.ex. högre studier och uppfyller mål inom ramen för ekonomisk hållbarhet) som motiverar folkhögskolans existens. Folkhögskolan ska utveckla och stärka demokratin genom att ge människor förmågan att ta makten över sina egna liv göra det möjligt att delta i kulturlivet. Stora delar av Kävesta folkhögskolas målgrupp riskerar eller har varit i ett utanförskap, till följd av t.ex. avbrutna studier, funktionsnedsättningar och psykisk ohälsa⁴.

Inom ramen för målet om hög och jämlik livskvalitet bidrar Kävesta till att skapa **goda försörjningsmöjligheter**, genom att via ökade formella kunskaper göra det möjligt att både *höja andelen förvärvsarbetande och andelen elever som slutfört gymnasieutbildning inom fyra år.* Vi hjälper även till att skapa en **ökad grad av delaktighet och inflytande**, då vi ger många människor möjligheten att bli del av ett sammanhang, bli sedda och få en positiv bild av skola, myndigheter och demokratiska

---

⁴ Se kapitel 3.2.

processer, vilket vi på sikt anser bidrar till att en större *andel vuxna litar på andra människor*, samt *röstar i riksdags- och kommunval*. Vi bidrar även till en **god och jämlik folkhälsa**, där *andelen vuxna som anser sig ha gott allmänt hälsotillstånd* kan öka till följd av att ha kommit ur ett utanförskap, fått stöd och hjälp för att minska sin psykiska ohälsa, med mera.

2.3.3 God resurseffektivitet – Ekologisk hållbarhet

Som en del av Region Örebro län följer Kävesta folkhögskola organisationens riktlinjer för miljöarbete. Både personal och deltagare får i den dagliga undervisningen samt vid särskilda fortbildningsinsatser som till exempel föreläsningar och studiebesök kunskaper om vår klimatpåverkan. I skolans kök och matsal pågår också ett arbete med att ständigt utöka andelen ekologiska och kravmärka livsmedel, minska onödigt matsvinn samt minska köttkonsumtionen. Kävesta folkhögskola arbetar konkret för en **begränsad klimatpåverkan** genom att minska *antalet ton koldioxidekvivalenter* per år och minska *användningen av energi*.

3. Allmän kurs har bidragit till en socialt hållbar utveckling

Syftet med Allmän kurs är att erbjuda vuxna som tidigare inte fått chansen att klara av sina studier på högstadie- eller gymnasienivå en möjlighet att bli behöriga för yrkeshögskolestudier eller högskolestudier. Generellt tar det mellan ett till tre år att läsa in gymnasiet, beroende på förkunskaper och arbetslivserfarenhet. Somliga deltagare har även behov av att läsa in senare delen av grundskolan (högstadiet), vilket kan förlänga studietiden ytterligare. Deltagarens studieplan kan förlängas eller förkortas under studiernas gång. Det kan till exempel bero på att man upptäcker ett tidigare okänt stödbehov, sjukskrivning, eller att deltagarens studieförmåga är högre än man tidigare bedömt. Studierna tar dock alltid minst ett år.

Folkbildningsrådets villkor för statsbidrag anger att samtliga folkhögskolor i Sverige ska genomföra Allmän kurs för minst 15 procent av sina tilldelade deltagarveckor. Kävesta folkhögskola har en bra balans mellan Allmän kurs och sina Profilkurser.

Under 2019 utgjorde Allmän kurs 52 % av det totala antalet deltagarveckor på Kävesta folkhögskola.

3.1 Deltagarnas bakgrund, mål och behov

I dagsläget fullföljer inte cirka 24 % av gymnasieeleverna i östra Mellansverige sin gymnasieutbildning inom fyra år⁵. Dessa unga innevånare löper större risk än andra att få svårt att etablera sig på arbetsmarknaden och/eller vidareutbilda sig. Enligt Arbetsförmedlingens har arbetslösheten bland ungdomar 18 till 24 år sjunkit stadigt de senaste åren. Däremot så har denna positiva trend inte påverkat arbetslösheten bland ungdomar 18 till 24 år som saknar gymnasial utbildning.⁶

För vuxna som inte är färdiga med gymnasiet är Allmän kurs en av två möjliga studievägar i det svenska utbildningssystemet. Det andra alternativet är den kommunala vuxenutbildningen (Komvux). Allmän kurs på folkhögskola är en nödvändig utbildningsform för att stärka både individen och samhället.

Utvecklingen de senaste åren visar att deltagarna på Allmän kurs har allt mindre med sig från sin tidigare skolgång, vilket innebär att fler behöver studera längre för att

⁵ "Om projektet och avhopp". <https://www.regionorebrolan.se/sv/Regional-utveckling/Utbildning--arbetsmarknad/Projekt/jagmed/Om-projektet-och-avhopp/> Hämtat 2018-02-28.

⁶ Ungdomsarbetslösheten och ungdomsgarantin – en översikt, Af-2017/0061 2091

uppnå behörigheter (både motsvarande grund- och gymnasieskolan). Denna trend bekräftas av Folkbildningsrådets samlade bedömning från 2016⁷.

Utbildningsbakgrund för deltagare på Allmän kurs på Kävesta 2019

Utbildningsbakgrund	VT 2019		HT 2019	
	Antal	Andel	Antal	Andel
Ej Grundskola	24	26 %	30	32 %
Grundskola	9	10 %	8	9 %
Påbörjat gymnasium	55	60 %	52	56 %
2-årigt gymnasium	3	3 %	2	2 %
Utländsk gymnasieutbildning, ej högskolebehörighet	1	1 %	1	1 %
3-årigt gymnasium – yrkesinriktning	0	0 %	0	0 %
3-årigt gymnasium – högskoleinriktning	0	0 %	0	0 %
Högre utbildning	0	0 %	0	0 %
Totalt	92	100 %	93	100 %

3.1.1 Många skäl till att inte fullfölja gymnasiestudier

Deltagarna på Allmän kurs har en gemensam nämnare: att de avbrutit eller aldrig påbörjat gymnasiestudier. För att möta behoven hos denna målgrupp behöver pedagogiken och studiemiljön på Kävesta anpassas efter deltagarnas erfarenheter.

Många av deltagarna på Allmän kurs bär med sig en upplevelse av att ha ”misslyckats” i tidigare skolgång. Deras erfarenhet av skolan kan också ha präglats av rädsla, till följd av mobbing eller socialt utanförskap, samt misstro mot skolpersonal eller en känsla av att ”vuxna inte bryr sig”, på grund av dåligt bemötande.

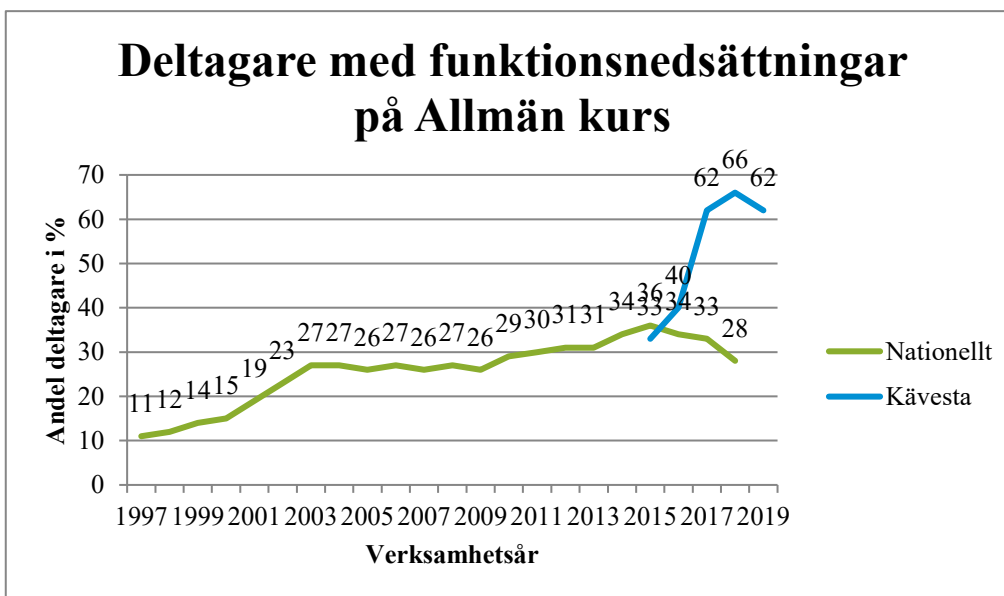
Ett av skälen till avhopp från gymnasiet kan vara brist på pedagogiskt stöd i skolan, vilket förutsäger ett stort stödbehov bland deltagarna på Allmän kurs. Kävesta folkhögskolas ansökan om stöd från Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), för deltagare med funktionsnedsättningar, har de senaste åren ökat kraftigt. Andelen deltagare som har behov av särskilt stöd har ökat kraftigt de senaste fem åren, från 33 procent 2015 till 62 procent 2019.

⁷ Folkbildningens betydelse för samhället 2016 - Folkbildningsrådets samlade bedömning: <https://www.folkbildningsradet.se/globalassets/rapporter/regeringen/2017/folkbildningens-betydelse-for-samhallet-2016-folkbildningsradets-samlade-bedomning.pdf>

Andel deltagare på Allmän kurs med behov av särskilt stöd

År	2015	2016	2017	2018	2019
Andel	33 %	40 %	62 %	66 %	62%

På nationell nivå har det på lång sikt (sedan början av 2000-talet) skett en ökning av ansökta extra medel för stöd till deltagare med funktionsnedsättningar. Sedan 2015 har dock ökningen på Kävesta folkhögskola varit betydligt högre. År 2018 hade vi mer än dubbelt så stor andel deltagare med behov av särskilt stöd, som rikssnittet⁸.

Denna utveckling anser vi beror på att Kävesta folkhögskola 2013 fick i uppdrag av dåvarande styrelse att stärka Allmän kurs. Vi satsade då på kompetensutveckling med syfte att bemöta behov hos deltagare med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar⁹. Andelen deltagare med funktionsnedsättningar har sedan dess ökat, samtidigt som antalet platser på Allmän kurs har utökats. Vi anser att det visar både hur Kävesta folkhögskola har blivit bättre på att tidigt identifiera deltagarnas eventuella behov av särskilt stöd, samt hur skolans ökade förmåga att möta målgruppens behov kan ha lett till ett gott rykte som gör att allt fler söker sig hit.

⁸ I skrivande stund finns ännu ingen nationella data för verksamhetsåret 2019. Se Folkbildningens betydelse för samhället 2018 – Folkbildningsrådets samlad bedömning: https://www.folkbildningsradet.se/globalassets/rapporter/regeringen/2019/samlad-bedomning-2018_webb.pdf

⁹ Se även kapitel 6.1.1.

3.1.2 Förutsättningar för att möta deltagarnas behov

I den deltagarutvärdering som gjordes 2018 visar resultaten att Kävesta folkhögskolas deltagare i mycket hög grad tycker att de får det stöd de behöver för att klara sina studier. Utifrån att många deltagare har dåliga tidigare erfarenheter av skolan är det också positivt att så många upplever att lärarna lyssnar på deltagarnas åsikter om undervisningen, samt trivs, känner sig trygga och behandlas likvärdigt.

98 % anser att lärarna alltid eller ofta lyssnar på klassens åsikter om undervisningen.

98 % anser att de alltid eller ofta får det stöd de behöver för att klara sina studier.

86 % trivs mycket bra på skolan (90 % ganska eller mycket bra).

86 % känner sig alltid trygga på Kävesta (96 % ofta/alltid).

90 % tycker att alla alltid (53 %) eller ofta (37 %) behandlas likvärdigt på skolan

Organisatoriska förutsättningar för att möta deltagarnas behov

Resultaten av deltagarutvärderingen tyder på att Kävesta folkhögskola har prioriterat rätt frågor i utvecklingen av Allmän kurs. De är även frukten av att skolans lärare och övrig personal arbetar målmedvetet för att bemöta varje enskild deltagare där hen står. Framförallt sker detta inom ramen för den ordinarie undervisningen, det vill säga kärnverksamheten på Allmän kurs. För att klara det uppdraget krävs bland annat följande grundläggande förutsättningar:

- hög lärartäthet
- ett väl fungerande stödteam
- lärare som har kompetens att möta målgruppen, och som vill arbeta i enlighet med folkhögskolans pedagogik
- ekonomiskt stöd från SPSM för anpassningar för deltagare med funktionsnedsättningar
- ändamålsenliga lokaler

Lärartätheten är den förutsättning som vi anser är allra viktigast för att kunna ge deltagarna det stöd de behöver. Under 2019 hade Kävesta folkhögskola en lärartäthet på 3,3 årslärartjänster per 1000 deltagarveckor (exklusive förstärkta insatser¹⁰). Räknat med förstärkta insatser var lärartätheten 3,8 årslärartjänster per 1000 deltagarveckor. Detta motsvarar ungefär 7,5 helårsstuderande per helårslärartjänst¹¹.

¹⁰ Förstärkningsbidrag för ökad lärartäthet för deltagare med behov av extra stöd, som betalas ut av Folkbildningsrådet.

¹¹ Folkbildningsrådet definierar antalet helårsstuderande som antalet deltagarveckor delat på ett schablonmässigt läsår om 35 veckor. Obs: Kävesta folkhögskolas läsår är 38 veckor.

3.2 Allmän kurs betydelse för tillväxt och hållbar utveckling

Allmän kurs spelar en viktig roll i Region Örebro läns arbete med att uppnå de mål som angetts i den regionala utvecklingsstrategin, i synnerhet inom ramen för social (hög och jämlik livskvalitet) och ekonomisk (stark konkurrenskraft) hållbarhet¹². Dessa målsättningar är även jämförbara med statens övergripande syften med stöd till folkbildningen. Allmän kurs bidrar till en socialt och ekonomiskt hållbar utveckling bland annat genom att:

- minska utbildningsklyftorna i samhället
- öka individens förståelse för demokratiska processer, andra människors livssituation och vikten av samtal
- ge deltagarna en möjlighet att bryta sitt utanförskap

3.2.1 En samhällsvinst på 324 miljoner

En socialt hållbar utveckling går även hand i hand med en ekonomiskt hållbar utveckling. Om fler innevånare kan bryta sitt utanförskap och bli aktiva i samhället, sparar hela samhället stora ekonomiska resurser. Ett exempel på en samhällsekonomisk uträkning visar att en person som förblir i utanförskap kostar samhället ca 12 miljoner kronor under en livstid¹³.

Deltagare som uppnått sina gymnasiebehörigheter genom Allmän kurs har tagit ett viktigt steg för att bryta ett utanförskap. Dels genom att ha uppnått formell kompetens för högre studier och jobb, dels genom att ha vuxit som människor utifrån ett folkbildande perspektiv – genom nya självinsikter och positiva erfarenheter. Verksamheten på Allmän kurs stärker individen, vilket också ger tydliga samhällsekonomiska vinster.

Under 2019 avslutade 27 deltagare Allmän kurs med grundläggande behörigheter för högre studier, vilket kan ses som en samhällsvinst på ungefär 324 miljoner kronor.

Vinsterna för individen är svårare att uttrycka i siffror, men får för den skull inte glömmas bort. Bildningstanken som folkhögskoleverksamheten vilar på ser bortom formella kompetenser och betonar vikten av att växa som människa. Deltagare som är i slutet av sin utbildning på Allmän kurs kan ofta tydligt beskriva denna utveckling och uppvisar en ny syn på sina möjligheter att delta i samhällslivet.

---

¹² Se även kapitel 2.3.

¹³ Nilsson & Wadeskog, 2008, ”Det är bättre att stämma i bäcken än i ån”

3.3 Marknadsföring

Under 2019 har Allmän kurs marknadsförts genom en blandning av annonsering och relationsskapande aktiviteter. Annonseringen har främst varit regionalt riktad till målgruppen, via bland annat lokala gratistidningar, bussar, Google Adwords samt sociala medier som Facebook och Instagram. Som komplement till detta har flera utskick gjorts till länets studie- och yrkesvägledare samt coaching-verksamheter och arbetsförmedlingar. Deltagarberättelser har använts flitigt både vid annonsering, mailutskick och som en del av informationsmaterialet på skolans hemsida.

Vi har tagit emot många studiebesök, både enskilda och grupper. Vi har upprätthållit utarbetade relationer till bland andra Lindeskolan i Lindesberg, som vi besökt för att informera deras elever om möjligheterna att studera på Folkhögskola.

Allmän kurs har gjort en tydligare rollfördelning i sitt arbetslag och en lärare har kunnat arbeta särskilt med att kontakta alla som ansökt till utbildningen, i syfte att skapa en relation till dem redan innan de kommer till oss för antagningen.

Liksom 2018 gjorde vi extra annonsering under augusti – september 2019 i syfte att fylla upp de sista lediga platserna, vilket vi också lyckades med. Detta var viktigt för att kunna genomföra de utökade deltagarveckor som Folkbildningsrådet hade tilldelat oss. En stor del av dessa utökade deltagarveckor kommer att bli en permanent del av Kävesta folkhögskolas nya ingångsvärde 2020.

Söktrycket till Allmän kurs på Kävesta var 2,2 deltagare per ledig plats HT 2019¹⁴.

---

¹⁴ Söktryck i folkhögskolan hösten 2019, Folkbildningsrådet, 2019:
<https://www.folkbildningsradet.se/globalassets/rapporter/uppfoljning/soktryck/soktryck-i-folkhogskolan-2019.pdf>

4. Kävesta folkhögskolas profilkurser utvecklar individuella förmågor och förbereder för högre studier

Kävesta folkhögskolas tre profilkurser är Danslinjen, Konst- och formgivningslinjen samt Musiklinjen. Dessa tre utbildningar syftar till att fördjupa deltagarnas skicklighet inom sina respektive discipliner, samt ge deltagarna möjlighet att, om de vill, förbereda sig inför högre studier i estetiska ämnen.

Profilkurserna uppfyller statens syften med folkbildningen genom att vuxna innevånare som vill fördjupa sig inom estetiska ämnen får möjlighet att höja sin bildnings- och utbildningsnivå samt bli aktiva i kulturlivet, både som kulturskapare och kulturkonsumenter. Samtliga profilkurser ges på heltid och under minst ett år.

Danslinjen	Konst- och formgivningslinjen		Musiklinjen		
	<i>Grundutbildning</i>	<i>Fördjupningsår</i>	<i>Jazz-, pop- & rockinriktning</i>	<i>Klassisk inriktning</i>	<i>Klassiskt preparandår</i>
1 år	1 år	1 år, påbyggnad	2 år	2 år	1 år

4.1 Deltagarnas bakgrund och mål med studierna

Deltagarna på Kävesta folkhögskolas profilkurser har olika bakgrund. Vissa har gått estetiska programmet på gymnasiet. Andra har fördjupat sig inom sitt ämne på ett annat gymnasieprogram, till exempel samhällsvetenskap eller naturvetenskap med musik- eller dansinriktning. Ytterligare andra har varit aktiva inom kulturskolan eller liknande verksamhet på sin fritid. Många har med andra ord odlat sitt intresse länge, oavsett tidigare studieval. Sedan finns det även de som arbetat på egen hand med till exempel konst och känner att de vill pröva på hur det är att studera på heltid.

Gemensamt för majoriteten av deltagarna på Kävestas profilkurser är att de, till skillnad från deltagarna på Allmän kurs, redan är behöriga för högre studier. I vissa fall har de även studerat på högre utbildningar innan de börjar på Kävesta folkhögskola. För att studera på Kävestas profilkurser finns inget formellt krav på gymnasiebehörigheter, men sökande brukar uppmuntras att bli klara med gymnasiestudierna innan de börjar på någon av profilkurserna. Särskilt om målet på sikt är att ansöka till estetiska utbildningar på högskolenivå.

Utbildningsbakgrund för profilkursernas deltagare 2019

Utbildningsbakgrund	VT 2019		HT 2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel
Ej Grundskola	0	0 %	0	0 %
Grundskola	1	1 %	2	2 %
Påbörjat gymnasium	0	0 %	0	0 %
2-årigt gymnasium	0	0 %	0	0 %
Utländsk gymnasieutbildning, ej högskolebehörighet	0	0 %	0	0 %
3-årigt gymnasium – yrkesinriktning	1	1 %	3	4 %
3-årigt gymnasium – högskoleinriktning	81	92 %	70	85 %
Högre utbildning	5	6 %	7	9 %
Totalt	88	100 %	82	100 %

4.1.1 Profilkurserna är viktiga bryggor till högre studier

Högre utbildningar inom estetiska ämnen antar vanligtvis sökande utifrån prestation snarare än betyg. Det kan ske genom genom auditions, arbetsprover eller liknande. Folkhögskolans profilkurser är en unik studieform där deltagarna får gott om tid att finslipa sina tekniska förmågor innan de söker vidare. Skillnaden mot andra estetiska utbildningar är bland annat att profilkurserna (på Kävesta folkhögskola):

- Ges på heltid och inte innehåller några gymnasiegemensamma ämnen (till skillnad från gymnasiets estetiska program).
- Inte tar ut några terminsavgifter för själva undervisningen (till skillnad från privata kulturutbildningar).
- Erbjuder möjlighet att bo på internat samtidigt som man studerar.

Exempel på deltagarnas nästa steg

Många går efter studierna på Kävesta folkhögskola vidare till högre utbildningar både inom och utanför Sverige. Danslinjens deltagare återfinns vid till exempel:

- Kandidatprogrammen i dans eller danspedagogik på Dans och Cirkushögskolan (DOCH).
- Balettakademin (Stockholm och Göteborg).
- Utbildningar utomlands som till exempel Iwanson International i München.

Konst- och formgivningslinjens deltagare går vidare till utbildningar som:

- Ädellabb och bildlärare på Konstfack.
- Keramik och design på Högskolan för Konsthantverk och Design (HDK).
- Landskapsarkitekt på SLU i Uppsala.

Musiklinjens deltagare fortsätter sina studier vid bland annat:

- Andra folkhögskolor, som till exempel Fridhems och Skurups folkhögskola.
- Musikhögskolorna i bland annat Örebro, Malmö och Göteborg.

Estetiska utbildningar har värde hela livet

Värdet med att kunna studera estetiska ämnen på folkhögskola är också att kunna lära känna sig själv, sina förmågor och inse vilken bana man vill ta i framtiden. Flera deltagare väljer att söka sig till andra utbildningsområden efter tiden på Kävesta folkhögskola. De framhåller dock ofta att förmågorna de fått med sig har haft stor betydelse i hela deras liv. Förmågorna de utvecklat på Kävesta folkhögskola gör bland annat att de kan delta i kulturverksamhet på hög amatörnivå vid sidan om en annan huvudsaklig sysselsättning. Många tidigare deltagare menar också att kunskaperna och insikterna de får genom att arbeta praktiskt med estetiska ämnen är värdefulla även vid högre studier i andra ämnen och yrken.

4.1.2 Förutsättningar för att möta deltagarns behov

För deltagarna på skolans profilkurser är tiden på Kävesta synonymt med både personlig utveckling och utveckling av sina ämneskunskaper. Studierna är praktiska och man får arbeta mycket med sina ämnen; dansa mycket, sjunga/spela mycket eller arbeta mycket i sina konstnärliga material och tekniker. I utbildningarna ingår att visa upp sitt arbete i olika former både för en intern och extern publik, genom till exempel dansföreställningar, konserter och konstutställningar.

Dessutom behöver deltagarna reflektera över sina mål och sina ambitioner. Kombinationen av hårt arbetet och självreflektionen kan skapa oro och ge upphov till existentiella frågor som till exempel ”är jag bra nog att komma in på min drömutbildning?”, ”vill jag verkligen dansa på heltid, och om inte; vem är jag då?”

Därför behöver deltagarna erfarna lärare som kan ge stöd i fråga om teknik, konstnärlig utveckling och personlig utveckling. För att våga satsa och visa upp sig själv behöver deltagarna trivas och känna sig trygga både i gruppen och i sig själva. Detsamma gäller även för att våga tala med andra och sig själv om sin väg framåt.

På skolans profilkurser har vi de senaste åren sett ett ökande behov av stöd för funktionsnedsättningar och psykisk ohälsa. Vi förmodar att denna insikt hänger samman med att vi genom fortbildning fått ökad kompetens att möta och identifiera dessa behov. Den psykisk ohälsan visar sig bland annat i form av prestationsångest, som bland annat kan uppstå i samband med att visa upp sitt arbete inför publik eller i jämförelsen mellan sin egen och andras utveckling.

Skolans strategiska arbete med att skapa förutsättningar för att möta deltagarnas behov har visat goda resultat. Liksom deltagarna på Allmän kurs anser profilkursernas deltagare i hög grad att lärarna lyssnar på deras åsikter om undervisningen och att de får det stöd de behöver. En majoritet menar även att de trivs och känner sig trygga på Kävesta folkhögskola, samt att skolans deltagare behandlas likvärdigt.

90 % upplever att lärarna alltid (50%) eller ofta (40%) lyssnar på klassens åsikter om undervisningen.

99% anser att de alltid (64%) eller ofta (35%) får det stöd i undervisningen som de behöver för att klara sina studier.

99% trivs mycket (72 %) eller ganska (27 %) bra på skolan.

100 % känner sig alltid (76 %) eller ofta (24 %) trygga på skolan.

94% tycker att alla alltid (58 %) eller ofta (36%) behandlas likvärdigt på skolan.

4.2 Kävesta är en kulturell arena i länet

Som en del i undervisningen på profilkurserna genomför deltagarna många konserter, utställningar och föreställningar, vilket gör Kävesta folkhögskola till en viktig aktör på kulturscenen i Region Örebro län. Under året genomförde Kävesta totalt 80 kulturevenemang, vilka var en blandning av offentliga arrangemang, särskilda besök på t.ex. skolor och i föreningar samt interna evenemang för all personal och deltagare.

Av dessa 80 kulturevenemang genomförde skolans tre profilkurser sammanlagt 65 offentliga arrangemang. Det var en blandning av dansföreställningar, konstutställningar och konserter. Årets evenemangskalendrar finns i bilaga 1 och 2.

Profilkursernas offentliga evenemang 2019

Utbildning	Vårterminen	Höstterminen
Danslinjen	4	4
Konst- & formgivningslinjen ¹⁵	2	2
Musiklinjen	29	24
Totalt	35	30

Därutöver hade Kävesta öppet hus, Kävestadagen, i april, där deltagarna visade upp vad de arbetat med under året genom en mängd mindre konserter, dansföreställningar och utställningar.

¹⁵ Notera att fler av Konst- och formgivningslinjens evenemang var utställningar som visades i allt ifrån cirka en vecka ("Till en början" hos Konstfrämjandet Örebro 16 – 24 november) till en månad ("Vad blev det?" i Kumla konsthall december – januari).

Under 2019 gjorde profilkurserna även 9 olika evenemang med enskilda beställare, till exempel skolbesök och föreningsarrangemang.

Evenemang för särskilda beställare 2019

Utbildning	Vårterminen	Höstterminen
Danslinjen	3	0
Musiklinjen	4	2
Totalt	7	2

En viktig aspekt av att Kävesta folkhögskola har en estetisk profil är att alla deltagare får tillgång till kultur av hög kvalitet, som de annars kanske inte skulle stöta på. Det gäller deltagare på Allmän kurs såväl som profilkurserna. Kulturutbudet består av Kävestas ordinarie kulturevenemang, samt möjligheten att pröva på estetiska ämnen inom ramen för valämne (alla linjer) och inriktning (Allmän kurs).

Varje termin genomförs flera mindre kulturevenemang internt på skolan, där deltagare och personal är publik. Det kan röra sig om till exempel guidning på konstutställning, lunchdans, lunchmusik eller kulturinslag vid skolstart och skolavslutning. Under 2019 gav profilkurserna 8 kulturupplevelser för skolans deltagare och personal.

Evenemang för deltagare och personal på skolan

Utbildning	Vårterminen	Höstterminen
Danslinjen	2	1
Konst- & formgivningslinjen	1	1
Musiklinjen	1	2
Totalt	4	4

4.3 Marknadsföring

Under 2019 har marknadsföringen av profilkurserna till största delen fortgått utifrån tidigare planer. Utbildningarna har marknadsfört genom en blandning av betald annonsering i tryckt press, på Facebook och Instagram samt Google Ads, varumärkesstärkande arbete i sociala medier, utskick av affischer och flyers, studiebesök och medverkan på mässor. Inga större förändringar i utbildningarnas kursbeskrivningar eller övergripande kommunikationsstrategier har gjort.

I november – december 2018 deltog Kävesta folkhögskola vid SACO-mässan i Stockholm och mässan Kunskap och Framtid i Göteborg, i syfte att informera och rekrytera deltagare till profilkursernas start hösten 2019. I Göteborg talade vi med ca 90 personer under tre dagar, och i Stockholm ca 180 under tre dagar. I samband med antagningen 2019 uppgav 10 procent av de sökande att de hade träffat oss på någon av de två mässorna. Detta var en viss nedgång jämfört med 13 procent föregående år.

Vid mässan i Stockholm 2018 träffade vi dubbelt så många personer under lika många dagar som i Göteborg. Majoriteten (88 procent) av de sökande som uppgav att de hade träffat oss vid någon mäsas hade också gjort det i Stockholm. På grund av detta valde vi 2019 att endast medverka vid SACO-mässan i Stockholm. Där träffade vi under tre dagar ca 190 personer som besökte Kävesta folkhögskolas monter. Efter att antagningen till höstterminen 2020 är klar kommer vi att utvärdera hur många av de sökande som träffade oss på SACO-mässan i Stockholm.

Profilkurserna har gjort flera besök på olika gymnasieskolor för att berätta om Kävesta folkhögskolas utbildningar. Under året har Musiklinjen fortsatt sitt samarbete med Kulturskolan i Örebro, och anordnade ett studiebesök och gemensam konsert tillsammans på Kävesta hösten 2019. Musiklinjen har också fått en utökad tjänst som kan arbeta proaktivt med att bjuda in gymnasieskolor och andra intressanta utbildningsanordnare till besök på Kävesta folkhögskola.

Under året har vi skapat en plan för att låta deltagarna ta över arbetet med Danslinjens och Konst- och formgivningslinjens konton på Instagram. Planen är att Instagram ska bli huvudfokus för dessa båda linjers aktiviteter på sociala medier, snarare än Facebook, samt att det är deltagarna själva som i högre grad ska stå för innehållet. I planen ingår att skaffa var sin särskild telefon som deltagarna kan använda för ändamålet. Telefonerna beställdes i slutet av 2019 och vi siktar på att sätta detta arbete i början av vårterminen 2020.

Söktrycket till profilkurserna på Kävesta var 3,7 deltagare per ledig plats HT 2019. Det var det (delat) femte högsta söktrycket i landet till profilkurser HT 2019.

5. Internat, matsal, social miljö och miljöarbete

Folkhögskolestudier baseras i hög grad på social interaktion och mötet mellan människor. Det underlättas av regelbundna vardagliga tillfällen till gemenskap. Både internatverksamheten och köket/matsalen är viktiga mötesplatser där deltagare från olika utbildningar kan träffa varandra utanför klassrummet. Internat och matsal anser vi vara centrala funktioner för att uppfylla statens syfte om en folkbildning där en mångfald av deltagare får mötas och utbyta erfarenheter. Nedan beskriver vi flera av fördelarna med att Kävesta folkhögskola har ett eget internat och en egen matsal, samt att skolans fysiska miljö är vacker och trivsamt. Även skolans miljöarbete tas upp här.

5.1 Internatboendet ger fokus och starka band

Möjligheten att både bo och studera på samma plats är en viktig framgångsfaktor för deltagarna på skolans profilkurser. För många blir det ett första steg i att flytta hemifrån och klara sig på egna ben, men under trygga förhållanden. Många av de som bor på internatet knyter starka band och håller kontakten även efter studierna på Kävesta. Det skapar viktiga nätverk för många som senare kommer att arbeta med eller inom kultursektorn.

Kävesta folkhögskolas internat består av sex olika byggnader med plats för upp mot 67 platser beroende på hur vi fördelar enkel/dubbelrum. Internatet har varit fullbelagt i många år, så även 2019. Vi har kunnat ta emot ett par extra internatboende genom att göra om några enkelrum till dubbelrum och skapa tre nya enkelrum i Nybblevillan.

5.2 Matsalens pedagogiska betydelse och hållbarhetsarbete

Matsalen är ett viktigt pedagogiskt verktyg för att ge deltagarna kunskap om och upplevelser av näringsrik och klimatsmart mat. Kökspersonalen ger deltagarna möjlighet att äta mat lagad från grunden av bra råvaror och serverar vegetarisk mat varje dag (flera dagar i veckan serveras enbart vegetarisk mat). Kökspersonalen arbetar även med att möta många olika behov av specialkost.

För att kunna ha en matsal och ett kök av denna kvalitet så betalar samtliga deltagare på Kävesta för mat och fika varje dag. I syfte att ge verksamheten bättre ekonomiska ramar höjdes matkostnaden för samtliga deltagare med 50 kronor per månad höstterminen 2018 och med ytterligare 50 kronor per månad höstterminen 2019.

5.2.1 Matens betydelse för en ekologiskt hållbar utveckling

Köksverksamheten har stor betydelse för Kävesta folkhögskolas hållbarhetsarbete, inte minst inom området ekologisk hållbar utveckling. Några exempel på åtgärder som köket arbetar med löpande är:

- Öka mängden ekologiska/kravmärkta/rättvisemärkta råvaror successivt.
  - Bland annat genom att driva på utvecklingen inom Region Örebro läns upphandlingsgrupp.
- Minska mängden matsvinn både i tillagning och servering.
- Öka mängden vegetarisk mat och minska köttkonsumtionen.
  - Köttkonsumtionen minskas även av att använda mindre nötkött i köttträtter.
- Sambeställning av varuleveranser till köket för att minska transporter (i den mån som är möjligt utifrån gällande upphandlingar).

Under 2019 var 64 procent av livsmedelsinköpen ekologiskt producerade och 36 procent var kravmärkta. Vi anser att Kävesta folkhögskola håller en hög nivå på detta område. Under samma period så var snittet för Region Örebro läns samlade verksamhet 47 procent ekologiskt producerade varor och 26 procent kravmärkta.

64 % av livsmedlen var ekologiskt producerade 2019.

36 % av livsmedlen var kravmärkta 2019.

5.2.2 Tyst matsal

Som en följd av att Kävesta folkhögskolas nya musikhus stod färdigt sommaren 2019 kunde vi sedan inrätta en mindre tyst matsal i den gamla musikpaviljongen. Denna blev klar i samband med terminsstart hösten 2019 och har använts av flera deltagare som haft behov av mer lugn och ro vid fika och lunch.

5.3 En familjär skolmiljö bidrar till goda relationer

Skolans internat och matsal spelar som tidigare nämnts stor roll för deltagarnas möjlighet att knyta nära band. Men även skolans fysiska miljö och relativa ”litenhet” anser vi bidrar till en familjär stämning som gör att deltagare med många olika bakgrunder trivs och känner sig hemma.

Skolmiljön präglas av att Kävesta ligger på landet och har sin verksamhet i flera gamla och charmiga hus med anor från sent 1800-tal. Området är öppet och luftigt, med flera naturinslag, ett utomhusgym och basket/fotbollsplan för fysisk aktivitet. Miljön skiljer sig från den som många deltagare är vana vid från tidigare skolgång.

Antalet deltagare och personal på Kävesta är också relativt lågt jämfört med gymnasieskolan. Alla har en rimlig chans att lära känna de flesta ansikten. Den

familjära miljön bidrar till att minska stressen som annars kan komma av att ha många okända människor runt sig. Närheten stödjer också arbetet med att skapa goda relationer både mellan deltagare och mellan deltagare och personal.

Tidigare har vi redogjort för hur 2018 års deltagarutvärdering visade att deltagarna på Allmän kurs respektive profilkurserna i hög grad trivs och känner sig trygga på Kävesta. Här summerar vi resultaten för hela skolan:

**99 % av deltagarna trivs mycket (77 %) eller ganska (22 %) bra på skolan.
98 % av deltagarna känner sig alltid (79 %) eller ofta (19 %) trygga på skolan.
89 % av deltagarna anser att de lärt känna någon på Kävesta som de tror att de aldrig skulle ha träffat annars.**

Deltagarna fick även möjlighet att skriva fria kommentarer till flera av frågorna. I dessa ser vi hur både den fysiska och sociala miljön spelar en viktig roll för att de ska känna sig hemma på Kävesta folkhögskola, samt att många knyter nära band till sina kurskamrater under folkhögskoletiden.

5.4 Löpande miljöarbete

Hela skolans verksamhet präglas av en miljömedvetenhet och ett långsiktigt arbete för att nå Region Örebro läns hållbarhetsmål. En stor del av arbetet sker genom kunskapshöjande aktiviteter inom ramen för den ordinarie undervisningen, samt kökets målmedvetna arbete för en mer hållbar kosthållning.

I den utvärdering som gjordes våren 2018 fick skolans deltagare svara på om de hade lärt sig något nytt om sin miljöpåverkan läsåret 2017 – 2018.

46 % av skolans deltagare ansåg att de hade lärt sig något nytt om sin egen miljöpåverkan.

Deltagarna hade under 2019 en aktiv miljögrupp, som bland annat ordnade en klädbyttardag och medverkade vid en manifestation med Fridays for Future.

Utöver det märks miljöarbetet bland annat i lokalvården, där inga onödiga kemikalier används. Kävesta har städmaskiner som enbart behöver vatten, men ger lika goda resultat. Sedan lång tid tillbaka används heller inga engångsartiklar, så som handskar, bestick eller trasor, varken i städning eller i matserveringen. Kärl för källsortering finns i alla skolhus, inklusive matsal och internat.

Klimatsmarta byggnationer

Kävesta folkhögskolas nya musikhus har byggts utifrån den högsta nivån av miljöanpassning. Ventilation, energiförsörjningssystem och material är särskilt anpassade för att göra huset klimatsmart. Bland annat är huset självförsörjande på el genom solceller. I projekteringen för utbyggnad av danshuset är också klimatanpassningen en viktig aspekt.

6. Uppföljning av verksamhetsmålen 2019

I Kävesta folkhögskolas verksamhetsplan för 2019 angavs tre övergripande mål och 12 delmål. Årets arbete med att uppnå dessa mål redovisas i kommande kapitel.

Övergripande mål 1: Kävesta ska ge alla deltagare förutsättningar att utvecklas inom sitt område och klara sina studier	
Mål 1.1	Fortsätta utveckla metoder och rutiner för stöd som passar skolans deltagare, oavsett kön eller funktionsnedsättningar.
Mål 1.2	Fortsätta implementera och sprida resultat av projektet #jagmed.
Mål 1.3	Fortsätta arbeta med 1) byggnation av och inflytt i Musikens hus, 2) projektering av utbyggnad av Danshuset, 3) återställning av Konst och formgivningslinjens plats för rakubränning och 4) planering för och genomförande av omdisponering av undervisningslokaler mellan utbildningarna. 5) planering för och införande av en ny, liten tyst matsal som komplement till befintlig matsal. 6) flytt av IT, vaktmästeri och kontor som idag finns i tillfälliga byggbaracker.
Mål 1.4	Fortsatt arbete för att använda rörelse som ett verktyg för att deltagarna ska utvecklas och nå sina mål.
Övergripande mål 2: Alla deltagare på Kävesta ska ges möjlighet att ta del av kultur och Kävesta ska erbjuda kulturevenemang till närsamhälle	
Mål 2.1	Fortsätta utveckla hur skolan förbereder deltagare i samband med obligatoriska kulturevenemang, med syfte att deltagare ska kunna delta som publik.
Mål 2.2	Fortsätta arbeta med framförhållning och kalenderöverblick för skolans evenemang för att undvika krockar per dag/vecka/månad/termin
Övergripande mål 3: Kävesta ska utveckla och kvalitetssäkra verksamheten	
Mål 3.1	Fortsätta arbeta med hur vi använder Teams utifrån kommunikation, information och tillgänglighet
Mål 3.2	Fortsätta sammanställa en verksamhetsbeskrivning som tydliggör syfte och lärdomar från årligt återkommande aktiviteter, ex. skolstart, friluftsdagar och miljöarbete.
Mål 3.3	Fortsätta implementera organisationsförändringen, där en ny roll som biträdande rektor införts för att fortsätta arbeta för minskad sårbarhet och "nära organisation".
Mål 3.4	Förbättra organisationens krisberedskap generellt och i synnerhet i samband med skoluppehåll
Mål 3.5	Följa upp region Örebro läns medarbetarenkät som genomfördes ht 18 och särskilt följa upp resultat kring tidigare arbete med hållbar arbetsmiljö.
Mål 3.6	Fortsätta arbeta med jämställdhetsintegrering och delta i Folkbildningsrådets fortbildningar inom Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM)

6.1 Kävesta ska ge alla deltagare förutsättningar att utvecklas inom sitt område och klara sina studier (Övergripande mål 1)

6.1.1 Fortsätta utveckla metoder och strukturer för individuellt stöd som passar alla, oavsett kön eller funktionsvariationer (Mål 1.1)

Måluppfyllelse:	☒ Uppnått	☐ Delvis uppnått	☐ Ej uppnått
-----------------	---	---	-------------------------------------

Kävesta folkhögskola har främst arbetat med att stärka strukturerna för individuellt stöd utifrån kategorierna personal, organisation och lokaler. Vi har tidigare definierat dem som viktiga framgångsfaktorer för att möjliggöra stödarbetet.

Fortbildning för hela skolans personal

Som beskrivits innan så har en stor del av deltagarna på Kävesta folkhögskola behov av stöd till följd av funktionsnedsättningar och/eller psykisk ohälsa. Genom ett långsiktigt fortbildningsarbete så har vi utökat vår kunskap om målgruppens olika behov. Därigenom har vi även hittat metoder och strukturer för hur vi kan anpassa verksamheten. Det gäller allt ifrån hur vi informerar om olika aktiviteter eller utformar uppgifter, till hur maten och lokalerna påverkar deltagarnas vardag.

Stödteamet har tillsammans med rektorerna under 2019 utformat och påbörjat en ny plan för fortbildning i dessa frågor. Planen skall uppfylla flera syften och riktar sig till all personal på skolan. Fortbildningsplanen ska ge personalen ytterligare kunskap om vad funktionsnedsättningar är och innebär, samt utöka redskapen för att kunna kompensera och anpassa verksamheten så att alla deltagare får likvärdiga möjligheter att delta i undervisningen. Ytterligare ett syfte med planen är att öka förståelsen för vår egen verksamhet och uppdrag; vad styr oss, vilka gränser verkar vi inom, hur har vi alltid arbetat och hur behöver vi arbeta framåt?

Fortbildningsplanen består av en trappa med fyra steg och är inspirerad av ett studiebesök som stödteamet gjorde på Källbrinksskolan i Stockholm¹⁶, samt input från den handledare som träffar lärarlagen på Allmän kurs och Konst- och formgivningslinjen. Fortbildningstrappans fyra steg är:

1. KASAM (känsla av sammanhang utifrån begriplighet, hanterbarhet, meningsfullhet).
2. Vad är folkhögskola idag med Sam Paldanius, forskare inom pedagogik på Örebro universitet.

---

¹⁶ Källbrinksskolan är NPF-säkrad, vilket innebär att verksamheten anpassats för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

3. Förstå nersatta funktioner.
4. Kompensera för nersatta funktioner.

Denna fortbildningstrappa påbörjades hösten 2019 med en föreläsning om begreppet KASAM, dess forskningsbakgrund inom hälsoprevention och koppling till vår verksamhet. KASAM är en modell och metod som kan hjälpa oss att göra både personalens och deltagarnas vardag mer förutsägbar, tydlig och ordnad.

Nästa år avser vi gå vidare till steg två i trappan, som handlar om att undersöka vilken typ av verksamhet Kävesta folkhögskola är, vill och kan vara. Det kommer sedan att vara utgångspunkten för de två sista stegen.

Handledning för personal

Arbetslagen på Allmän kurs samt Konst- och formgivningslinjen har under 2019 fortsatt fått regelbunden handledning, cirka tre till fem gånger per termin. Vid dessa tillfällen träffar arbetslagen en psykolog och får möjlighet att reflektera över och problematisera sitt arbete med utgångspunkt i de stödbehov som finns bland deltagarna. Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) har utvärderat Kävesta folkhögskolas arbete med stöd 2019, se nedan.

Besök av Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)

Specialpedagogiska skolmyndigheten besökte Kävesta folkhögskola i september för att följa upp hur bidragen ur särskilt utbildningsstöd har använts samt föra en dialog med skolan om verksamheten för personer med funktionsnedsättning. SPSM intervjuade rektor, några lärare och några deltagare om hur Kävesta folkhögskola arbetar med stöd till personer med funktionsnedsättningar. SPSM gav positiv feedback och Kävesta folkhögskolas arbetssätt lyfts fram som ett gott exempel.

Personalens handledning finansieras helt med medel från SPSM, och vid besöket ville de också veta mer om hur den fungerar. I sina anteckningar sammanfattade de att lärarna som får handledning upplever den som bra. Handledningen ger goda möjligheter att hantera och bearbeta det som sker i klassrummet. Den är också praktiskt genomförbar eftersom den sker på ordinarie arbetstid och lagom ofta för att man ska hinna implementera de nya lärdomarna innan nästa handledningstillfälle.

Särskilt stöd

Sedan tidigare ges möjlighet till anpassat schema på skolans alla utbildningar, utifrån överenskommelse. En ny sorts stöd har getts under året, då några deltagare på Musiklinjen fick extra tid för not- och textläsning.

Ändamålsenliga lokaler

Genom byggnationen av Kävesta folkhögskolas nya musikhus så har Musiklinjen, Konst- och formgivningslinjen och Allmän kurs fått nya och/eller utökade lokaler. De nya lokalerna har gett mer plats för enskilt arbete eller arbete i mindre grupper, vilket är en viktig stödåtgärd. Danslinjen har fortfarande inte denna möjlighet, men ser ett stort behov av utökade lokaler för att kunna undervisa flera mindre grupper parallellt samt möta deltagarnas behov av att gå undan.

Eventuellt tvåårig danslinje

Danslinjen har sedan tidigare identifierat att det finns deltagare som skulle behöva mer tid för att utvecklas och hinna förbereda sig inför högre studier, då antagningen till högre utbildningar startar redan efter en termin på Kävesta folkhögskola. Under 2019 har Danslinjen fortsatt arbeta för att på sikt kunna erbjuda en tvåårig utbildning, bland annat genom att pröva att ge ett fåtal deltagare möjligheten att studera ett andra år. Dessa deltagare har deltagit i samma moment som de som läser sitt första år, vilket dock visat sig försvåra nivåanpassningen. Eftersom det endast finns en danslokal på skolan så är det ännu inte möjligt att arbeta med flera grupper parallellt, vilket försvårar möjligheten att erbjuda ett andra år på det vis som Konst- och formgivningslinjen samt Musiklinjen redan idag kan göra.

Stärkt arbetslag för att möta deltagares behov

Allmän kurs har fortsatt arbeta med sin organisation i syfte att bättre kunna möta deltagarnas behov. Genom att organisera sig i flera arbetslag har lärarna kunnat skapa närmare pedagogisk relation till en till två klasser vardera. Det har gett lärarna mer tid för möten där de tillsammans kan tala om behoven hos de deltagargrupper som varje arbetslag främst undervisar, vilket gör det lättare att följa upp alla deltagares studieinsats och utvärdera särskilda stödinsatser. Höstterminen 2019 infördes arbetslagsledare för att hålla i arbetslagens möten, som har skett varje vecka. Arbetslagsledarna har sedan kunnat stämma av med linjeledare och biträdande rektor. Arbetslagen har haft fortsatt yrkeshandledning.

Behoven av stöd har ökat bland Konst- och formgivningslinjens deltagare, och lärarlaget har utökats med 20 procent. De har under året omorganiserat sitt planeringsarbete och sin ansvarsfördelning, i syfte att bättre kunna möta individuella stödbehov. Arbetslaget på Konst- och formgivning har också fått yrkeshandledning.

Musiklinjen och musiklärarna har under 2019 kunnat samlas på en plats, tack vara det nya musikhuset. Detta har förbättrat arbetslagets förmåga till samordning och anpassning av undervisningen utifrån deltagarnas behov. Arbetslaget på Musiklinjen har även påbörjat en omfördelning av ansvar och roller, inför pensionsavgångar 2020.

6.1.2 Fortsätta implementera och sprida resultat av projektet #jagmed. (Mål 1.2)

Måluppfyllelse:	☒ Uppnått	☐ Delvis uppnått	☐ Ej uppnått
-----------------	---	---	-------------------------------------

Under hösten 2019 har Kävesta folkhögskola spridit resultat och lärdomar från projektet #jagmed (ett ESF-projekt som pågick 2015 – 2018) vid två tillfällen. Kävesta folkhögskola deltog vid en nationell SYV-konferens för folkhögskolepersonal och berättade om stödteamet och stöd kopplat till studie- och yrkesvägledning. Kävesta och Fellingsbro folkhögskola berättade också om projektet vid en nationell träff för de offentligägda folkhögskolornas rektorer och inbjudna regionala politiker och tjänstemän. Vid detta tillfälle framförde vi även en önskan om vidare diskussion kring hur folkhögskolornas reglering och organisatoriska förutsättningar påverkar möjligheten att möta deltagarnas behov.

Projektet #jagmed handlade för Kävesta folkhögskolas del om att minska skolavbrott genom att förebygga frånvaro på Allmän kurs. Under projektets gång har vi fått ökad förståelse för sambandet mellan deltagare med hög frånvaro och behov av stöd kopplat till funktionsnedsättningar och/eller psykisk ohälsa. Två insatser som togs fram under projektet var:

1. Uppstartsamtal på Allmän kurs
2. Vägarna in till och ut från Kävesta folkhögskola.

Vid uppstartsamtal får nya deltagare information om skolans arbete med stöd och ges möjlighet att berätta om sina egna stödbehov. Uppstartssamtal implementerades tidigt i antagningsarbetet och vid terminsstarten på Allmän kurs.

Vägarna in till Kävesta består av samarbete med andra aktörer/verksamheter och studiebesök för att informera om Allmän kurs och vårt arbetssätt. Vägarna ut från Kävesta består av "aktiva avbrott" där vi försökt säkerställa att någon annan aktör kan ta vid och stötta individen om studier i vår skolform inte fungerar. Vägarna ut från Kävesta kan också handla om att ge deltagare stöttning och vägledning i vad nästa steg ska bli efter slutförda studier.

6.1.3 Fortsätta arbeta med 1) byggnation av och inflytt i Musikens hus, 2) projektering av utbyggnad av Danshuset, 3) återställning av Konst och formgivningslinjens plats för rakubränning och 4) planering för och genomförande av omdisponering av undervisningslokaler mellan utbildningarna. 5) planering för och införande av en ny, liten tyst matsal som komplement till befintlig matsal. 6) flytt av IT, vaktmästeri och kontor som idag finns i tillfälliga byggbaracker. (Mål 1.3)

Måluppfyllelse: Uppnått Delvis uppnått Ej uppnått

Byggnation och inflyttning i musikhuset

Musikhuset färdigställdes under våren 2019 och skolans personal planerade och genomförde sedan flytten under sommaren, tillsammans med Regionservice. Sedan starten av höstterminen 2019 har Musiklinjen haft hela sin verksamhet, inklusive kontor, samlad i detta hus.

Projektering av utbyggnad av danshuset

Danslinjen saknar ändamålsenliga lokaler och hela skolan behöver utrymme för rörelse för deltagare. Projektering av en tillbyggnad av danshuset har pågått under hela 2019 med planerad byggstart 2020.

Återställning av Konst- och formgivningslinjens plats för rakubränning

Konst- och formgivningslinjens tidigare plats för rakubränning (keramik) behövde rivas i samband med byggnationen av musikhuset. Under 2019 ersattes den med en ny och förbättrad utomhusyta i direkt anslutning till konsthuset.

Omdisponering av undervisningslokaler

Allmän kurs kunde under höstterminen samla en större del av sin undervisningsverksamhet i stora skolhuset, och fick även tillgång till fler grupprum och kontor i och med Musiklinjens flytt. Allmän kurs kunde då släppa en undervisningssal i hantverkshuset, vilket gav Konst- och formgivningslinjen fler utrymmen till fördjupningsårets ateljéer, vilket var nödvändigt för verksamheten.

Ny tyst matsal

I den tidigare musikpaviljongen kunde vi också bygga om en replokal till tyst matsal, där några deltagare kan äta i lugn och ro och utan krav på social interaktion.

Flytt av IT, Vaktmästeri, med mera

I samband med denna flytt så skedde flera skiften av kontor och lokaler. Vaktmästeri och IT, som tidigare huserat i utdömda lokaler, kunde överta Musiklinjens gamla lokaler i musikpaviljongen. Även skolans studie- och yrkesvägledare och kurator

kunde flytta in i den gamla musikpaviljongen. De kan nu arbeta närmare varandra och de har blivit mer tillgängliga för skolans alla deltagare eftersom kontoren ligger på en mer central plats än tidigare.

Övriga följder av nybyggnationer

Skolan fick en generellt bättre tillgänglighet då vi i samband med alla dessa omflyttningar tog tillfället i akt att skylta om ett stort antal lokaler.

De nya lokalerna har dock inneburit ökad lokalvård. I syfte att undvika en för hög arbetsbelastning inom städ så har vi omfördelat befintliga resurser, gjort om städschemat samt stämt av lektionsschemat med städschemat.

6.1.4 Fortsatt arbete för att använda rörelse som ett verktyg för att deltagarna ska utvecklas och nå sina mål. (Mål 1.4)

Måluppfyllelse:	☒ Uppnått	☐ Delvis uppnått	☐ Ej uppnått
------------------------	---	---	-------------------------------------

Under höstterminen har deltagarna spontant ordnat så att de spelat pingis på raster och andra lediga stunder. Det har blivit en viktig samlingspunkt för rörelse och gemenskap mellan alla deltagare. Deltagarna har även kommit med flera förslag på spel och aktiviteter till uppehållsrum, och kommer arbeta vidare med detta nästa år.

Sedan tidigare finns olika versioner av rörelse/hälsa på schemat för de flesta deltagare. Lärarna på Allmän kurs upplevde tidigare ett motstånd till detta schemapass, men har under 2019 hittat ett upplägg som fungerar bättre utifrån målgruppens behov, då det är två lärare som tillsammans sköter undervisningen på detta pass. Fortfarande begränsas dock möjligheterna att arbeta med rörelse på schemat av att skolan inte har ändamålsenliga lokaler, framförallt en brist på duschar.

6.2 Alla deltagare på Kävesta ska ges möjlighet att ta del av kultur och Kävesta ska erbjuda kulturevenemang till närsamhället (Övergripande mål 2)

På Kävesta folkhögskola får alla deltagare (och personal) möjlighet att ta del av flera olika typer av kulturevenemang, både inom den ordinarie undervisningen och genom skolans omfattande evenemangsprogram. Den stora mängden offentliga evenemang som vi ordnar och deltar i gör även Kävesta folkhögskola till en viktig aktör på den kulturella arenan i Region Örebro län.

Kulturevenemang och aktiviteter för skolans deltagare och personal

Skolans deltagare och personal får många möjligheter att på skoltid ta del av kultur inom ramen för profilkursernas verksamhet. Till exempel genom lunchkonserter, dansföreläsningar och guidning vid konstutställningar.

Aktuellt är en skolgemensam aulasamling som sker varannan vecka, ofta i form av föreläsning eller föreläsningar av särskilt inbjudna gäster. Under 2019 hade 6 av 12 aktuellt tydliga kopplingar till kultur och estetiska ämnen:

- Artisten Mohlavyr berättade om projektet ”Kära kropp”
- Musiklinjen hade konsert med jultema
- Linjerundvandring – alla deltagare fick möjlighet att se övriga linjers arbete
- Lars Karlsson berättade om sitt konstnärskap
- Sofia Gustafsson berättade om arbetet med konstbiennalen Open Art
- Deltagare från dans- och musiklinjen bjöd på föreläsning (deltagarrådets val)

Valämne ges varannan vecka. Då får skolans deltagare möjlighet att pröva på olika estetiska uttryck. 2019 erbjöds bland annat ”popen och rockens historia”, ”kalligrafi” och ”sticka och virka”.

Utöver det innehåller den ordinarie undervisningen många besök på teatrar, museum, konserthus, med mera.

I deltagarutvärderingen som genomfördes våren 2018 frågade vi hur många som upplevde att de hade fått ta del av någon kulturaktivitet som var helt ny för dem.

71 % av deltagarna på profilkurserna ansåg att de hade tagit del av någon kulturaktivitet som varit helt ny för dem under vårterminen.

Kulturevenemang för allmänheten och enskilda beställare

Kävesta erbjuder en stor mängd kulturevenemang till närsamhället. Evenemangen är främst del av profilkursernas verksamhet, men vi anordnar även den återkommande föreläsningsserien Mötesplats Kävesta. Inom ramen för Mötesplats Kävesta bjöd vi 2019 in allmänheten till föreläsningar med Morgan Olofsson (journalist), Jan Arnald (Arne Dahl – författare), Maria Larsson (landshövding) och Eva Hild (konstnär).

De evenemang som profilkurserna har genomfört för skolans deltagare, allmänheten och särskilda beställare under 2019 har redovisats i kapitel 4.2. I bilaga 1 och 2 redovisas alla offentliga evenemang Kävesta deltagit i under 2019.

6.2.1 Fortsätta utveckla hur skolan förbereder deltagare i samband med obligatoriska kulturevenemang, med syfte att deltagare ska kunna delta som publik. (Mål 2.1)

Måluppfyllelse:	☒ Uppnått	☐ Delvis uppnått	☐ Ej uppnått
------------------------	---	---	-------------------------------------

Under 2019 har vi prövat flera nya metoder som syftar till att bättre förbereda deltagarna inför de olika kulturevenemang som anordnas som del i undervisningen.

Inför sina dansföreställningar på skolan har danslinjen visat en film om vad modern dans är. Syftet har varit att ge de som är obekanta med modern dans ökad förståelse för konstformen samt hur man kan titta på och ta del av en dansföreställning.

Konst- och formgivningslinjen har haft en planeringsgrupp med uppgift att guida sina skolkamrater vid utställningar och underlätta för dem att ta till sig konsten.

Musiklinjen har haft tillfälle att berätta mer om sin verksamhet för hela skolan både i samband med linjerundvandringen och en konsert på aktuellt-tid. De har då förklarat syftet med sina konserter och repertoar. Bland annat blev detta ett sätt att tala om varför den klassiska inriktningen främst spelar kyrklig musik (vilket beror på att repertoaren är anpassad efter att de ofta spelar i kyrkliga sammanhang). Frågan hade väckts av andra deltagare utifrån att Kävesta folkhögskola är en offentligägd skola.

Alla skolans utbildningar besökte konstbiennalen Open Art i Örebro. Som förberedelse inför detta besökte en representant från Open Art skolan på aktuellt-tid och berättade mer om utställningen för alla deltagare. Därefter fick samtlig personal en guidad tur av Open Art innan de besökte biennalen tillsammans med deltagarna.

6.2.2 Fortsätta arbeta med framförhållning och kalenderöverblick för skolans evenemang för att undvika krockar per dag/vecka/månad/termin (Mål 2.1)

Måluppfyllelse:	☒ Uppnått	☐ Delvis uppnått	☐ Ej uppnått
-----------------	---	---	-------------------------------------

Vi har fortsatt att stämma av planering och ge information till varandra om kommande evenemang. Detta har skett vid veckovisa möten för all personal, samt som punkt vid ledningsgruppsmöten. Alla krockar har vi inte kunnat undvika, men då har vi fört ett resonemang om hur skolans olika utbildningar bör prioritera. De få krockar som skett har främst uppstått i relation till evenemang som anordnats av andra aktörer.

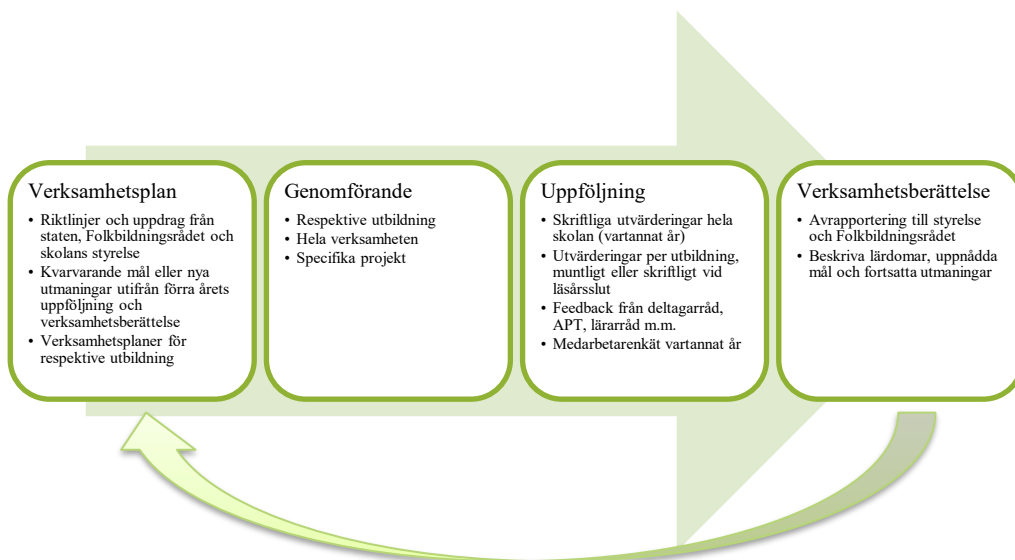
6.3 Kävesta ska utveckla och kvalitetssäkra verksamheten (Övergripande mål 3)

Verksamhetsplanering och uppföljning utifrån statens, Folkbildningsrådets och Region Örebro läns mål är centralt för Kävestas kvalitetsarbete

Grundkraven för verksamheten fastställs ytterst av staten, genom folkhögskoleförordningen¹⁷. Folkbildningsrådet konkretiserar sedan denna förordning till en rad kriterier för utbetalning av statsbidrag. Kävesta folkhögskolas styrelse ansvarar för att godkänna den årliga utformningen av verksamhetsplaner.

Kävesta använder verksamhetsplaner, verksamhetsberättelser och andra planer (t.ex. likabehandlingsplan, kommunikationsplaner och linjespecifika verksamhetsplaner) samt utvärderingar som systematik för att planera och följa upp verksamheten i relation till statens syften, Region Örebro läns mål och skolans utvecklingsbehov. Kvalitetsarbetet sker övergripande i en feedback-loop där verksamhetsplaner lägger grunden för nästkommande års verksamhet, som sedan utvärderas och stäms av inför skrivandet av verksamhetsberättelsen, som sedan i sin tur för kvarstående frågor eller utvecklingsområden in i nästa års verksamhetsplan. Feedback som påverkar och utvärderar verksamhetsårets mål och aktiviteter kommer från t.ex. linjemöten, deltagarråd, arbetsplatsträffar, lärarråd, utvärderingar (skriftligt, muntligt, på skol- och kursnivå), samt riktlinjer från folkhögskolestyrelsen och Folkbildningsrådet. Även särskilda projekt, som t.ex. #jagmed, bidrar till skolans verksamhetsutveckling.

Översiktsplan för Kävestas kvalitetsarbete

¹⁷ Förordning (2015:218) om statsbidrag till folkhögskolan

Alla delar av verksamheten arbetar dessutom med andra typer av planer, systematik och utvärderingar för att säkerställa att verksamheten fungerar på ett bra sätt. Till exempel är mentorsamtal mellan lärare och deltagare, och uppföljande mentorskonferenser då lärarna samtalar om deltagarnas utveckling i kollegiet, mycket viktiga för att undervisningen ska hålla en god kvalitet. Undervisningen utvecklas också kontinuerligt genom att undervisningsupplägg eller stöd anpassas till enskilda deltagare eller grupper. Andra delar av skolan kan styras av ytterligare regler, som till exempel att köket måste förhålla sig till livsmedelsverkets reglering.

Risk och väsentlighetsanalys 2017 - 2022

Den risk- och väsentlighetsanalys som redovisades i förra årets verksamhetsberättelse har präglat skolans utvecklingsarbete även 2019, och ska så göra de närmaste åren. Risk- och väsentlighetsanalysen utgick ifrån ett material som rektor samlade in i samband med 2017 års medarbetarsamtal. Samtlig personal fick redogöra för vilka områden de såg som Kävesta folkhögskolas fem viktigaste de kommande fem åren. Utifrån detta material sammanställde rektor tre teman för fortsatt utvecklingsarbete:

1. Deltagare med behov av stöd utifrån till exempel psykisk ohälsa och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Detta behov finns främst på Allmän kurs, men även på profilkurserna.
2. Lokalerna med behov av nybyggnad, utbyggnad och anpassning för hela skolan
3. Vikten av en hållbar arbetsmiljö, utifrån utmaningarna i punkt ett och två.

Detta underlag har visat att de senaste årens strategiska satsningar varit välgrundade och att verksamheten är på väg mot rätt mål. Nedan följer exempel på specifika utvecklingsarbeten som har gjorts under 2019.

6.3.1 Fortsätta arbeta med hur vi använder Teams utifrån kommunikation, information och tillgänglighet (Mål 3.1)

Måluppfyllelse:	☒ Uppnått	☐ Delvis uppnått	☐ Ej uppnått
------------------------	---	---	-------------------------------------

Kävesta och Fellingsbro folkhögskola använder Office 365 och Microsoft Teams som digital kanal för kommunikation mellan personal och deltagare. Kävesta och Fellingsbro folkhögskola har ett nära samarbete kring IT-frågor i allmänhet och i synnerhet angående integrering av Teams med Region Örebro läns övriga IT-system.

Teams är ett relativt nytt system i vår verksamhet och vi uppdaterar kontinuerligt innehåll och arbetssätt. Under året har skolan sett över hur information till deltagare och protokoll till personal kan bli lättare att hitta och förstå. Alla utbildningar har

utvecklat hur varje veckas planering ska finnas tillgänglig i Teams, i syfte att ge deltagarna bättre överblick och att arbetet under veckan ska bli mer förutsägbart.

Teams gör det möjligt att arbeta när som helst och var som helst, vilket passar friheten och flexibiliteten i läraryrket. Under året har vi dock identifierat hur denna ständiga tillgänglighet kan riskera att försämra arbetsmiljön om det inte är tydligt när personalens ansvar för kontakt med deltagare börjar och slutar.

6.3.2 Fortsätta sammanställa en verksamhetsbeskrivning som tydliggör syfte och lärdomar från årligt återkommande aktiviteter, ex. skolstart, friluftsdagar och miljöarbete. (Mål 3.2)

Måluppfyllelse: Uppnått Delvis uppnått Ej uppnått

Under året har vi utvärderat och synliggjort vikten av att uttala syftet med dessa aktiviteter. Genom att göra detta har vi även kunnat utveckla och förbättra aktiviteter som till exempel höstens linjerundvandring.

Vid tidigare utvärderingar av linjerundvandringen märkte vi att deltagarna efterfrågade en tydligare känsla av gemenskap vid denna aktivitet. Därför utökades linjerundvandringen höstterminen 2019 med en station där deltagarna, som delats in i tvärgrupper, fick möjlighet att lära känna varandra bättre innan aktiviteterna startade.

Dessa lärdomar har tecknats ner och sparats i en gemensam mapp inför nästa år.

6.3.3 Fortsätta implementera organisationsförändringen, där en ny roll som biträdande rektor införts för att fortsätta arbeta för minskad sårbarhet och "nära organisation". (Mål 3.3)

Måluppfyllelse: Uppnått Delvis uppnått Ej uppnått

Tidigare hade rektor personalansvar för cirka 45 medarbetare (både anställd personal och timlärare). Sedan biträdande rektor tagit över personalansvar för Allmän kurs har rektor nu ansvar för cirka 30 personal, vilket har möjliggjort ett närmare ledarskap.

Rektors arbetsuppgifter har under året handlat mycket om byggnationer och ekonomi. Byggnation och projektering har som tidigare nämnts krävt ett aktivt deltagande från rektor och linjeledarna på Musiklinjen och Danslinjen. Som följd av det regionala uppdraget att minska administrativa kostnader i hela organisationen så har rektor även behövt prioritera arbetet med att identifiera besparingar.

Skolans biträdande rektor kan agera ställföreträdande när rektor inte är på plats. Det har 2019 underlättat för rektor att delta i flera nationella forum som behandlar folkhögskolans utveckling. Bland annat har det handlat om diverse styrelseuppdrag för Offentligägda folkhögskolors intresseförening (OFI); till exempel att delta i Folkbildningsrådets arbetsgrupp för etik- och gränsdragningsfrågor.

6.3.4 Förbättra organisationens krisberedskap generellt och i synnerhet i samband med skoluppehåll (Mål 3.4)

Måluppfyllelse:	☒ Uppnått	☐ Delvis uppnått	☐ Ej uppnått
-----------------	---	---	-------------------------------------

Krisberedskap vid skoluppehåll

I syfte att vara bättre rustade för allvarliga händelser under längre skoluppehåll så har rektor, biträdande rektor, husmor och skolsekreterare skapat en organisation där de inför ledigheter ser över vem som är nåbar och i beredskap vilka dagar/veckor.

Kemikalieinspektion

Arbetsmiljöverket genomförde en inspektion av hanteringen av kemiska riskkällor på Kävesta folkhögskola i oktober. Skolan använder få kemikalier i allmänhet och få farliga kemikalier i synnerhet. Arbetsmiljöverket ansåg att vi ”väl förtecknat” de kemiska produkter vi använder, det vill säga att vi beskrivit hur/var de förvaras, hur de ska hanteras på ett säkert sätt samt att de försetts med faropictogram. Inspektionen gav oss dock i uppdrag att uppdatera riskbedömningen – dvs transparent visa hur vi kommit fram till om/hur vissa kemiska produkter kan vara skadliga. Den 21 januari 2020 kommer Arbetsmiljöverket göra ett uppföljande besök.

6.3.5 Följa upp region Örebro läns medarbetarenkät som genomfördes ht 18 och särskilt följa upp resultat kring tidigare arbete med hållbar arbetsmiljö. (Mål 3.5)

Måluppfyllelse:	☒ Uppnått	☐ Delvis uppnått	☐ Ej uppnått
-----------------	---	---	-------------------------------------

Region Örebro läns medarbetarenkät genomfördes 2018 och följdes upp vid en arbetsplatsträff i början av 2019. I medarbetarenkäten bedömdes olika områden utifrån huruvida de ska 1) behållas, 2) förbättras eller 3) åtgärdas. Kävesta folkhögskola hade generellt sett mycket goda resultat, och inga områden som behövde åtgärdas. Särskilt samarbete, delaktighet, motivation, utveckling och ledarskap var områden där resultaten ska behållas på samma goda nivå även framöver. Det främsta förbättringsområdet var arbetsmiljö, utifrån arbetsbelastning.

Arbetsmiljön med betoning på arbetsbelastning har under året följts upp enskilt vid medarbetarsamtal och i gruppdiskussioner med alla medarbetare. Allmän kurs samt Konst- och formgivningslinjen har arbetat med att definiera roller och förväntningar i sitt arbete. Det kommer sig av att båda utbildningarna ändrat sin organisation de senaste åren och fått både nya roller och nya medarbetare i sina arbetslag. Båda utbildningarna har en hög andel deltagare i behov av särskilt stöd och har även utökat antalet deltagare, vilket medfört en ökad arbetsbelastning.

Arbetsmiljön har under året förbättrats både för deltagare och personal, genom att de flesta linjer har fått fler och mer ändamålsenliga lokaler. Musiklinjens flytt till det nya musikhuset innebar en betydligt bättre arbetssituation för både deltagare och personal. Musikhuset har även, som vi beskrivit tidigare, frigjort bland annat grupprum och kontor vilket har gynnat personal och deltagare på övriga linjer. Behovet av ändamålsenliga lokaler för danslinjen kvarstår dock, och projektering är igång.

Under 2019 fick samtlig personal en utbildning i begreppet och metoden KASAM (Känsla av sammanhang), som fokuserar på hur begriplighet, meningsfullhet och hanterbarhet skapar förutsättningar för god psykisk hälsa. Detta är ett begrepp som på sikt kan användas både i relation till deltagarna och deras studier samt i personalens gemensamma arbete att utveckla arbetsmiljön.

6.3.6 Fortsätta arbeta med jämställdhetsintegrering och delta i Folkbildningsrådets fortbildningar inom Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM) (Mål 3.6)

Måluppfyllelse:	☒ Uppnått	☐ Delvis uppnått	☐ Ej uppnått
------------------------	---	---	-------------------------------------

Kävesta folkhögskolas ledningsgrupp har under 2019 påbörjat en dialog som syftar till att ta fram en nulägesbeskrivning och definiera eventuella problem, för att sedan kunna landa i insatser, aktiviteter och mål. Jämställdhetsintegreringens betydelse har skrivits in i skolans likabehandlingsplan inför 2020.

Musiklinjen har arbetat med jämställdhetsfrågor genom att lyfta kvinnliga förebilder inom ett mansdominerat yrke. Den klassiska inriktningen arbetade under hösten med kvinnliga kompositörer för att åter lyfta upp deras verk och historia. Arbetet resulterade i konserter både för skolans alla deltagare och offentligheten. Jazz-, pop- och rockinriktningen bjöd in gästlärare för att hålla workshop utifrån allas ansvar att bidra till en mer jämställd musikbransch.

Kävesta folkhögskola hade inte möjlighet att delta i den workshop som Folkbildningsrådet anordnade utifrån JiM (Jämställdhetsintegrering i myndigheter).

7. Bokslut för 2019

Bokslut 2019 (tkr)		
Kävesta folkhögskola		
Intäkter		
Statsbidrag	Fbr	12 402
	Förstärkningsbidrag	1 484
	SPSM	2 213
	Anställningsstöd	175
Övriga intäkter		734
Deltagaravgifter		3 040
Regionbidrag		18 552
Summa intäkter		38 600
Kostnader		
Löner och soc avg		-25 224
Övriga personalkostnader		-244
Lokaler		-5 407
Material		-2 256
Marknadsföring		-544
IT och telefoni		-1 056
Aktiviteter för deltagare		-872
Tolkning		-1 111
Övriga driftkostnader		-1 355
Avskrivningar		-547
Summa kostnader		-38 643
Resultat		-43

8. Bilaga 1: Evenemangskalender HT 2019

Kulturevenemang med Kävesta

Våren 2019

Januari

16/1, 19.00
Mötesplats Kävesta med Morgan Olofsson
i Aulan, Kävesta.

30/1, 12.15
Lunchmusik i S:t Nicolai kyrka.

30/1, 19.00
Jazz-, pop- & rockkonsert i Aulan, Kävesta.

Februari

1/2, 12.30
Lunchmusik i Wirénsalen,
Örebro konserthus.

9/2, 12.00 - 15.00
Vernissage på skoindustrimuseet i Kumla.

13/2, 19.00
Mötesplats Kävesta med landshövding
Maria Larsson i Aulan, Kävesta.

Mars

6/3, 19.00
Mötesplats Kävesta med Jan Arnald
(Arne Dahl) i Aulan, Kävesta.

9/3, 19.15
Förband på jazzklubben i Hallsberg.

13/3, 19.00
Klassisk konsert i Aulan, Kävesta.

16/3, 19.15
Förband på jazzklubben i Hallsberg.

17/3, 16.00
Klassisk konsert i Betlehemskyrkan,
Örebro. Arr: Kammarmusikföreningen.

23/3, 10.30
Lördagsmusik i S:t Nicolai kyrka.

30/3, 19.15
Förband på jazzklubben i Hallsberg.

April

5/4, 19.15
Förband på jazzklubben i Hallsberg.

9/4, 18.30
Förband på jazzklubben i
Örebro. Konserthuset.

9/4, 19.00
Kammarmusikkonsert i Askers kyrka.

10/4, 12.15
Lunchmusik i S:t Nicolai kyrka.

13/4, 12.00 - 15.00
Vernissage i Hallsbergs
Konsthall, Bergööska huset.

13/4, 19.15
Förband på jazzklubben i Hallsberg.

27/4, 11.00 - 16.00
Kävestadagen - Öppet hus på Kävesta.

Maj

7/5, 18.30
Förband på jazzklubben i
Örebro. Konserthuset.

21/5, 19.00
Jazzkväll med Karin Hammar
i Aulan, Kävesta.

30 & 31/5
Danslinjens slutproduktion på Nya Teatern.

Juni

3/6, 19.00
Konsert med kör & kammarmusik
i S:t Nicolai kyrka.

9. Bilaga 2: Evenemangskalender HT 2019

Kulturevenemang med Kävesta

Hösten 2019

September

3/9, 18.30
Förband på Jazzklubben i Örebro.

18/9, 19.00
Mötesplats Kävesta med Landshövding
Maria Larsson, i Aulan.

20/9, 19.15
Förband på Jazzklubben i Hallsberg.

Oktober

2/10, 19.00
Blueskväll på Kävesta, i Aulan.

5/10, 19.15
Förband på Jazzklubben i Hallsberg.

9/10, 12.15
Lunchmusik i S:t Nicolai kyrka, Örebro.

14/10, 18.30
Förband på Jazzklubben i Örebro.

19/10, 10.30
Förmiddagsmusik i S:t Nicolai kyrka.

19/10, 14.00 - 17.00
Invigning av Kävesta
folkhögskolas nya Musikhus.

23/10, 19.00

Klassisk konsert på Kävesta, i Aulan.

26/10, 19.15

Förband på Jazzklubben i Hallsberg.

November

4/11, 18.30
Förband på Jazzklubben i Örebro.

13/11, 19.00
Lärarkonsert på Kävesta, i Aulan.

15/11, 12.30
Lunchmusik i Wirénsalen,
Örebro Konserthus.

16/11, 12.00 - 15.00
Vernissage: Konst- och formgivningslinjens
för djupningsår ställer ut på
Konstfrämjandet Bergslagen, i Örebro.

20/11, 12.15
Lunchmusik i S:t Nicolai kyrka, Örebro.

20/11, 19.00
Mötesplats Kävesta med
konstnären Eva Hild, i Aulan.

23/11, 19.15
Förband på Jazzklubben i Hallsberg.

December

1/12, 12.00
Adventskonsert på Kävesta, i Aulan.
Adventsfika i matsalen från 11.00.

1/12, 18.00
Adventskonsert i Almby kyrka, Örebro.

4/12, 12.10
Lunchkonsert i Hagakyrkan, Örebro.

7/12, 11.00 - 14.00
Vernissage: Konst- och
formgivningslinjen ställer ut i Kumla
konsthall, Kumla bibliotek.

7/12, 19.15
Förband på Jazzklubben i Hallsberg.

10/12, 17.00
Dansföreställning i Örebro Konsthall.

15/12, 13.00 & 15.00
Dansföreställning i Örebro Konsthall.

17/12, 19.00
Julkonsert i S:t Nicolai kyrka, Örebro.

7

Verksamhetsplan med budget 2020 för Kävesta folkhögskola

20RS4612

Organ
Regionala tillväxtnämnden

Verksamhetsplan med budget 2020 för Kävesta folkhögskola

Förslag till beslut

Regionala tillväxtnämnden beslutar

att fastställa verksamhetsplan med budget för 2020 för Kävesta Folkhögskola

Sammanfattning

Kävesta folkhögskola har med utgångspunkt från Folkbildningsrådets direktiv och uppdraget från Region Örebro län utformat verksamhetsplanen med budget för 2020.

Ärendebeskrivning

Plan för Kävesta folkhögskola samt budget för 2020.

Verksamhetsmål enligt:

Statens syfte med folkhögskolorna är att stödja verksamhet som bidrar till att:

- Stärka och utveckla demokratin
- Göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen
- Utjämna utbildningsklyftor och höja utbildnings- och bildningsnivån i samhället
- Bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet

Region Örebro läns uppdrag till Kävesta folkhögskola 2020:

Kävesta folkhögskola ger alla kursdeltagare möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället. För att arbeta i statens syfte och Region Örebro läns uppdrag arbetar Kävesta folkhögskola utifrån dessa övergripande mål.

Tjänsteställe, handläggare
Utbildning och arbetsmarknad, Lisa Rosander

Sammanträdesdatum
2020-05-27

FöredragningsPM
Dnr: 20RS4612

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Ärendet har inga konsekvenser för miljö-, barn och jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Utgångspunkten för verksamhetsplanen är de ekonomiska ramarna som anges enligt budget för 2020.

Uppföljning

Folkhögskolans verksamhet följs per tertial av Regionala tillväxtnämnden tillika folkhögskolestyrelse för Kävesta folkhögskola samt helårsvis genom verksamhetsberättelsen.

Beslutsunderlag

Föredragnings PM regional tillväxtnämnd den 27 maj 2020.

Verksamhetsplan med budget 2020 för Kävesta folkhögskola.

Petter Arneback
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till:

Förvaltningen för regional utveckling
Folkbildningsrådet
Kävesta folkhögskola

Verksamhetsplan 2020

Kävesta folkhögskola

Version: 1

Verksamhetsplan 2020
Kävsta folkhögskola

2020-04-29

Innehåll

1.	Inledning.....	5
2.	Övergripande styrning	6
2.1	Statens syfte	6
2.2	Region Örebro läns styrning.....	6
2.2.1	Inriktningsmål och indikator för 2020.....	7
2.2.2	Budget 2020.....	8
2.2.3	Den regionala utvecklingsstrategin och Agenda 2030 .	8
2.3	Organisation.....	10
3.	Utbildningar	12
3.1	Allmän kurs	12
3.1.1	Målgruppens bakgrund och behov	12
3.2	Profilkurserna i dans, konst och musik.....	14
3.2.1	Målgruppens bakgrund och behov	15
4.	En kärnverksamhet av god kvalitet.....	16
4.1	Goda pedagogiska resurser	18
4.1.1	Hög lärartäthet	19
4.1.2	Kompetensutveckling	20
4.1.3	Arbete med särskilt stöd.....	21
4.1.4	Ändamålsenliga lokaler	23
4.1.5	Hållbar arbetsmiljö för personalen.....	25
4.2	En trygg och trivsamt skolmiljö för alla deltagare	27
4.2.1	Möjligheter för skolans alla deltagare att mötas	28
4.3	Deltagarnas rättigheter och inflytande.....	29
4.3.1	Informellt inflytande över undervisningen	29
4.3.2	Formell deltagardemokrati - deltagarråd	30
4.3.3	Studeranderättsliga frågor.....	32
4.3.4	Likabehandlings- och jämställdhetsarbete	33
4.4	Bidrag till begränsad klimat- och miljöpåverkan	35
4.4.1	Hållbar kosthållning.....	35
4.4.2	Deltagarnas kunskap om klimat- och miljöfrågor.....	37
5.	Sammanfattning mål, framgångsfaktorer och indikatorer	39

1. Inledning

Kävesta folkhögskola går in i 2020 med en väl fungerande verksamhet. Skolans deltagare har i tidigare utvärderingar visat att de anser sig få det stöd de behöver för att klara sina studier. Deras erfarenhet säger även att Kävesta folkhögskola lever upp till Folkbildningsrådets definition av vad som är en folkhögskoleverksamhet av god kvalitet. Deltagarna känner att deras synpunkter på undervisningen tas på allvar och de känner sig trygga på skolan, trots att många har dåliga erfarenheter från tidigare skolgång. Kävesta folkhögskolas centrala uppdrag under 2020 är att fortsätta leva upp till dessa goda resultat, samt utveckla verksamheten för att möta deltagarnas behov och uppfylla statens syften med folkbildningsanslagen.

Region Örebro län, som är skolans huvudman, går in i 2020 med ett mål om administrativa besparingar på tio procent. Vi vet inte ännu exakt hur detta kommer påverka Kävesta folkhögskola, men centralt för det kommande året blir att prioritera en fortsatt hög lärartäthet. Just lärartätheten är en av de viktigaste framgångsfaktorerna för att vi ska kunna möta deltagarnas behov.

Vi planerar att fortsätta utveckla och stärka de organisatoriska och pedagogiska förutsättningarna som behövs för att möta deltagare med behov av stöd på grund av funktionsnedsättningar eller psykisk ohälsa. Detta arbete har pågått i flera år. Under 2020 ska vi arbeta vidare med fortbildningsplanen som påbörjades 2019, och följa upp personalens arbetsmiljö utifrån medarbetarundersökningen vi gjorde 2018.

Skolans lokalsituation förbättrades avsevärt när det nya musikhuset stod färdigt sommaren 2019. Danslinjen har dock fortfarande ett trängande behov av ändamålsenliga lokaler. En utbyggnad av danshuset var ursprungligen planerad att starta 2019, men i dagsläget ser vi att projekteringen kommer att fortgå under 2020. Det innebär ytterligare arbete för rektor och Danslinjens linjeledare även 2020.

Verksamhetsplanen beskriver först Kävesta folkhögskolas övergripande styrning, med villkor och riktlinjer från Staten, Folkbildningsrådet och Region Örebro län. Därefter definierar vi de målgrupper vi vänder oss till med skolans fyra utbildningar. Sedan resonerar vi om vad vi anser utgör god kvalitet i vår folkhögskoleverksamhet och definierar mål som vi arbetar med över lång tid, vilka framgångsfaktorer som gör det möjligt att uppnå målen, indikatorer som kan följas upp och slutligen särskilda utvecklingsområden för 2020.

2. Övergripande styrning

Kävesta folkhögskolas verksamhet finansieras av staten via det bidrag som ges till folkbildningen, samt budgeterade medel från huvudmannen Region Örebro län.

Verksamheten styrs ytterst av det syfte som staten angett som grund för fördelningen av statsbidrag, men även av regler och riktlinjer som fastställs av Folkbildningsrådet (FBR), som agerar i myndighets ställe och utvärderar folkbildningens insatser.

Som en del av Region Örebro län arbetar Kävesta folkhögskola även mot mål som fastställs av Regionstyrelsen och nämnden för regional tillväxt i Örebro län.

2.1 Statens syfte

Staten fördelar medel till folkbildningen (där både studieförbunden och folkhögskolorna ingår) med syfte att:

1. stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
2. bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen,
3. bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället, och
4. bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Statens syfte indikerar att kvaliteten på folkhögskolornas verksamhet inte enbart ska bedömas utifrån de formella kunskaper som deltagarna får med sig från utbildningen. En folkhögskoleverksamhet av god kvalitet ska även göra det möjligt för deltagarna att utvecklas på ett personligt plan, för att bli delaktiga i en stark och fungerande demokrati där kulturlivet ges stor vikt.

2.2 Region Örebro läns styrning

Kävesta folkhögskolas styrelse är nämnden för regional tillväxt i Örebro län. Styrelsen har sedan länge beslutat att Kävesta folkhögskola ska arbeta utifrån en **estetisk profil**. Den estetiska profilen tar sig bland annat uttryck i skolans utbud av profilkurser, och medverkar till att bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet.

2.2.1 Inriktningsmål och indikator för 2020

Styrelsen har för 2020 beslutat att de två regionägda folkhögskolorna Kävesta och Fellingsbro folkhögskola ska arbeta mot följande mål:

Inriktningsmål 21 i verksamhetsplan för regional utveckling

Region Örebro län bidrar till att det livslånga lärandet stärks och att fler fullföljer och avslutar sin grundläggande utbildning.

Indikator

Nyttjande av tilldelade deltagarveckor från folkbildningsrådet på Fellingsbro folkhögskola och Kävesta folkhögskola. Målvärde: 100 %.

Inriktningsmål 21 styr skolans verksamhet i likhet med statens syfte för bidrag till folkbildningen. För Kävesta folkhögskola innebär det under 2020 att fortsätta bedriva undervisning både för dem som inte uppnått sina gymnasiebehörigheter (Allmän kurs) och dem som vill fördjupa sina kunskaper och förbereda sig för högre studier inom dans, konst och musik.

Deltagarveckor och ekonomi i balans 2020

Indikatorn ovan anger med andra ord att de båda folkhögskolorna har som mål att uppnå en ekonomi i balans genom att varken genomföra för få eller för många deltagarveckor, jämfört med vad de preliminärt fått statliga medel för¹.

Föregående år, 2019, genomförde Kävesta folkhögskola 5357 av 5357 tilldelade deltagarveckor, vilket var 100 % av ingångsvärdet. Samma år genomförde skolan även 1293 tilldelade extra deltagarveckor. Eftersom Kävesta folkhögskola kunde genomföra ett stort antal extra deltagarveckor under 2019 ser det enligt den preliminära prognosen ut som att skolan får ett höjt ingångsvärde 2020, vilket innebär 6485 deltagarveckor² (en ökning med 21 procent).

Skolans största utgift är personalkostnader, eftersom en hög lärartäthet är den viktigaste framgångsfaktorn för att vi ska kunna erbjuda en utbildning av god kvalitet. Då Regionstyrelsen har beslutat om en nolluppräknings för 2020 – 2021 innebär det att vi behöver se över skolans övriga kostnader för att kunna prioritera att upprätthålla en hög lärartäthet. Preliminärt har vi identifierat 1) externa fortbildningar, 2) studieresor och 3) evenemang som vänder sig till allmänheten som områden där vi kan minska kostnaderna. Vi räknar även med en viss intäktsökning från höjda internathyror, som beslutades redan i 2019 års plan för en långsiktig ekonomi i balans.

¹ Att genomföra för få deltagarveckor kan innebära en nedskrivning av statsbidraget både för innevarande och kommande läsår. Att genomföra för många deltagarveckor skulle kunna innebära att kvaliteten på utbildningen sänks, eftersom fler deltagare får dela på samma resurser. Folkhögskolor får ingen extra ersättning om de överrapporterar antalet kursdeltagare.

² Folkbildningsrådet: Kansliprognois nya ingångsvärden 2020, Dnr 226,2019,091

2.2.2 Budget 2020

Budget 2020 (tkr)		
Kävesta folkhögskola		
Intäkter		
Statsbidrag	Fbr	12 021
	Förstärkningsbidrag	1 381
	SPSM	1 887
	Anställningsstöd	204
Övriga intäkter		770
Deltagaravgifter		3 230
Regionbidrag		21 677
Summa intäkter		41 170
Kostnader		
Löner och soc avg		-26 230
Övriga personalkostnader		-250
Lokaler		-8 372
Material		-2 050
Marknadsföring		-390
IT och telefoni		-1 048
Aktiviteter för deltagare		-645
Tolkning		-500
Övriga driftkostnader		-938
Avskrivningar		-747
Summa kostnader		-41 170
Resultat		0

2.2.3 Den regionala utvecklingsstrategin och Agenda 2030

Både Region Örebro läns regionala utvecklingsstrategi och Agenda 2030 ligger i linje med statens övergripande syfte med bidrag till folkbildningen – att stötta verksamheter som bidrar till ett starkare och mer hållbart samhälle.

De effektmål som beskrivs i den Regionala utvecklingsstrategin (RUS) relaterar till tre övergripande mål som motsvarar de tre aspekterna av hållbarhet:

- Stark konkurrenskraft – Ekonomisk hållbarhet
- Hög och jämlik livskvalitet – Social hållbarhet
- God resurseffektivitet – Ekologisk hållbarhet

Stark konkurrenskraft – Ekonomisk hållbarhet

Allmän kurs gör det möjligt för fler människor att klara av sina gymnasiestudier och därmed bli behöriga till eftergymnasiala utbildningar både på yrkeshögskola och högskola/universitet. Kävesta folkhögskolas profilkurser fyller en viktig funktion som brygga mellan gymnasiestudier och högskole-/universitetsstudier inom ämnena dans, konst och musik. För att bli antagen till högre utbildningar i estetiska ämnen krävs ofta förberedande studier på till exempel folkhögskola.

Genom att stärka och öka enskilda individers formella och praktiska kunskaper bidrar vi till att uppnå effektmålet om **Förbättrad kompetensförsörjning**, både genom att *öka andelen i befolkningen 25 – 64 år som har minst tvåårig eftergymnasial utbildning* samt *öka andelen elever avgångna från gymnasieskolan som påbörjat högskolestudier inom 3 år*.³

Hög och jämlik livskvalitet – Social hållbarhet

Statens syfte och mål med bidrag till folkbildningen tydliggör att folkhögskolan ska utveckla och stärka demokratin genom att ge människor förmågan att ta makten över sina egna liv. Stora delar av Kävesta folkhögskolas målgrupp riskerar att hamna, eller har redan varit, i ett utanförskap. Till exempel som följd av avbrutna studier, funktionsnedsättningar eller psykisk ohälsa.

Inom ramen för målet om hög och jämlik livskvalitet bidrar Kävesta folkhögskola till att skapa **goda försörjningsmöjligheter**, genom att via ökade formella kunskaper göra det möjligt att både *höja andelen förvärvsarbetande* och *andelen elever som slutfört gymnasieutbildning inom fyra år*. Vi hjälper även till att skapa en **ökad grad av delaktighet och inflytande**, då vi ger många människor möjligheten att bli en del av ett sammanhang, bli sedda och få en positiv bild av skola, myndigheter och demokratiska processer. På sikt kan det bidra till att en större *andel vuxna lutar på andra människor*, samt *röstar i riksdags- och kommunval*. Vi bidrar även till en **god och jämlik folkhälsa**, där *andelen vuxna som anser sig ha gott allmänt hälsotillstånd* kan öka till följd av att ha kommit ur ett utanförskap, fått stöd och hjälp för att mildra sin psykiska ohälsa, med mera.⁴

God resurseffektivitet – Ekologisk hållbarhet

Som en del av Region Örebro län följer Kävesta folkhögskola organisationens riktlinjer för miljöarbete. Både personal och deltagare får i den dagliga undervisningen, samt vid särskilda fortbildningsinsatser som föreläsningar och studiebesök, kunskaper om vår klimatpåverkan. I skolans kök och matsal pågår också

³ ”Tillväxt och hållbar utveckling i Region Örebro län – regional utvecklingsstrategi 2018 – 2030”, sid 11.

⁴ ”Tillväxt och hållbar utveckling i Region Örebro län – regional utvecklingsstrategi 2018 – 2030”, sid 12-13.

ett arbete med att ha en hög andelen ekologiska och kravmärka livsmedel, minska onödigt matsvinn samt minska köttkonsumtionen. Kävesta folkhögskola arbetar konkret för en **begränsad klimatpåverkan** genom att minska *antalet ton koldioxidekvivalenter* per år och minska *användningen av energi*.⁵

Agenda 2030

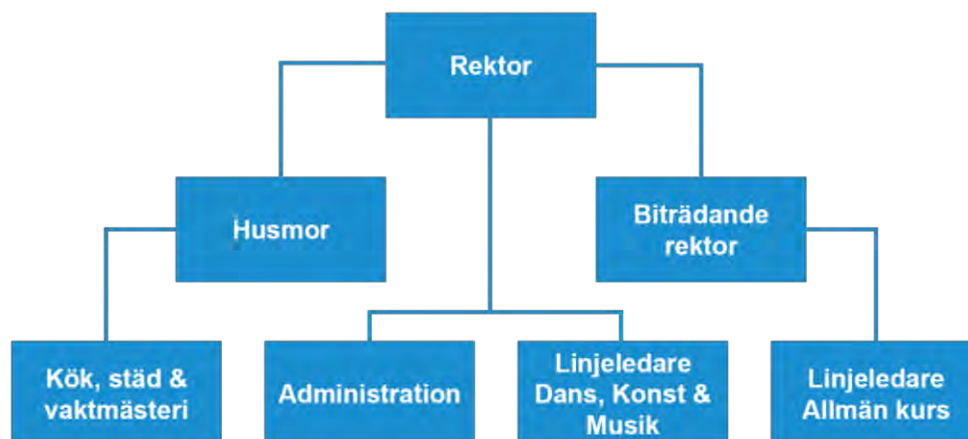
Som utbildningsverksamhet så bidrar Kävesta folkhögskola till att uppnå en lång rad av FN:s globala hållbarhetsmål, så som de är formulerade i Agenda 2030. Bland annat gäller det ”god utbildning för alla” (mål 4), ”jämsällldhet” (mål 5), ”minskad ojämlikhet” (mål 10) och ”fredliga och inkluderande samhällen” (mål 16)⁶.

2.3 Organisation

Kävesta folkhögskola bemannas av 47 anställda, varav 33 är lärare, 8 arbetar inom kök, städ & vaktmästeri samt 6 inom administration. Därutöver möter deltagarna ett flertal återkommande timlärare och gästlärare.

Delegationsordning

Kävesta folkhögskolas **rektor**, har det övergripande ansvaret för hela skolans vardagliga verksamhet. Till sin hjälp har rektor en **biträdande rektor**, som har ansvar för Allmän kurs och agerar ställföreträdande när rektor inte är på skolan. Skolans **husmor** har ansvar för internatboende, kök, städ och vaktmästeri. Skolans fyra utbildningar har var sin **linjeledare**, som samordnar utbildningarna.

⁵ ”Tillväxt och hållbar utveckling i Region Örebro län – regional utvecklingsstrategi 2018 – 2030”, sid 13.

⁶ Se <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/>.

Ledningsgrupp

Skolans rektor sammankallar en ledningsgrupp som träffas regelbundet för att samverka och hantera skolgemensamma frågor. Ledningsgruppen består förutom rektor av biträdande rektor, husmor, samtliga linjeledare, skolassistent och verksamhetsutvecklare/kommunikatör.

3. Utbildningar

Under 2020 kommer Kävesta folkhögskola att bedriva fyra långa kurser på heltid: Allmän kurs samt de tre profilkurserna Danslinjen, Konst- och formgivningslinjen samt Musiklinjen. Allmän kurs och profilkurserna har olika målgrupper och bidrar till att uppfylla statens syfte för folkbildningen på flera olika sätt.

Enligt förordningen för bidrag till folkbildningen ska Allmän kurs utgöra minst 15 procent av varje skolas verksamhet. Kävesta folkhögskola strävar efter att ha en jämn fördelning mellan Allmän kurs och profilkurserna (50 – 50). Vi ser en stor vinst i att människor med olika bakgrunder och mål med studierna ska kunna träffas och utbyta erfarenheter. Att samtliga målgrupper känner att de tillhör en och samma skola och hålls samman av platsen Kävesta anser vi är viktigt för att uppnå statens syfte.

3.1 Allmän kurs

Allmän kurs ska erbjuda den som tidigare inte fått chansen att klara av sina studier på högstadie- eller gymnasienivå en möjlighet att bli behörig till yrkeshögskolestudier eller högskolestudier. Studietiden varierar mellan ett och fyra år, beroende på deltagarens studiebakgrund, arbetslivserfarenhet, med mera. För att bli behörig och få studieomdöme behöver man dock alltid studera minst ett år.

Genom att slutföra sina gymnasiestudier kan många av skolans deltagare gå vidare till andra studier eller jobb. Enligt arbetsförmedlingens statistik har gymnasiekompetens länge visat sig vara en nyckel till att få en anställning, även i lägen då arbetsmarknaden ser ovanligt gynnsam ut. Därmed bidrar Allmän kurs både till att höja kunskapsnivå i samhället, samt att öka individens möjlighet att påverka både sin egen livssituation och samhället.

3.1.1 Målgruppens bakgrund och behov

Deltagarna på Allmän kurs har en gemensam nämnare: de har avbrutit eller aldrig påbörjat gymnasiestudier. På regional nivå avslutar cirka 20 procent av eleverna i grundskolan sina studier utan behörighet till gymnasiestudier. Cirka 25 procent av innevanarna har heller inte slutför sin gymnasieutbildning inom fyra år.

Folkhögskolans pedagogik och sociala form visar sig passa många av dem som tidigare inte har trivts eller fått det stöd de behöver i skolan. Bland annat utgår studierna på Allmän kurs ifrån diskussioner, samtal och praktiska övningar snarare än prov och examinationer. Gruppen och individens roll i den är också en viktig hörnsten i pedagogiken, och därför blir folkhögskolan för många ett viktigt socialt sammanhang och första gången de upplever gemenskap i skolan.

Folkhögskolorna har stor frihet att utforma sina egna kurser, så länge de motsvarar innehållet i gymnasiets läroplaner. Det innebär att det finns en större flexibilitet att anpassa undervisningen både utifrån gruppens intressen/önskemål, vad som händer i världen och individens nivå.

På Kävesta folkhögskola får deltagarna gott om tid på sig för att visa att de uppnått grundläggande behörigheter för högre studier. Det innebär att deltagarna hinner vänja sig vid att studera igen och får en tät pedagogisk relation till lärarna. Komvux är det enda andra alternativet till Allmän kurs, och passar i många fall inte denna målgrupp. Bland annat på grund av snabbare tempo och starkare fokus på examinationer.

Anledningarna till att ungdomar inte påbörjar eller fullföljer sina gymnasiestudier är många och varierade. Temagruppen Unga i arbetslivet rapporterade 2013⁷ att fem av de vanligaste skälen till gymnasieavhopp var:

1. Mobbing, socialt utanförskap
2. Brist på pedagogiskt stöd i skolan
3. Vuxna som inte bryr sig
4. Dåligt bemötande i skolan
5. Bristfälligt pedagogiskt stöd i skolan efter en långvarig frånvaro (på grund av sjukdom eller missbruk)

Deltagarna på Allmän kurs bär med andra ord inte enbart med sig en upplevelse av att ha "misslyckats". Många känner även en stark oro inför den sociala miljön (på grund av mobbing eller utanförskap) eller bär på en misstro mot skolpersonal (på grund av dåligt bemötande eller bristande förmåga att ge eleverna det stöd de behöver). Genom ett mångårigt arbete inom projektet #jagmed har vi också kommit till slutsatsen att många fler av deltagarna på Allmän kurs än man tidigare har trott är i behov av stöd utifrån funktionsnedsättningar. Denna trend syns även nationellt, då folkhögskolorna rapporterar allt större behov av stöd från Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Kävesta folkhögskola har därför under flera år haft som strategi att stärka stödarbetet, framförallt med fokus på funktionsnedsättningar och psykisk ohälsa. Men det handlar även till stor del om att se till att Kävesta folkhögskola är en plats där så många som möjligt, oavsett studiebakgrund eller livserfarenheter, kan känna sig trygga och trivas.

---

⁷ 10 skäl att hoppa av – 379 unga berättar om avhopp från gymnasiet, Skrifter från Temagruppen Unga i arbetslivet 2013:2

3.2 Profilkurserna i dans, konst och musik

Profilkurser är en unik studieform som inte återfinns i övriga utbildningssystemet, bland annat genom att:

- Utbildningarna är på heltid, helt fokuserade på hantverket, och innehåller inga gymnasiegemensamma ämnen (till skillnad från gymnasiets estetiska program).
- Folkhögskolan inte tar ut några terminsavgifter för själva undervisningen (till skillnad från privata estetiska utbildningar).
- Man ofta har möjlighet att bo på internat samtidigt som man studerar.

Kävsta folkhögskolas profilkurser är Danslinjen, Konst- och formgivningslinjen samt Musiklinjen. Danslinjen kan i dagsläget erbjuda deltagarna ett års studier, medan Konst- och formgivningslinjen och Musiklinjen erbjuder längre studietid.

Utbildning	Fokus/innehåll	Längd
Danslinjen	Inriktning modern och nutida dans, med fokus på produktion och eget skapande. Förbereder för högre dansutbildningar.	1 år
Konst- och formgivningslinjen - Grundutbildningen	Breda grundkunskaper i måleri, skulptur, textil och silver.	1 år
Konst- och formgivningslinjen – Fördjupningsår	Utveckla ett eget konstnärligt uttryck, förberedelser inför antagningsprov till högre konstutbildningar.	1 år
Musiklinjens jazz-, pop- och rockinriktning	Utvecklas som musiker. Stort fokus på ensemblespel och konserter. Förbereder inför högre musikutbildningar.	2 år
Musiklinjens klassiska inriktning	Utvecklas som musiker/sångare. Stort fokus på ensemblespel och konserter. Förbereder inför högre musikutbildningar.	2 år
Musiklinjens klassiska preparandår	Fördjupa sina musikaliska färdigheter och förbereda sig inför antagningsprovet till musiklinjens tvååriga inriktningar.	1 år

Profilkurserna ska ge deltagarna möjlighet att fördjupa sina färdigheter inom respektive disciplin, samt förbereda sig inför högre studier i estetiska ämnen. Antagningen till högre utbildningar sker vanligtvis genom auditions, arbetsprover eller andra praktiska moment. Folkhögskolans profilkurser förser högre utbildningar med väl förberedda sökande och är en viktig del i ”kulturens ekosystem”⁸. Många av profilkursernas deltagare blir aktiva i kulturlivet oavsett om de går vidare till högre estetiska utbildningar eller inte. Folkhögskolestudier kan ge dig goda förutsättningar att arbeta med estetiska uttryck på en hög amatörnivå. På lång sikt blir flera av

⁸ Se till exempel <https://www.sverigesfolkhogskolor.se/kontakt/nyheter/folkhogskolan-en-viktig-del-i-kulturens-ekosystem/> och <https://www.sverigesfolkhogskolor.se/for-personal-pa-folkhogskola/kompetensutveckling/folkhogskolan-i-kulturens-ekosystem/>.

Kävesta folkhögskolas deltagare lärare i estetiska ämnen på olika nivåer, vilket också bidrar till att öka deltagandet i kulturlivet för en ny generation.

Profilkursernas verksamhet bidrar även till att bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet genom att anordna en stor mängd kulturevenemang, för både interna och externa publik. Alla skolans deltagare får möjlighet att se kulturevenemang som dansföreställningar, konserter och konstutställningar. Profilkurserna arrangerar och deltar också vid många offentliga evenemang, både på skolan och utanför. Det gör Kävesta folkhögskola till en viktig kulturell arena i länet.

Genom att Kävesta folkhögskola har en estetisk profil så finns det goda möjligheter att erbjuda alla deltagare på skolan, inklusive allmän kurs, att pröva på olika estetiska ämnen. Vi gör det främst inom ramen för det skolgemensamma ämnet Valämne.

3.2.1 Målgruppens bakgrund och behov

Genom profilkursernas omfattning (minst ett år) och upplägg (heltidsstudier) är det möjligt för deltagare med olika erfarenhet att utvecklas snabbt och förbereda sig för nästa steg. Folkhögskolestudier kan vara det givna steget mellan gymnasiets estetiska program och högskolestudier, eller öppna upp nya möjligheter för den som bara drömt om att utbilda sig inom ett estetiskt ämne.

Utöver det hårda arbetet med lektioner, övningar och framträdanden så innebär utbildningarna även att deltagarna måste reflektera över sina mål och sina ambitioner på längre sikt. Självreflektion tillsammans med hårt arbete kan skapa oro och ge upphov till existentiella frågor som till exempel ”är jag bra nog att komma in på min drömutbildning?”, ”vill jag dansa på heltid; och om jag inte vill det, vem är jag då?”.

Många deltagare på profilkurserna kan också drabbas av prestationsångest i varierande grad. Dels ingår det i utbildningen att visa upp sitt arbete inför publik, vilket i sig kan skapa oro och nervositet. Dels ligger det nära till hands att jämföra sig med varandra, både utifrån vilken kunskapsnivå man ligger på när man börjar på Kävesta, och hur man utvecklas under studiernas gång.

För att bemöta deltagare med höga prestationskrav och oro inför framtiden behöver vi skapa en miljö där man trivs och känner sig trygg, vilket lägger grunden för att skapa goda och nära relationer till sina kurskamrater och lärare. Det är i en sådan miljö man kan växa och utvecklas i sin egen takt, men tillsammans med, och stöd av, andra.

4. En kärnverksamhet av god kvalitet

Folkhögskolor har existerat i Sverige i över 150 år, som både komplement och alternativ till ordinarie utbildningsformer. Genom att över lång tid hålla fast vid en pedagogisk grundsyn har folkhögskolan kunnat anpassa studieformen till olika målgrupper och samhällsbehov. Folkbildningsrådet (FBR) definierar i statsbidragsvillkoren kärnan i folkhögskolans pedagogiska idé och miljö:

Folkhögskolorna ska ha som mål att möta ”hela individen där den befinner sig med sina erfarenheter och med individens egna mål som riktmärke”. Vidare menar FBR att studierna ska kännetecknas av ”ett demokratiskt arbetssätt där deltagarna har stora möjligheter till inflytande”. Undervisningen ska baseras på samtal, deltagande och ett ”nära samarbete mellan deltagarna och lärarna, samt deltagarna emellan”. I förlängningen är detta pedagogiska arbetssätt en förutsättning för att folkhögskolorna ska uppfylla statens demokratiska uppdrag, vilket beskrivs som att folkhögskolorna utöver formella kunskaper även ska ”ge kunskaper för förändring, både på individnivå och samhällsnivå”.⁹

Folkbildningsrådet lyfter även fram hur en trygg skolmiljö är en viktig faktor för en god folkhögskoleverksamhet. Tryggheten kan bland annat uppnås genom att folkhögskolorna, som relativt små enheten, ”skapar en närhet som synliggör varje individ” och att man i socialpedagogiskt syfte även bör erbjuda ”sociala och kulturella aktiviteter utöver den organiserade undervisningen”. Möjligheten till internatboende lyfts också fram som en viktig del av folkhögskolornas sociala miljö.¹⁰

Utöver dessa definitioner anger Folkbildningsrådet också en lång rad kriterier som folkhögskolorna ska uppfylla för att få bära upp statsbidrag. Till exempel finns rekommendationer om lärartäthet, hur stor andel allmän kurs ska vara samt vilka stödfunktioner folkhögskolornas deltagare ska ha tillgång till. Folkbildningsrådets kriterier och beskrivning av folkhögskolans pedagogiska idé ser vi som en riktlinje för vilka arbetssätt, materiella förutsättningar och värderingar som utgör grunden för en folkhögskoleverksamhet av hög kvalitet.

Mål, framgångsfaktorer, indikatorer & särskilda utvecklingsmål

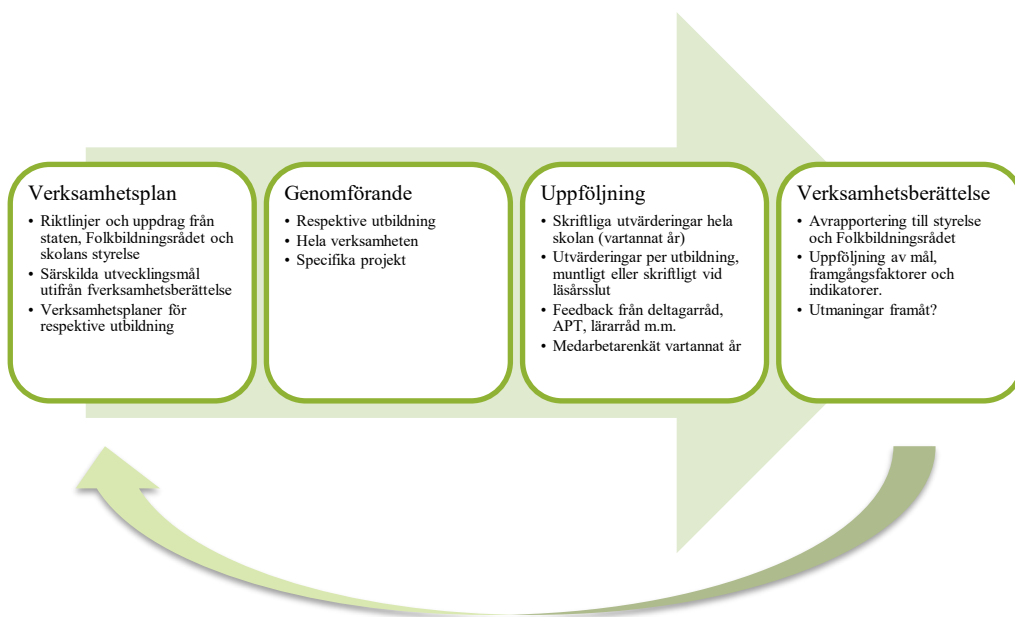
I denna verksamhetsplan beskriver vi vad som är viktigt för att Kävesta folkhögskola ska kunna bedriva en verksamhet av hög kvalitet. Vi definierar övergripande **mål** som gäller för verksamheten som helhet över lång tid, samt vilka **framgångsfaktorer** vi anser att Kävesta folkhögskola behöver förhålla sig till för att uppnå dessa mål. Dessutom formulerar vi, där det är möjligt och användbart för verksamhetens

⁹ Samtliga citat är från Statsbidrag till folkhögskolor 2020 – Villkor och fördelning, sid 11.

¹⁰ Samtliga citat är från Statsbidrag till folkhögskolor 2020 – Villkor och fördelning, sid 12.

utveckling, **indikatorer** som kan följas upp för att analysera väl vi upprätthåller framgångsfaktorerna och uppnår målen¹¹.

Indikatorerna baseras bland annat på data som skolan rapporterar till Folkbildningsrådet eller själv samlar in. Skolans interna uppföljning kan till exempel ske via kvalitativa och skolgemensamma utvärderingar, muntliga utvärderingar per linje eller som svar på feedback från olika forum som deltagarråd, arbetsplatsträffar eller medarbetarsamtal. Vid verksamhetsårets slut kan vi reflektera över dessa indikatorer för att se hur väl verksamheten fungerar. Då kan vi även avgöra om vi behöver stärka eller utveckla vissa arbetssätt nästkommande år. Analysen görs i Kävesta folkhögskolas verksamhetsberättelse, och kan leda till att vi formulerar **särskilda utvecklingsmål** i nästa års verksamhetsplan. Detta cykliska arbetssätt utgör grunden för Kävesta folkhögskolas systematiska kvalitetsarbete.

Alla delar av verksamheten arbetar dessutom med andra typer av planer, systematik och utvärderingar för att säkerställa att verksamheten fungerar på ett bra sätt. Till exempel är mentorsamtal mellan lärare och deltagare, och uppföljande mentorskonferenser då lärarna samtalar om deltagarnas utveckling i kollegiet, mycket viktiga för att undervisningen ska hålla en god kvalitet. Undervisningen utvecklas också kontinuerligt genom att undervisningsupplägg eller stöd anpassas till enskilda deltagare eller grupper. Andra delar av skolan kan styras av ytterligare regler, som till exempel att köket måste förhålla sig till livsmedelsverkets reglering.

¹¹ Se kapitel 5 för en sammanfattning av mål, framgångsfaktorer och indikatorer.

Risk och väsentlighetsanalys 2017 - 2022

I samband med 2017 års medarbetarsamtal fick samtlig personal redogöra för vilka områden de såg som Kävesta folkhögskolas fem viktigaste de kommande fem åren. Utifrån detta material sammanställde rektor tre teman för fortsatt utvecklingsarbete:

1. Deltagare med behov av stöd utifrån till exempel psykisk ohälsa och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Detta behov finns främst på Allmän kurs, men även på profilkurserna.
2. Lokalerna med behov av nybyggnad, utbyggnad och anpassning för hela skolan
3. Vikten av en hållbar arbetsmiljö, utifrån utmaningarna i punkt ett och två.

Dessa tre teman har påverkat formuleringen av följande mål och framgångsfaktorer.

4.1 Goda pedagogiska resurser

Kävesta folkhögskolas kärnverksamhet består av att erbjuda utbildning av god kvalitet. Folkhögskolans pedagogik utgår ifrån att möta varje deltagare där den står, samt att öka både formella kunskaper och bildning. För vissa deltagare blir målet med studierna att uppnå formella kunskaper som:

- behörigheter till yrkeshögskole- eller högskolestudier
- förmågan att klara av antagningsprov till högre utbildningar i estetiska ämnen

För andra deltagare kan studierna framförallt innebära ökad bildning och personlig utveckling i form av att:

- få en ny och positiv bild av vad det innebär att studera
- komma till insikt om att studier inte är rätt väg framåt just nu
- uppleva och pröva nya kulturella aktiviteter
- komma underfund med vad man vill göra efter Kävesta folkhögskola

I skolans deltagarutvärdering ställs vartannat år en fråga om deltagarna upplever att de har fått det stöd de behöver för att klara sina studier. ”Stöd” är i detta fall en bred definition som inbegriper hela deras studiesituation, och att ”klara sina studier” kan som tidigare nämnts betyda många olika saker för olika personer. Vi ser denna fråga som en indikator på om Kävesta folkhögskola på ett övergripande plan har goda pedagogiska resurser för att kunna möta deltagarnas behov.

Mål 1: Kävesta folkhögskola ska ha goda pedagogiska resurser för att kunna möta deltagarnas behov.

Indikator	Uppföljning
Andel av skolans deltagare som upplever att de alltid eller ofta får det stöd det behöver för att klara sina studier.	Deltagarutvärdering.

De två senaste utvärderingarna indikerar att en majoritet av skolans deltagare anser att de alltid eller ofta får det stöd de behöver för att klara sina studier: 85 procent (2016) och 99 procent (2018). Vi ser även en tydlig förbättring sedan 2016 och avser arbeta för att upprätthålla den höga nivån från 2018 även framöver.

Vi har identifierat fyra övergripande framgångsfaktorer som skolan behöver arbeta med för att ge personalen goda förutsättningar att bedriva undervisning av god kvalitet och möta deltagarnas behov:

- Hög lärartäthet
- Kompetensutveckling
- Organisation och ekonomi för arbete med särskilt stöd
- Ändamålsenliga lokaler
- Hållbar arbetsmiljö för personalen

4.1.1 Hög lärartäthet

En hög lärartäthet ser vi som en central framgångsfaktor för att Kävesta folkhögskola ska anses ha goda pedagogiska resurser. Folkhögskolans pedagogiska idé bygger som tidigare nämnts på samtal och nära samarbete mellan lärare och deltagare, samt lärarnas förmåga att se varje deltagare där den står. Det krävs att lärarna får mycket tid tillsammans med deltagarna för att kunna stärka den pedagogiska relationen.

Lärartätheten gör det bland annat möjligt att arbeta med:

- Formella forum för att följa upp deltagarnas utveckling, som till exempel mentorsamtal och mentorskonferenser.
- Informella samtal mellan lärare och deltagare när det behövs, utifrån deras pedagogiska relation.
- Individuell handledning eller undervisning (instrumentundervisning, coaching eller liknande).
- Löpande anpassningar av undervisningen utifrån både individuella behov och gruppens önsknings.

Kävesta folkhögskola rapporterar varje år in lärartätheten till Folkbildningsrådet. Minimikravet för att få uppbara statsbidrag är en lärartäthet på lägst 1,8 årslärartjänster per 1000 deltagarveckor.

Framgångsfaktor: Hög lärartäthet	
Indikator	Följs upp genom
En lärartäthet på över 1,8 årslärartjänster per 1000 deltagarveckor rapporterad verksamhet (exklusive förstärkta insatser).	Årlig redovisning till folkbildningsrådet.

Under 2019 hade Kävesta folkhögskola en lärartäthet på 3,3 årslärartjänster per 1000 deltagarveckor (exklusive förstärkta insatser¹²). Räknat med förstärkta insatser blir lärartätheten 3,8 årslärartjänster per 1000 deltagarveckor. Detta motsvarar ungefär 7,5 helårsstuderande per helårslärtjänst¹³. Utifrån våra utbildningars upplägg och deltagarnas behov anser vi att denna höga lärartäthet är en av våra viktigaste framgångsfaktorer. Vi avser upprätthålla den även 2020.

Särskilda utvecklingsområden 2020

Kävesta folkhögskola står inför ekonomiska utmaningar under 2020. Eftersom budgeten inte skrivits upp så kommer vi att behöva göra vissa prioriteringar för att hålla en ekonomi i balans. Eftersom lärartätheten är skolans viktigaste pedagogiska resurs så behöver vi i detta arbete göra besparingar på andra områden¹⁴.

4.1.2 Kompetensutveckling

För att Kävesta folkhögskola ska kunna ge deltagarna rätt stöd, samt hålla kvar och nyrekrytera lärare med rätt kompetens för utbildningarna, behöver skolan erbjuda sina lärare god kompetensutveckling. Under 2019 påbörjade vi en fortbildningsplan som är gemensam för samtlig personal och kommer löpa preliminärt till 2022. Målet är att stärka vår förmåga att möta deltagarnas behov på ett folkhögskolemässigt sätt. Planen innehåller en ”fortbildningstrappa” med fyra steg (varav nr 1 genomfördes förra året):

1. Gemensam förståelse för begreppet KASAM, ”känsla av sammanhang”, och hur det skulle kunna användas för att stärka vår verksamhet.
2. Stärka vår samsyn och förståelse för folkhögskolans särart och pedagogik historiskt och idag.
3. Öka vår kunskap om hur man kan förstå nersatta funktioner.
4. Öka vår kunskap om hur vi kan kompensera för nedsatta funktioner.

¹² Förstärkningsbidrag för ökad lärartäthet för deltagare med behov av extra stöd, som betalas ut av Folkbildningsrådet.

¹³ Folkbildningsrådet definierar antalet helårsstuderande som antalet deltagarveckor delat på ett schablonmässigt läsår om 35 veckor. Obs: Kävesta folkhögskolas läsår är 38 veckor.

¹⁴ Se kapitel 2.2.1.

Genom begreppet KASAM kan vi synliggöra viktiga faktorer i arbetet med att skapa en så bra studiesituation som möjligt för alla deltagare. Vi ser även hur begreppet kan vara användbart i diskussioner om, och utveckling av, personalens arbetsmiljö. En gemensam orientering i folkhögskolans pedagogiska historia kan bidra till att ytterligare stärka oss i att arbeta mot samma mål, samt tjäna som en bra ingång i verksamheten för alla som är nyanställda. Genom att öka förståelsen för hur deltagare med nersatta funktioner upplever vardagen och studiemiljön kan vi sedan arbeta vidare för att stärka hela skolans förmåga att kompensera för nersatta funktioner.

Framgångsfaktor: kompetensutveckling	
Indikator	Uppföljning
Redovisning av genomförda fortbildningsinsatser.	Redovisning i verksamhetsberättelse.

Särskilda utvecklingsområden 2020

Under 2020 ska fortbildningstrappan fortsätta. Planen är att Sam Paldanius, forskare vid Örebro universitet, under vårterminen skall föreläsa om folkhögskolans särart och pedagogik. Varje linje kommer under året att kunna arbeta vidare med hur de kan applicera kunskapen från de fortbildningstillfällen som varit. Arbetsgruppen som tagit fram fortbildningsplanen skall stämma av arbetet i maj och förbereda ytterligare insatser inför höststarten och kommande år.

4.1.3 Arbete med särskilt stöd

En stor andel av deltagarna på Kävesta folkhögskola, specifikt på Allmän kurs, har behov av särskilt stöd till följd av funktionsnedsättningar eller psykisk ohälsa. Folkhögskolans pedagogik kan i sig själv möta vissa av dessa behov. Till exempel genom att upprätthålla en hög lärartäthet eller att det finns goda möjligheter att göra individuella anpassningar inom ramen för de ordinarie studierna. Men utöver detta så behöver Kävesta folkhögskola även arbeta specifikt med särskilt stöd, vilket kräver en god organisation och extra resurser från Specialpedagogiska skolmyndigheten¹⁵.

Ett aktivt stödteam

Kävesta folkhögskola har över en längre tid stärkt sin organisation bland annat genom att inrätta ett stödteam med roller som specialpedagog, kurator, studie- och yrkesvägledare samt en lärare. Stödteamet kan bistå både personal och deltagare för att studierna ska fungera så bra som möjligt. De kan handla om att anpassningar eller stöttning i undervisningssituationen, eller om att göra deltagarens vardag mer

¹⁵ I Kävesta folkhögskolas Handlingsplan för förstärkningsbidrag beskrivs ”anpassningar” som en del av den befintliga pedagogiken medan ”särskilda stödinsatser” innebär att skolan behöver extra resurser för att kunna möta deltagarens behov.

hanterbar (till exempel att få hjälp att hantera matsalssituationen med extra lång lunchrast eller anpassad mat i vissa fall).

Genom intern fortbildning och möjligheten att agera bollplank så har stödteamet även medverkat till större förändringar i skolans rutiner. Till exempel så har varje linje sett över sina antagningsrutiner och ställer numera frågor kring deltagarnas behov redan i samband med antagningsintervjuerna. Det gör att vi tidigt kan planera för stöd och anpassningar av studiesituationen. Det förbättrar också våra möjligheter att söka rätt ekonomiska bidrag från SPSM.

Ekonomiska resurser från SPSM

Enligt Folkbildningsrådet har alla folkhögskolor i Sverige sett en ökning av andelen deltagare med funktionsnedsättningar de gångna tio åren. Den senaste tillgängliga nationella statistiken (från 2018) visar att 28 procent av deltagarna på Allmän kurs och 9 procent av deltagarna på profilkurserna hade någon funktionsnedsättning.¹⁶

I enlighet med denna trend har Kävesta folkhögskola sedan 2015 ansökt om bidrag från SPSM för stöd till deltagare med funktionsnedsättningar i allt högre grad. Ökningen har varit särskilt märkbar på Allmän kurs där andelen gått från 33 procent 2015 till 62 procent 2019. Vid den senaste sammanställningen 2019 låg även andelen på Kävesta folkhögskolas profilkurser högt jämfört med riksnittet på 27 procent. En tydlig ökning har märkts på Konst- och formgivningslinjen där 50 procent av deltagarna 2019 fick stöd till följd av funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa.

Vi ligger med andra ord högre än riksnittet. Det anser vi främst beror på Kävesta folkhögskolas långsiktiga strävan att bygga upp en organisation som kan arbeta proaktivt med stöd. Genom att under lång tid fortbilda all personal, forma ett stödteam och skapa nya rutiner för antagning har vi kunnat fånga upp deltagarnas behov i ett allt tidigare skede.

Stödet från SPSM finansierar bland annat tekniska hjälpmedel som smartpens och talböcker, personalresurser i form av extra lärarstöd under lektionstid och utbildningsinsatser som till exempel handledning. Utifrån deltagarnas behov så får arbetslagen på Allmän kurs och Konst- och formgivningslinjen handledning av en psykolog 3 – 4 gånger per termin. Handledningen ger dem möjlighet att diskutera pedagogiska frågor som rör deltagare med funktionsnedsättningar och psykisk ohälsa även med en utomstående person. Kostnaden täcks helt av resurser från SPSM.

---

¹⁶ Folkbildningens betydelse för samhället 2018 – Folkbildningsrådets samlade bedömning, sid 14. https://www.folkbildningsradet.se/globalassets/rapporter/regeringen/2019/samlad-bedomning-2018_webb.pdf

Framgångsfaktor: Arbete med särskilt stöd	
Indikator	Uppföljning
Summering av stödteamets arbete varje år.	Redovisning i verksamhetsberättelse.
Andel av skolans deltagare i behov av särskilt stöd som finansieras av SPSM.	Årlig rapportering från SPSM.
Lärarnas upplevelse av handledningen.	Utvärdering en gång per läsår.

Särskilda utvecklingsmål 2020

Definiera ramarna för att kunna bedriva studier

Vi har en hög ambitionsnivå om att anpassa studierna efter varje deltagares behov. I samband med projektet #jagmed som avslutades 2018 har det dock blivit tydligt att folkhögskolans pedagogiska idé, och studieupplägget på Kävesta folkhögskola, många gånger kan vara en stor utmaning för deltagare med funktionsnedsättningar eller psykisk ohälsa. Det gäller i synnerhet kraven på närvaro och deltagande som gäller för att deltagarna på Allmän kurs ska kunna uppnå behörigheter och studieomdöme. I en undersökning som summerades i verksamhetsberättelsen för 2018 visade det sig att deltagare med för hög frånvaro till 74 procent sammanfaller med de deltagare som Kävesta folkhögskola får extra resurser att stötta från SPSM.

Därför kommer vi att under 2020 arbeta för att definiera de ramar som gäller för att kunna bedriva studier på Kävesta folkhögskola. Vi behöver ta fram tydligare underlag för att på ett konstruktivt sätt kunna föra dialog med vissa deltagare om huruvida studier på Kävesta folkhögskola är rätt väg för dem just nu, eller om de skulle behöva stöttning som vi inte kan erbjuda utifrån studiernas syfte, mål och upplägg.

4.1.4 Ändamålsenliga lokaler

För att kunna erbjuda en utbildning av god kvalitet så behöver Kävesta folkhögskola tillgång till ändamålsenliga lokaler. Det handlar bland annat om lokaler som är väl anpassade för skolans estetiska utbildningar, som verkstäder, övningsrum och danssalar. Det handlar även om att ha tillräckligt med utrymme för att kunna erbjuda en lugnare studiemiljö på Allmän kurs, samt plats för grupparbeten och liknande moment som är en central del av folkhögskolans pedagogik.

Internatboendet är en viktig pedagogisk resurs som särskiljer folkhögskolans verksamhet från många andra utbildningsformer. Dels behövs internatet då profilkursernas deltagare kommer från hela landet och behöver någonstans att bo. Många deltagare lyfter också fram hur både deras personliga och kunskapsmässiga utveckling har gynnats av att bo tillsammans med likasinnade. Att bo och studera på

samma plats gör det också möjligt att använda skolans undervisningslokaler (som övningsrum, ateljéer och danssal) även utanför ordinarie skoltid.

Kävesta folkhögskola har en egen matsal och ett kök där alla deltagare fikar och äter mat varje dag. Matsalen ska vara en given mötesplats för både deltagare och personal och bidrar till att skapa en familjär stämning på skolan. Dessutom är maten i sig en viktig resurs för att deltagarna ska få kraft och energi att orka med sina studier. För många av skolans deltagare är matsalen också en viktig källa till nya erfarenheter av vällagad och hälsosam mat, samt kunskap om hållbarhetsfrågor som matsvinn.

Efter en lång tids trångboddhet fick Kävesta folkhögskola hösten 2019 tillgång till ett helt nybyggt musikhus på skolområdet. Byggnationen har gett många positiva effekter, och inte enbart för musiklinjen som i och med detta fick avsevärt bättre studiemiljö. Genom musiklinjens omflyttning så har allmän kurs fått betydligt mer utrymme i stora skolhuset, vilket gjort det lättare att genomföra grupparbeten och erbjuda lugnare platser för att läsa. Allmän kurs har då kunnat släppa utrymmen i hantverkshuset, vilket har gett konst- och formgivningslinjens fördjupningsår fler och större ateljéplatser. Vi har även kunnat inrätta en mindre tyst matsal och nya kontor i den tidigare musikpaviljongen. Vi kan se hur bygget av lokaler som är anpassade för en av skolans utbildningar också påverkar hela verksamheten positivt.

Framgångsfaktor: Ändamålsenliga lokaler	
Indikator	Följs upp genom
Sammanställning av synpunkter från medarbetarsamtal, arbetsplatsträffar, deltagarråd och andra forum för utvärdering.	Redovisning i verksamhetsberättelse.

Särskilda utvecklingsmål 2020

Utbyggnad av danshuset, inklusive gymnastiksal

En utbyggnation av danshuset har varit på planeringsstadiet länge och byggstart var ursprungligen planerad till 2019, med på grund av en utdragen projekteringstid så är nu istället avsikten att byggnation ska påbörjas 2020.

Danslinjen är relativt liten men har på grund av små lokaler svårigheter att bedriva undervisning i helklass på ett bra sätt. Genom att utöka danshuset med ytterligare undervisningsutrymmen så skulle danslinjen kunna anta fler deltagare, samt göra det möjligt att förlänga utbildningen med ett andra år. När ansökningstiden till högre dansutbildningar börjar, ofta strax efter jul, har deltagarna endast studerat hos oss i en termin. Det skapar mycket stress, oro och prestationsångest. Genom att kunna erbjuda en tvåårig utbildning skulle vi ha bättre förutsättningar att ge dem det stöd och den tid de behöver för att hinna utvecklas i sin egen takt.

Kävesta folkhögskola har under en tid verkat för att erbjuda mer rörelse på schemat. Detta har varit något som efterfrågats särskilt av deltagare på allmän kurs, för att underlätta deras vardag och stärka deras studieförmåga. Idag saknar vi dock anpassade lokaler för att i tillräckligt hög utsträckning kunna arbeta med detta. I planen för danshuset ingår därför även en mindre gymnastiksal som skulle kunna användas av alla skolans deltagare.

4.1.5 Hållbar arbetsmiljö för personalen

Skolans personal deltog 2018 i region Örebro läns medarbetarenkät, som sedan följdes upp och analyserades 2019. Vi kunde då konstatera att personalen upplever en mycket god grupsammanhållning, motivation och delaktighet. Det är viktiga förutsättningar för att orka upprätthålla den höga ambitionsnivå och arbetsmoral som behövs för att hela tiden arbeta med deltagarnas bästa i fokus.

I analysen ansågs arbetsbelastningen, med betoning på arbetsrelaterad hälsa vara det viktigaste förbättringsområdet. Medarbetarenkäten visar att baksidan av det starka engagemanget är stress eller oro, som orsakats av arbetet.

Framöver behöver vi därför arbeta för att behålla det som bidrog till de positiva resultaten – att arbetet känns meningsfullt och begripligt – och förbättra den arbetsrelaterade hälsan genom åtgärder som gör arbetsvardagen hanterbar.

Framgångsfaktor: Hållbar arbetsmiljö för personal	
Indikator	Uppföljning
Personalens upplevda motivation, samarbete och delaktighet.	Medarbetarenkät.
Personalens arbetsbelastning och arbetsrelaterade hälsa.	Medarbetarenkät.

Särskilda utvecklingsmål 2020

Samverkan mellan fack och arbetsgivare

På fackligt initiativ kommer samverkan mellan arbetsgivare och fackliga representanter att göra en omstart under 2020. Syftet med samverkan är att uppnå delaktighet i processfrågor, utvecklingsfrågor och beslutsfrågor. Samverkansgruppen kommer att träffas ett par gånger per termin för att påbörja utvecklingsarbetet.

Medarbetarsamtal

I syfte att vidare undersöka orsaker till upplevelsen av hög arbetsbelastning och arbetsrelaterad ohälsa så kommer arbetsmiljöfrågan att få extra utrymme i samtliga medarbetarsamtal. Därefter ska vi göra en summering och analys av vilka åtgärder som skulle kunna bidra till en hållbar arbetsmiljö.

Tydliggöra arbetet med Teams

I samband med genomgången av medarbetarenkäten, medarbetarsamtal och diskussioner på arbetsplatsträffar så har vi tidigt kunnat konstatera att en faktor som kan bidra till arbetsrelaterad stress är den ständiga tillgänglighet som är möjlig genom nya digitala arbetsverktyg. Kävsta folkhögskola arbetar i den digitala läroplattformen Microsoft Teams, som kan användas via mobiltelefoner och därför gör det lätt att hålla kontakt med kollegor och deltagare även utanför arbetstid. I teams har vi även byggt upp vår interna kunskapsbank med handlingsplaner, kursplaner och planering för verksamheten. Här ser vi ett viktigt utvecklingsarbete i att tydliggöra hur alla medarbetare ska och kan använda Teams för att göra arbetet hanterbart och minimera stressen som kan uppstå när man potentiellt kan vara tillgänglig alla tider på dygnet. Under 2020 kommer vi att arbeta för att:

- All personal som vill ska få en tjänstemobil, så att de kan begränsa arbetet till en enhet som inte är deras privata.
- Internutbilda i Teams olika funktioner och erbjuda ”drop-in” utifrån olika praktiska teman.
- Gemensamt diskutera hur/när/var man förväntas vara tillgänglig i Teams.

4.2 En trygg och trivsamt skolmiljö för alla deltagare

Utöver pedagogiska resurser som en hög lärartäthet, ändamålsenliga lokaler och ett aktivt arbete med särskilt stöd så är även den sociala aspekten av att studera på folkhögskola viktig för deltagarnas utveckling. Folkbildningsrådet lyfter fram den trygga skolmiljön som en viktig del av folkhögskolas särart. Den trygga miljön kan skapas dels genom att folkhögskolorna ofta är mindre enheter, dels genom att skolorna värderar gemensamma kulturella och sociala aktiviteter högt¹⁷.

Vi anser att en trygg och trivsamt skolmiljö är viktig för deltagarna på Allmän kurs som det är för deltagarna på våra profilkurser. De har generellt sett olika bakgrund och erfarenhet av studier men Kävesta folkhögskola ska vara en trygg och trivsamt plats både för den som tidigare upplevt mobbning eller utanförskap och för den som känt att skolan är synonym med stress och höga prestationskrav.

I deltagarutvärderingen som görs vartannat år frågar vi hur många av skolans deltagare som känner sig trygga på Kävesta, och hur många som trivs på skolan. Det är två övergripande indikatorer på hur väl vi lyckas uppfylla detta mål.

Mål 2: Kävesta folkhögskola ska erbjuda en trygg och trivsamt skolmiljö för alla deltagare	
Indikator	Uppföljning
Andelen deltagare som alltid eller ofta känner sig trygga på Kävesta.	Deltagarutvärdering.
Andelen deltagare som trivs ganska eller mycket bra på skolan.	Deltagarutvärdering.

De två senaste deltagarutvärderingarna visar att skolans deltagare i mycket hög grad alltid eller ofta känner sig trygga på Kävesta: 98 procent (2016) och 98 procent (2018). Vid den senaste utvärderingen 2018 ansåg 99 procent av skolans deltagare att de trivs ganska eller mycket bra på Kävesta. Detta menar vi är mycket goda resultat, som vi ska sträva efter att upprätthålla även fortsättningsvis.

För att kunna skapa en trygg och trivsamt skolmiljö så behöver alla hjälpas åt att se varandra och skapa en tillåtande atmosfär. Mycket av detta sker spontant i mötet mellan enskilda människor på skolan. Flera deltagare som tidigare aldrig upplevt att de hört hemma på en skola har berättat för oss hur förvånade de blev de första gångerna som någon de inte kände hälsade på dem när de möttes på skolområdet. Det kan tyckas ske av sig själv. Men vi har identifierat att en viktig framgångsfaktor för att skapa en trygg och trivsamt miljö på Kävesta folkhögskola är att göra det möjligt för skolans alla deltagare att mötas och känna samhörighet, trots att de studerar på olika utbildningar.

¹⁷ Statsbidrag till folkhögskolor 2020 – Villkor och fördelning, sid 12.

4.2.1 Möjligheter för skolans alla deltagare att mötas

På Kävesta folkhögskola anser vi att det är viktigt att skolan erbjuder sammanhang där alla skolans deltagare kan mötas och ha gemensamma upplevelser. Folkhögskolor är generellt sett små enheter, jämfört med universitet och många gymnasieskolor. Men behovet av strukturerade tillfällen till social gemenskap är inte desto mindre viktiga för att skapa en trygg skolmiljö. På Kävesta folkhögskola vill vi bidra till en trygg och trivsamt miljö genom att göra det möjligt för deltagarna att umgås oavsett utbildning, och att de ska ha en förståelse för vad övriga skolkamrater arbetar med.

Kävesta folkhögskola skall varje läsår anordna flera olika aktiviteter så alla deltagare får möjlighet att mötas. Flera av dessa speglar även folkhögskolans uppdrag att bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet. Vi anordnar bland annat Valämne och Aktuellt (skolgemensamma schemapositioner), linjerundvandring (en möjligt för deltagarna att i tvärgrupper lära sig mer om varandras utbildningar) och friluftsdagar.

Framgångsfaktor: Möjligheter för skolans alla deltagare att mötas	
Indikator	Uppföljning
Genomförda aktiviteter under året.	Redovisning i verksamhetsberättelse.

Särskilda utvecklingsmål 2020

Uttalat syfte med aktiviteterna

Utifrån tanken om KASAM, känsla av sammanhang, så vill vi under 2020 förtydliga syftet med varför vi gör dessa aktiviteter, och se över hur informationen om dem presenteras till skolans deltagare. Syftet är att deltagarna ska känna att dessa aktiviteter är 1) begripliga, 2) hanterbara och 3) meningsfulla.

Nytt gemensamhetsutrymme

Kävesta folkhögskolas deltagarråd har under senare delen av 2019 fört fram frågan om att göra om delar av källaren i Stora skolhuset till ett gemensamhetsutrymme. Syftet är att deltagarna lättare ska kunna umgås på raster och mellan lektioner. Vi anser att detta skulle kunna bidra till ökad trivsel och känsla av sammanhang. Under 2020 kommer deltagarrådet att få arbeta vidare med frågan och utarbeta ett förslag på inventarier och utformning av detta rum. Detta kommer att kunna finansieras via Samfond 7, som bland annat är avsedd för utrustning till deltagarnas fritidsaktiviteter.

4.3 Deltagarnas rättigheter och inflytande

Statens anger tydligt att folkhögskolor är viktiga för att utveckla demokratin, och folkhögskolans pedagogiska idé vilar på uppfattningen att alla deltagare ska ha inflytande över sin studiesituation, samt få kunskaper för förändring både på individnivå och samhällsnivå. För att bedriva en verksamhet av god kvalitet anser vi att Kävesta folkhögskola måste arbeta systematiskt för att säkra deltagarnas rättigheter och inflytande över undervisningen.

Mål 3: Kävesta folkhögskola ska arbeta systematiskt för att säkra deltagarnas rättigheter och inflytande över sin studiesituation.

Det handlar dels om hur deltagarna upplever att de kan påverka sin vardagliga undervisningssituation i samtal med lärare och annan personal. Denna mer informella form av inflytande är viktig både för att kunna arbeta med deltagarnas individuella mål, och ge dem en starkare känsla av att kunna påverka sin livssituation. Dels handlar det om mer formella former av demokratiarbete, som att skolan enligt folkbildningsrådets riktlinjer ska ha ”organiserade former för deltagarinflytande”¹⁸ och systematiskt arbeta med till exempel ”aktiva åtgärder för att förebygga att deltagarna i verksamheten diskrimineras” och att ”bidra till att alla oavsett kön har samma makt att forma samhället och sina liv”¹⁹.

Detta mål har ingen egen övergripande indikator, men kan följas upp utifrån hur väl vi arbetar med flera olika framgångsfaktorer (som i sin tur har indikatorer):

- Informellt inflytande över undervisningen
- Formell deltagardemokrati – deltagarråd
- Studerandes rättigheter – studeranderättslig standard
- Aktivt likabehandlings- och jämställdhetsarbete

4.3.1 Informellt inflytande över undervisningen

Eftersom folkhögskolans pedagogik ska utgå ifrån individen och gruppens behov är en viktig aspekt av deltagarinflytande att kunna påverka undervisningens innehåll och upplägg i vardagen. För Kävesta folkhögskolas lärare är detta ett ständigt pågående pedagogiskt arbete på varje utbildning, i varje klass och vid varje lektionstillfälle.

Undervisningen sker alltid i ett möte mellan deltagarnas individuella behov och gruppens behov som helhet. Olika delar av undervisningen är också olika lätta eller svåra att anpassa i stunden. Men lärarnas strävan är alltid att försöka finna en väg framåt som tillmötesgår både den enskilde och gruppens behov. Det viktigaste

¹⁸ Se t.ex. sid 19 i Statsbidrag till folkhögskolor 2020 – Villkor och fördelning.

¹⁹ Se t.ex. sid 16 i Statsbidrag till folkhögskolor 2020 – Villkor och fördelning.

verktyget för att arbeta med deltagarinflytande i vardagen är kommunikationen mellan lärare och deltagare, som behöver vara öppen och respektfull.

I skolans deltagarutvärdering mäter vi hur stor andel av skolans deltagare som anser att lärarna alltid eller ofta lyssnar på klassens åsikter om undervisningen.

Framgångsfaktor: Informellt inflytande över undervisningen	
Indikator	Uppföljning
Andel av deltagarna som anser att lärarna alltid eller ofta lyssnar på klassens åsikter om undervisningen.	Deltagarutvärdering.

Enligt de senaste deltagarutvärderingarna anser en majoritet av skolans deltagare att lärarna alltid eller ofta lyssnar på klassens åsikter om undervisningen: 87 procent 2014, 92 procent 2016 och 93 procent 2018. Sedan 2014 har andelen ökat något, och vi ska sträva efter att upprätthålla den höga nivån även 2020.

Särskilda utvecklingsmål 2020

Inför 2020 har vi inga särskilda utvecklingsmål inom detta område. Men vi ser hur många andra planerade åtgärder, som till exempel den gemensamma fortbildningsplanen, även kan bidra till att ytterligare stärka hur lärare och deltagare tillsammans kan anpassa och hitta rätt former för undervisningen.

4.3.2 Formell deltagardemokrati - deltagarråd

På Kävesta folkhögskola anser vi att ett fungerande system för formell deltagardemokrati är en viktig framgångsfaktor för att säkra deltagarnas rättigheter och inflytande över undervisningen. Att praktiskt få pröva på hur det är att representera sina klasskamrater, leda möten, föra protokoll med mera anser vi också är en viktig del av folkhögskolans demokratifostrande uppdrag.

Därför behöver Kävesta folkhögskola hjälpa och stötta deltagarna att organisera sig på skolgemensam nivå i deltagarrådet. För att stötta deltagarnas organisering ska Kävesta folkhögskola bland annat:

- Ge deltagarna utrymme att utse representanter på lektionstid
- Ge deltagarrådet utrymme att mötas på skoltid
- Erbjud en lärare som stöttar deltagarrådet i förenings- och mötesteknik
- Erbjud deltagarrådets ordförande mötestid med rektor
- Se till att ordförandeskapet i deltagarrådet roterar varje termin, mellan allmän kurs och profilkurserna

Statusen för Kävesta folkhögskolas formella deltagardemokrati följs upp i bland annat deltagarutvärderingen, där deltagarna får svara om de känner till vem som representerar dem i deltagarrådet, om de har tid att prata om deltagarrådsfrågor i klassen och om de anser att de kan påverka via deltagarrådet.

Framgångsfaktor: Formell deltagardemokrati - deltagarråd	
Indikator	Uppföljning
Andel av deltagarna känner till vem eller vilka som representerar dem i deltagarrådet.	Deltagarutvärdering.
Andel av deltagarna som upplever att klassen har tid att prata om frågor som ska tas upp i deltagarrådet.	Deltagarutvärdering.
Andel av deltagarna som upplever att de har möjlighet att påverka via deltagarrådet.	Deltagarutvärdering.

Enligt de senaste utvärderingarna känner en majoritet av deltagarna till vem som representerar dem i deltagarrådet: 81 procent (2014), 83 procent (2016), 89 procent (2018).

En majoritet anser också att klassen har mycket eller ganska gott om tid att prata om frågor som ska tas upp i deltagarrådet: 71 procent (2014), 82 procent (2016), 80 procent (2018).

En majoritet, om än något svagare, upplever att de har mycket eller ganska bra möjlighet att påverka via deltagarrådet: 77 procent (2014), 81 procent (2016), 63 procent (2018).

Särskilda utvecklingsmål 2020

Vid den senaste mätningen, 2018, såg vi den lägsta siffran hittills för hur stor andel av deltagarna som anser att de kan påverka via deltagarrådet. Sedan dessa har vi infört det system som beskrivits ovan. Därför planerar vi inte några särskilda förändringar av systemet för deltagardemokrati under 2020. Vid nästa deltagarutvärdering kan vi följa upp nuvarande arbetssätt, och se om det lett till några förändringar. Men om utvärderingen 2020 visar ett resultat som liknar 2018 behöver vi fördjupa oss i frågan, för att ta reda på varför deltagare inte anser att de kan påverka via deltagarrådet.

4.3.3 Studeranderättsliga frågor

För att säkra kvaliteten på folkhögskolornas verksamhet skall varje skola ha ett system för att tillvarata deltagarnas rättigheter, en studeranderättslig standard. Kävesta folkhögskola är därför ansluten till folkhögskolornas studeranderättsliga råd (FSR). Det innebär att skolan förbinder sig att ha en uppdaterad studeranderättslig standard. En studeranderättsliga standard samlar alla regler och rutiner som styr deltagarnas rättigheter och skyldigheter (till exempel information om drog- och alkoholpolicy, försäkringsfrågor och frånvarohantering). Om en deltagare skulle hamna i konflikt med skolan kan de dels hänvisa till regler och rutiner i den studeranderättsliga standarden, och dels ta kontakt med FSR för hjälp, stöttning och eventuellt göra en anmälan om de anser att skolan brustit i sin hantering av ett ärende.

För att den studeranderättsliga standarden ska vara användbar behöver deltagarna känna till att den finns, och innehållet ska vara korrekt och uppdaterat.

Framgångsfaktor: Studeranderättsliga frågor	
Indikator	Uppföljning
Att den studeranderättsliga standarden tagits upp för eventuell revision av skolans ledningsgrupp inför varje termin.	Redovisning i verksamhetsberättelse
Andel av deltagarna som känner till den studeranderättsliga standarden.	Deltagarutvärdering.

Deltagarna på Kävesta folkhögskola får alltid information om innehållet i den studeranderättsliga standarden i samband med skolstart, och den styr också vilken information som ska finnas tillgänglig i prospekt och på hemsidan redan innan de ansöker. Vid kursstart får de ta del av och skriva under viktiga delar av den studeranderättsliga standarden, som till exempel drog- och alkoholpolicy. De får även information av sina lärare om frånvarorutiner, intyg, behörigheter med mera.

Första gången vi genomförde vår nya deltagarutvärdering noterade vi dock att relativt få av skolans deltagare kände till termen ”Studeranderättslig standard” och vad den innebar. Vi införde då en rutin som innebär att erbjuda alla nya deltagare ett särskilt informationstillfälle då vi berättar mer om syftet med att ha en studeranderättslig standard och hur deltagarna kan få hjälp av folkhögskolornas studeranderättsliga råd. Därefter har kännedomen om den studeranderättsliga standarden ökat från 67 procent (2014) till 92 procent (2018). Vi är nöjda med denna utveckling och vill upprätthålla en hög kännedom om den studeranderättsliga standarden även fortsättningsvis.

Särskilda utvecklingsmål 2020

Enligt de senaste deltagarutvärderingarna är deltagarnas kännedom om den studeranderättsliga standarden mycket god. Vi har dock under 2019 noterat att alla

klasser inte har fått det särskilda informationstillfället som syftar till att stärka kännedomen om begreppet ”Studeranderättslig standard”. Under 2020 ska vi se över vilka klasser som inte har fått informationen, och säkra upp att detta sker strax efter terminsstart på alla linjer.

4.3.4 Likabehandlings- och jämställdhetsarbete

Ytterligare en framgångsfaktor för att säkra deltagarnas rättigheter och inflytande över sin studiesituation är ett aktivt arbete med likabehandlings och jämställdhet. Som tidigare nämnts beskriver Folkbildningsrådet detta arbete som en del av skolformens grundläggande värderingar och ett villkor för statsbidrag. Ett aktivt likabehandlings- och jämställdhetsarbete gör det möjligt att arbeta enligt folkhögskolans pedagogiska modell, där var och en måste kunna känna att den får vara sig själv och har makt över sin egen studiesituation.

Handlingsplan för likabehandling och jämställdhet

För att styra arbetet med likabehandling och jämställdhet²⁰ har Kävesta folkhögskola en handlingsplan som revideras varje läsår. Planen har tre övergripande mål:

1. Deltagare och personal ska ha god kunskap om vad diskriminering, trakasserier, kränkande särbehandling och jämställdhet är och vad som gäller på Kävesta.
2. Kävesta ska ha metoder för att kartlägga och granska verksamheten så att diskriminering, trakasserier och kränkande särbehandling kan förebyggas och åtgärdas och jämställdhet uppnås.
3. Kävesta ska arbeta med jämställdhetsintegrering och sätta mål för jämställdhetsarbetet.

I planen ingår flera olika aktiviteter för att förebygga, främja och åtgärda fall av diskriminering, trakasserier, kränkande särbehandling och ojämställdhet. En central del i det förebyggande arbetet är olika kunskapshöjande insatser. Deltagare och personal ska få information om Kävesta folkhögskolas eget likabehandlings- och jämställdhetsarbete och skolan ska erbjuda föreläsningar/fortbildning, till exempel genom att ett aktuellt-tillfälle per läsår vigs till frågan.

I den skolgemensamma deltagarutvärderingen som görs vartannat år frågar vi deltagarna om de anser att skolans deltagare behandlas likvärdigt, samt hur många som upplevt sig utsatta för diskriminering. De som upplever sig utsatta för diskriminering får i så fall även beskriva hur de anser att skolan hanterade situationen.

---

²⁰ Jämställdhetsintegrering ingår i denna plan som ett sätt att synliggöra jämställdhetsfrågan även när vi behandlar jämlikhetsfrågor.

Framgångsfaktor: Likabehandlings- och jämställdhetsarbete	
Indikator	Uppföljning
Andel av klasserna som fått särskild information om skolans likabehandlingsarbete.	Redovisning i verksamhetsberättelse.
Aktuellt med inriktning likabehandling eller jämställdhet.	Redovisning i verksamhetsberättelse.
Andel av deltagarna som anser att skolans deltagare alltid eller ofta behandlas likvärdigt på skolan.	Deltagarutvärdering.

Vid den senaste skolgemensamma deltagarutvärderingen 2018 ansåg 93 procent av skolans deltagare att alla ofta eller alltid behandlas likvärdigt på Kävesta folkhögskola. Vi anser att detta resultat är mycket gott, och ska sträva efter att upprätthålla likabehandlingsarbetet enligt samma plan under 2020.

Vid samma utvärdering angav 9 procent av deltagarna att det upplevt sig utsatta för diskriminering, trakasserier och kränkande särbehandling under sin studietid. Av dessa upplevde 60 procent att skolan hanterade ärendet ganska eller mycket bra, medan 30 procent inte hade sökt stöd eller hjälp från skolan.

Särskilda utvecklingsmål 2020

Utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering

I handlingsplanen ingår att under 2020 tydligare definiera jämställdhetsarbetet på Kävesta folkhögskola och sätta mål för jämställdhetsintegreringen. Bland annat handlar det om att definiera vad jämställdhet innebär för skolans olika verksamheter, och inventera hur vi redan arbetar med frågan.

Revidera och utveckla deltagarutvärderingen

I samband med att deltagarutvärderingen ska göras våren 2020 skall vi se över möjligheten att ändra eller lägga till frågor som berör likabehandling och jämställdhet, för att få en tydligare bild av hur deltagarna upplever verksamheten och sin egen kunskapsutveckling i frågan.

4.4 Bidrag till begränsad klimat- och miljöpåverkan

Som tidigare nämnts bidrar kärnverksamheten vid Kävesta folkhögskola till att uppfylla Region Örebro läns hållbarhetsmål, framförallt genom att stärka den sociala hållbarheten. Folkhögskolornas bidrar även som utbildningsverksamheter till att uppnå många av målen för FN:s mål för hållbar utveckling - Agenda 2030. Dessa avser hållbarhet i bred bemärkelse och inkluderar många områden som Kävesta folkhögskola uppfyller eller arbetar för i enlighet med statens syften med folkbildningen: demokratifrågor, jämställdhet, god utbildning med mera. Utöver detta så arbetar vi mer specifikt för begränsad minskad klimat- och miljöpåverkan.

Mål 4: Kävesta folkhögskola ska bidra till en begränsad klimat- och miljöpåverkan.

Detta mål har ingen övergripande indikator. Istället har vi definierat det som att Kävesta folkhögskola har två primära framgångsfaktorer som kan bidra till positiva effekter för vår miljö och vårt klimat:

- Hållbar kosthållning
- Ökad kunskap om klimat- och miljöfrågor

4.4.1 Hållbar kosthållning

Eftersom Kävesta folkhögskola har ett eget kök så är matens klimatpåverkan ett av de konkreta områden där vi kan minska verksamhetens klimatavtryck. Skolans kök arbetar med flera punkter i Region Örebro läns program för hållbar utveckling, som ska bidra till en hållbar kosthållning både för människan och miljön.

Maten som serveras på Kävesta folkhögskola ska göras på både etiskt och ekologiskt hållbara varor. Vi har länge ökat andelen ekologiska och kravmärkta råvaror, bland annat genom medvetna val vid planering och inköp av varor²¹, samt att kökspersonal bidragit till den strategiska utvecklingen av upphandling och inköp som styr mot hållbarhet²². Inom ramen för kökets verksamhet är även inriktningsmålet om minskade avfallsmängder, i form av matsvinn, levande på Kävesta folkhögskola²³. Köket har även i samråd med skolans deltagarråd och miljögrupp infört fler helt vegetariska dagar samt prioriterat den vegetariska maten i presentationen vid lunch, i syfte att minska köttkonsumtionen.

²¹ Se sid 9 i Region Örebro läns Program för hållbar utveckling 2017 – 2020.

²² Se sid 11 i Region Örebro läns Program för hållbar utveckling 2017 – 2020.

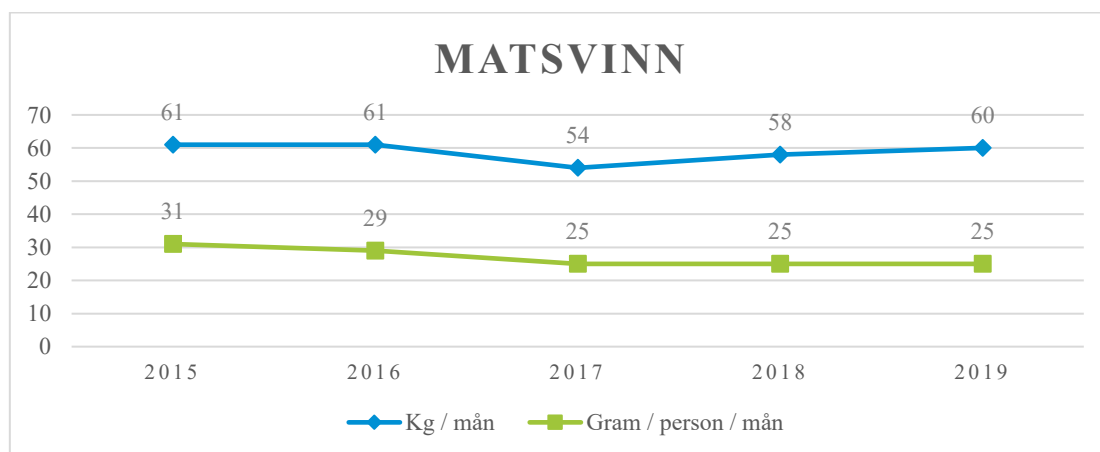
²³ Se sid 10 i Region Örebro läns Program för hållbar utveckling 2017 – 2020.

Framgångsfaktor: Hållbar kosthållning	
Indikator	Uppföljning
Inköp av kött, fisk och fågel.	Egen statistik.
Andel ekologiska livsmedel.	Rapport från upphandlingsenheten
Andel kravmärkta livsmedel.	Rapport från upphandlingsenheten.
Mängden matsvinn.	Egen statistik.

Den totala mängden kött, fågel och fisk som Kävesta folkhögskola köper in minskade 2019 med cirka 150 kilo jämfört med åren innan. Mängden var cirka 2290 kilo 2017 och 2018 och minskade till cirka 2150 kilo 2019.

Under 2019 var 64 procent av livsmedelsinköpen ekologiskt producerade och 36 procent var kravmärkta. Vi anser att vi håller en hög nivå på detta område. Under samma period så var snittet för Region Örebro läns samlade verksamhet 47 procent ekologiskt producerade varor och 26 procent kravmärkta. En faktor som kan begränsa andelen ekologiska och kravmärkta livsmedel är vilka produkter som finns inom ramen för Region Örebro läns upphandling. Men då endast 5 procent av våra inköp 2019 skedde utanför avtal, så är det inget märkbart problem. Under 2020 avser vi upprätthålla denna nivå genom att fortsätta prioritera ekologisk och kravmärkt mat.

Vi har under en längre tid mätt tallrikssvinnet under luncherna i matsalen. Statistiken visar att det totalt slängs cirka 55 - 60 kilo mat per månad²⁴. Mängden mat som slängs per matgäst och måltid har gått ner något från ca 30 gram, och hållit sig konstant kring 25 gram de senaste tre åren. Vi avser upprätthålla denna låga nivå under 2020.

²⁴ Räknat på tio månader. Notera att augusti dock alltid innehåller färre skoldagar än övriga månader på läsåret.

Särskilda utvecklingsmål 2020

Under 2019 bidrog Kävesta folkhögskola med synpunkter på förslag till ny kostpolicy för Region Örebro län. Denna förväntas antas 2020 och vi kommer då att se över hur kökets arbete med en hållbar kosthållning påverkas.

4.4.2 Deltagarnas kunskap om klimat- och miljöfrågor

Förutom att minska verksamhetens klimatavtryck så har Kävesta folkhögskola en viktig roll som utbildningsanordnare. Vi kan bidra till en god samhällsutveckling genom att både personal och deltagare blir medvetna, kunniga och goda förebilder i arbetet för hållbar utveckling. Även detta ligger i linje med Region Örebro läns program för hållbar utveckling²⁵.

Stora delar av detta arbete ingår i undervisningen på Allmän kurs, där både miljö- och hållbarhetsfrågor kan tas upp tematiskt. På konst- och formgivningenslinjen tar man sedan ett par år tillbaka upp frågan om hur olika konstnärliga material och kemikalier påverkar klimatet, samt undervisar om alternativ till detta. Kävesta folkhögskolas vänortsprojekt med Borgå folkakademi i Finland villkorades 2019 mot Agenda 2030, och temat för deltagarnas resa till Finland²⁶ var just hållbarhet.

För att ytterligare involvera deltagarna så verkar Kävesta folkhögskola för att ha en aktiv miljögrupp. Två personal medverkar för att stötta denna grupp i att mötas och planera aktiviteter samt diskutera hållbarhetsfrågor.

Vid aktuellt, som skolan har varannan vecka, finns möjlighet att bjuda in externa föreläsare som pratar för alla skolans deltagare. Minst ett aktuellt-tillfälle per läsår ska ha klimat- eller miljöfrågor som tema. Vi följer även upp detta arbete i deltagarutvärderingen som sker vartannat år. Där frågar vi deltagarna om de tycker att de har lärt sig något nytt om sin egen klimatpåverkan det senaste läsåret.

Framgångsfaktor: Deltagarnas kunskap om klimat- och miljöfrågor	
Indikator	Uppföljning
Miljögruppens arbete under året.	Redovisning i verksamhetsberättelse.
Antal aktuellt med miljö- eller klimatfrågor.	Redovisning i verksamhetsberättelse.
Andel av skolans deltagare som har lärt sig något nytt om sin egen miljöpåverkan.	Deltagarutvärdering.

²⁵ Se sid 7 i Region Örebro läns Program för hållbar utveckling 2017 – 2020.

²⁶ Resan till Finland genomfördes även med tåg, som en del i att resa hållbart.

Andelen som svarade att de hade lärt sig något nytt om sin egen miljöpåverkan sjönk mellan 2016 (55 procent) och 2018 (45 procent). Vi kan inte säga vad detta beror på, men som frågan är ställd kan det innebära att en deltagare upplever sig ha så pass goda kunskaper att den inte lärt sig något ”nytt”. Vi har också noterat att flera deltagare i det följande frisvaret har berättat vad de lärt sig i engelska, matematik eller andra skolämnen. Vi ser att denna fråga behöver tydliggöras inför nästa utvärdering.

Särskilt utvecklingsarbete 2020

Inför deltagarutvärderingen 2020 skall vi se över formuleringen av frågan som handlar om ifall skolans deltagare lärt sig något nytt om sin egen miljöpåverkan. Som den är formulerad idag misstänker vi att den kan leda till missförstånd (till exempel att den inte handlar om vad deltagarna har lärt sig i bred bemärkelse) och felaktiga slutsatser (eftersom olika deltagare har olika förkunskaper) om hur väl vi erbjuder allsidig folkbildning i ämnet.

5. Sammanfattning mål, framgångsfaktorer och indikatorer

Mål 1: Kävesta folkhögskola ska ha goda pedagogiska resurser för att kunna möta deltagarnas behov.	
Indikator	Uppföljning
Andel av skolans deltagare som upplever att de alltid eller ofta får det stöd det behöver för att klara sina studier.	Deltagarutvärdering.
Framgångsfaktor: Hög lärartäthet	
Indikator	Uppföljning
En lärartäthet på över 1,8 årslärartjänster per 1000 deltagarveckor rapporterad verksamhet.	Årlig redovisning till folkbildningsrådet.
Framgångsfaktor: Kompetensutveckling	
Indikator	Uppföljning
Redovisning av genomförda fortbildningsinsatser	Redovisning i verksamhetsberättelse.
Framgångsfaktor: Arbete med särskilt stöd	
Indikator	Uppföljning
Summering av stödteamets arbete varje år	Redovisning i verksamhetsberättelse.
Andel av skolans deltagare som är i behov av särskilt stöd som finansieras av SPSM.	Årlig rapportering från SPSM.
Lärarnas upplevelse av handledningen.	Utvärdering en gång per läsår.
Framgångsfaktor: Ändamålsenliga lokaler	
Indikator	Uppföljning
Sammanställning av synpunkter från medarbetarsamtal, arbetsplatsträffar, deltagarråd och andra forum för utvärdering	Redovisning i verksamhetsberättelse.
Framgångsfaktor: Hållbar arbetsmiljö för personal	
Indikator	Uppföljning
Personalens motivation, samarbete och delaktighet.	Medarbetarenkät.
Personalens arbetsbelastning och arbetsrelaterade hälsa.	Medarbetarenkät.
Mål 2: Kävesta folkhögskola ska erbjuda en trygg och trivsamt skolmiljö för alla deltagare.	
Indikator	Uppföljning
Andelen deltagare som alltid eller ofta känner sig trygga på Kävesta.	Deltagarutvärdering.
Andel deltagare som trivs ganska eller mycket bra på skolan.	Deltagarutvärdering.
Framgångsfaktor: Möjligheter för skolans alla deltagare att mötas	
Indikator	Uppföljning
Genomförda aktiviteter under året.	Redovisning i verksamhetsberättelse.

Mål 3: Kävesta folkhögskola ska arbeta systematiskt för att säkra deltagarnas rättigheter och inflytande över sin studiesituation.	
Framgångsfaktor: Informellt inflytande över undervisningen	
Indikator	Uppföljning
Andel av deltagarna som anser att lärarna alltid eller ofta lyssnar på klassens åsikter om undervisningen.	Deltagarutvärdering.
Framgångsfaktor: Formell deltagardemokrati – deltagarråd	
Indikator	Uppföljning
Andel av deltagarna känner till vem eller vilka som representerar dem i deltagarrådet.	Deltagarutvärdering.
Andel av deltagarna som upplever att klassen har tid att prata om frågor som ska tas upp i deltagarrådet.	Deltagarutvärdering.
Andel av deltagarna som upplever att de har möjlighet att påverka via deltagarrådet.	Deltagarutvärdering.
Framgångsfaktor: Studeranderättsliga frågor	
Indikator	Uppföljning
Att den studeranderättsliga standarden tagits upp för eventuell revision av skolans ledningsgrupp inför varje termin.	Redovisning i verksamhetsberättelse.
Andel av deltagarna som känner till den studeranderättsliga standarden.	Deltagarutvärdering.
Framgångsfaktor: Likabehandlings- och jämställdhetsarbete	
Indikator	Uppföljning
Andel av klasserna som fått särskild information om skolans likabehandlingsarbete.	Redovisning i verksamhetsberättelse.
Aktuellt med inriktning likabehandling eller jämställdhet.	Redovisning i verksamhetsberättelse.
Andel av deltagarna som anser att skolans deltagare alltid eller ofta behandlas likvärdigt.	Deltagarutvärdering.
Mål 4: Kävesta folkhögskola ska bidra till en begränsad klimat- och miljöpåverkan.	
Framgångsfaktor: Hållbar kosthållning	
Indikator	Uppföljning
Inköp av kött, fisk och fågel.	Egen statistik.
Andel ekologiska livsmedel.	Rapport från upphandlingsenheten
Andel kravmärkta livsmedel.	Rapport från upphandlingsenheten.
Mängden matsvinn.	Egen statistik.
Framgångsfaktor: Deltagarnas kunskap om klimat- och miljöfrågor.	
Indikator	Uppföljning
Miljögruppens arbete under året.	Redovisning i verksamhetsberättelse.

Antal aktuellt med miljö- eller klimatfrågor.	Redovisning i verksamhetsberättelse.
Andel av skolans deltagare som har lärt sig något nytt om sin egen miljöpåverkan.	Deltagarutvärdering.

8

Verksamhetsberättelse med bokslut 2019 för Fellingsbro folkhögskola

20RS4611

Tjänsteställe, handläggare
Utbildning och arbetsmarknad, Torkel Freed

Sammanträdesdatum
2020-05-27

FöredragningsPM
Dnr: 20RS4611

Organ
Regionala tillväxtnämnden

Verksamhetsberättelse med bokslut 2019 för Fellingsbro folkhögskola

Förslag till beslut

Regionala tillväxtnämnden beslutar

att fastställa verksamhetsberättelse med bokslut för 2019 för Fellingsbro folkhögskola.

Sammanfattning

Fellingsbro folkhögskola har med utgångspunkt från Folkbildningsrådets direktiv och uppdraget från Region Örebro genomfört 2019 års verksamhet.

Verksamhetsberättelsen beskriver hur Fellingsbro folkhögskola har arbetat för att uppnå syften, mål och uppdrag.

Ärendebeskrivning

Ärendet avser redovisning av Fellingsbro folkhögskolas verksamhetsberättelse med bokslut för 2019.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Ärendet har inga konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har inga ekonomiska konsekvenser.

Tjänsteställe, handläggare
Utbildning och arbetsmarknad, Torkel Freed

Sammanträdesdatum
2020-05-27

FöredragningsPM
Dnr: 20RS4611

Uppföljning

Folkhögskolans verksamhet följs löpande upp av regionala tillväxtnämnden tillika folkhögskolestyrelse för Fellingsbro folkhögskola samt årligen genom verksamhetsberättelsen.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regional tillväxtnämnd den 27 maj 2020.

Verksamhetsberättelse med bokslut 2019 för Fellingsbro folkhögskola (med bilagor)

Petter Arneback
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till:

Förvaltningen för regional utveckling
Folkbildningsrådet
Fellingsbro folkhögskola

Verksamhetsberättelse och bokslut 2019

Fellingsbro folkhögskola

Verksamhetsberättelse och bokslut 2019
Fellingsbro folkhögskola

2020-04-30

Innehåll

1.	Verksamhetsåret 2019	6
2.	Mål	8
2.1	Nationella mål	8
2.1.1	Statens mål för folkbildningspolitiken	8
2.1.2	Statens syften med statsbidrag till folkbildningen.....	8
2.2	Huvudmannens verksamhetsmål och uppdrag	8
2.2.1	Utvecklingsarbete 2019.....	8
3.	Organisation	10
4.	Organisation för planering och beslut.....	11
4.1	Deltagardemokrati.....	11
4.1.1	Studeranderättslig standard	11
4.2	Ledningsgrupp	11
4.3	APT	11
4.4	Pedagogiskt råd/Pedagogiskt forum	12
4.5	Lokal samverkansgrupp	12
4.6	Elevassistentmöten	12
4.7	Arbetsgrupper	13
5.	Kurser och utbildningar	14
5.1	Allmänna kurser	14
5.1.1	Allmän kurs	14
5.1.2	Allmän kurs på teckenspråk	14
5.1.3	Allmän kurs på distans	14
5.1.4	Allmän grundkurs	15
5.1.5	Better English.....	15
5.2	Profilkurser	16
5.2.1	Svenska som andraspråk.....	16
5.2.2	Baskurs	16
5.2.3	Projektkurs	17
5.2.4	Teckenspråkskurs	17
5.2.5	Distanskurser i teckenspråk	17
5.2.6	Friskvårdskurs.....	18
5.3	Yrkesutbildningar	18

5.3.1	Behandlingspedagogutbildning	18
5.3.2	Personlig assistentutbildning	19
5.3.3	Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning	19
5.3.4	Syntolksutbildning.....	19
5.4	Uppdragsutbildningar	20
5.4.1	Tolkmedierade samtal via bildtelefon	20
5.4.2	Handledarutbildning för utbildade teckenspråks- och dövblindtolkar	20
5.4.3	Tolkning inom psykiatri	21
5.4.4	Teckenspråkskurser	21
6.	Rekrytering av deltagare.....	23
7.	Personal	24
7.1	Anställda.....	24
7.2	Medarbetarsamtal.....	24
7.3	Personalfortbildning.....	24
7.3.1	Kompetensutvecklingsplan.....	24
8.	Internat	25
9.	Bibliotek.....	26
10.	Statistik.....	27
10.1	Statistisk uppföljning.....	27
10.2	Deltagarveckor - långkurser	27
10.2.1	Allmänna kurser	27
10.2.2	Särskilda kurser.....	28
10.2.3	Allmänna och särskilda kurser totalt.....	28
10.3	Deltagarveckor - kortkurser	28
10.4	Deltagarveckor - övriga kurser	29
10.5	Könsfördelning - långkurser.....	30
10.5.1	Allmänna kurser	30
10.5.2	Särskilda kurser.....	30
10.6	Könsfördelning - kortkurser och övriga kurser	31
10.7	Könsfördelning - totalt 2019.....	31
11.	Utfall mot skolans verksamhetsplan för 2019	32

	Mål 1: Fortsätta utveckla skolans arbetssätt för att skapa förutsättningar för att alla kursdeltagare ska klara sina studier .	32
	Mål 2: Utveckla arbetet för en kvalitetssäker verksamhet.....	33
	Mål 3: Arbeta för ett hållbart samhälle och öka kursdeltagarnas och personalens kunskap om hållbar utveckling.....	35
	Mål 4: Fortsätta utveckla skolans internationella arbete	39
	Mål 5: Stärka skolans arbete med information och kommunikation.....	41
12.	Bokslut 2019.....	43

1. Verksamhetsåret 2019

Att med några rader sammanfatta ett verksamhetsår känns alltid svårt. Det är mycket som hinner hända under ett år, men det som sätter sig djupast i minnet är de stunder när deltagarna delar med sig av sina egna livsberättelser.

Ett tillfälle som inte lämnade någon i publiken oberörd var när Projektkursen efter ett idogt arbete framförde sin teaterföreställning, i år med titeln *Winners & Loser*. Ett annat tillfälle som vi minns är glädjen hos kursdeltagare när de under hälsoveckan fick möjlighet att lära sig cykla och utbrast ”nu behöver jag ingen som skjutsar mig när jag skall ta mig någonstans”.

Förintelsens minnesdag är för skolan en viktig dag att uppmärksamma, i år fick vi ta del av en föreläsning med fokus på ljuset, hoppet och det goda här i livet; Resan – från förintelse och död till framtid och liv.

Något som varje år engagerar många av skolans deltagare är arbetet med Musikhjälpen, som 2019 hade temat *Sex är inte ett vapen*. För att samla pengar till Musikhjälpen tillverkades armband och granriskransar samt ordnades loppis mm.

Världskulturdagen är ett återkommande inslag som är gemensamt för hela skolan. En dag när vi får möjlighet att lyssna till deltagare som med stolthet säger sitt hjärtas mening om sin egen kultur, sitt ursprung, sina seder och sin identitet, och där man som kursdeltagare får möjlighet att visa upp vad man står för, det som man kallar sitt eget.

På skolans miljödag i maj fick vi besök av Folkrörelsenätverket Jordens vänner som höll i dagens föreläsning och workshop om klimatförändringar på global nivå ur ett rättviseperspektiv. Dagen till ära bjöds alla på vegetarisk lunch som självklart innehöll närproducerade råvaror.

Under året har vi arbetat mycket med vikten av fysisk aktivitet. Vid två tillfällen har Martin Lossman besökt skolan och talat om ”mindre stillasittande och mer fysisk aktivitet”. Aldrig förr har så många promenadquiz genomförts som efter den föreläsningen.

Det digitala arbetet på skolan är en pågående process. I slutet av vårterminen fick vi besök av Joakim Sveland från informationspedagogerna, som föreläste om hur vi på bästa sätt kan använda tekniken i undervisningen.

Verksamheten på skolan har under de senaste åren ökat vilket medfört att vi blivit trångbodda. Med anledning av detta har det under en längre tid pågått en process om en ny- och ombyggnad av skolans lokaler i Fellingsbro. Till vår stora glädje togs den 18 juni ett beslut i Regionfullmäktige om att byggnationen kommer att genomföras.

Under hösten 2018 påbörjades ett stort arbete som handlade om en förändring av ledningsorganisationen på skolan, detta arbete fortsatte under vårterminen 2019. Året startade med rekryteringar av fyra biträdande rektorer, nästa steg var rekrytering av ny rektor på skolan. Vid hösterminsstarten var alla i ledningsgruppen på plats och redo att gripa sig an uppdraget som ny ledningsgrupp på skolan.

Med denna summering av verksamheten tar skolan sikte mot ett nytt år 2020.

2. Mål

2.1 Nationella mål

2.1.1 Statens mål för folkbildningspolitiken

"Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället."

2.1.2 Statens syften med statsbidrag till folkbildningen

- Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.
- Bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.
- Bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja utbildnings- och bildningsnivån i samhället.
- Bidra till att bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet.

2.2 Huvudmannens verksamhetsmål och uppdrag

Fellingsbro folkhögskola ska ge alla kursdeltagare möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.

Indikator: Nyttjande av tilldelade deltagarveckor från Folkbildningsrådet ska vara 100 procent.

År 2019 har Fellingsbro folkhögskola haft ingångsvärdet 7 331 deltagarveckor. Skolan har, till Folkbildningsrådet, slutrapporterat sammanlagt 8 954 deltagarveckor för de allmänna kurserna, särskilda kurserna och kortkurserna, vilket innebär att målet uppnåtts.

Utöver ingångsvärdet (7 331) har Fellingsbro folkhögskola genomfört 1 623 deltagarveckor för utökade platser, men beviljats 1 734 deltagarveckor.

2.2.1 Utvecklingsarbete 2019

Under våren 2019 gjordes arbetet med att få den nya Ledningsorganisationen på plats, rekryteringar gjordes under ledning av områdeschef och HR. I augusti 2019 var den nya Ledningsgruppen på plats och det arbetet beskrivs nedan under mål 5.

Skolans arbetssätt

- *Ett gott bemötande*

Skolans förmåga att se och möta deltagare utifrån individuella förutsättningar, att skapa en trygg studiemiljö samt att vara respektfulla i mötet med kursdeltagarna.

- *Stöd och anpassning*

Skolans förmåga att anpassa utifrån individ och situation, att se helheten i studiesituationen och att ge anpassat stöd utifrån skolans förutsättningar vad gäller personaltäthet och kompetens.

- *Skolans pedagogiska upplägg*

Skolans förmåga att stötta i personligt växande och självkänsla. Arbetet utgår från ett stort engagemang hos personalen och har sin grund i en bred pedagogisk kompetens och förmåga att vara varierad i det pedagogiska mötet med kursdeltagarna.

Utvecklingsområden

- *Samarbete*

Utbyte mellan olika kurser inom och mellan enheterna och gemensamma aktiviteter för att öka inkludering och gemenskap inom skolan.

- *Pedagogik*

Bibehålla och utveckla folkhögskolans pedagogik med bland annat projekt- och temaarbete. Kompetens inom språkstärkande arbete med bland annat språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Fysisk aktivitet för deltagare och personal.

- *Organisation*

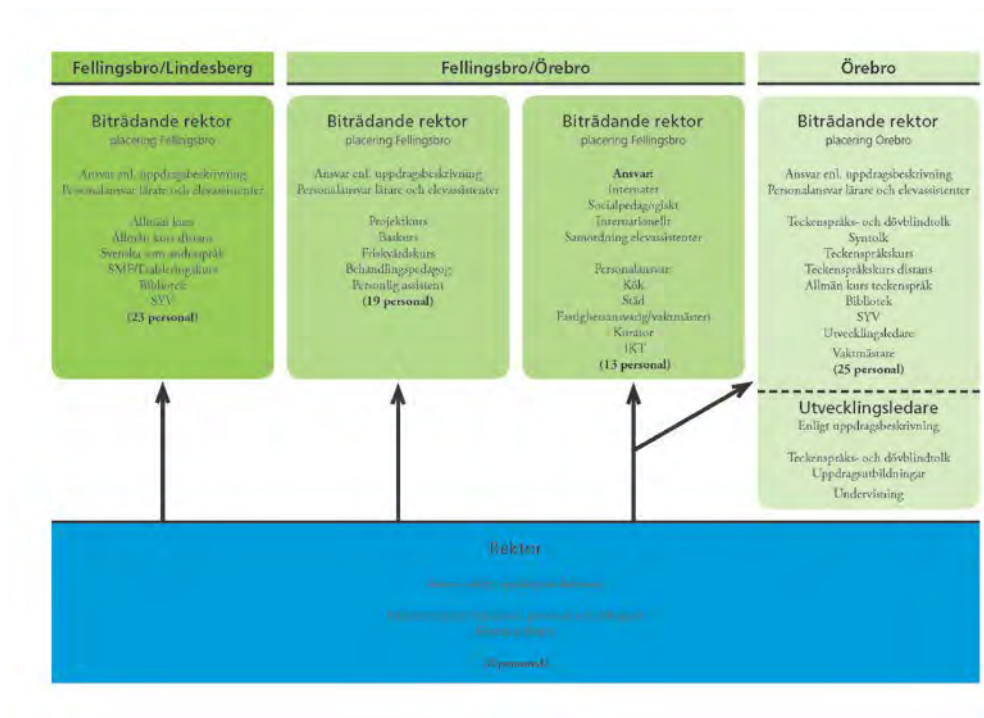
En tydlig organisation med god beredskap att möta förändringar. Arbeta med en framgångsrik marknadsföring av och rekrytering till de kurser och utbildningar vi genomför. Utvecklat stöd för deltagare i form av ”resursteam” eller liknande.

I övrigt följer skolan de styrdokument och policys som fastställs av huvudmannen, Region Örebro län.

3. Organisation

Fellingsbro folkhögskola har Region Örebro län som huvudman och är politiskt och religiöst obunden. Styrelse för skolan är Regional tillväxtnämnd. Ordförande för nämnden är Irén Lejegren. Skolan tillhör sedan 1 januari 2015 Förvaltningen för Regional utveckling och är där organiserad inom området Utbildning och arbetsmarknad.

Under vårterminen 2019 hade skolan en tillfällig ledningsorganisation och till höstterminen kunde den nya ledningsorganisationen sjasättas.

4. Organisation för planering och beslut

4.1 Deltagardemokrati

Studerande och personal på skolan träffas regelbundet i olika forum. Under året har bl.a. formerna för information. Deltagarna har drivit frågan om hur och när de stående fysiska informationstillfällena bäst genomförs. De har också framfört synpunkter gällande ledningens information till deltagarna.

Under verksamhetsåret har det deltagardemokratiska arbetet organiserats enligt:

- *Klassråd:* I klassrådet deltar hela klassen. Klassrådet tar del av information och diskuterar frågor som sedan förs fram till Studeranderådet, Enhetsrådet och Skolrådet.
- *Studeranderåd:* Det finns ett studeranderåd för kursdeltagare i Fellingsbro och ett för kursdeltagare i Örebro. Studeranderådet består av en representant, eller vid behov två, för varje klass. Studeranderådet utser miljö- och skyddsombud på förslag från klassråden.
- *Enhetsråd/ skolråd:* Det finns ett enhetsråd/skolråd för kursdeltagare i Fellingsbro och ett i Örebro. Enhetsrådet består av ordförande och sekreterare från studeranderådet samt skolledning. Enhetsrådet/ skolrådet är ett rådgivande organ som diskuterar frågor rörande deltagarnas studie- och internatsituation.

4.1.1 Studeranderättslig standard

Kursdeltagarnas rättigheter och skyldigheter finns samlade i Fellingsbro folkhögskolas studeranderättsliga standard. I den studeranderättsliga standarden finns riktlinjer för alla aspekter av tillvaron som kursdeltagare på skolan, däribland studerandeinflytande, likabehandling, antagning och urval, kursintyg, disciplinära åtgärder, sekretessfrågor, tillgänglighet samt stöd och anpassningar.

4.2 Ledningsgrupp

Består av arbetsgivarrepresentanter på skolan. Under de två första månaderna på vårterminen utgjordes den av tf rektor och en enhetschef, för att från och med mars utökas med en biträdande rektor. I slutet av april utökades ledningsgruppen med ytterligare en biträdande rektor. Vid höstterminsstart var den nya ledningsgruppen, bestående av en rektor och fyra biträdande rektorer, på plats.

4.3 APT

Arbetsplatsträffar anordnas tre till fyra gånger per termin för samtlig personal i två konstellationer, en för personal i Fellingsbro/Lindesberg och en för personal i Örebro. På träffarna behandlas besluts- och informationsärenden som rör skolans inre arbete och organisation såsom personal, lokaler, ekonomi, arbetsmiljö och kursutbud.

4.4 Pedagogiskt råd/Pedagogiskt forum

Består av lärare och elevassistenter samt övrig personal som har pedagogiska arbetsuppgifter. Frågor som behandlas i rådet/forumet är bland annat:

- Pedagogiska frågor
- Studieomdömen
- Utvärderingar
- Fortbildning

Under året har det hållits både enhetsvisa och gemensamma pedagogiska råd/forum.

4.5 Lokal samverkansgrupp

Består av representanter för arbetsgivaren och de olika fackförbund som är representerade på skolan. Samverkansgruppen kan utökas med två deltagarskyddsombud vid frågor som rör skolans arbetsmiljö. Gruppen behandlar och beslutar i MBL samt i arbetsmiljöfrågor och har möten 3–4 gånger per termin.

Möten med kök, städ, vaktmästeri

Möten med de personalgrupper som berörs här, och som utgör en stor del av servicefunktionen på skolan och internatet, har skett en gång i månaden. Syftet har varit att samordna, men också att förtydliga på vilket sätt dessa uppdrag har ett ansvar för och en tydlig funktion när det gäller den pedagogiska helheten på skolan och den kultur vi tillsammans skapar med kursdeltagarna. Utöver detta större forum har avstämningsmöten med de olika enheterna utökats under året. En ny form för närmare dialog med fokus på köksansvarig har inletts och kommer att bli mer tydlig under år 2020. Det övergripande syftet med samtliga möten i dessa konstellationer är att fånga upp löpande frågor och intensifiera en tydligare dialog med och mellan dessa personalgrupper såväl som med den enskilde medarbetaren.

4.6 Elevassistentmöten

Varje vecka genomförs korta avstämningsmöten tisdag - fredag på morgonen och under eftermiddagen. Vid några tillfällen under vår och höst har längre samordningsmöten hållits för att lyfta gemensamma behov och utmaningar. De har tagit upp pedagogiska frågor, och hur vi kan förtydliga specifika utbildningsinsatser för elevassistenter, utöver de övergripande som erbjuds och genomförs för all pedagogisk personal. Vid samordningsmötena har även planering och utvärdering av kvällsaktiviteter skett, och assistenternas roll i ett levande internat på kvällstid har diskuterats. Vi har också haft en förnyad dialog med fältassistenterna i Lindesberg, och en av dessa har deltagit vid ett samordningsmöte.

4.7 Arbetsgrupper

Inom skolan finns beständiga arbetsgrupper – Miljögruppen och Internationella gruppen – bestående av personal från alla enheter. Arbetsgrupperna planerar aktiviteter och utbildningar mm.

Exempelvis har Internationella gruppen sett över de pågående samarbetena med vänskolorna i Tanzania och Ryssland. Arbetsgruppen har även lagt ned tid på att undersöka möjligheterna för skolan att söka extern finansiering för nya samarbeten med verksamheter som likt oss vänder sig till personer med funktionsnedsättning. Internationella gruppen stod även bakom det lyckade temaarbetet med världskulturfestivalen.

På enheten i Fellingsbro har det anordnats kulturstunder varje onsdagseftermiddag under läsåret. Inslagen har skiftat mellan mindre konserter, teaterföreläsningar och föreläsningar på olika teman. Vid flera tillfällen har kursdeltagare och personal bidragit till innehållet, men särskilt under hösten dominerades kulturstunderna av inbjudna gäster som stod för olika program.

5. Kurser och utbildningar

5.1 Allmänna kurser

5.1.1 Allmän kurs

Allmän kurs vid Fellingsbro folkhögskola vänder sig till personer som vill skaffa sig behörighet till universitet, högskola eller yrkeshögskola och som söker bildning och fördjupad förståelse av det samhälle vi lever i. Kursen har hög lärartäthet och små klasser där kursdeltagarna erbjuds extra psykosocialt stöd tack vare elevassistenter. Allmän kurs har under året haft ett 60-tal kursdeltagare, fördelade på fyra klasser. På schemat finns alla gymnasiegemensamma kurser som studeras antingen i helklass eller i ämnesgrupper. Utöver dessa kurser ryms inom skoldagen också kulturevenemang, tillvalsämnen av mestadels praktisk natur, motion och rörelse samt vid vissa tillfällen schemabrytande aktiviteter.

Exempel på schemabrytande aktiviteter inom Allmän kurs är utflykter där bland annat kan nämnas besök vid Open Art i Örebro, exkursioner samt teater- och biografbesök. Under året har också flera temastudier planerats och genomförts: Hälsotema (oktober), Murens fall (november).

Utbildningsort: Fellingsbro

5.1.2 Allmän kurs på teckenspråk

Kursen riktar sig till teckenspråkiga som vill läsa klart sin behörighet från grundskolan/specialskolan eller gymnasiet. Syftet är, utöver att nå behörigheter, att växa som människa och samhällsmedborgare, det vill säga att lära för livet. Utbildningen sker på teckenspråk och omfattar de gymnasiegemensamma ämnena samt svenskt teckenspråk och motion och hälsa. Vi tycker även att det är viktigt med livskunskap och det har vi som valbart ämne tillsammans med amerikanskt teckenspråk. Vi har som mål att samverka mer med andra kurser inom skolan men även med andra folkhögskolor som har samma målgrupp som vi. Bland annat har vi deltagit på arbetsmarknadsdagar, världskulturfestivalen och andra gemensamma dagar inom skolan. Vi planerar även en friluftsdag som kommer att genomföras tillsammans med Västanviks folkhögskola nästa läsår.

Utbildningsort: Örebro

5.1.3 Allmän kurs på distans

Under läsåret har vi genomfört undervisning för 16 deltagare. För att säkerställa rättssäkerheten i omdömessättningen läser deltagarna numera 4-5 olika ämnen på heltid. På så sätt blir det fler lärare som gör bedömningen, vilket är en fördel eftersom

deltagarna sällan träffar annan personal.

Vi har utvecklat arbetet med de digitala möjligheter vi har i Teams men även med individuella träffar och gruppträffar. Detta för att kunna skapa bättre förutsättningar att möta deltagarna så de klarar studierna.

I syfte att deltagarna ska få större chans till personlig utveckling och känna delaktighet har vi försökt skapa fler anpassade tillfällen för dem att möta andra.

Rent konkret innebär det samarbeten mellan deltagare, studiebesök, att viss del av studierna förläggs vid skolan i Fellingsbro o.s.v. Utöver vårt fokus på personlig utveckling och delaktighet finns även en grund i hållbar utveckling som genomsyrar många av de olika ämnena.

Utbildningsort: Örebro

5.1.4 Allmän grundkurs

Allmän grundkurs vänder sig till unga vuxna, 18-25 år, som inte är färdiga med grund- eller gymnasieskolan. Flera i gruppen har någon funktionsvariation. Allmän grundkurs erbjuder liten grupp, tydlig struktur och extra stöd.

Under året arbetar vi mycket med självkänsla, självförtroende och motivation.

Förutom ämnen som svenska, matematik och samhällskunskap jobbar vi även med livskunskap, drama och psykologi. Vid ett tillfälle per vecka blandas deltagare från alla skolans kurser i ett tillvalsämne. Under året har deltagarna också arbetat kursöverskridande under en temavecka som handlade om hälsa.

Vartannat år är ett så kallat Polenår. Då läggs extra fokus på 1900-talshistoria, de abrahamitiska religionerna, ideologier och demokratifrågor. Ett sådant år avslutas med en veckas resa till södra Polen, Auschwitz, Birkenau och Krakow. Detta görs i samarbete med Svenska Kommittén Mot Antisemitism. Under hösten 2019 förbereddes det för en resa våren 2020.

Utbildningsort: Fellingsbro

5.1.5 Better English

Better English är en sommarkurs på åtta kursdagar. Kursens syfte är att på kort tid få en uppfräschning av deltagarnas engelskkunskaper. Kursen vänder sig såväl till skolans långkursdeltagare som till andra intresserade.

Utbildningsort: Fellingsbro

5.2 Profilkurser

5.2.1 Svenska som andraspråk

Kursen vänder sig till personer som har svenska som andraspråk och behöver mer träning i svenska. Syftet är att deltagarna ska bli bättre på att förstå, prata och skriva på svenska samt få mer kunskap om det svenska samhället, demokrati och mänskliga rättigheter. Utbildningen ger möjlighet till personlig utveckling, att se nya möjligheter i livet och få redskap att nå sina mål i Sverige. Kursen har två olika språknivåer. I grupp 1 ska deltagarna ha klarat motsvarande SFI B-nivå och i grupp 2 C-nivå. Kursen genomförs på Masugnen i Lindesberg och samverkan sker med Lindesbergs kommuns SFI-undervisning.

En dag i veckan bedrivs undervisningen i Fellingsbro då kursdeltagarna deltar i tillval samt på kulturstunden. Denna dag har även innehållit dataundervisning.

Kursinnehållet har kompletterats med simskola för kvinnor, då majoriteten av kvinnorna inte haft möjlighet att lära sig simma i hemlandet. Männerna har erbjudits träning på gym. Den fysiska aktivitetens betydelse för inlärning och hälsa är en viktig del av kursen och under året har även promenader varit regelbundna inslag. Andra inslag med koppling till hälsa har varit lektioner i sexuell hälsa samt kost och munhälsa.

Utbildningsort: Lindesberg

5.2.2 Baskurs

Baskursen vänder sig till personer med högfungerande autismdiagnos. Baskursens centrala syften är att öka deltagarnas självkänsla, självinsikt och självförtroende, vilket sker genom att utveckla och hitta strategier för att fungera socialt, att arbeta i grupp samt att planera och praktiskt hantera sin vardag och dess innehåll. Från läsårsstart 2019 har vi startat skoldagarna med en ny morgonrutin i form av lektionsstart på internatet tillsammans med två lärare. Syftet har varit att försöka öka deltagarnas närvaro. Genom att vara närmare deltagarnas rum har det varit lättare att stötta dem till att starta skoldagen, samtidigt som en av lärarna har fått tid till mentorssamtal.

För att arbeta mot kursens syften har klassen bland annat arbetat med olika individuella och gemensamma projekt. Vårterminen 2019 reste Baskursen till Berlin, vilket föregicks av planering tillsammans med kursdeltagarna. Under höstterminen 2019 planerades en resa till Jönköping tillsammans med deltagarna. Resan genomfördes i december 2019. Ytterligare projekt har varit att anordna en halloweenfest för flera klasser på skolan samt en insamling till Musikhjälpen.

Utbildningsort: Fellingsbro

5.2.3 Projektkurs

Kursen vänder sig till personer med lindrig utvecklingsstörning. Syftet med kursen är att öka deltagarnas självkännet, självinsikt och självständighet samt att individuellt hitta strategier för att klara sin vardag och det sociala samspelet.

I kursen ingår praktiska och teoretiska ämnen samt ett samarbete i små och stora projekt. Vi har bland annat jobbat inför Musikhjälpen med att skapa saker som såldes till förmån för Musikhjälpen, och på så sätt fick hela skolan engagerad. En hälsovecka genomfördes tillsammans med andra kurser på skolan där man fick prova på olika praktiska och teoretiska hälsosamma aktiviteter. Vi har även varit på en kulturreja med Selma Lagerlöf-tema till Värmland. Ett större projekt som återkommer varje år är att skriva berättelser och sångtexter till en teaterföreställning som deltagarna sedan framför.

Utbildningsort: Fellingsbro

5.2.4 Teckenspråkskurs

Under året har kursdeltagarna, både hörande och hörselskadade, fått kunskaper i teckenspråk. De har i ämnet dövstudier fått ökad förståelse för de sociala och kulturella skillnader som kan finnas mellan hörande och teckenspråkiga. Genom ökade teckenspråkskunskaper och kunskaper om dövas kultur ges deltagarna möjligheter att kommunicera med teckenspråkiga på en vardaglig nivå. Detta i sin tur kan öka möjligheterna på arbetsmarknaden men även ge en grund till att söka vidare till andra utbildningar, t.ex. teckenspråkstolk- /dövblindtolkutbildning.

Utbildningsort: Örebro

5.2.5 Distanskurser i teckenspråk

Arbetslaget har under året utökats från två pedagoger till dagens tre.

För att utveckla kurserna har arbetslaget arbetat med tre utvecklingsområden vilka syftat till att utveckla digitaliseringen, säkerställa kvaliteten på kurserna och bredda arbetet med att undervisa på distans.

1. Vi har undersökt hur kurserna skulle kunna erbjuda även de fyra närträffarna på distans. Arbetslaget har testat den befintliga tekniken för att se hur den eventuellt skulle fungera i genomförandet av webinarier och/eller större grupper på distans. Vi har även tittat på vilka andra program som skulle kunna vara intressanta att arbeta med.

2. Vi har arbetat med att kategorisera och katalogisera det material som används på de olika kurserna för att säkerställa kvaliteten i kursinnehållet. Det har även skapats en tydlig cykel för hur och vilka gästföreläsare som ska bjudas in.

3. Vi har tillsammans med delar av ledningsgruppen tittat på möjligheten att utveckla kurserna, både i form av antal deltagare och studietakt. Här ser vi att arbetet kommer fortgå åtminstone under 2020.

Utbildningsort: Örebro

5.2.6 Friskvårdskurs

Kursen riktar sig till personer med kognitiva nedsättningar till följd av förvärvad hjärnskada. På kursen ligger fokus på att komma tillbaka till vardagslivet samt att hitta strategier för minne, koncentration, planering och inläring. Inslag i kursen är bl.a friskvård, hjärnkunskap, minnesstrategier, kommunikation, vardagskunskap, motion, mindfulness, yoga, sång, studiebesök, utflykter i naturen och individuell målplanering. Kursen har löpande antagning.

Under våren gör vi en studieresa och besöker någon annan folkhögskola med kursverksamhet för personer med förvärvad hjärnskada. 2019 gick resan till Furuboda folkhögskola i Skåne.

Utbildningsort: Örebro

5.3 Yrkesutbildningar

5.3.1 Behandlingspedagogutbildning

En tvåårig eftergymnasial yrkesutbildning som ger kunskaper, verktyg och personlig utveckling till den som önskar arbeta med socialt utsatta människor på t.ex. behandlingshem, i öppen vård, inom socialpsykiatri, med elever med särskilda behov, inom kriminalvården eller annan stödverksamhet.

I utbildningen ingår bl.a. studier i psykologi, psykiatri, etik, sociologi, hälsa, fördjupningsarbete, drama, behandlingsmetodik, personlig utveckling, ART (aggression replacement training), MI (motiverande intervju), KBT-introduktionskurs (kognitiv beteendeterapi), ÅP (återfallsprevention), MHFA (första hjälpen till psykisk hälsa). Den tvååriga utbildningen innehåller tre praktikperioder där deltagarna efter periodens slut håller seminarium för varandra. Vi samarbetar med behandlingshemmet Rockesholm gällande medberoendeproblematiken, och deltar i en fyra dagars utbildning på Rockesholm. Vi har gemensamma aktiviteter i form av kulturstunder och temadagar tillsammans med övriga kurser på skolan. Anställningsbarheten för deltagarna är stor inom det sociala området.

Utbildningsort: Fellingsbro

5.3.2 Personlig assistentutbildning

Praktisk och teoretisk yrkesutbildning som ger breda kunskaper om olika funktionsnedsättningar, om situationen i dagens samhälle för individer med funktionsnedsättning samt om kommunikation, bemötande och assistans till dessa. Utbildningen riktar sig till personer med svenska som andraspråk. Som en följd av detta har vi lagt extra stort fokus på svenska språket och förståelse av ämnesspråket, vilket resulterat i att vi haft dubbla pedagoger på en del lektioner. Nytt för 2019 är att kursen har bytt lokaler för att i större utsträckning kunna bedriva teoretiska och praktiska moment ihop, exempelvis förflyttningsteknik, träna mat- och hygienesituationer m.m. Vi har också infört Tecken som alternativ kommunikation (TAKK) på kursen, detta som en följd av att vi samarbetar kontinuerligt med personlig assistansanordnare i Örebro län.

Utbildningsort: Fellingsbro

5.3.3 Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning

Tolkutbildningen är en fyraårig yrkesutbildning som ger kompetens att arbeta som teckenspråkstolk och dövblindtolk. Utbildningen håller fortsatt hög kvalitet och anställningsbarheten efter avslutad utbildning är mycket god. Tolkutbildningen har under året fortsatt att utveckla metodiken för att optimera måluppfyllelsen för de studerande genom olika fortbildande inslag för pedagogerna. Stort fokus under året har ägnats åt att ta fram underliggande studieplaner inom varje ämne och implementera dessa i verksamheten. Målsättningen med det arbetet har varit att ytterligare tydliggöra mål och uppfyllandemål inom varje ämne på ett mer detaljerat sätt, både för pedagoger och studerande.

Utbildningsort: Örebro

5.3.4 Syntolksutbildning

Syntolksutbildningen har under året arbetat med att ta fram ett kvalitetsdokument för att stärka yrkets profil. Kvalitetsdokumentet har presenterats på en stor internationell konferens MEDIA4ALL8 vid Stockholms universitet.

Vi medverkar i ett större samverkansnätverk ”Syntolkning för tillgänglig kommunikation” som koordineras av Jana Holsanova, docent i kognitionsvetenskap vid Lunds universitet.

Vi kommer att delta i workshops som organiseras inom det tvärvetenskapliga FORTE projektet vid Lunds universitet. Projektet handlar om "Hur den blinda publiken förstår och upplever syntolkning av visuella händelser". Projektet pågår mellan 2019 och 2021

Under året har vi utökat kursinnehållet med syntolkning av konst och även påbörjat ett samarbete med Nationalmuseum.

Vi har också anpassat utbildningen till omvärldens efterfrågan inom två områden – syntolkning av offentlig film samt syntolkning av dokumentär. Detta har gjorts som praktikuppgift.

Utbildningsort: Örebro

5.4 Uppdragsutbildningar

5.4.1 Tolkmedierade samtal via bildtelefon

Under vårterminen 2019 anordnade skolan, vid tre tillfällen, en tredagarskurs om bildtelefonitolkning för deltagare från teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningarna vid Önnestads, Västanviks, Södertörns och Nordiska folkhögskolan samt för kandidatprogrammet i teckenspråk och tolkning vid Stockholms universitet.

Kursen ingår i utvidgad form i vår egen tolkutbildning. Kursens mål är att få en teoretisk grund till arbetet som tolk inom bildtelefoni, samt att ringa in de utmaningar tolken möter i den aktuella kontexten. Målet är dessutom att praktiskt träna på att tolka vid förmedlade samtal via bildtelefoni. Kursen baseras på forskning på fältet och består av två delar: en teoridel, förlagd på distans, och en praktisk del, vilken utgörs av ovan nämnda tredagarskurs vid Fellingsbro folkhögskola.

Utbildningsort: Örebro

5.4.2 Handledarutbildning för utbildade teckenspråks- och dövblindtolkar

Handledarutbildningen riktar sig till verksamma teckenspråks- och dövblindtolkar och ges i två omgångar fördelat på fem dagar per tillfälle. Kursen gavs under våren 2019.

Kursens mål:

- Att man som tolk ska tillägna sig kunskap om och i handledarskap med målet att känna sig trygg i handledarskapets grunder, förutsättningar och privilegier.
- Att utveckla det personliga ledarskapet för att kunna se sitt arbete utifrån.
- Att utveckla kunskapen om lärandeprocesser, vilka i sin tur ger utrymme för reflektion och växande i handledarrollen.

- Att få mer kunskap om tolkens del i sammanhanget utifrån ett interaktionistiskt perspektiv och tillsammans med kollegor få diskutera synen på tolkens roll idag och ur ett historiskt perspektiv.

Påbyggnadskurs för handledare

Under hösten gav skolan en påbyggnadskurs om tre dagar för verksamma teckenspråks- och dövblindtolkar som är utbildade handledare. Kursen ger en fördjupning genom konkreta verktyg i teori och praktiska övningar. Innehållet är kopplat till forskning om handledningsteori.

Kursens mål:

- Att bli påfylld och stärkt i sin handledarroll.
- Att öva coaching och olika former för feedback.
- Att utveckla det inre personliga ledarskapet för att bättre kunna se sitt arbete utifrån.

Utbildningsort: Örebro

5.4.3 Tolkning inom psykiatri

Denna fortbildning för verksamma teckenspråks- och dövblindtolkar genomfördes två gånger under 2019, en gång på våren och en på hösten. Intresset var stort och platserna fylldes omgående. Utbildningen berör området tolkning inom psykiatri och tolkning vid psykologsamtal som inkluderar olika psykologtester, utredningar och behandlingsformer.

Kursens mål:

Att förmedla grundläggande kunskaper om vanligt förekommande psykiska sjukdomar och störningar, kriterier för diagnostisering, behandlingsmetoder samt psykologtesters innehåll, syfte och utformning med betoning på det som är specifikt för tolkanvändargruppen.

Att ge en inblick i psykiatrins organisation och de olika enheternas roll och ansvar samt att belysa en hörande vårdgivares erfarenhet av att arbeta med tolk.

Att utveckla det inre ledarskapet för att bättre kunna se sitt arbete utifrån.

Att stimuleras i sin tolkroll genom reflektion kring rolltagning och ansvar.

Utbildningsort: Örebro

5.4.4 Teckenspråkskurser

Skolan anordnar grund- och fortbildningskurser i svenskt teckenspråk för offentliga verksamheter. Våren 2019 genomfördes två kurser för personal på en av kommunens gymnasieskolor, varav en kurs fortsatte även under hösten.

I september 2019, efter vunnit anbud, startade skolan fyra teckenspråkskurser, varav en på distans för personal på Specialpedagogiska skolmyndighetens skolor i mellersta regionen; Birgittaskolan, Åsbackaskolan och Ekeskolan. Avtalet löper under 2 + 1 + 1 år.

Utbildningsort: Örebro

6. Rekrytering av deltagare

Vi har haft ett stort söktryck till våra kurser med totalt 707 sökanden inför läsåret 19/20.¹ Vi marknadsför oss på mässor och i andra sammanhang där våra presumtiva kursdeltagare kan finnas. Vår hemsida och våra facebooksidor är också bra kanaler för att berätta om vår skola. Många deltagare hittar till oss genom de studiebesök som vi tar emot.

Ett bra rekryteringstillfälle är också Öppet hus som anordnas både i Fellingsbro och Örebro. I Fellingsbro ägde Öppet hus rum den 13 april och i Örebro genomfördes Öppet hus den 30 mars. Det var många besökande vid båda tillfällena.

För Allmän grundkurs, Projektkurs och Baskurs är prova-på-kurserna en bra rekryteringsbas. Även Friskvårdskursen jobbar med prova-på-deltagande, men löpande på individnivå.

Skolan trycker prospekt som vi skickar ut till studie- och yrkesvägledare, arbetsmarknadsenheter och andra relevanta verksamheter. Prospektet delas även ut på mässor samt skickas ut efter beställning. Prospektet trycktes i 1 600 exemplar varav de flesta gick åt.

Rekryteringen till de flesta kurser och utbildningar går bra och vi fyller våra platser. Till Behandlingspedagogutbildningen hade vi exempelvis 72 sökande på 14 platser och till Personlig assistentutbildningen 26 sökande på tolv platser. För Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningens del har det dock varit fortsatt svårt att fylla platserna. Ansökningstiden förlängdes och en extra annonseringsinsats gjordes under sommaren. Totalt sökte 29 personer till utbildningen, 20 antogs och tolv påbörjade utbildningen. Det är inte tillfredsställande siffror, och trenden är dessvärre densamma för landets tre utbildningsanordnare. På nationell nivå påbörjade endast 25 studerande sin utbildning till teckenspråks- och dövblindtolk.

---

¹ Sökande till kort- och sommarkurser är inte medräknat.

7. Personal

7.1 Anställda

Under arbetsåret har Fellingsbro folkhögskola haft cirka 90 helårstjänster. Utöver detta tillkommer gästlärare och timanställningar motsvarande ungefär två helårstjänster.

Lärartätheten har legat på

5,10 lärare/1 000 deltagarveckor. Kravet i statsbidragsvillkoren är 1,8 lärare/1 000 deltagarveckor.

Alla nyanställda på skolan får genomgå ett introduktionsprogram.

7.2 Medarbetarsamtal

Varje år genomför närmaste chef medarbetarsamtal som ligger till grund för tjänsteplanering och arbetsmiljöarbete.

7.3 Personalfortbildning

- Instruktörsutbildning MHFA första hjälpen till psykisk hälsa
- Recycleslörd i plåt och ståltråd
- Grundkurs i keramik
- Teckenspråkskurs, sommarkurs
- Erfarenhetsutbyte om jämställdhet i folkbildningen – tema Jämställdhet i folkbildningens asyl- och etableringsverksamhet

7.3.1 Kompetensutvecklingsplan

Under verksamhetsåret har skolan, i samråd med arbetslagen, utarbetat en kompetensutvecklingsplan. Målet med planen är att på ett strukturerat och planerat sätt identifiera aktuella behov och säkerställa kompetensutveckling för all personal på skolan.

De prioriterade områdena i kompetensutvecklingsplanen är:

- IKT
- Språk
- Funktionsnedsättning
- Folkbildning
- Samtal och motivationsarbete
- Planen gäller fram till 2020.

8. Internat

Beläggningen på de 63 rummen på internatet har varit mycket god under året. Det var fullbelagt från terminsstarten och som minst har vi haft 53 boende under en period. Majoriteten av de boende studerar i Fellingsbro, endast två kursdeltagare från Tolkutbildningen har under en period bott på internatet, men dessa har succesivt flyttat ut då de hittat boende i Örebro. Som redovisas i ett av målen för året pågår en utredning kring förutsättningarna för skolan att förmedla möjligheter till studentboende i Örebro.

Elevassistenter och internatsansvarig har jobbat aktivt med att följa upp hur rutinerna i elevhemmen och mellan de boende fungerar. Antalet husmöten har utökats under året. Här ser vi ytterligare behov inför framtiden att bygga in denna ”pedagogik” i helheten. Vilka kunskaper och insikter ska våra kursdeltagare få med sig om vad det innebär att ansvara för sitt eget eller ett gemensamt boende?

När det gäller kvällsaktiviteter har assistenterna även detta år spelat en viktig roll. Under hösten har vi börjat arrangera enkelt kvällsfika/häng i skolbyggnaden en gång i veckan. Här blir det tydligt att elevassistenter som jobbar kväll och natt under vardagarna tillsammans med de boende kommer varandra nära. Tillsammans utmanar man varandra i att våga umgås och kanske pröva nya aktiviteter. Det centrala är att tydliggöra hur möjligheten att bo på internatet kan ge ett mervärde under kurstiden, både vad gäller trygghet och gemenskap.

Under året har vi bland annat genomfört grill-, spel- och filmkvällar. Vi har besökt fotbollsmatcher, badat och spelat bowling. Flera av de boende på internatet bidrog också aktivt till några insatser i samband med Musikhjälpen; tillsammans med internatsansvarig och de elevassistenter som jobbade kväll sjöng man julsånger på torget i Fellingsbro och Örebro. I år har vi också kunnat erbjuda filmkvällar flera gånger i månaden genom Filmstudion i Lindesberg. Detta har varit mycket uppskattat bland de boende och minibussen till Lindesberg har varit i princip fullbokad vid varje tillfälle.

Även under detta år har skolan erbjudit boende över sommaren för de kursdeltagare som är ensamkommande och som inte haft någon bostad i sin hemkommun.

9. Bibliotek

Skolan har ett välutrustat bibliotek med en tydlig pedagogisk funktion. Biblioteksverksamheten syftar till att främja kursdeltagarnas språk- och kunskapsutveckling. Vi vill väcka nyfikenhet och läslust och därigenom stimulera till läsning. Vi vill även ge goda förutsättningar för ett aktivt och kritiskt sökande och byggande av kunskap. Biblioteket tillhandahåller ett aktuellt och varierat utbud av både tryckta och elektroniska källor och erbjuder ett stort urval av lättlästa böcker och även en del ljudböcker. I Örebro finns en mindre biblioteksdel med bland annat fack- och skönlitteratur. En betydande del av utbudet i Örebro har koppling till svenskt teckenspråk.

10. Statistik

10.1 Statistisk uppföljning

Genom den statistik som skolan redovisar till SCB och CSN ser vi att vi når de målgrupper som vi vänder oss till i första hand. Vi har en stor andel deltagare med låg utbildning, invandrabakgrund och funktionsnedsättning på skolan. Skolan som helhet har betydligt fler kvinnliga studerande, särskilt på yrkesutbildningarna och teckenspråkskurserna. Allmän kurs (inkl. Svenska som andraspråk) utgör cirka 49 procent av det totala antalet deltagarveckor.

Frånvaron följs upp månads- och, i vissa fall, veckovis och på flera kurser är den hög. Frånvaro är därför ett område som skolan arbetar aktivt med på flera sätt, utifrån den handlingsplan som finns. Det är dock viktigt att beakta våra kursdeltagares individuella bakgrund och förutsättningar. En del har suttit hemma i flera år och varje dag på skolan är en positiv förändring.

10.2 Deltagarveckor - långkurser

Antalet kursdeltagare på skolans långa kurser var 255 under vårterminen och 278 under höstterminen.

10.2.1 Allmänna kurser

Allmänna kurser	Antal kursdeltagare		Deltagarveckor		
	VT	HT	VT	HT	VT+HT
Allmän grundkurs	11	13	209	221	430
Allmän kurs (17 st av dem även deltagare/dv på Better English VT)	58	60	1130	1080	2210
Svenska som andraspråk	23	22	420	374	794
Allmän kurs distans	17	15	323	270	593
Allmän kurs teckenspråk	8	12	152	216	368
Allmänna kurser totalt	117	122	2234	2161	4395

10.2.2 Särskilda kurser

Särskilda kurser	Antal kursdeltagare		Deltagarveckor		
	VT	HT	VT	HT	VT+HT
Baskurs	12	11	228	187	415
Friskvårdskurs	14	14	109	102	211
Projektkurs	8	11	152	187	339
Personlig assistentutbildning	10	12	190	216	406
Behandlingsped. (åk 1)	13	14	247	252	499
Behandlingsped. (åk 2)	11	14	209	252	461
Syntolksutb. 50 %	8	8	92	88	180
Teckenspråkskurs	7	9	133	162	295
Tolkutbildning	36	37	792	666	1458
Tsp-distans (25 %) nivå 1+2	14	14	72	72	144
Tsp-distans (25 %) nivå 3+4	5	12	26	62	88
Särskilda kurser totalt	138	156	2250	2246	4496

10.2.3 Allmänna och särskilda kurser totalt

	Antal kursdeltagare		Antal deltagarveckor		
	VT	HT	VT	HT	HT+VT
Allmänna och särskilda kurser	255	278	4484	4407	8891

10.3 Deltagarveckor - kortkurser

Kortkurser	Kursdeltagare		Deltagarveckor		Kd tot.	Dv tot.
	VT	HT	VT	HT		
Prova-på Allmän grundkurs	13	-	8	-	13	8
Prova-på Projektkurs	11	-	7	-	11	7
Prova-på Baskurs	17	-	11	-	17	11
Försommarveckan	-	-	-	-	-	-
Better English (externa)	6	-	10	-	6	10
Sommarkurs	-	19	-	19	19	19
Datakurs	8	8	5	3	16	8
Kortkurser totalt	55	27	41	22	82	63

10.4 Deltagarveckor - övriga kurser

Övriga kurser	Kursdeltagare		Deltagarveckor		Kd tot.	Dv tot.
	VT	HT	VT	HT	VT+HT	VT+HT
SMF Fellingsbro	-	-	-	-	-	-
SMF Örebro (tsp)	-	-	-	-	-	-
Etableringskurs	-	-	-	-	-	-
Svenska från dag ett - Asylsökande	-	-	-	-	-	-
Övriga kurser totalt	-	-	-	-	-	-

10.5 Könsfördelning - långkurser

10.5.1 Allmänna kurser

Allmänna kurser	Vårterminen 2019		Höstterminen 2019		Totalt	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	VT19	HT19
Allmän grundkurs	6	5	6	7	11	13
Allmän kurs (17 st av dem även deltagare/dv på Better English VT)	22	36	31	29	58	60
Svenska som andraspråk	11	12	13	9	23	22
Allmän kurs distans	14	3	14	1	17	15
Allmän kurs teckenspråk	3	5	5	7	8	12
Allmänna kurser totalt	56	61	69	53	117	122

10.5.2 Särskilda kurser

Särskilda kurser	Vårterminen 2019		Höstterminen 2019		Totalt	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	VT19	HT19
Baskurs	4	8	6	5	12	11
Friskvårdskurs	6	8	6	8	14	14
Projektkurs	6	2	7	4	8	11
Personlig assistentutb.	8	2	9	3	10	12
Behandl.ped. (åk 1+2)	20	4	22	6	24	28
Syntolksutbildning, distans 50 %	8	-	7	1	8	8
Teckenspråkskurs	5	2	8	1	7	9
Teckenspråks- och dövblindtolkutbildning	36	-	36	1	36	37
Tsp-distans (25%) nivå 1+2	13	1	10	4	14	14
Tsp-distans (25%) nivå 3+4	5	-	11	1	5	12
Särskilda kurser totalt	111	27	122	34	138	156

Allmänna och särskilda kurser totalt	167	88	191	87	255	278
	65%	35%	69%	31%		

10.6 Könsfördelning - kortkurser och övriga kurser

Övriga kurser	Vårterminen 2019		Höstterminen 2019		Totalt	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	VT19	HT19
SMF Fellingsbro	-	-	-	-	-	-
SMF Örebro (tsp)	-	-	-	-	-	-
Etableringskurs	-	-	-	-	-	-
Svenska från dag ett - Asylsökande	-	-	-	-	-	-
Prova-på Allmän grundkurs	7	6	-	-	13	-
Prova-på Projektkurs	3	8	-	-	11	-
Prova-på Baskurs	8	9	-	-	17	-
Försommarveckan	-	-	-	-	-	-
Better English (externa)	5	1	-	-	6	-
Sommarkurs	-	-	13	6	-	19
Datakurs	5	3	5	3	8	8
Övriga kurser totalt	28	27	18	9	55	27

10.7 Könsfördelning - totalt 2019

Totalt år 2019	Vårtermin 2019		Hösttermin 2019		Totalt VT19+HT19	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Alla kurser och utbildningar 2019	195	115	209	96	404	211
Andel	63%	37%	69%	31%	66%	34%

11. Utfall mot skolans verksamhetsplan för 2019

Mål 1: Fortsätta utveckla skolans arbetssätt för att skapa förutsättningar för att alla kursdeltagare ska klara sina studier

Målpuppfyllelse: Uppnått Delvis uppnått Ej uppnått

Fortsatt arbete med ny- och ombyggnadsprojektet i Fellingsbro

Under en längre tid har behovet av ut- och ombyggnad av skolans lokaler i Fellingsbro funnits, då verksamheten nästintill har fördubblats sedan befintliga lokaler byggdes. Behovet har påtalats för förvaltningen och till politikerna. Den 18 juni i år fattade Regionfullmäktige beslut om att det kommer att genomföras en ut- och ombyggnad av skolans lokaler i Fellingsbro. Planen var att komma igång med den tekniska projekteringen under hösten 2019, men detta har flyttats fram till våren 2020.

Fortsätta utveckla arbetssätt på Tolkutbildningen

Utvecklingsarbetet gällande Teckenspråks- och dövblindtolkutbildningens arbetssätt och metoder är en ständigt pågående process. Under 2019 har alla pedagoger på tolkutbildningen arbetat med det interaktionistiska perspektivet och mot målet att tolkning handlar om samspel. Det handlar konkret om hur vi tänker om språk som ”system och principer för mänsklig kommunikation” och hur vi hanterar sambandet mellan det vi gör i vardagen på våra lektioner och det slutgiltiga målet, tolkyrket, för de studerande. Dessutom har vi under hösten fortsatt arbetet med coachande förhållningssätt i form av kollegahandledning. Syftet med detta är att fördjupa det kollegiala samarbetet inom tolkarbetslaget år 1-4.

Se över strukturen för kursdeltagardemokrati

Vid höstterminens start 2019 arrangerades tillsammans med Jens Öhrn från Regionkansliet en halv utbildningsdag vardera i Örebro och Fellingsbro för valda studeranderådsrepresentanter. Rektor och biträdande rektor deltog. Syftet var att de valda representanterna skulle få stöd att komma igång med arbetet samt lite grundläggande utbildning om studeranderättsliga frågor. Respektive ort/enhet har sedan haft återkommande möten med ordförande samt några fler representanter för att följa upp frågor som studeranderådet väckt. Rektor eller biträdande rektor har deltagit vid de mötena.

Mål 2: Utveckla arbetet för en kvalitetssäker verksamhet

Måluppfyllelse: Uppnått Delvis uppnått Ej uppnått

Se över rutiner och arbetssätt för ansökning och antagning kopplat till Schoolsoft

Ansökningshandlingar hanteras främst i Schoolsoft. Vid de tillfällen handlingar skrivs ut makuleras de vid inaktualitet

Implementera nya riktlinjer för GDPR

Arbetet med GDPR har under året bestått i att vi varit representerade i Regional utvecklings arbetsgrupp för GDPR. Vi inväntar fortsättningsvis Regionens riktlinjer i frågan. I det dagliga arbetet försöker vi i möjligaste mån undvika att känslig information hanteras utanför Schoolsoft.

Uppföljning av kompetensutvecklingsplanen

Kompetensutvecklingsplanen sträcker sig t o m våren 2020. Den nya ledningsgruppen har påbörjat arbetet att tillsammans med personalen ta fram en ny plan. Under hösten påbörjades också arbetet med att göra en lite mer långsiktig kompetensförsörjningsplan. Under vårterminen 2019 föreläste Joakim Sveland om IT som pedagogiskt verktyg på ett pedagogiskt råd i Fellingsbro. I samband med avslutningen för personalen i juni höll Johanna Kagerup en mycket uppskattad föreläsning om vikten av avkoppling och nedkoppling från IT och socialamedier, vilka ju ofta kan ge oss förhöjd stress. I samband med starten för personal i augusti föreläste Henrik Nordvall om Folkhögskolornas internationella engagemang. I Fellingsbro har vi under hösten gjort en presentation av de IT-resurser vi har på skolan för personalen. Planering finns för fler workshops om IT och lärande så som kollegialt lärande. Vi har en bra plattform i Teams som vi kan utnyttja mer än vi gör. I Örebro har under hösten fokus gällande kompetensutveckling varit organisationskultur och vår gemensamma spelplan. Dessutom har arbetet med P-O Berzelius fortsatt bli kring roller/rolltagning och peer-to-peer/co-coaching.

Utveckla ekonomisk uppföljning utifrån den nya strukturen

Parallellt med att den nya ledningsorganisationen trädde i kraft har skolan tillsammans med ekonomiansvarig på förvaltningen arbetat med att se över den ekonomiska strukturen och uppföljningen. Den nya ledningsorganisationen innebär att skolan har fått fler chefer med personalansvar. Vi har därför behövt se över den ekonomiska ansvarsfördelningen, vilket inneburit vissa förändringar i den ekonomiska strukturen för att underlätta och säkerställa den ekonomiska uppföljningen.

Analysera varför söktrycket till Tolkutbildningen minskat samt utarbeta

åtgärdsplan

Under våren 2019 gjorde skolan en regional kartläggning med syfte att utröna möjliga orsaker till ett minskat söktryck till tolkutbildningen. I kartläggningen intervjuades tre målgrupper och materialet sammanställdes i en rapport. Rapporten presenterades för skolans nya ledningsgrupp i augusti 2019. Resultatet visade på ett par faktorer som var kopplade till tolkars arbetsvillkor men gav inget entydigt svar på tänkbara åtgärder som skolan ensamt kan göra. Då det minskade söktrycket är nationellt finns ett intresse från samtliga skolledningar som bedriver teckenspråks- och dövblindtolkutbildning, Fellingsbro, Västanvik och Södertörn folkhögskola att utöka kartläggningen och göra en nationell översikt. På uppdrag av landets tolkutbildningar fick Fellingsbro folkhögskola i uppgift att på nationell nivå göra en kartläggning med fokus på arbetsgivare/chefer på landets tolkcentraler (regioner) och tolkbolag (privata aktörer). Detta arbete inleddes under slutet av 2019. Syftet är att utröna hur arbetsgivare ser på rekrytering, behov och efterfrågan på tolkar nu och i framtiden, och vad vi som skolor själva kan göra för att öka rekrytering till våra skolor och vad vi tillsammans med arbetsmarknaden kan göra.

IT-plan, IT-strategi

Arbetet med utvecklingen av att förbättra skolans IT struktur har fortsatt. Vi arbetar tillsammans med Kävesta med detta. IT-ansvariga på respektive skola har återkommande möte och dialog med IT-service på Regionen. Dessutom har rektorerna på skolorna regelbundna möten med de båda IT-ansvariga. Utvecklingen av plattformen Teams för kommunikation och information har fortsatt och vi räknar med att detta ska fortsätta och på sikt kunna ge skolorna en rätt stor besparing på IT-kostnader, licenser mm.

Undersöka boendemöjligheterna för studerande i Örebro

Under året har ett flertal kontakter tagits med både allmänna och privata fastighetsägare och hyresvärdar i Örebro angående möjligheten att reservera ett mindre antal lägenheter för kursdeltagare på Klerkgatan. Majoriteten har svarat att det inte är möjligt, med undantag av Svenska kyrkans studentboende Sankta Katarina i Sörbyområdet. Här öppnar hyresvärderna för möjligheten att kursdeltagare som är aktuella för Tolkutbildningen kan ställa sig i kö med hänvisning till att utbildningen klassas som eftergymnasial. Detta behöver bekräftas innan vi går vidare med att meddela de sökande om denna möjlighet.

Mål 3: Arbeta för ett hållbart samhälle och öka kursdeltagarnas och personalens kunskap om hållbar utveckling

Måluppfyllelse: Uppnått Delvis uppnått Ej uppnått

Arbeta vidare med Agenda 2030

Agendaarbetets mål har varit att bli bekant med de 17 huvudmålen och fördjupa sig i dessa på olika sätt. Metoderna har varit skapande, drama och syntolkning.

Allmän kurs teckenspråk

Skapande-ämnet

Kursen har arbetat med temat under fyra terminer, två lektioner/vecka. Varje mål har haft ett skapandeuppdrag. Under mål nummer 4: God utbildning har deltagarna tillverkat eget papper, egen bok och tränat gotisk skrift med tusch. Under mål nummer 12: Hållbara städer har de på växtpapper tecknat silhuetter av städer med kolkrita. Därefter har de lagt in färgglatt collage i bilden för att miljön i staden ska bli hållbar. Varje mål har fördjupats med tredimensionella skapandeuppgifter, t.ex. rita jordklot på besprutade äpplen. Hur länge håller dessa äppeljordar? Hur många klot förbrukar DU? Samarbete med Friskvårdskursen resulterade i en gemensam utställning och vernissage för alla på skolan med AGENDA 2030-tårtor våren 2019

En av de många tårtorna, gjorda av Regionens kök.

Friskvårdskursen

Skapande-ämnet

Kursen hade skapande-ämnet under två terminer, fyra lektioner/vecka och arbetat med allt från grundläggande färglära till att skapa de 17 målfärgerna själva.

Nedan syns ett exempel från arbetet med mål nummer 3: God hälsa och välbefinnande. Metoden vi använde var torrpastell, stilleben collage à la 1500-talskonstnären Giuseppe Arcimboldo.

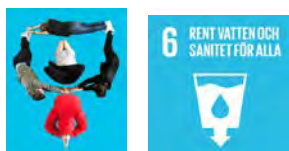

Varje mål har fördjupats med samtal i samhällskunskapen med Sonja Pincus som lärare.

Allmän grundkurs

Dramaämnet två lektioner/vecka under en tid.

Gruppen har fått skulptera de sjutton målen med sina kroppar. Dessa skulpturer fotograferades och färgades in med Photoshop med respektive målfärg som bakgrund. Allt är förberett till en utställning på skolans miljödag under våren 2020.

Syntolksutbildningen

Syntolkningsämnet

Gruppen har fått beskriva alla 17 målen där nummer, färg, text och ikon skulle ingå. Vissa mål var väldigt enkla, andra svåra. När gruppen var färdig bearbetades och illustrerades syntolkningsexterna av lärargruppen och användarrådet. Ett av våra blinda råd fick prova att rita varje mål utifrån den syntolkade texten. Allt för att det skulle bli så tydligt som möjligt.

Lätt exempel: Mål 2. Ingen hunger. Senapsgul kvadrat, text och symbol i vitt. En rund matskål som det ångar ur.

Svårt exempel: Mål 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur. Orange kvadrat, text och symbol i vitt. Fyra kuber, tre är i botten och bildar ett hörn, den fjärde är staplad på hörnkuben.

Detta arbete är inlämnat till UNDP – globala målen och finns nu tillgängligt att lyssna på för personer med synnedsättning. www.globalamalen.se

Utveckla arbetet med hållbara måltider

Skolans kök arbetar för att erbjuda varierad, vällagad, säker och näringsrik kost. För att minska koldioxidutsläppen arbetar köket vidare med att dra ner på köttkonsumtionen till förmån för mer vegetabilier samt att öka andelen ekologiskt producerade livsmedel. Medvetna val görs vid inköp, så som att välja svenska baljväxter, rotfrukter, sädeslag och svenskt kött. Vidare arbetar vi utifrån säsonganpassat vid inköp av grönsaker och frukter.

Veckomatsedeln har utökats med två helvegetariska luncher i veckan och en klimatsmart rätt som serveras varje veckoslut baserad på de livsmedel och maträtter som blivit över eller behöver användas. Vegetarisk soppa serveras varje dag. Animaliska tillbehör vid frukost, förmiddagskaffe och salladsbuffé har bytts ut mot lakto-ovo-vegetariska produkter.

Skolans kök arbetar med att minska matsvinnet både i tillagning och från tallrik. Det görs genom planering och inköp samt genom mätning av tallrikssvinn och kökssvinn, vilket görs dagligen och dokumenteras.

Vi bakar dagligen vårt bröd och tar då tillvara på rester som gröt, potatis, rotfrukter med mera.

Matsal och kök fortsätter successivt med att plocka bort onödiga plastprodukter som plastbunkar, plasticslevar, skärbrädor.

Köket fortsätter på så sätt sitt arbete med att använda maten som ett verktyg i skolans miljöarbete.

Skolan ska kunna tillhandahålla och erbjuda specialkost och behovskost till de deltagare som behöver det. Kökspersonalen har på distans genomfört en utbildning i födoämnesallergi; Allergiinformatör för säkrare mat på skolan.

Fortsatt arbete med jämställdhetsintegrering på skolan

Representanter från skolan har deltagit i en uppföljningsworkshop i Folkbildningsrådets serie om jämställdhetsintegrering. Denna workshop hade fokus på jämställdhet i folkbildningens asyl- och etableringsverksamheter. En jämställdhetsansvarig utsågs och fick tid i sin tjänst för att under höstterminen 2019 starta upp skolans jämställdhetsintegreringsarbete. Arbetet inleddes med fokus på kursdeltagarna. Jämställdhetsansvarig samtalande under hösten i smågrupper med samtliga kursföreståndare samt tre elevassistenter för att undersöka hur dessa personer upplever befintligt arbete med jämställdhet och genus gentemot kursdeltagarna. Vidare reflekterade grupperna kring hur jämställdhetsarbetet på skolan kan utvecklas. En översiktlig sammanställning av intervjuerna genomfördes och presenterades för

ledningsgruppen som underlag för utvecklingen av jämställdhetsintegrering på skolan inför kommande år.

Mål 4: Fortsätta utveckla skolans internationella arbete

Måluppfyllelse: Uppnått Delvis uppnått Ej uppnått

Uppföljning av avsiktsförklaringen med Kibaha

Torkel Freed upprättade under hösten 2019 kontakten med Kibala i Tanzania. Tack vare stöd från skolans Tanzaniaförening har en inbjudan skickats till Tanzania för ett planerat besök från dem under våren 2020. Då är tanken att vi ska följa upp den avsiktsförklaring som tidigare rektorer undertecknade, det är en ny rektor i Kibaha också.

Uppföljning av kontakterna i Novgorod

Rektor upprättade även med Novgorod kontakter under hösten 2019. Planer gjordes upp för en resa till Novgorod i november 2019. Men på grund av Regionens ekonomiska läge ställdes den in. Planen var också att besöka en skola i St. Petersburg som har studenter med olika funktionsvariationer för att om möjligt upprätta ett samarbete med dem.

Skolans internationella profil är viktig, inte minst i en värld och tid då allt mer nationalism och konflikter blossar upp. Dessutom har vi de utmaningarna kring klimatet som vi bara kan lösa tillsammans internationellt. Den nya ledningen är mån om att behålla och utveckla skolans internationella profil och har under hösten också påbörjat samtal med Jönköping Universitet omkring ett internationellt samarbete.

Genomförande och uppföljning av BAS resa till Berlin

Baskursen åkte på studieresa till Berlin den 6/5 - 10/5 2019.

Syftet med resan var bland annat att:

1. Träna förmågan att planera aktiviteter med lång framförhållning.
2. Hitta strategier för att hantera de ovissheter som det innebär att planera gruppresor.
3. Förbättra den sociala förmågan i den demokratiska process som leder fram till en gemensam reseplanering.
4. Att gruppen skulle få föregå med gott exempel både för andra grupper och personal genom att välja tåg som resealternativ - istället för det mer klimatbelastande flyget.
5. Att upparbeta en förmåga att konfrontera helt nya miljöer.

6. Att fördjupa vårt samarbete med den tyska organisationen "Autismusverbund", vilka jobbar med samma målgrupp som vi, och som vi träffat vid tidigare studieresor.
7. Förbättra självkänsla och självbild av att genomföra den utmaning som en Berlinresa för de flesta kursdeltagare innebär.

Samtliga sju syften med resan uppfylldes. Vi hade en grupp där många, på ett personligt plan, utmanade sig själva före och under resan. Vi påbörjade på kursdeltagarnivå ett samarbete med "Autismusverbund" där de hjälpte till att ordna ett av våra studiebesök, på Tempelhofs flygplats. Förhoppningsvis får vi möjlighet att genomföra liknande resor med de grupper vi har framöver.

Utveckla arbetet med extern finansiering

För framtiden är det nog högst troligt att hållbarhetsfrågorna gör att vi inte kommer kunna resa lika mycket som tidigare, eller åtminstone måste resa mer miljömedvetet. Med Novgorod har diskussioner påbörjats som skulle kunna inleda samarbete och utbyte med hjälp av IT. Med Tanzania är det inte möjligt eftersom de saknar utrustning. Vi är också övertygade om att det internationella utbytet bör knytas till kurserna på skolan, så att arbetet blir integrerat i undervisningen och även något som det blir kontinuitet i. Eftersom vår budgetram kommer bli mer tajt de närmaste åren blir det också under 2020 viktigt att i större utsträckning söka externa finansieringar genom olika fonder och projekt, för att finansiera vårt internationella utbyte.

Mål 5: Stärka skolans arbete med information och kommunikation

Måluppfyllelse: Uppnått Delvis uppnått Ej uppnått

Sjösätta ny ledningsorganisation fr o m ht 2019

Från augusti var alla i den nya ledningsgruppen på plats på skolan. Vi fick också möjlighet att ses en första gång i juni tillsammans med Ewa Lindberg och Anna Sandberg. Den nya ledningsgruppen består av: Torkel Freed (rektor) samt de fyra biträdande rektorer: Brita Nordqvist (som också är ställföreträdande rektor) med ansvar för Profil- och Yrkeskurser, Mattias Ekström (med ansvar för Allmän kurs), Michael Karlsson (med ansvar för teckenspråks- och tolkutbildningar) samt Patrik Bergman (med ansvar för internat, kök, städ, vaktmästeri). Torkel, Michael och Patrik är nya på skolan. Ledningsgruppen har i sitt arbete gemensamt strävat efter att lära känna organisationen och få den nya organisationen att fungera bra (tre av oss är nya på skolan) samt påbörja arbetet med skolans fortsatta utveckling.

Arbeta med delaktighet och information

I arbetet har vi använt bilden av en gemensam spelplan där allas delaktighet och ansvar är viktigt. Ramarna, eller sidlinjerna, för spelplanen : resurser, förhållningssätt, mål och kommunikation. Ledningsgruppen har strävat efter att genom dialog vara tydliga och transparenta. Vi har haft med oss spelplanen i de forum då vi möter medarbetarna: arbetslagsträffar, APT, lokal samverkansgrupp och vi har strävat efter att ha en öppen och respektfull dialog i dessa forum. Av vikt är också att vi som ledningsgrupp söker en fördjupad förståelse av vårt uppdrag gentemot Regionen, Folkbildningsrådet, SPSM och Myndigheten för Yrkeshögskolan. Ledningsgruppen strävar också efter att prioritera omvärldsspaningen i arbetet med att utveckla skolan.

Ta fram en kommunikations- och marknadsföringsplan

Vi arbetar med en ny kommunikations- och marknadsföringsplan som kommer att fastställas i Ledningsgruppen 2020. En allt större tyngdpunkt läggs på vår digitala marknadsföring och kommunikation och mindre del läggs på tryckt material.

Fortsätta insamling av deltagarberättelser

Arbetet med att bygga upp en samling av deltagarberättelser har fortsatt under 2019. Tanken är att få en samling som spänner över en så stor del av våra kurser som möjligt. Mycket av detta görs digitalt med bilder och filmer som sedan kan publiceras i våra olika kanaler.

Fortsatt uppföljning av Regionens medarbetarenkät utifrån stress och stresshantering

Under 2018 genomfördes Regionens medarbetarenkät. Enkätsvaren har under vårterminen 2019 följts upp på skolan genom ett gemensamt arbete med samtliga medarbetare samt i enskilda samtal. Det gemensamma arbetet som gjordes resulterade i ett arbetsmaterial som följdes upp av den nya ledningsorganisationen under höstterminen 2019. Enkäten visade att några medarbetare upplevde stress och otillräcklighet och hade svårt att släppa arbetet även på fritiden. Vid uppföljningen framkom flera förklaringar till detta. En tydlig orsak är den ökning som skett av andelen kursdeltagare som mår psykiskt dåligt. Detta i kombination med ett stort arbete kring organisationsförändringen har slitit på många medarbetare. Vårterminen avslutades med att Johanna Kagerup besökte oss och föreläste om ”Att gå på sommarledighet med en god känsla”.

12. Bokslut 2019

Den statliga finansieringen har varit god och är något bättre än budget. Detsamma gäller intäkter för uppdragsutbildningar vilka har ökat något under året.

Personalkostnaderna har ökat de senaste åren vilket beror på att antalet kursdeltagare har blivit fler men också på att de som studerar på skolan idag har ett större behov än tidigare av olika sorters stöd. I takt med att skolan har vuxit har dessutom en omorganisation fordrats som medfört nya och utökade funktioner. Allt detta har beaktats i budget och det finns därför ingen väsentlig avvikelse.

Skolan har arbetat utifrån en plan för långsiktig ekonomi i balans. Detta har medfört en ökad kostnadseffektivitet vilket i sin tur lett till minskade övriga kostnader.

Allt sammantaget lämnar skolan ett överskott om 941 tkr.

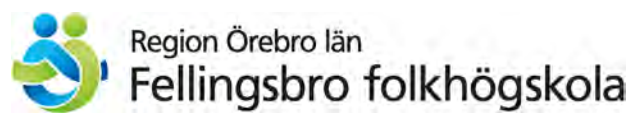
Intäkter (tkr)		
Statsbidrag	Fbr	17 672
	Förstärkningsbidrag	3 865
	MYh	2 834
	SPSM	7 514
	Anställningsstöd	886
Uppdragsutbildningar		1 779
Övriga intäkter		145
Internat och försäljning		2 253
Regionbidrag		28 206
Summa intäkter		65 154
Kostnader (tkr)		
Löner och soc avg		-48 103
Övriga personalkostnader		-623
Inhyrd personal		-869
Lokaler		-6 884
Material		-2 332
Marknadsföring		-180
IT och telefoni		-1 219
Aktiviteter för deltagare		-1 727
Resor och logi		-221
Tolkning		-1 212
Övriga driftkostnader		-431
Avskrivningar		-412
Summa kostnader		-64 213
Resultat		941

Torkel Freed
Rektor

Irén Lejegen
Ordförande Regional tillväxtnämnd

Fellingsbro folkhögskola, info@fellingsbro.fhsk.se
Besöksadresser: Bergsvägen 2, Fellingsbro, Tel: 0581-89 100
Klerkgatan 16, Örebro, Tel: 019-602 82 00

<http://www.fellingsbro.fhsk.se/>

9

Verksamhetsplan med budget 2020 för Fellingsbro folkhögskola 20RS4613

Organ
Regionala tillväxtnämnden

Verksamhetsplan med budget 2020 för Fellingsbro folkhögskola

Förslag till beslut

Regionala tillväxtnämnden beslutar

att fastställa verksamhetsplan med budget för 2020 för Fellingsbro folkhögskola.

Sammanfattning

Fellingsbro folkhögskola har med utgångspunkt från Folkbildningsrådets direktiv och uppdraget från Region Örebro län utformat verksamhetsplanen med budget för 2020.

Ärendebeskrivning

Statens syfte med folkhögskolorna är att stödja verksamhet som bidrar till att:

- Stärka och utveckla demokratin
- Göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen
- Utjämna utbildningsklyftor och höja utbildnings- och bildningsnivån i samhället
- Bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet

Region Örebro läns uppdrag till Kävesta folkhögskola 2020:

Fellingsbro folkhögskola ger alla kursdeltagare möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället. För att arbeta i statens syfte och Region Örebro läns uppdrag arbetar Fellingsbro folkhögskola utifrån dessa övergripande mål.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Ärendet har inga konsekvenser för miljö-, barn och jämställdhetsperspektiven.

Tjänsteställe, handläggare
Utbildning och arbetsmarknad, Torkel Freed

Sammanträdesdatum
2020-05-27

FöredragningsPM
Dnr: 20RS4613

Ekonomiska konsekvenser

Utgångspunkten för verksamhetsplanen är de ekonomiska ramarna som anges enligt budget för 2020.

Uppföljning

Folkhögskolans verksamhet följs per tertial av Regionala tillväxtnämnden tillika folkhögskolestyrelse för Fellingsbro folkhögskola samt helårsvis genom verksamhetsberättelsen.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regional tillväxtnämnd den 27 maj 2020.

Verksamhetsplan med budget 2020 för Fellingsbro folkhögskola.

Petter Arneback
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till:

Förvaltning för regional utveckling
Folkbildningsrådet
Fellingsbro folkhögskola

Verksamhetsplan och budget 2020

Fellingsbro folkhögskola

Verksamhetsplan och budget 2020
Fellingsbro folkhögskola

Innehåll

1.	Syfte och mål för Fellingsbro folkhögskola	4
1.1	Statens syfte med folkhögskolorna	4
1.2	Region Örebro läns profil och uppdrag	4
1.3	Region Örebro läns mål för hållbar utveckling.....	5
1.3.1	Övergripande mål.....	5
1.3.2	Social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.....	5
2.	Fellingsbro folkhögskolas verksamhet.....	7
2.1	Allmän kurs	8
2.2	Profilkurser	8
2.3	Yrkesutbildningar	9
2.4	Uppdragsutbildningar	9
2.5	Övergripande mål 2020.....	10
2.5.1	Mål 1	10
2.5.2	Mål 2	10
2.5.3	Mål 3	11
2.5.4	Mål 4	11
3.	Budget.....	12

1. Syfte och mål för Fellingsbro folkhögskola

I Fellingsbro folkhögskolas verksamhetsplan lyfter vi fram vår verksamhet och våra utvecklingsområden för 2020. Utöver verksamhetsplanen har skolans kurser och utbildningar aktivitetsplaner med egen planering läsårsvis som kursföreståndare, biträdande rektor och rektor ansvarar för.

1.1 Statens syfte med folkhögskolorna

Regeringens utgångspunkt i den senaste propositionen om folkbildningen, ”Allas kunskap – allas bildning Folkbildningsproposition 2013/14:172”, är:

”Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.”

Statens syfte med folkhögskolorna är att stödja verksamhet som bidrar till att:

- stärka och utveckla demokratin
- göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen
- utjämna utbildningsklyftor och höja utbildnings- och bildningsnivån i samhället
- bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet

1.2 Region Örebro läns profil och uppdrag

Region Örebro län är Fellingsbro folkhögskolas huvudman och skolan tillhör förvaltningen regional utveckling. Skolans profil riktar sig till personer med funktionsnedsättning och har ett flerspråkigt perspektiv där svenska i tal och skrift samt svenskt teckenspråk bildar grunden. I verksamhetsplanen för Regional tillväxtnämnd svarar Fellingsbro folkhögskola tillsammans med Kävesta folkhögskola mot inriktningsmål 21 och 22.

Inriktningsmål 21

Region Örebro län bidrar till att det livslånga lärandet stärks och att fler fullföljer och avslutar sin grundläggande utbildning.

Indikator:

Nyttjande av tilldelade deltagarveckor från Folkbildningsrådet på Fellingsbro folkhögskola och Kävesta folkhögskola.

Målvärde: 100 procent.

Inriktningsmål 22

Region Örebro län bidrar till en bättre kompetensförsörjning där utbildningsutbudet och efterfrågan matchar varandra och bidrar till att branscher och arbetsgivare får tillgång till rätt kompetens.

Indikator:

Utbildningsnivå, eftergymnasialnivå. Andelen i befolkningen 25–64 år, med minst tvåårig eftergymnasial utbildning ska öka. Skillnader mellan kvinnor och män ska minska.

Uppdrag 34

Att inom områdena välfärd och folkhälsa samt utbildning och arbetsmarknad förbättra samordning och ansvarsfördelning mellan hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola, för att skapa integrerade, tidiga insatser riktat till barn och unga.

Uppdrag 35

Att utreda förutsättningar för att tillsammans med andra aktörer stärka och utveckla lärcentrum. Vägledning, validering och handledning bör vara centrala delar inom lärcentraverksamhet i länets kommuner.

1.3 Region Örebro läns mål för hållbar utveckling

1.3.1 Övergripande mål

Region Örebro län är en ansvarsfull aktör med höga ambitioner inom hållbarhetsområdet. Hållbar utveckling för regionorganisationen är att skapa välfärd och livskvalitet när verksamheten bedrivs samtidigt som kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov säkerställs.

1.3.2 Social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet

De tre aspekterna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet är ofta av olika karaktär, där social hållbarhet är målet, ekologin sätter ramarna och ekonomin är medlet. Att utveckla organisationens mognadsgrad i hållbarhetsfrågor kan beskrivas

som att ytan eller överlappningen mellan de sociala, ekologiska och ekonomiska områdena ökar med tiden.

2. Fellingsbro folkhögskolas verksamhet

Fellingsbro folkhögskola ska vara tillgänglig både fysiskt, socialt och språkligt för att kunna nå alla människor och låta dem komma till sin rätt och mötas med respekt. I skolans miljö ska alla få möjlighet att växa och arbetet ska genomsyras av tolerans, respekt och ett demokratiskt förhållningssätt.

Organisation och finansiering

Fellingsbro folkhögskola tillhör förvaltningen regional utveckling och området utbildning och arbetsmarknad. Styrelse för skolan, sedan 1 januari 2019, är nämnden för regional tillväxt.

Fellingsbro folkhögskola får statsbidrag för 8 913 deltagarveckor i ingångsvärde. Skolan har ett internat med 63 enkelrum.

Skolan bemannas av totalt 95 personal, varav 50 arbetar som lärare, 17 elevassistenter, 11 inom internat, kök, städ och vaktmästeri. Vidare tre som administratörer, sju stödjande funktioner med informations- och kommunikationsteknik, kommunikatör, bibliotekarie, kurator och studie- och yrkesvägledare, utvecklingsledare samt fem i skolledning. Därtill kommer ett antal gäst- och timplärare.

Under våren 2020 kommer ledningen att lägga fram ett förslag till den lokala samverkansgruppen om en anpassning av verksamheten på Klerkgatan men syftet att skapa en organisation som är mer balanserad i förhållande till det deltagarantal som vi har i nuläget. Vi strävar efter att ha en ekonomi i balans även om bidrag och intäkter kommer att minska.

Verksamheten finansieras av Region Örebro län, statsbidrag som fördelas av Folkbildningsrådet, särskilt utbildningsstöd från Specialpedagogiska skolmyndigheten och bidrag till teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningen från Myndigheten för yrkeshögskolan.

Uppdragsutbildningar finansieras genom kursavgifter, av staten via Folkbildningsrådet i samverkan med Arbetsförmedlingen rörande Studiemotiverande folkhögskolekurs och av Myndigheten för yrkeshögskolan för kurser riktade till yrkesverksamma tolkar.

Skolan erbjuder Allmän kurs, profilkurser och yrkesinriktade utbildningar på gymnasial och eftergymnasial nivå samt uppdragsutbildningar.

2.1 Allmän kurs

Fellingsbro folkhögskola arbetar för att ge kursdeltagare förutsättningar att klara grundskole- och/eller gymnasiekompetens genom Allmän kurs. Samtliga folkhögskolor ska driva denna typ av kurs omfattande minst 15 procent av skolans verksamhet. På Fellingsbro folkhögskola utgör Allmän kurs, inkl. kursen Svenska som andraspråk som rapporteras som allmän kurs, ca 49 procent (år 2019) av det totala antalet deltagarveckor.

Skolan har fyra olika ingångar för studier på Allmän kurs där man arbetar flexibelt och följer kursdeltagarnas utveckling från termin till termin:

Allmän grundkurs: ettårig kurs motsvarande grundskola som riktar sig till personer med funktionsnedsättning.

Allmän kurs: ett till tre år för studier motsvarande gymnasienivå.

Allmän kurs på distans: ett till tre år motsvarande grundskole- eller gymnasienivå för personer som inte kan studera i vanlig skolmiljö pga. exempelvis social fobi eller medicinska hinder.

Allmän kurs på teckenspråk: ett till tre år motsvarande grundskole- eller gymnasienivå för teckenspråkiga personer.

Intensivkurs i engelska: tvåveckors kurs för skolans långkursdeltagare och andra intresserade som vill träna sina kunskaper och färdigheter i engelska.

2.2 Profilkurser

Skolan driver tre profilkurser med inriktning mot olika funktionsnedsättningar och fyra kurser med språkinriktning:

Projektkurs: ett- eller i vissa fall tvåårig kurs för personer med lindrig utvecklingsstörning.

Baskurs: ettårig kurs som vänder sig till personer med NPF-diagnos högfungerande autism, Aspergers syndrom eller annan diagnos inom autismspektrum utan utvecklingsstörning.

Friskvårdskurs: 1–3-årig kurs för personer med kognitiva nedsättningar till följd av hjärnskada.

Svenska som andraspråk (SSA): ettårig kurs för personer med svenska som andraspråk som behöver mer träning i svenska och har kunskaper motsvarande SFI nivå B.

Teckenspråkskurs: ettårig kurs för personer, såväl hörande som hörselskadade, som vill lära sig svenskt teckenspråk.

Teckenspråkskurs på distans: tvåårig kurs på kvartsfart i fyra steg för personer som vill lära eller utveckla svenskt teckenspråk.

Prova-på-kurser: tre dagars obligatorisk kurs för personer som söker till Allmän grundkurs, Projektkurs och Baskurs.

2.3 Yrkesutbildningar

Skolan driver fyra yrkesutbildningar:

Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning: fyraårig eftergymnasial utbildning för personer som vill arbeta som teckenspråkstolk och dövblindtolk.

Behandlingspedagogutbildning: eftergymnasial tvåårig utbildning för personer som vill arbeta med människor på t.ex. behandlingshem, inom socialpsykiatri eller med ensamkommande barn.

Personlig assistentutbildning: ettårig utbildning för personer med svenska som andraspråk, med livserfarenhet och intresse av att arbeta med andra människor.

Syntolksutbildning: ettårig distansutbildning på halvfart för personer som vill arbeta som syntolk för personer med synnedsättning.

2.4 Uppdragsutbildningar

Skolan driver olika uppdragsutbildningar:

Studiemotiverande folkhögskolekurs (SMF): 13 veckor lång studieförberedande uppdragsutbildning som genomförs på uppdrag av och i samarbete med Arbetsförmedlingen. Syftet med SMF är att deltagarna ska få möjlighet att prova på studier i folkhögskolans miljö med möjlighet att gå vidare till Allmän kurs eller andra kurser på skolan. För 2020 har skolan ansökt om och tilldelats en plats.

Studiemotiverande folkhögskolekurs (SMF) på teckenspråk: Som ovan, men med undervisningsspråket svenskt teckenspråk. För 2020 har skolan ansökt om och tilldelats en plats.

Bildtelefonikurs: tvådagarskurs för kursdeltagare på andra folkhögskolor med teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningar.

Handledarutbildning: tiodagarskurs för utbildade teckenspråkstolk- och dövblindtolkar.

Fortbildning för utbildade handledare: tredagarskurs för utbildade handledare.

Tolkning inom psykiatri: sjudagarskurs för utbildade teckenspråkstolk- och dövblindtolkar.

Rättstolksutbildning: distanskurs med sju närträffar om vardera två dagar för utbildade teckenspråks- och dövblindtolkar med viss erfarenhet av eller avsikt att tolka inom rättsväsendet.

Utbildningen har omarbetats för att ge mer tid för litteraturstudier mellan kursdagarna och en utökning av praktiska inslag.

Teckenspråkskurser: skolan erbjuder fortbildning i teckenspråk till verksamheter, bl.a. Specialpedagogiska skolmyndigheten och Örebro kommun.

2.5 Övergripande mål 2020

För att utveckla verksamheten utifrån ovanstående uppdrag har Fellingsbro folkhögskola följande övergripande mål under 2020:

2.5.1 Mål 1

Ledning

En ledningsgrupp som är samstämmig, lyhörd, synlig, tydlig och utvecklingsinriktad.

2.5.2 Mål 2

Pedagogik

Skolans arbetssätt skapar goda förutsättningar för att alla kursdeltagare ska klara sina studier.

2.5.3 Mål 3

Bildningsmiljö

Skolans kultur och värdegrund tydliggör hur både personal och kursdeltagare delar ett ömsesidigt kunskaps- och erfarenhetsutbyte, där vi tillsammans växer som människor.

2.5.4 Mål 4

Formalia

Tydliga styrdokument i överensstämmelse med huvudmannens och berörda myndigheters intentioner och ett systematiskt kvalitetsarbete där all personal känner sig delaktiga.

3. Budget

Budget 2020 (tkr)

Fellingsbro folkhögskola

Intäkter		
Statsbidrag	Fbr	16 516
	Förstärkningsbidrag	4 425
	MYh	3 325
	SPSM	8 273
	Anställningsstöd	835
Uppdragsutbildningar		1 738
Övriga intäkter		190
Internat och försäljning		2 420
Regionbidrag		27 924
Summa intäkter		65 646

Kostnader	tkr
Löner och soc avg	-49 596
Övriga personalkostnader	-660
Inhyrd personal	-710
Lokaler	-6 834
Material	-2 176
Marknadsföring	-200
IT och telefoni	-1 058
Aktiviteter för deltagare	-1 945
Tolkning	-1 470
Övriga driftkostnader	-684
Avskrivningar	-313
Summa kostnader	-65 646

Resultat	0
-----------------	----------

11

Verksamhetsplan 2020-2022
Business Region Örebro (BRO)

20RS4868

Verksamhetsplan 2020-2022 Business Region Örebro (BRO)

Förslag till beslut

Regional tillväxtnämnd beslutar

att godkänna verksamhetsplanen 2020-2022 för Business Region Örebro.

Sammanfattning

Business Region Örebro är regionens samarbetsorgan för tillväxt- och näringslivsfrågor. Målen för verksamheten är att:

- förbättra näringslivets förutsättningar och konkurrenskraft i regionen såväl nationellt som internationellt.
- bidra till att Örebroregionen upplevs som attraktiv och att befintliga och nya företag ges goda förutsättningar att utvecklas.
- i samverkan utveckla kommunernas näringslivsfunktioner i deras arbete med lokala företag.

Business Region Örebro ska stärka samverkan, erfarenhets- och kunskapsutbyte för länets näringslivsansvariga samt möjliggöra ett effektivt och systematiskt analysarbete. Genom samlade resurser ska Business Region Örebro erbjuda ett professionellt och effektivt stöd i det investeringsfrämjande och tillväxtskapande arbetet.

Verksamhetsplanen innehåller sex områden

- Näringslivsfrämjande utvecklingsarbete
- Investering och etablering
- After care
- Kommunservice och företagsklimat
- Marknadsföring
- Ekonomi och finansiering

Finansiering av verksamheten styrs i nyligen reviderade avtal mellan samtliga kommuner i länet och Region Örebro län.

Ärendebeskrivning

Verksamhetsplanen är utarbetad gemensamt av ledningsgruppen (samtliga näringslivschefer i länet) och de anställda inom Business Region Örebro. De föreslagna inriktningarna och aktiviteterna är avstämde och prioriterade både utifrån de möjligheter som finns och de konkreta behov som det kommunala näringslivsarbetet har.

Verksamhetsplanen bygger även på den gemensamma målbilden.

Verksamhetsplanen är även presenterad för BRO:s styrgrupp. Vilka ställer sig bakom planen.

Bedömning

Verksamhetsplanen speglar väl behov och möjligheter för den regionala utvecklingen inom Business Region Örebros verksamhetsområde.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Business Region Örebro har en löpande diskussion och kvalitetssäkring av ovanstående perspektiv. Bedömningen är därför att verksamhetsplanen kommer att drivas i linje med gällande policys och riktlinjer.

Tjänsteställe, handläggare
Näringslivsutveckling, Kristina Eklöf

Sammanträdesdatum
2020-05-27

FöredragningsPM
Dnr: 20RS4868

Ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsplanen kommer att driva inom befintliga avtal mellan länets kommuner och Region Örebro län därav får inte planen några konsekvenser utöver redan beslutad ram.

Uppföljning

Företrädare för Business Region Örebro bjuds in till den Regionala tillväxtnämnden 1-2 gånger per år för att informera nämnden och arbetets status.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regional tillväxtnämnd den 27 maj 2020.

Verksamhetsplan Business Region Örebro 2020-2022.

Petter Arneback
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till:

Regional utveckling – Näringslivsutveckling

Övergripande verksamhetsplan och budget 2020–2022

Syftet med Business Region Örebro

Business Region Örebro är regionens samarbetsorgan för tillväxt- och näringslivsfrågor.

Målen för verksamheten är att

- förbättra näringslivets förutsättningar och konkurrenskraft i regionen såväl nationellt som internationellt.
- bidra till att Örebroregionen upplevs som attraktiv och att befintliga och nya företag ges goda förutsättningar att utvecklas.
- i samverkan utveckla kommunernas näringslivsfunktioner i deras arbete med lokala företag.

Att fortsätta utveckla Business Region Örebro utifrån den gemensamma målbilden.

Business Region Örebro ska stärka samverkan, erfarenhets- och kunskapsutbyte för länets näringslivsansvariga samt möjliggöra ett effektivt och systematiskt analysarbete. Genom samlade resurser ska Business Region Örebro erbjuda ett professionellt och effektivt stöd i det investeringsfrämjande och tillväxtskapande arbetet.

Sammanfattning av verksamheten 2020–2022

Näringslivsfrämjande utvecklingsarbete

Business Region Örebros insatser och arbete ska tillföra nytta för de deltagande kommunerna och dess företag. Utifrån ett regionalt perspektiv ska Business Region Örebro kunna möta näringslivets behov i olika branscher och konjunkturer. Business Region Örebro ska vara en regionalmötesplats för alla medlemskommuner såväl som ett individuellt stöd i kommunerna för att, med ett gemensamt förhållningssätt, utveckla näringslivsarbetet.

Business Region Örebro ska utgå från en regional ansats i arbetet för ökat entreprenörskap och samordna arbetet för att stärka en positiv utveckling som bidrar till ökat nyföretagande och fler livskraftiga företag. Business Region Örebro ska verka tillsammans med och genom andra organisationer som främjar nyföretagande och innovationer.

Under perioden kommer verksamheten arbeta med att:

- Utveckla verksamheten framåt inom ramen för befintliga avtal för att tydliggöra Business Region Örebros vision och förhållningssätt
- Följa näringslivets utveckling och behov genom statistik, analysuppföljning och omvärldsbevakning
- Samarbeta med näringslivsfrämjande aktörer inom entreprenörskap, nyföretagande, affärsutveckling och innovation
- Utveckla det kommunala näringslivsarbetet genom lokalt stöd och lärande.
- Bidra till regionala effekter som kopplar till strategier och handlingsplaner genom konkreta aktiviteter och styrkor i det lokala näringslivsarbetet
- Stärka näringslivet genom att identifiera och sprida nationella och regionala satsningar som ska underlätta för företagets vardag ex. digitalisering, uppdragsutbildningar m.m.
- Tillgodose vilka gemensamma verktyg vi ska ha/behöver i kommunerna och inom Business Region Örebro.
- Samordna och sprida inspel om aktiviteter som kopplar till entreprenörskap, nyföretagande och innovationer till olika mötesplatser och plattformar för att stärka regionens näringsliv.

Investering Etablering

Ett proaktivt investerings- och etableringsfrämjande arbete ska bidra till att antalet företag som etableras och utvecklas i regionen ökar. Investerings- och etableringsfrämjandet ska även leda till en branscbredd och en utvecklad arbetsmarknad där möjligheterna till att det skapas fler jobb är goda. Det proaktiva arbetet för att attrahera företag sker främst genom att öka kännedomen om regionens fördelar och möjligheter. Det sker genom marknadsförande insatser samt relationsbyggande tillsammans med nyckelaktörer. I regionen sker det systematiskt uppsökande arbete i syfte att bygga relationer samt informera om den roll en Business Region kan ta.

Medlemmarna i Business Region Örebro och dess ägare har tillsammans med Business Sweden identifierat fyra styrkeområden som är vårt fokus i det uppsökande arbetet.

Investeringsfrämjande arbete skall främst ske genom att:

- Marknadsföra Business Region på mässor och event där möten kan hållas
- Sprida kännedom om våra styrkeområden
- Verka för att nätverk uppstår och vidhålls
- Tillse att det finns en god mottagningskapacitet för ett reaktivt arbete i den egna organisationen i förekommande fall.

Aftercare

Trenden, i världen, visar att de flesta investeringarna är resultatet av sammanslagningar och uppköp samt återinvesteringar i befintlig verksamhet. Detta innebär att arbetet med redan etablerade bolag är en central del i att öka investeringar i regionen. Arbetet är relationsbyggande och med konkreta insatser i syfte att stödja företagen i deras strävan att utvecklas lokalt.

En viktig målgrupp är internationellt ägda bolag. Genom vårt partnerskap med Business Sweden får vi tillgång till en större verktygslåda och därigenom helt andra förutsättningar att komma i kontakt med beslutsfattare i de internationellt ägda bolagen och då en möjlighet att kunna påverka beslutsprocessen. Inte allt för sällan saknar företagen en övergripande bild över Sverige som tillverkningsland och genom vårt arbete kan vi ge klarhet i de eventuella felaktiga uppfattningar som råder och i lyfta fram komparativa fördelar. Rent praktiskt kan vi bistå vi med allt från analyser till ledning och styrelsen, myndighetskontakter, ambassads- och/eller ministerbesök, hjälp att hitta etableringsytor, partnerskap med övriga aktörer i samhället, kontakt med testbäddar, science park och universitet med mera. När det kommer till analyser handlar det ofta om att ge styrelsen en klar förståelse för fördelarna med Sverige och regionen och med konkreta fakta ge styrelsen information om kompetensfördelar, produktionskostnader, stabiliteten i energinät och CO2 utsläpp med mera.

Kommunservice och företagsklimat

Utifrån ett regionalt perspektiv ska Business Region Örebro initiera och samordna insatser för att utveckla den kommunala servicen till näringslivet och det lokala företagsklimatet. Business Region Örebro samordnar arbetet med mätningar och analys av fakta.

Under perioden kommer verksamheten arbeta med att:

- Utveckla en strategi för kommundservice och företagsklimatet med fokus på ”nästa steg”. Syftet är att skapa bättre förutsättningar att erbjuda näringslivsservice inom de områden som kommunen har rådighet över. Utvecklingen kommer att ske i ett samarbete mellan Business Region Örebros ledningsgrupp och Kommunchefsnätverket (KC/RD).
- Ge stöd och support i det lokala kommundservice- och företagsklimatarbete utifrån behov eller övergripande mål inom Business Region Örebro. Genomföra gemensamma aktiviteter och utbildningsdagar i mindre och/eller större grupperingar med ett anpassat upplägg för målgruppen. Arbetet bygger på samverkan mellan politik, tjänstepersoner och samverkansorganisationer.
- Fortsätta att utveckla samverkan inom samhällsbyggnad för att underlätta och skapa förutsättningar för en likvärdig myndighetservice inom hela regionen. Utveckla samverkan med Länsstyrelsen i Örebro län för att skapa en enklare och snabbare handläggning av berörda ärenden.
- Verifiera företagens upplevelse av den kommunala servicen och företagsklimatet genom undersökningar och mätningar ex. Nöjd Kund Index (NKI), Nöjd Anbudsgivare Index (NAI), Svenskt Näringslivs enkätundersökning.
- Samverka med branschorganisationer för att utveckla och stödja det lokala företagsklimatet i kommunerna.

Marknadsföring

Syftet med marknadsföringen är att systematiskt och långsiktigt stärka attraktionskraften, sprida kunskap om Örebroregionen och dess potential för etablering och investering av företag samt talanger. Genom vår marknadsföring vill vi generera fler förfrågningar om att investera och expandera i regionen (leads) och bidra till platsmarknadsföringen av regionen. Vår marknadsföring handlar om att synliggöra och paketera våra erbjudanden till rätt målgrupp vid rätt tillfälle. Genom

medlemskap i Business Region Örebro marknadsförs kommunerna nationellt som internationellt. Vidare ska kommunikationen stötta övergripande uppdrag och mål och skapa så stor verksamhetsnytta som möjligt där förankring, stöd och support är viktiga delar.

Under år 2020–2022 kommer Business Region Örebro satsa på en uppdaterad flyttatillörebroregionen.se och movetoorebroregion.se. Arbetet drivs utifrån ett regionalt perspektiv kring platsmarknadsföring och inflyttning tillsammans med Örebrokompaniet och i nära samarbete med Handelskammaren i Mälardalen samt Örebro universitet. Ett samverkansavtal har tecknats med Örebrokompaniet om att delta i projektet utifrån ett regionalt perspektiv.

Under perioden kommer verksamheten arbeta med att:

- Marknadsföra Örebroregionen - en attraktiv plats (investering, etablering och talang)
- Ökad digital närvaro
- Utveckling av befintlig webb kring Supermodality
- Utveckla samarbete och använda Podd som kommunikationskanal. I kommunikationen kommer vi att lyfta upp regionala styrkor och samarbetspartners tillsammans med Business Region Örebros verksamhet.
- Under år 2020–2022 utveckla "talangwebbarna" Flyttatill/Moveto i ett regionalt projekt tillsammans med Örebrokompaniet
- Koordinera och delta på mässor (utformning av mässmonter och material)
- Nyhetsbrev
- Driva kommunikatörsnätverk för länets kommunikatörer
- Forum/Möten/Nätverk – inbjudningar och marknadsföring
- Förankring, support och stöd

Ekonomi och finansiering

I finansieringen av grunduppdraget svarar Region Örebro län för 50 (femtio) procent. Övriga 50 (femtio) procent fördelas mellan medverkande kommuner med ett belopp motsvarande lägst tio kronor per invånare per den 1 januari varje år, med 2020 som första år.

Insatser som går utanför grunduppdraget kan initieras och finansieras i särskild ordning efter förslag från Region Örebro län och/eller någon av de samarbetande kommunerna. Det överskjutande resultat från tidigare verksamhetsår går in som en utvecklingsresurs för riktade projekt eller specifika satsningar. Beslut om finansiering från utvecklingsreserven fattas av ledningsgruppen alternativt styrgruppen beroende på aktivitet och omfattning.

Budgeten för verksamhetsåret 2020 omfattar intäkter från Region Örebro län och de 12 samverkande kommunerna på ca 6 000 tkr samt ett överskjutande resultat från 2019 på ca 3 000 tkr som kan användas för strategiska och specifika utvecklingsinsatser.

12

Regional handlingsplan för kompetensförsörjning

19RS5298

Regional handlingsplan för kompetensförsörjning

Förslag till beslut

Regional tillväxtnämnd beslutar

att anta Regional handlingsplan för kompetensförsörjning, samt

att förvaltningen Regional utveckling får i uppdrag att följa frågan om förändrad behov av kompetensförsörjning med hänsyn till rådande arbetsmarknadsläge på grund av coronapandemin.

Sammanfattning

I mars 2018 antogs den regionala utvecklingsstrategin, RUS. Den uttrycker länets aktörers samlade vilja och fungerar som en plattform för att tillsammans utveckla vårt län. Ett av de prioriterade områdena är kompetensförsörjning och matchning. Handlingsplanen utgör en ram och ett stöd för att utvecklings- och förändringsarbetet tydligare definieras samt därefter kan initieras och drivas mot den gemensamma målbilden.

I ett regionalt tillväxtperspektiv handlar kompetensförsörjning i grunden om att säkerställa att arbetsgivare, privata och offentliga får tillgång till den kompetens som efterfrågas. Handlingsplanen tar utgångspunkt i tre definierade strategiska inriktningar: möt arbetskraftsefterfrågan i bristyrken och regionala styrkeområden, förbättra arbetsgivarnas strategiska kompetensförsörjningsarbete och riv hinder för utsatta grupper på arbetsmarknaden. För att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin avseende kompetensförsörjning och matchning har länets aktörer tillsammans med Region Örebro län tagit fram och prioriterat insatsområdena som bör ligga till grund för utvecklingsinsatser.

Regionala tillväxtnämnden beslutade i september 2019 att skicka handlingsplanen på remiss. Alla inkomna remissvar redovisades och förslag på handlingsplan beredes på tillväxtnämnden möte i april 2020. Målsättningen är att den regionala handlingsplanen

för kompetensförsörjning beslutas i regionala tillväxtnämnden under våren 2020.

I slutet av februari och början av mars var coronapandemin ett faktum men de långsiktiga konsekvenserna och påverkan för företag och arbetsmarknaden är fortfarande svåra att överblicka. Nya insatser och prioriteringar inom det regionala arbetet med kompetensförsörjning kan komma att behöva göras när det finns bättre underlag och kunskap om påverkan på den lokala- och regionala arbetsmarknaden. Utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser som ligger till grund för en bra utbildningsplanering i linje med den regionala efterfrågan kommer tas fram under 2021-2022.

Ärendebeskrivning

Den regionala handlingsplanen för kompetensförsörjning utgår från ett prioriterat område i den regionala utvecklingsstrategin: kompetensförsörjning och matchning. Den tar sin utgångspunkt i definierade strategiska inriktningar: möt arbetskraftsefterfrågan i briststyrken och regionala styrkeområden, förbättra arbetsgivarnas strategiska kompetensförsörjningsarbete och riv hinder för utsatta grupper på arbetsmarknaden.

För att nå målen avseende de strategiska inriktningarna har länets aktörer tillsammans med Region Örebro län prioriterat fram insatsområden under rubrikerna;

- **Möt arbetskraftsefterfrågan i briststyrken och regionala styrkeområden**
- **Förbättra arbetsgivarnas strategiska kompetensförsörjningsarbete**

I handlingsplanen har strategisk inriktning Riv hinder för utsatta grupper på arbetsmarknaden inarbetats som ett genomsyrande perspektiv i de övriga två strategiska inriktningarna. Anledningen till detta är att frågan om hinder för utsatta grupper inte kan adresseras med mindre än att det ger konsekvenser på de bärande systemen kring kompetensförsörjning, nämligen utbildningssystemet och arbetsgivarnas arbete med kompetensförsörjning.

Insatsområdena bör ligga till grund för kommande och framtida utvecklingsinsatser. För att stötta länets aktörer att driva utveckling kring nämnda insatsområden kommer Region Örebro län att bidra med omvärldsbevakning, dialog och forum samt uppföljning och lärande. Nya insatser och prioriteringar inom det regionala arbetet med kompetensförsörjning kan komma att behöva göras när det finns bättre underlag och kunskap om påverkan på den lokala- och regionala arbetsmarknaden efter coronapandemin.

I den regionala handlingsplanen kommer förord och missiv innehålla information om den nya situationen som återigen lyfter vikten av det aktivt regionalt arbete med kompetensförsörjning i samverkan med kommuner, näringsliv och andra myndigheter och berörda aktörer.

Beredning

Regionala tillväxtnämnden har behandlat ärenden gällande den regionala handlingsplanen under åren 2018-2020.

Under 2018 beslutades att ta fram en regional handlingsplan i samverkan med aktörer.

På tillväxtnämndens möte i september 2019 presenterades förslag på regional handlingsplan för kompetensförsörjning. Samt beslutades att handlingsplanen skulle gå på remiss till partnerskapet för regional utveckling samt ytterligare aktörer.

På tillväxtnämndens möte i april 2020 redovisades inkomna remissvar samt beredning av förslag på den regionala handlingsplanen för kompetensförsörjning.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

När det gäller jämställdhetsperspektivet kommer det att påverkas positivt eftersom handlingsplanen betonar vikten av jämställda utbildningar, utbildningsval och ett jämställt arbetsliv. När det gäller konsekvenser för miljö- och barn kommer den regionala handlingsplanen inte få några direkta konsekvenser.

Ekonomiska konsekvenser

Finansieringen av genomförandet av insatsområdena i handlingsplanerna kommer att hanteras i årliga verksamhetsplaner och budgetar i Region Örebro län och hos andra aktörer. Externfinansiering via t.ex. EU-strukturfonder kommer ha en viktig roll. Framtagande av handlingsplanen har finansierats med stöd av 1:1 medel samt finansiering via Tillväxtverket. Projektmedel finns tillgängliga t.o.m. år 2020.

Uppföljning

Region Örebro län följer regelbundet upp den regionala utvecklingsstrategin och de prioriterade områden, resultaten presenteras årligen i en rapport. En särskild uppföljning kommer att redovisa status för genomförandet av den regionala

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Maria Svensson Hallberg

Sammanträdesdatum
2020-05-27

FöredragningsPM
Dnr: 19RS5298

handlingsplanen den kommer presenteras på kompetensforum samt redovisas för regionala tillväxtnämnden.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regional tillväxtnämnd den 27 maj 2020.

Regional handlingsplan kompetensförsörjning

Petter Arneback
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till:

Regional utveckling – Område Utbildning och arbetsmarknad

Regional handlingsplan för kompetensförsörjning 2020–2024

Regional handlingsplan för kompetensförsörjning 2020 - 2024

Utgiven av: Region Örebro län, 2020

Region Örebro län
Box 1613, 701 16 Örebro
Besöksadress: Eklundavägen 1
Tel: 019-602 70 00

Örebroregionen – Sveriges hjärta

En attraktiv och pulserande region för alla

Övergripande mål

	Stark konkurrenskraft	Hög och jämlik livskvalitet	God resurseffektivitet
Effektmål	<ul style="list-style-type: none"> Förbättrad kompetensförsörjning Ökad kunskapsintensitet Ökad innovationskraft Ökad entreprenöriell aktivitet Ökad nationell attraktionskraft Ökad global konkurrenskraft Ökad tillväxt i näringslivet Ökad produktion inom areella näringar 	<ul style="list-style-type: none"> Goda uppväxtvillkor Goda försörjningsmöjligheter Ökad grad av delaktighet och inflytande Attraktiv boende- och närmiljö God och jämlik hälso- och sjukvård God och jämlik folkhälsa 	<ul style="list-style-type: none"> Minskad klimatpåverkan Giftfri miljö Ökad biologisk mångfald Säkrad vattenförsörjning

Prioriterade områden

Näringsliv och entreprenörskap	■	■	■
Innovationskraft och specialisering	■	■	■
Kunskapslyft och utbildning	■	■	■
Kompetensförsörjning och matchning	■	■	■
Social sammanhållning och demokrati	■	■	■
Hälsofrämjande arbete och hälso- och sjukvård	■	■	■
Konsumtion och försörjning	■	■	■
Bostadsförsörjning och attraktiva miljöer	■	■	■
Transporter och infrastruktur	■	■	■
Upplevelser och evenemang	■	■	■

Figur 1: Översiktsbild av regionala utvecklingsstrategin, RUS – kopplingen mellan vision, övergripande mål, effektmål och prioriterade områden. Denna handlingsplan adresserar främst det prioriterade området Kompetensförsörjning och matchning. Den bidrar även till att vi når flera av effektmålen.

Förord

För att vi ska bibehålla vår välfärd behöver arbetsgivare och branscher ges förutsättningar att växa. För att detta ska ske är det nödvändigt med en fungerande kompetensförsörjning. Omvärlden står i ständig förändring till exempel teknikutveckling, demografiska strömmar och en allt mer internationaliserad ekonomi påverkar dagens och morgondagens behov av kompetens.

Detta påverkar även hur vi tillsammans i länet behöver samarbeta för att vara en fortsatt konkurrenskraftig region och samtidigt vara hållbara i det vi gör. Ett viktigt område för samverkan är hur utbildningarna över tid kan säkra att de bättre matchar arbetslivets efterfrågan inom bristyrken och regionala styrkeområden (våra innovationsstrategiska prioriteringar). Ett annat hur arbetsgivare kan arbeta strategiskt med sin egen kompetensförsörjning, kopplat till samhällets olika kompetensfrämjande aktörer. I dag står också många människor utanför arbetsmarknaden, trots ett konjunkturmässigt rekorddecennium. Att möjliggöra för grupper som står utanför arbetslivet ett inträde

till studier och egen försörjning är en framtidsfråga för varje individ det berör, men även en stor möjlighet för arbetsgivare och branscher med kompetensbehov.

Regional handlingsplan för kompetensförsörjning tar sin utgångspunkt i ”Tillväxt och hållbar utveckling i Örebro län – Regional utvecklingsstrategi 2018-2030”. Ett av de utpekade strategiskt viktiga utvecklingsområdena är 5.4 kompetensförsörjning och matchning. Den utgör plattformen och den gemensamma inriktningen för kompetensförsörjning i Örebro län. I handlingsplanen lyfts tre strategiska inriktningar fram. Tillsammans med arbetsgivare, utbildningssystemets aktörer, statliga myndigheter och andra kompetensfrämjande aktörer har ett antal insatsområden identifierats. Utifrån insatsområdena utformas samverkan och förutsättningar för att stärka kompetensförsörjningen i länet.

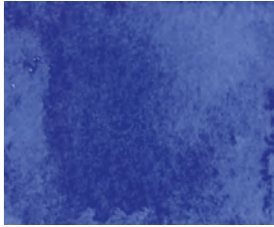
Tillsammans kan vi göra skillnad och bidra till en attraktiv och pulserande region för alla!

Irén Lejegren, Regionråd (S) och ordförande i Tillväxtnämnden Region Örebro län

Innehåll

Förord	5
Innehåll	6
Sammanfattning	7-8
Regional utvecklingsstrategi 2019–2030	9
Avgränsning och metod	10-11
Omvärld – var är vi och vart är vi på väg?	12-16
Strategiska inriktningar	17-25
Utveckling är något vi skapar tillsammans	26-28
Finansiering	29
Aktörer	30-32

Sammanfattning

I mars 2018 antogs den nya regionala utvecklingsstrategin ”Tillväxt och hållbar utveckling i Örebro län – Regional utvecklingsstrategi 2018-2030” (RUS). Den visar i vilken riktning vi tillsammans ska utveckla vårt län och ett prioriterat område är kompetensförsörjning och matchning. Det är detta område denna handlingsplan handlar om.

I ett regionalt tillväxtperspektiv handlar kompetensförsörjning i grunden om att kompetens matchar arbetsgivarnas efterfrågan, enkelt sett att skapa ett fungerande samspel mellan arbetssökande, utbildningsanordnare och arbetsgivare. Förutsättningarna för hur det fungerar hänger ihop med globala trender som gör sig påminda i vårt län, exempelvis demografiska förändringar, tekniska framsteg och ett ökat kunskapsbehov i arbetslivet för att nämna några aspekter.

Arbetet med kompetensförsörjningen i länet byggs primärt upp av de två ”systemen” utbildning och arbetsgivare, och även om det är många, och även om det är många aktörer inblandade är det kring dessa det mesta av arbetet indirekt eller direkt kretsar:

1. Möt efterfrågan på arbetskraft i bristyrken och regionala styrkeområden
2. Förbättra arbetsgivarnas strategiska arbete med kompetensförsörjning
3. Riv hinder för utsatta grupper på arbetsmarknaden

I handlingsplanen har strategisk inriktning 3 (riv hinder för utsatta grupper på arbetsmarknaden) arbetas in som ett genomsyrande perspektiv i de övriga två strategiska inriktningarna. Anledningen till detta är att frågan om hinder för utsatta grupper inte kan adresseras med mindre än att det ger konsekvenser på de främsta bärande systemen kring kompetensförsörjning, nämligen utbildningssystemet och arbetsgivarnas arbete med kompetensförsörjning, områden som är fokus inom inriktning 1 och 2.

För att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin avseende kompetensförsörjning och matchning har länets aktörer tillsammans med Region Örebro län prioriterat fram följande insatsområden.

Regional utvecklingsstrategi 2019 – 2030

Möt arbetskraftsefterfrågan i bristyrken och regionala styrkeområden - insatsområden

- Utbildningslösningar där språk- och yrkeskunskaper integreras.
- Bristyrkesutbildningar i samverkan mellan utbildningssystemets aktörer och arbetsgivare inom uttalade bristyrken.
- Utbildningar som understödjer den fortsatta utvecklingen av länets styrkeområden.
- Normbrytande arbetssätt som ger ungdomar och vuxna relevant kunskap och större intresse och förståelse för utbildningar till bristyrken och regionala styrkeområden.
- Samverkan inom befintliga bransch- och programråd.
- Samverkanslösningar mellan utbildningsanordnare, branschorganisationer och arbetsgivare med syfte att synliggöra kompetensbehov och kontinuerligt lärande.
- Validering en del i utbildningsanordnarens arbete med kompetensförsörjning.

Förbättra arbetsgivarnas strategiska kompetensförsörjningsarbete – insatsområden

- Strukturer för arbetsgivares arbete med strategisk kompetensförsörjning
- Utvecklad rådgivning kring strategisk kompetensförsörjning inom det företagsfrämjande systemet.
- Samverkan mellan arbetsgivare, branscher och utbildningssystemets aktörer.
- Breddad rekrytering genom sänkta trösklar och stegförflyttning i arbetsorganisationen.
- Former för stödstrukturer på arbetsplatser som främjar lärande, inkludering och mångfald.
- Validering som del i rekrytering och kompetensutveckling.

För att möjliggöra för länets aktörer att driva utveckling kring nämnda insatsområden stöttar Region Örebro län genom omvärldsbevakning, dialog och forum samt uppföljning och lärande.

Regionfullmäktige antog i mars 2018 ”Tillväxt och hållbar utveckling i Örebro län – Regional utvecklingsstrategi 2018-2030” (RUS). Syftet med RUS är att skapa en gemensam vägvisare för hur länets kommuner, näringsliv, myndigheter, offentlig förvaltning, universitet och civilsamhälle tillsammans ska utveckla vårt län i den riktning vi vill. Mot social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet och utifrån visionen ”Örebroregionen – Sveriges hjärta. En attraktiv och pulserande region för alla”.

Övergripande mål i RUS är Stark konkurrenskraft, Hög och jämlik livskvalitet och God resurseffektivitet vilket motsvarar de tre aspekterna av hållbarhet: ekonomisk, social och ekologisk. För att nå de övergripande målen och ett antal effektmål på samhällsnivå har aktörerna i länet enats om tio prioriterade områden. Denna handlingsplan tar sin utgångspunkt i det prioriterade området Kompetensförsörjning och matchning, 5.4 och syftar till att uppnå ett antal effektmål (se sidan 2).

Önskvärt läge är att år 2030 matchar utbildningsutbudets relevans och tillgänglighet länets bristyrken och regionala styrkeområden, och att arbetsgivarnas behov attraherar fler att utbilda sig i linje med dessa. Önskvärt läge år 2030 är att utbildningssystemets aktörer möter och stärker näringslivets och offentliga organisationers kompetensförsörjning. Vidare att arbetsgivarna arbetar strategiskt med rekrytering, kompetensutveckling och attraktivitet baserat på likabehandling och mångfald. Önskvärt läge år 2030 är ökade förutsättningar för egenförsörjning och ett gott liv, att vi tar tillvara hela befolkningens kompetens, kreativitet och erfarenhet. Vi har nått social sammanhållning och genom detta ökad ekonomisk konkurrenskraft. Arbetsgivare har större förmåga att möta behoven hos utsatta grupper och genom detta tas människors utbildning och kompetens bättre tillvara. Jämställdhet mellan kvinnor och män är en förutsättning för god regional utveckling och är ett genomsyrande perspektiv.

Avgränsning och metod

Avgränsning

Genomförandet av handlingsplanen utgår från utmaningar och mål och de strategiska insatsområden som är definierade i den regionala utvecklingsstrategin och utvecklingsområdet 5.4 kompetensförsörjning och matchning. Regeringen har gett Region Örebro län uppdraget att organisera och fastställa målsättningar för regionalt kompetensförsörjningsarbete i samverkan med bl.a. kommuner, arbetsliv, utbildningsaktörer, statliga myndigheter samt övriga berörda aktörer i länet. Den regionala utvecklingsstrategin uttrycker Örebro läns samlade vilja och fungerar som en gemensam plattform för länets aktörer. ”Tillväxt och hållbar utveckling i Örebro län, regional utvecklingsstrategi 2018-2030”. Handlingsplanen är framtagen i dialog med nämnda aktörer.

Den utgår även från internationella perspektiv som påverkar kompetensförsörjningen

regionalt. Utgångspunkten för handlingsplanen är arbetsgivares och branschens behov av kompetens på kort och lång sikt, och specifikt utbildningssystemets och arbetsgivarnas roll i det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Perspektiven integration och jämställdhet genomsyrar de utmaningar och förslag till framtida utvecklingsområden som kommer av handlingsplanen.

Det finns flera områden som kompetensförsörjning tangerar, områden som Region Örebro län tar fram andra handlingsplaner inom näringslivsutveckling, trafik och samhällsplanering, energi och klimat, kultur och ideell sektor, social välfärd och folkhälsa. Handlingsplanen för regional kompetensförsörjning förhåller sig till dessa och samverkan kan etableras där överlappningar och gemensamma utvecklingsområden identifieras. Exempelvis är pendling, bostäder och platsens attraktion viktiga grund-

förutsättningar för kompetensförsörjning, men de adresseras inte i handlingsplanen för kompetensförsörjning utan i andra dokument.

Ett annat exempel som hanteras i en annan handlingsplan är fler arbetsintegrerade sociala företag. Ytterligare exempel handlar om måluppfyllelse i skolan och insatsområdet inkluderande arbetsliv i handlingsplanen för folkhälsa.

I handlingsplanerna tas utgångspunkt i individperspektivet. I handlingsplanen för kompetensförsörjning tas utgångspunkt i arbetsgivare och utbildningssystemet, med förväntade effekter på individnivå.

Metod

Framtagande av handlingsplan har genomförts i en bred process där många aktörer involverats. Kommundialogerna genomfördes hö-

sten 2018 i samverkan med övriga samtal om genomförande av den Regionala utvecklingsstrategin.

Länets kommunledningar på tjänstemannasidan deltog. Under vintern 2019 genomfördes interna dialoger inom förvaltningen för Regional utveckling, dels med ledningsgruppen och dels med enskilda sakområdesansvariga. Våren 2019 genomfördes därefter ett antal aktörsdialoger. Sammantaget har samtliga dialoger bidragit till att utveckla förslag till handlingsplan.

Under försommaren 2019 fick även deltagande aktörer (se avsnittet Aktörer) möjlighet att komplettera textinnehåll.

Hösten 2019 skickades handlingsplanen ut på remiss till Partnerskapet för regional utveckling.

Omvärld – var är vi och vart är vi på väg?

Hur ska man förstå detta med kompetensförsörjning? Enkelt kan man säga att det handlar om hur utbudet av kompetens matchar arbetsgivarnas efterfrågan. Det handlar om ett samspel mellan arbetssökande, utbildningsanordnare och arbetsgivare.

Förutsättningarna för hur väl samspelet fungerar på den lokala och regionala nivån är samtidigt länkat till skeenden på nationell samt internationell nivå. Konjunkturvariationer, nationell och internationell politik, migrationsströmmar, teknologiska framsteg och spridning av tekniska innovationer, klimat- och miljöförändringar är exempel på sådana skeenden. Det är även aspekter av det som brukar relateras till globala megatrender.

Globaliseringen

Att möta den globala klimat-/miljöutmaningen på den regionala nivån kräver, som det slås fast i den regionala utvecklingsstrategin för Örebro län, långtgående förändringar som också ger direkta och indirekta implikationer för kompetensförsörjningen.

Globaliseringen ska ses som en process snarare än ett tillstånd, en process som flera forskare menar startade efter andra världskriget och tog reell fart efter oljekrisen på 1970-talet. De skeenden som sammanfattas i begreppet globalisering ökat över tid, och är mer påtaglig idag än någonsin tidigare. Globaliseringen påverkar så gott som alla aspekter av våra liv och vi kan knappast ställa oss utanför denna process, varken som individer eller samhälle.

Förändringar på arbetsmarknaden kopplade till

globaliseringen har blivit allt mer genomgripande under 2000-talet. Nya banbrytande företag, affärsidéer och teknologier påverkar och förändrar förutsättningarna för företag och behoven av kompetens i allt högre takt.

Nya villkor för produktion

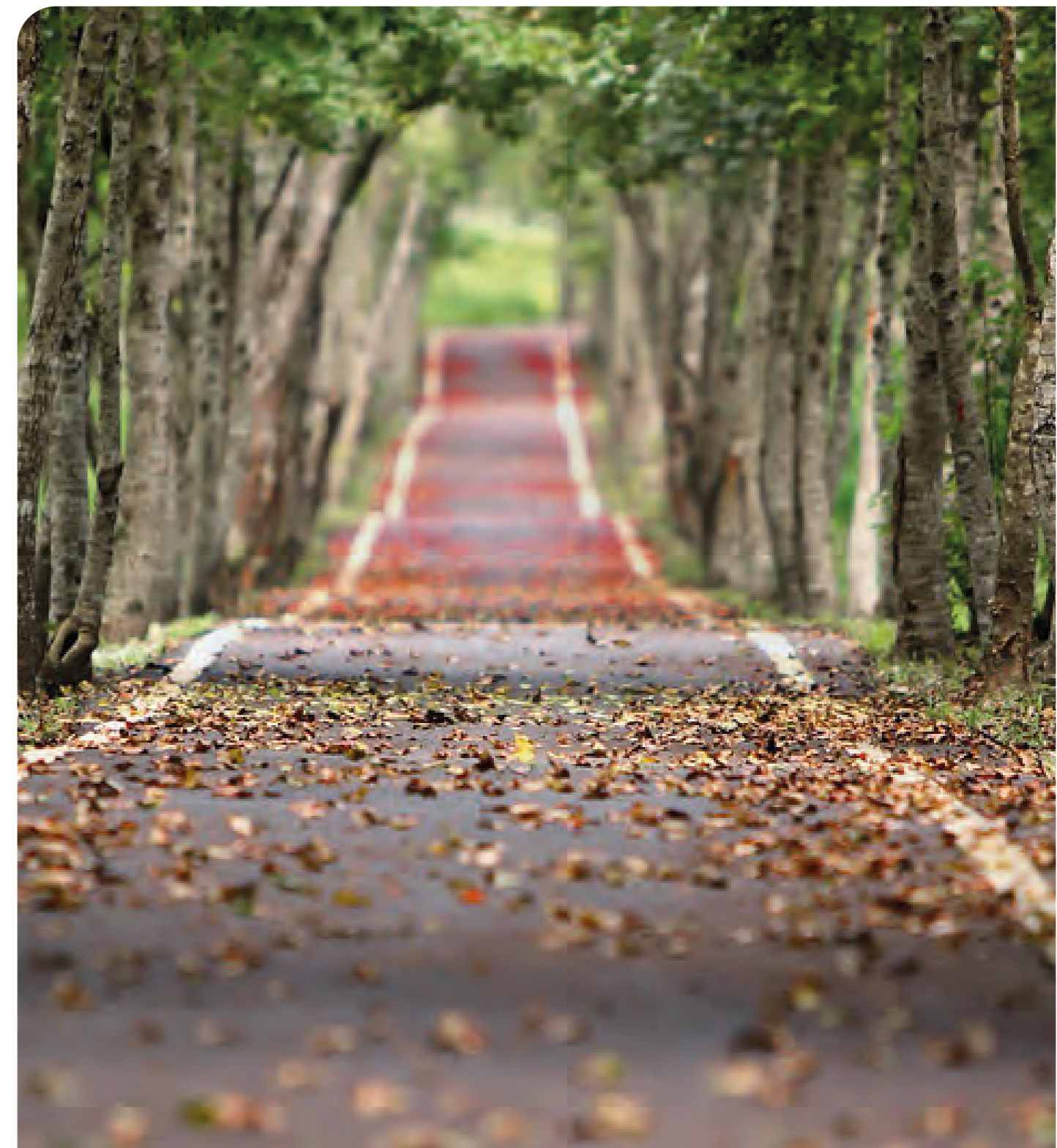
Så, vad betyder globaliseringen mer specifikt för den regionala kompetensförsörjningen i Örebro län? Det korta svaret är att frågan om matchning, samspelet mellan utveckling, utbud och efterfrågan av kompetens blir allt viktigare.

Det nya mönster som framträder i globaliseringens spår är en global arbetsdelning där fler och mindre företag, med hög grad av specialiserad och teknikintensiv produktion, är involverade i produktionen. Avancerade logistiska system binder sedan samman delarna i global produktionskedja som leder fram till den slutliga produkten. Viktigt här är att understryka att samtidigt som fler producenter involveras är stora företag fortfarande är nyckelaktörer i systemet, bland annat som motorer för kunskapsutveckling, forskning och utveckling.

Ökat kunskapsbehov

För företag i Sverige och i Örebro län, blir specialiseringen tillsammans med effektivisering, kunskaps- och teknikutveckling alltmer viktiga komponenter för framgång, och en konkurrensfördel, på den globala arenan.

Avgörande för en hållbar position på en snabbt föränderlig och hårt konkurrensutsatt global marknad är också tillgång till rätt kompetens och kunskap. Det sistnämnda, kunskap, har i

samklang med teknikutveckling och nya produktionsformer kommit att bli en alltmer viktig produktionsfaktor, som gör utbildning, utbildningens kvalitet och resultat allt viktigare. Det gäller utbildning för dem som behöver kvalificera sig för inträde på arbetsmarknaden, men även för dem som redan finns där. I den nationella strategin för regional tillväxt slås det fast att den snabba utvecklingen på arbetsmarknaden gör att de som redan arbetar behöver kontinuerlig kompetensutveckling och komplettering av tidigare utbildning.

Regional specialisering

Den sammanvägda regionala styrkan på den globala arenan handlar till stor del om hur väl det regionala innovationssystemet, som bygger på samverkan mellan näringsliv, universitet och offentliga aktörer, fungerar och står sig i konkurrens med andra regioner. Även på den regionala nivån blir därför ”smart specialisering” viktigt, det vill säga en regional kraftsamling för innovation och tillväxt inom de områden där det finns störst potential. I Örebro län pekas två övergripande prioriteringar ut som särskilt gynnsamma i detta perspektiv: ”Autonoma, digitaliserade och intelligenta produktionssystem” samt ”Livsmedel i skärningen mellan hållbarhet, hälsa, miljö och måltid”.

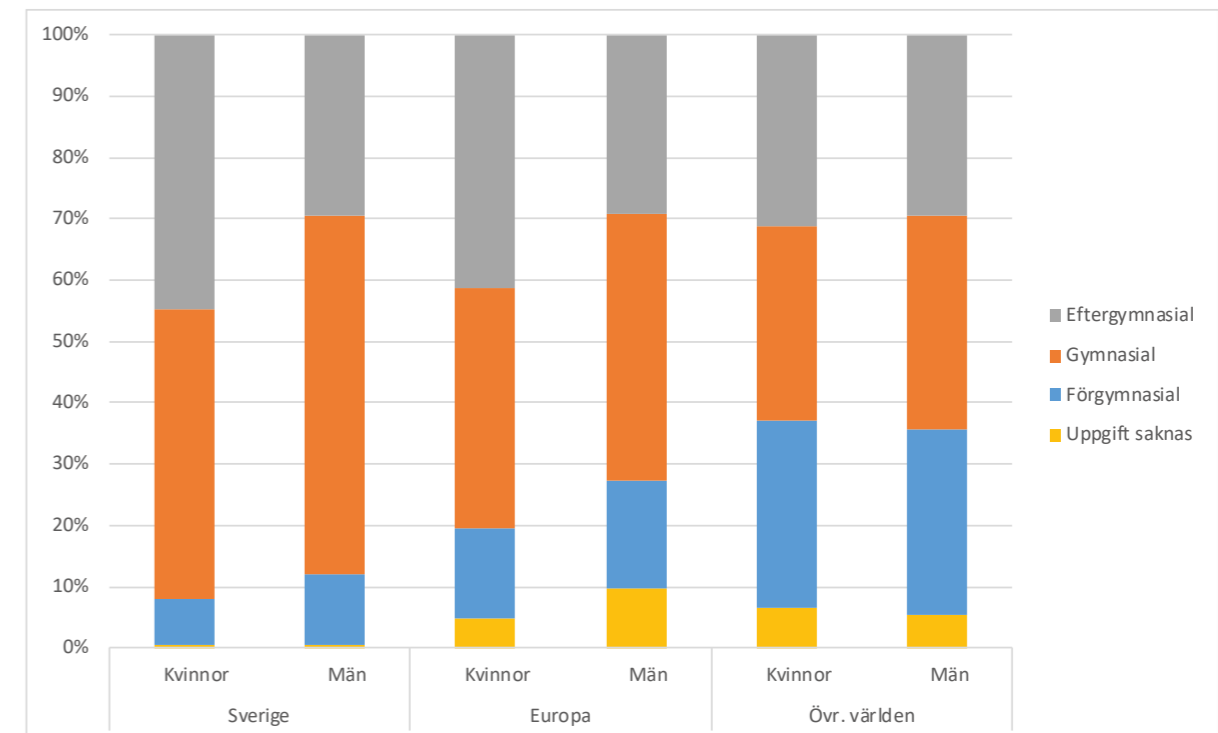
Demografiska utmaningar

En annan utmaning är ökande migrationsströmmar. I Örebro län var närmare 17 procent av befolkningen utrikesfödda varav hälften kvinnor och hälften män. Totalt sett ökade Örebro län sin befolkning under 2018 med 3 345 personer till 302 252 personer, en ökning som till stor del förklaras av invandring till länet, varav hälften kvinnor och hälften män.

Invandringen till länet är viktig och samtidigt en utmaning. Utifrån ett kompetensförsörjningsperspektiv behövs ett inflöde av människor i yrkesverksamma åldrar. Till den yrkesverksamma delen av befolkningen räknas vanligen de individer som finns inom åldrarna, 20-64 år. Detta åldersintervall utgör en bas för näringslivet och den offentliga sektorns arbetskraft. Inom intervallet finns nästan 70 procent av de utrikesfödda i länet. Bland svenskfödda är endast 53 procent inom de yrkesverksamma åldrarna. Alltså är det viktigt att de som kommer till länet från andra länder snabbt kommer i arbete. Idag går det alldeles för långsamt och en stor andel av de utrikesfödda i yrkesverksamma åldrar står utanför arbetsmarknaden.

Här finns flera utmaningar. Tittar vi på utbildningsnivån för den invandrade delen av befolkningen i länet så kan vi konstatera att den är på en betydligt lägre nivå än för svenskfödda. Etablering på arbetsmarknaden kräver ofta en längre utbildning, och en tydlig gräns går mellan dem som har respektive saknar en fullgjord gymnasieutbildning.

Figur 1: Utbildningsnivå, befolkning i Örebro län, 20-64 år, fördelad på födelseland/-region och kön, år 2018. Andel (%)*

* I diagrammet ingår ej individer för vilka det saknas uppgifter om utbildningsnivå. För svenskfödda handlar det om cirka 1 procent, för födda i Europa och övriga världen handlar det om 7-8 procent.

Ett särskilt viktigt område för utveckling är utbildningsinsatser riktade till personer utanför Europa. Nästan 30 procent i den gruppen saknar gymnasieutbildning, se figur 1.

Utvecklingsarbete inom detta område handlar om arbetsgivares strategiska kompetensförsörjningsarbete där man behöver bli ännu bättre på att precisera behovet av kompetens och att skapa förutsättningar på arbetsplatser för att ta emot utrikesfödd arbetskraft. Det handlar

också om att språkutbildning för nyanlända behöver bli effektivare och tydligare inriktad mot etablering på arbetsmarknaden.

Här finns utmaningar men samtidigt goda möjligheter att effektivisera och förbättra samverkan mellan aktörer inom utbildningssystemet och arbetsgivare, så att utbildningar och kompetensutveckling i högre utsträckning leder till en bättre matchning.

Strategiska inriktningar

Utmaningar för vård, skola och omsorg

Inom de skattefinansierade verksamheterna vård, skola och omsorg ser vi mycket stort behov av arbetskraft i dag och framåt. Enligt Arbetsförmedlingens prognos för arbetsmarknaden 2019, där man tillfrågat arbetsgivare inom dessa sektorer om rekryteringsbehovet, anger mellan 75 och drygt 90 procent att de behöver rekrytera.

För vård och omsorg utgör detta dubbla utmaningar. Dels lämnar en stor del av arbetskraften arbetsmarknaden och går i pension, dels rör sig allt större andelar av befolkningen mot de äldre-äldre åldrarna (80 år och äldre), som innebär att större grupper också kommer i behov av omsorg och sjukvård. Särskilt tydligt avspeglas denna allvarliga demografiska situation i vissa av de mindre kommunerna i länet.

En könsuppdelad arbetsmarknad

Den könsuppdelade arbetsmarknaden försvårar kompetensförsörjningen och begränsar regional hållbar tillväxt. Vissa yrken och branscher har varit, och är fortfarande, av tradition tydligt könskodade. Det begränsar valmöjligheter för arbetssökande och möjligheter att attrahera kompetent arbetskraft.

De traditionella könsmönstren återspeglas också i gymnasieskolans yrkesprogram. Med hjälp av matchningsindikatorerna går det att konstatera att de killar och tjejer i länet som gör icke-traditionella utbildningsval på gymnasiet sällan blir kvar i yrket de utbildade sig till. Det

vill säga som utbildar sig till yrken där det egna könet är underrepresenterat, i stor utsträckning inte jobbar i ett yrke som matchar utbildningen. För att bryta denna könssegregation behöver vi kraftsamla både på utbildningssidan som på i yrkeslivet.

Den framtida kompetensförsörjningen

Kompetensförsörjningsarbetet behöver ha siktet inställt på den rådande arbetsmarknadens behov, men även på framtidens yrken. I detta är det viktigt att ha kunskap och förståelse för vad individer i dag och i morgon är intresserad av att studera och arbeta med. Även om vi långt ifrån kan vara helt säkra på hur arbetsmarknaden och behoven kommer att se ut, vet vi med stor säkerhet att arbetslivet kommer att vara allt mer digitalt och tekniskt avancerat.

Automation och robotisering kommer med stor sannolikhet att ersätta fler av dagens arbetsuppgifter. Arbetets innehåll kommer sannolikt även att kräva mer av kritisk och analytisk förmåga. En vanlig bedömning är att mänskliga förmågor som konstnärlighet, social förmåga, förmåga till samarbete och att använda erfarenheter och kunskaper från olika håll blir allt viktigare. Därav blir också det livslånga lärandet allt viktigare. Denna utveckling betonar ytterligare vikten av ökad och fördjupad samverkan mellan arbetsgivare och aktörer inom utbildningssystemet.

För att möta utmaningarna och nå målen avseende kompetensförsörjning i den regionala utvecklingsstrategin har tre strategiska inriktningar identifierats. På så sätt fokuserar vi våra insatser där vi menar att de gör störst nytta. Inriktningarna avgränsar också det annars så vida fält som kompetensförsörjning utgör. Praktiskt innebär detta att framtida gemensamma utvecklingsarbeten bör befinna sig inom ramen för dessa.

I förarbetet till denna handlingsplan har även länets olika kompetensfrämjande aktörer involverats för att ringa in möjliga insatsområden framåt. I det arbetet har de strategiska inriktningarna varit vägledande.

Möt arbetskraftsefterfrågan i bristyrken och regionala styrkeområden

Utbildningssystemet är ett kraftfullt verktyg för att möjliggöra och tillgängliggöra kompetens inom nuvarande bristyrken, för framtidens bristkompetenser och regionala styrkeområden. Samtliga aktörer inom utbildningssystemet har en viktig funktion i detta avseende. Det handlar om att skapa utbildningar som inte finns, dimensionera de som finns efter behov och förutsättningar och attrahera ungdomar och vuxna att utbilda sig inom områden där det finns efterfrågan och eller utvecklingskraft.

Även folkhögskolorna och studieförbunden har roll i detta, inte minst för det livslånga lärandet och för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden. **Önskvärt läge år 2030** är att utbildningsutbudets relevans och tillgänglighet matchar länets bristyrken och regionala styrke-

områden, och att arbetsgivarnas behov attraherar fler att utbilda sig i linje med dessa.

Förbättra arbetsgivarnas strategiska kompetensförsörjningsarbete

Önskvärt läge år 2030 är att utbildningssystemets aktörer möter och stärker näringslivets och offentliga organisationers kompetensförsörjning. Vidare att arbetsgivarna arbetar strategiskt med den egna kompetensförsörjningen. Arbetsgivare har en särskilt viktig roll i det regionala kompetensförsörjningsarbetet, inte minst genom att definiera kompetensbehoven och kommunicera dessa mot bland annat utbildningssystemet. De har också en viktig roll i att påverka utbildningsinnehåll och praktik genom deltagande i olika råd eller styrelser.

Riv hinder för utsatta grupper på arbetsmarknaden

Särskilt utsatta grupper är unga, kvinnor och män födda utanför Europa, långtidsarbetslösa i åldern 55-64, personer med förgymnasial utbildning och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Medan många branscher och arbetsgivare saknar kompetens finns människor som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden.

Till detta tillkommer att många utbildningar och branscher är könssegregerade vilket ytterligare försvårar en bredare etablering på arbetsmarknaden. **Önskvärt läge år 2030** är ökade förutsättningar för egen försörjning och ett gott liv, att vi tar tillvara hela befolkningens kompetens, kreativitet och erfarenhet.

Vi har nått social sammanhållning och genom detta ökad ekonomisk konkurrenskraft. Arbetsgivare har större förmåga att möta behoven hos utsatta grupper och genom detta tas människors utbildning och kompetens bättre tillvara.

I handlingsplanen har strategisk inriktning 3 (riv hinder för utsatta grupper på arbetsmarknaden) arbetats in som ett genomsyrande perspektiv i de övriga två strategiska inriktningarna. Anledningen till detta är att frågan om hinder för utsatta grupper inte kan adresseras med mindre än att det ger konsekvenser på de två främsta bärande systemen kring kompetensförsörjning, nämligen utbildningssystemet och arbetsgivarnas arbete med kompetensförsörjning, områden som är fokus inom inriktning 1 och 2.

I nedanstående avsnitt fördjupas de strategiska inriktningarna genom att de mest angelägna utvecklingsområdena ramas in. Avsnitten konkretiseras slutligen med ett antal insatsområden. Insatsområdena ska ses som vägledande för det gemensamma utvecklingsarbete som behöver prioriteras för en bättre kompetensförsörjning och matchning.

Möt arbetskraftsefterfrågan i bristyrken och regionala styrkeområden

Utbildningsanordnares samverkan med andra aktörer är central

Att möta efterfrågan av kompetens hos branscher och arbetsgivare är ytterst anledningen till att vi arbetar med regionala kompetensför-

sörjningsarbetet. Det är utgångspunkten och slutmålet. Utbildningssystemets aktörer har en viktig funktion för fungerande samverkan. Det är viktigt att utbildningssystemets aktörer och arbetsgivare och branschföreträdare möter varandra i varierande former med syfte att förbättra förutsättningarna till matchning, skapa möjligheter för arbetsgivare att få tag i rätt kompetens och bidra till att innehållet i utbildningarna överensstämmer med behoven. Exempelvis genom program- och branschråd men även andra former. Vi vet att där dessa möten skapas och drivs kan nya och intressanta utvecklingsgrepp formas.

Nya integrerade utbildningslösningar som utgår från arbetsgivarnas behov

Bristen på arbetskraft är stor och många arbetsgivare och branscher kommer under de kommande åren ha svårt att få tag i rätt kompetens. Samtidigt står många människor utanför arbetsmarknaden. Utbildningarna bör vara nära kopplade till arbetsgivares behov. En fördjupad samverkan mellan utbildningsanordnare och branscher/arbetsgivare kan utgöra grund för flexibla och stabila lösningar som leder människor till arbete snabbare och med större precision klarar delar av kompetensförsörjningen.

I detta arbete behöver arbetsgivarna ta en central roll genom att tydliggöra kompetensbehoven för utbildningssystemets aktörer, bidra i utbildningsplanering och i dimensioneringsarbete. De kan även bidra genom att sänka trösklarna i kombination med kompetensutveckling i arbetet och förflyttningsmöjligheter i interna

kompetenstrappor eller motsvarande. Här har utbildningssystemets aktörer stora möjligheter att bidra. En stor del av dem som är inskrivna på Arbetsförmedlingen och står utanför arbetsmarknaden är födda utomlands eller saknar förgymnasial utbildning. Ofta samverkar dessa faktorer och det innebär att utbildningsaktörer i samverkan med arbetsgivare behöver tänka nytt kring utbildningslösningar som förstärker anställningsbarhet och matchning genom integrerandet av språk- och yrkeskunskap. De offentliga arbetsgivarna, inte minst kommunerna, har stora kompetensförsörjningsbehov samtidigt som det finns många som uppbär försörjningsstöd. Att samverka mellan förvaltningar eller ansvarsområden, exempelvis vuxenutbildningen, arbetsmarknadsenheten, HR och andra verksamheter kan synliggöra vilka utvecklings-

möjligheter och kompetensförsörjningsbehov som finns. Samtidigt som det leder individer till egenförsörjning. Här har utbildningssystemet en viktig funktion som möjliggörare genom att erbjuda rätt och relevanta utbildningar.

Validering ett verktyg att nyttja

Validering är ett verktyg som många olika grupper kan nyttja, exempelvis utrikesfödda och andra individer i behov av omställning. Validering förbättrar matchningen på arbetsmarknaden genom att förkorta och anpassa utbildning och tillhandahålla dokumentation och betyg för formell behörighet till högre utbildning eller vissa yrkesroller.

Validering kan användas vid omställning för att hitta den bästa vägen mot ett nytt arbete eller i arbetsgivarnas strategiska kompetensför-

sörjningsarbete, exempelvis vid planering av utbildningsinsatser mot nya kvalifikationskrav. Här finns utvecklingspotential där utbildningssystemets aktörer spelar stor roll.

Intresse och kunskap om bristyrkesutbildningar behöver öka

För att arbetsgivare ska få tillgång till rätt kompetens behöver utbildningar inom bristyrken attrahera ungdomar och vuxna som av olika anledningar närmar sig utbildning, men även de som står utanför arbetsmarknaden, särskilt utrikesfödda. Kunskap och intresse för utbildningar som leder till arbete inom bristyrken behöver öka och utbildningssystemets aktörer och arbetsgivare och branscher kan tillsammans utveckla arbetet att attrahera människor till dessa utbildningar och yrken. I viss utsträckning sker detta redan, som exempel genom Arbetsmarknadskunskap i skolan och andra vägledningsfunktioner i skolor, och genom samverkansstrukturerna Teknikcollege och Vård- och omsorgscollege för att nämna några exempel. Arbetet behöver utvecklas och stärkas, inte minst för att bryta normerade studie- och yrkesval och öppna upp för utlandsfödda i än högre utsträckning.

För att skapa ett djupare intresse för bristyrkesutbildningar behöver kunskapen om dessa spridas på rätt platser och på målgruppsanpassade vis. Arbetsplatser behöver synliggöras för att framtida elever och studenter tydligare ska se kopplingen mellan studieval och framtida jobb. Generellt kan kopplingen mellan utbildning och arbete bättre speglas, inte minst där det råder felaktiga och förutfattade bilder om vad vissa yrken innebär. Vägledningsfunktioner-

na generellt, arbetsplatsförlagt lärande (APL) och handledning på arbetsplatserna är ytterligare områden som, om de förstärks, kan skapa bättre förutsättningar för inträde till bristyrkesutbildningar, färre avhopp från studier och ett ökat intresse för yrket.

Stärka programråden och mötesplatser

I bransch- och programråd ges arbetsgivare möjlighet att tillsammans med utbildningsanordnare utveckla förutsättningar för utbildningar. Det kan handla om APL, handledning och utbildningarnas kontinuerliga aktualitet. Det är formaliserade miljöer för samverkan och här finns möjligheter att förstärka samarbetet för än bättre effekt i kompetensförsörjningen, exempelvis inom APL, handledning, genom ökat intresse för yrket och mindre avhopp från utbildningarna och överhuvudtaget elevernas inflytande i rådsarbetet. En nyckel kan vara att utveckla tydligare målsättningar mellan arbetsgivare och utbildningsanordnare och en gemensam strategi som innefattar båda parter behov och incitament.

Utöver bransch- och programråden kan nya eller mindre etablerade former komplettera det rådsstrukturerna redan möjliggör. Då mindre arbetsgivare kan ha svårt att prioritera traditionella mötesformer kan mer flexibla och anpassade former tilltala dessa arbetsgivare att ge plats för samverkan med utbildningsanordnare.

Samverkan kan även stimulera till ökad kunskap och kompetens att möta utsatta gruppers behov och genom detta motverka diskriminering i såväl utbildningssystemet som arbetsplatser.

Utbildningssystemets aktörer och länets styrkeområden

Örebro läns innovationsstrategi har två prioriterade insatsområden: Autonoma, digitaliserade och intelligenta produktionssystem samt Livsmedel i skärningen mellan hållbarhet, hälsa, miljö och måltid. Genom satsningar och utvecklingsarbete inom dessa områden kommer framtidens kunskapsintensiva industriföretag, nästa generations lösningar inom vård och omsorg samt hållbara livsmedel att utvecklas. Det regionala utbildningsutbudet och det livslånga lärandet behöver gå i linje med de prioriterade insatsområdena. Det handlar om framtidens kompetensbehov och byggandet av kapacitet inom utbildningssystemet. Det kommer att bidra till att driva regional tillväxt och till att öka attraktionskraften som expansiv region i Europas kunskapsmässiga framkant.

Prioriterade branscher

Det finns branscher som vi särskilt behöver beakta utifrån ett nationellt och regionalt perspektiv. Inom industri- och livsmedelsbranschen finns exempelvis regionala satsningar och särskilda handlingsplaner. Kompetensförsörjningsfrågorna är centrala i branscherna och en förutsättning för tillväxt och utveckling. En nationell strategi för besöksnäringen kommer att tas fram vilket kan påverka hur länets aktörer arbetar kring branschen framåt. Vidare är hälso- och sjukvårdsbranschen en regionalt viktig bransch med många bristyrken där bland annat universitet är en viktig

del i utbildningssystemet. Att utbildningssystemets aktörer kliver in eller tar fortsatt roll i samverkan kring dessa branscher blir en viktig del för branschernas möjlighet att växa och utvecklas.

Insatsområden

Utbildningssystemets aktörer är särskilt viktiga för att initiera utveckling kring följande insatsområden. Exempelvis Gysam (kommunsamverkan), REKO (kommunsamverkan), Folkhögskolor, Studieförbund, aktörer inom Yrkehögskolan, Örebro universitet och Region Örebro län.

- Utbildningslösningar där språk- och yrkeskunskaper integreras.
- Utbildning inom bristyrken i samverkan mellan utbildningssystemets aktörer och arbetsgivare inom uttalade bristyrken.
- Utbildningar som understödjer den fortsatta utvecklingen av länets styrkeområden.
- Normbrytande arbetssätt som ger ungdomar och vuxna relevant kunskap och större intresse och förståelse för utbildningar till bristyrken och regionala styrkeområden.
- Samverkan inom befintliga bransch- och programråd.
- Samverkanslösningar mellan utbildningsanordnare, branschorganisationer och arbetsgivare med syfte att synliggöra kompetensbehov och kontinuerligt lärande.
- Validering en del i utbildningsanordnares arbete med kompetensförsörjning.

Förbättra arbetsgivarnas strategiska arbete

Arbetsgivarna, oavsett om de är privata eller offentliga, har en särställning i det regionala kompetensförsörjningsarbetet. De anställer, de ser behoven på kort och lång sikt och de kan påverka utbildningssystemet och andra kompetensfrämjande aktörer att arbeta för bättre matchning. Utan vetskapen om arbetsgivarnas behov försvåras arbetet med att förbättra matchningen, men engagerade arbetsgivare som arbetar strategiskt med den egna kompetensförsörjningen skapar bra förutsättningar för omgivningen att bidra.

Arbetsgivarens strategiska kompetensförsörjningsarbete är nyckeln

Arbetsgivarnas egna strategiska kompetensförsörjningsarbete är en nödvändig ingrediens. Att veta vilka kompetensbehov som finns på kort och lång sikt är en av flera grundförutsättningar för verksamheten, och även för omgivande kompetensfrämjande aktörer. Det handlar om volymer, kompetenskrav i relation till verksamhetens behov och mål. Det handlar också om organisatoriska förutsättningar, att säkra ett livslångt lärande och att befintlig kompetens nyttjas effektivast. Vidare handlar det om att arbeta med att vara en attraktiv arbetsgivare för tillgängliga och blivande kompetenser, ett arbete som kan ske på många sätt, exempelvis i samarbete med utbildningsanordnare, med andra arbetsgivare eller aktörer som tar roll i att attrahera kompetens till länets arbetsgivare och branscher.

Offentlig sektor har de största kompetensbehoven

Offentliga arbetsgivare har mycket stora rekryteringsbehov, behov som rör sig inom verksamheter som är bärande inom välfärden, exempelvis vård, skola och omsorg. I relation till andra branscher är dessa behov mycket höga. Det är av särskild vikt att offentliga arbetsgivare har god kännedom om sina behov på kort och lång sikt och goda förutsättningar att arbeta strategiskt med kompetensförsörjning. Detta kan ge stärkta möjligheter att mer samlat samverka och driva utveckling tillsammans med bland annat utbildningssystemets aktörer.

Bland de offentliga arbetsgivarna bör kommunerna särskilt lyftas fram. Dels är de i regel den största arbetsgivaren i den givna geografien och dels är de bärare av flera viktiga roller: arbetsgivare, lokalt tillväxtansvariga och utbildningsanordnare. Roller som kan och borde samverka kring kompetensförsörjningen.

Företagsfrämjande systemet kan ta roll

Under många år har kompetensförsörjningen varit en av de främsta anledningarna till att företag har haft svårt att växa. Brist på kompetens är och kommer att vara ett tillväxthinder under de kommande åren. I ljuset av detta är det särskilt viktigt att arbetsgivare i allt högre utsträckning arbetar strategiskt med sin egen kompetensförsörjning. Detta är lättare för arbetsgivare med egna resurser, som exempelvis en HR-avdelning eller andra liknande inre förutsättningar.

För företag utan stödresurser blir arbetet kring strategisk kompetensförsörjning betydligt svårare. I dessa fall vore det önskvärt om det företagsfrämjande systemet utvecklade eller förstärkte förutsättningarna att ge rådgivning kring hur företag kan utveckla sina kunskaper och på så vis öka förutsättningarna till en högre tillväxttakt.

Det företagsfrämjande systemet utgörs av aktörer som genom bland annat offentligt stöd bidrar med informationsinsatser för att starta, driva och utveckla företag; exempelvis Almi och Business Region Örebro.

Breddad rekrytering och kompetensutveckling

Samtidigt som arbetsgivare är i stora behov av kompetenser för att växa och utvecklas står många människor i dag utanför arbetsmarknaden. Människor vars kompetenser och erfarenheter inte nyttjas till fullo men som med stöd från såväl arbetsgivare som utbildningssystemet, kunde ges förutsättningar att bidra till branschens och arbetsgivares utveckling. För detta krävs att arbetsuppgifter definieras, konkretiseras och renodlas.

Resultatet kan vara en mer effektiv organisation där hanteringen av kompetens och verksamhet förbättras. Exempelvis genom nya sätt att tänka kring kompetensbehov. Sammantaget kunde detta skapa bättre förutsättningar till rätt kompetens på rätt plats och mer hållbart kompetensförsörjningsarbete.

Kontinuerlig kompetensutveckling som kopplas till möjligheten till individuell steg-

förflyttning kan bidra till rörlighet och förlängd yrkesliv inom personalstyrkan. Det kan handla om att arbeta med kompetensbaserad rekrytering, möjliggöra kompetensväxling, differentierade och nya uppgifter och kompetensprofiler, validera personal och i samverkan med bland andra utbildningssystemets aktörer nyttja strukturer för utbildning på arbetsplatsen såsom flexibla uppdragsutbildningar och språkutbildning på arbetsplatsen, utbildning av handledare och lärlingsutbildningar.

Stödstrukturer på arbetsplatserna

För att kunna omsätta individens kompetens och lotsa in dem i en organisation på ett långsiktigt sätt behövs stödstrukturer. Inte minst när det handlar om studenter som genomför sin APL eller anställda som är språksvaga. I yrken och branscher där kompetensbristen är stor behöver arbetsgivare sannolikt bli bättre på att möjliggöra för dessa grupper att få möjlighet att utvecklas långsiktigt på en arbetsplats

genom att tillhandahålla rätt stöd och förutsättningar.

Två stödstrukturer av flera som kan vara viktiga i dessa sammanhang är handledning kring APL och former för språkstöd. En välfungerande handledning kan vara en utslagsgivande faktor för fortsatt intresse för yrket, men också skapa goda associationer kring arbetsgivaren vilket ökar arbetsgivarens attraktionskraft som framtida arbetsplats.

Språkstöd på arbetsplatsen kan skapa förutsättningar för en arbetsgivare att anställa kompetent arbetskraft trots att individerna brister i språkkunskaper. Språkstöd på arbetsplatsen kan alltså, om det organiseras på ett hållbart sätt, skapa utrymme för en arbetsgivare att arbeta mer breddat med rekrytering och kompetensförsörjning i stort. På så vis kan utbudet av arbetskraft öka.

Validering ett verktyg att nyttja

Branschvalidering är ett bra verktyg för arbetsgivare och branscher eftersom det fokuserar på deras egna krav på yrkeskompetens. Därför bör branschvalidering vara ett tidigt val när individer ska ges möjlighet till inträde på arbetsmarknaden. Framförallt inom bristbranscher och med koppling till att ta tillvara utrikesföddas kunskaper och erfarenheter. Det finns behov av att öka kunskapen om, och nyttjandet av de möjligheter som finns kring branschvalidering. Företag och arbetsorganisationer kan också använda branschvalidering internt för att effektivisera sin kompetensförsörjning.

Insatsområden

Strukturer för arbetsgivares arbete med strategisk kompetensförsörjning

- Utvecklad rådgivning kring strategisk kompetensförsörjning inom det företagsfrämjande systemet.
- Samverkan mellan arbetsgivare, branscher och utbildningssystemets aktörer.
- Breddad rekrytering genom sänkta trösklar och stegförflyttning i arbetsorganisationen.
- Former för stödstrukturer på arbetsplatser som främjar lärande, inkludering och mångfald.
- Validering som del i rekrytering och kompetensutveckling.

Arbetsgivare, branschorganisationer och kompetensfrämjande aktörer är särskilt viktiga för att initiera utveckling kring följande insatsområden. Exempelvis Almi, Arbetsförmedlingen, Business Region Örebro, Handelskammaren Mälardalen, kommuner och Region Örebro län.

Utveckling är något vi skapar tillsammans

Uppdrag och villkor från staten

Region Örebro län har från regeringen uppdraget att organisera och fastställa målsättningar för regionalt kompetensförsörjningsarbete i samverkan med bl.a. kommuner, arbetsliv, utbildningsaktörer, statliga myndigheter samt övriga berörda aktörer i länet. Samt särskilda fokusområden är att bidra till att etablera effektiva strukturer för validering, medverka i planering av utbud och inriktning inom regionalt yrkesvux inom kommunal vuxenutbildning och bidra till etablering av lärcentra.

I ett av villkoren för regionalt yrkesvux inom kommunal vuxenutbildning och Myndigheten för yrkeshögskolan framgår att kommunerna och myndigheten ska genomföra samråd med Region Örebro län, som regionalt utvecklingsansvarig aktör.

Förutsättningar för genomförande

Handlingsplanen är en ram som möjliggör att utvecklings- och förändringsarbete tydligare kan definieras, initieras och därefter drivas mot gemensam målbild. En majoritet av det utvecklings- och förbättringsarbete som sker måste genomföras av länets olika aktörer (se kapitel Aktörer).

Det är viktigt att politiker och beslutsfattare efterfrågar resultat kopplat till handlingsplanen, samt bidrar med förutsättningar för aktörers medverkan. Utvecklings- och förändringsidéer kan drivas och implementeras i verksamhetsplaner och projektplaner.

I Örebro län finns många aktörer som skapar utvecklingskraft inom kompetensförsörjning. Inte minst aktörer inom utbildningssystemet och branscher och arbetsgivare. Dessa har viktiga roller i det regionala arbetet och utan den ena eller den andra är det inte möjligt att åstadkomma djupare avtryck. Det är alltså viktigt att de tar initiativ och driver utvecklingen framåt, inte sällan i samverkan med varandra.

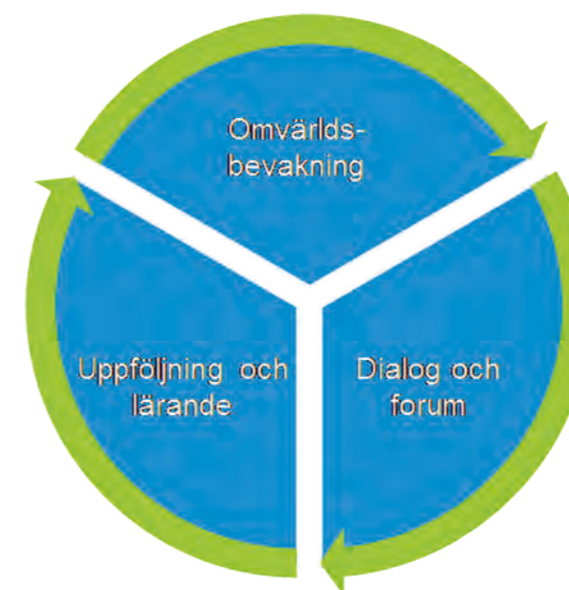
Utöver utbildningssystemets aktörer och branscher och arbetsgivare finns många andra som på olika sätt främjar kompetensförsörjningsarbetet regionalt (se kapitel Aktörer). Dessa har viktiga funktioner genom att de företräder eller stöttar näringslivet i bred bemärkelse, arbetsgivare/företag, utbildningsanordnare, lokalt tillväxtansvariga, individer eller som i Länsstyrelsens fall bär perspektiv som jämställdhet och integration.

Samtliga aktörer är viktiga och nyckeln till framgång är att alla finner sin roll i det regionala kompetensförsörjningspusslet. Att vi tillsammans drar åt samma håll och nyttjar varandras styrkor är det vi vill åstadkomma. Detta betyder att initiativ, insatser och åtaganden där samverkan krävs, välkomnas och uppmuntras från alla aktörer.

Vi vill göra det enklare för länets aktörer att driva utveckling

Region Örebro läns roll är att skapa förutsättningar för genomförandet av handlingsplanen. För att möjliggöra för länets aktörer att driva utveckling kommer vi att stötta genom omvärldsbevakning, dialog och forum samt

uppföljning och lärande. Region Örebro län har som utgångspunkt att återkommande genomföra aktiviteter med och för länets olika kompetensfrämjande aktörer, med syfte att bidra till utvecklings- och förändringsarbeten. Följande är exempel på stödjande aktiviteter.

Öppet kompetensforum för länets aktörer

Minst en gång per år bjuds länets aktörer in till gemensamt lärande och dialog kring arbetet med handlingsplanen, aktuella utvecklingsarbeten, omvärldspaning och möjligheter framåt.

Rapport en gång vartannat år om läget i länet

Region Örebro län har som ambition att en gång vartannat år ta fram en översiktlig rapport kring nuläget avseende förutsättningarna för kompetensförsörjning i länet. Syftet är att stödja länets aktörer med relevant omvärlds-

spaning och skapa underlag för dialog. Det handlar om omvärldsfaktorer, demografiska förändringar, matchningsläget på arbetsmarknaden och aktuella bristbranscher.

Forum med branscher och arbetsgivare

Region Örebro län arrangerar olika mötesplatser där branschföreträdare och arbetsgivare möter utbildningssystemets aktörer och andra kompetensfrämjande aktörer för att diskutera branschens kompetensbehov och hur samverkan kan stärkas. Ambitionen är att i högre utsträckning interagera och använda digital teknik.

Fredagsakademi – forskning och dialog

Fredagsakademin är en mötesplats för inspiration och dialog om frågor som rör Örebro läns framtid. En gång per år kommer Region Örebro län att erbjuda en Fredagsakademi som vänder sig till engagerade och intresserade av att diskutera länets utveckling avseende kompetensförsörjning.

Projektägare av strategiska satsningar

Vissa utvecklingssatsningar i länet behöver ägas och drivas av Region Örebro län för att uppnå specifika effekter. Det kan handla om att andra aktörer inte har möjlighet att bära ett utvecklingsarbete, trots att det är strategiskt viktigt för länet. Det kan också handla om utvecklingssatsningar där det ge störst effektutfall med ett regionalt ägarskap. Två exempel under de senaste åren är Effektivare validering i Örebro län och Integration i regional kompetensförsörjning.

Förmobilisering av utvecklingsinsatser

Region Örebro län kan i vissa fall bidra till utvecklingsarbetets tillkomst genom att i tidigt skede organisera för och medverka i förmobiliserande aktiviteter med andra aktörer. Det kan handla om information kring finansieringsmöjligheter eller att skapa forum för dialog.

Revidering av handlingsplanen

Vart fjärde år ses handlingsplanen över och vid behov revideras den vilket innebär att insatsområden utvärderas och omprövas tillsammans med länets aktörer. Syftet är att då ta ett nytt kliv i riktning mot de i den regionala utvecklingsstrategin definierade önskvärda effekter 2030.

Finansiering

Störst effekt av handlingsplanen får vi genom att medverkande aktörer avsätter egen tid och resurser. När genomförandet kräver extern finansiering kan aktörer behöva ansöka om projektmedel för att genomföra vissa insatser.

Det finns olika fonder, program och regionala utvecklingsmedel som kommer kunna bidra med finansiering i det gemensamma utvecklingsarbetet. EU:s strukturfonder har en viktig betydelse för att finansiera genomförandet av förändrings- och förbättringsarbetet som den regionala utvecklingsstrategin prioriterar.

Aktörer

Två direkt avgörande komponenter i kompetensförsörjningsarbetet är utbildningssystemet och arbetsgivare. Utan dessa finns ingen efterfrågan och inte mycket av kunskapsproduktion, något som givetvis är avgörande för möjligheten till matchning på arbetsmarknaden. Vid sidan av utbildningssystemets aktörer och arbetsgivare finns många viktiga aktörer som på olika vis arbetar för att främja arbetet med kompetensförsörjning. Nedan listas ett antal aktörer som bidrar till arbetet med kompetensförsörjning inom Örebro län. Samtliga har på något vis varit involverade i framtagandet av denna handlingsplan.

Almi

Almi Företagspartner AB ägs av staten och är moderbolag i en koncern med 16 regionala dotterbolag och underkoncernen Almi Invest. Almi erbjuder lån och affärsutveckling till företag med tillväxtpotential.

Arbetsförmedlingen

Regeringen är Arbetsförmedlingens uppdragsgivare. Arbetsförmedlingen har till uppgift att bidra till en väl fungerande arbetsmarknad, att rusta de som står långt ifrån arbetsmarknaden och bidra till att förhindra utslagning och öka sysselsättningen.

Business Region Örebro

Business Region Örebro (BRO) är en samverkansplattform mellan länets kommuner och med Region Örebro län som huvudman. Verksamheten syftar till att skapa tillväxt genom att få fler företag att starta, etablera sig och växa i länet. Inom området kompetensförsörjning arbetar BRO med talangrekrytering.

Folkhögskolor

Folkhögskolan är en utbildningsform som främst riktar sig till vuxna. Det finns 156 folkhögskolor i Sverige i dag och 6 i Örebro län. Folkhögskolan utgör, tillsammans med de tio studieförbunden, den organiserade folkbildningen i Sverige. Folkhögskolorna är inte bundna av centralt fastställda kurs- eller läroplaner. Många folkhögskolor har särskilda profiler, ofta utifrån sina band till idéburna organisationer och folkrörelser. Länsbildningsförbundet organiserar deras samverkan.

Gysam - Region Örebro län - samverkan gymnasieskolan

Gysam involverar länets kommunala gymnasiechefer. Syftet med GySam är att på strategisk nivå driva och samordna frågor där regional samverkan förstärker kvaliteten i länets gymnasieutbildningar.

Handelskammaren Mälardalen

Handelskammaren Mälardalen är en oberoende privat näringslivsorganisation. De främjar näringslivet i länet och arbetar bland annat med kompetensförsörjningsfrågor, bland annat arbetsmarknadskunskap, relocation service och talangrekrytering.

Länets kommuner

Kommunerna är centrala i kompetensförsörjningen då de ofta är den största arbetsgivaren i det geografiska området, utbildningsanordnare på flera nivåer och ansvarig för försörjningsfrågor.

Länsstyrelsen Örebro

Länsstyrelsen arbetar för en hållbar tillväxt

och utveckling i länet med målet att alla ska ha möjlighet att bo, utvecklas och driva företag. I relation till kompetensförsörjning berör verksamheten företrädesvis utbildningsaktiviteter i form av kurser och enskild rådgivning mot landsbygdsföretag med särskilt fokus på de areella näringarna. Andra områden som inrymmer kompetensutveckling är förebyggande insatser mot våld, förtryck och kriminalitet, missbruk

av alkohol, tobak och narkotika samt frågor kring jämställdhetsintegrering och integration.

Personal- och HR*

Kommunernas och Region Örebro läns personalchefer deltar i ett regionalt nätverk för samverkan kring övergripande arbetsgivar- och personalstrategiska frågor.

Region Örebro län

Region Örebro län ansvarar för hälso- och sjukvård, tandvård, infrastruktur, kultur och Örebro läns utveckling. Region Örebro län leder och samordnar länets gemensamma arbete mot ökad hållbar tillväxt och livskvalitet. Via Region Örebro län finns möjlighet att söka projektfinansiering. Region Örebro län har från regeringen uppdrag att organisera och fastställa målsättningar för regionalt kompetensförsörjningsarbete i samverkan med aktörer.

REKO - Region Örebro län - samverkan kommunal vuxenutbildning

Syftet med REKO är att på strategisk nivå driva och samordna frågor där regional samverkan förstärker kvaliteten i länets vuxenutbildningar. Deltagare är ansvariga för kommunernas vuxenutbildningar där ansvar för regionalt yrkesvux är en del.

Stiftelsen Activa

Stiftelsens verksamhet syftar till att vägleda och stödja människor som ofrivilligt står utanför arbetsmarknaden, in i arbetslivet.

Stiftelsen Sky

Stiftelsens verksamhet syftar till att ta fram och söka YH-utbildningar som arbetsgivarna efterfrågar i syfte är att tillse efterfrågan av kvalificerad arbetskraft för företag och organisationer.

Svenskt Näringsliv och bransch- och arbetsgivarorganisationer**

Svenskt Näringsliv är en medlemsdriven organisation och arbetar för att företag ska ha bästa möjliga förutsättningar. De arbetar med opinionsbildning och kunskapsspridning, utvecklar nya idéer och tar fram konkreta förslag för att skapa ett bättre klimat för företagsamheten. Branschorganisationerna arbetar samlat kring

en bransch och driver bland annat opinionsbildning, omvärldsbevakning och samverkan kring kompetensförsörjningen i den aktuella branschen.

Teknikcollege

Teknikcollege är ett samarbete mellan länets samtliga kommuner, Region Örebro län, fackförbund, Arbetsförmedlingen och företag. Det är en plattform kring kompetensförsörjning för industrin och arbetet syftar bland annat till att etablera och utveckla kvalitetssäkrade utbildningar.

Vård och omsorgscollege

Vård och omsorgscollege är ett samarbete mellan länets samtliga kommuner, privata arbetsgivare och utbildningsanordnare, Örebro universitet, Region Örebro län, fackförbund och Arbetsförmedlingen. Det är en plattform kring kompetensförsörjning för vård- och omsorgsbranschen och arbetet syftar bland annat till att etablera och utveckla kvalitetssäkrade utbildningar.

Yrkesutbildningscenter, Örebro kommun

Yrkesutbildningscenter samordnar ett nätverk för länets utbildningsanordnare inom YH. Syftet är att bidra till ökad samverkan och erfarenhetsutbyte samt att sprida information från Myndigheten för yrkeshögskolan i aktuella frågor. Ingår i REKO.

Örebro läns bildningsförbund

Örebro läns bildningsförbund är paraplyorganisation och mötesplats för den samlade folkbildningen i Örebro län. Dit räknas tio stu-

dieförbund, sex folkhögskolor, SISU idrottsutbildarna, Biblioteksutveckling Örebro län och Amatörteatersamverkan Örebro län.

Örebro universitet

Örebro universitet har som huvuduppgift att bedriva utbildning, forskning, och att samverka med det omgivande samhället. Universitetet har därmed flera olika roller – som utbildningsanordnare, arbetsgivare och kunskapsproducent. Universitetet är en självständig myndighet som får sitt uppdrag från regeringen, men kan själv avgöra vilka utbildningar som ska erbjudas. Utbildningen ska vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund och beprövad erfarenhet.

*HR-representanter från några kommuner, Region Örebro län och ett par privata företag deltog under framtagandet av handlingsplanen.

**Svenskt näringsliv och ett antal branschorganisationer möts årligen i de av Region Örebro län arrangerade Efterfrågeforum och Arbetsmarknadsdagar. Svenskt näringsliv och enstaka branschorganisation har deltagit i framtagandet av handlingsplanen.

Region Örebro län
Utbildning och arbetsmarknad
Telefonnummer: 019-602 70 00
Besöksadress: Eklundavägen 1, Örebro
Postadress: Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: maria.svensson-hallberg@regionorebrolan.se

13

Remissvar på
valideringsdelegationens
slutbetänkande Validering - för
kompetensförsörjning och
livslångt lärande (SOU
2019:69)
20RS2853

Organ
Regional tillväxtnämnd

Remissvar på valideringsdelegationens slutbetänkande Validering - för kompetensförsörjning och livslångt lärande (SOU 2019:69)

Förslag till beslut

Regional tillväxtnämnd beslutar

att godkänna redovisat förslag till svar som Region Örebro läns svar till
Utbildningsdepartementet.

Sammanfattning

I slutbetänkandet ”Validering – för kompetensförsörjning och livslångt lärande” (SOU 2019:69) lämnar delegationen förslag till åtgärder för ett sammanhållet, nationellt och permanent system för validering för att fler personer ska kunna få sitt kunnande kartlagt, bedömt och erkänt.

Valideringsdelegationen föreslår bland annat:

- En ny, gemensam, definition av validering.
- En ny förordning med generella bestämmelser om validering.
- Ökad tydlighet om validering inom högskolan och yrkeshögskolan.
- En nationell strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande.
- Ett råd för validering under ledning av ansvarigt statsråd.
- Kompetensförsörjning ska vara en grunduppgift för regionerna.
- Statsbidrag för vidareutveckling av branschvalidering.
- Ökad tillgång till validering i komvux genom en skyldighet för kommunerna att erbjuda elever validering och en ökad tydlighet om kartläggning, bedömning och dokumentation vid validering.

Region Örebro län ställer sig bakom remissförslaget. Remissvaret fokuserar främst på avsnitten kring den regionala rollen i utformandet och upprätthållandet av regionala strukturer för kompetensförsörjning och validering. Det är viktigt att Regionalt tillväxtansvarig aktör får ett funktionellt mandat och sammanhang i relation till nationell och lokal nivå.

Ärendebeskrivning

Valideringsdelegationens betänkande är omfattande och innehåller många olika förslag. Kapitel 7 tar upp förslag som påverkar regionalt tillväxtansvarig aktör därför avgränsas våra kommentarer till detta kapitel.

I Sverige är genomförandet av validering decentraliserat och systemet har många olika aktörer. Det är alltså svårt att prata om ett system. I stället handlar det om att säkerställa tillgång och god kvalitet inom olika system – inom samtliga delar av det formella utbildningssystemet och mot arbetslivets kvalifikationer. Detta förutsätter även samverkan och samordning mellan systemets olika delar och tydlig styrning av berörda myndigheter. I denna samverkan och samordning kommer enligt förslag regionalt tillväxtansvarig få en roll.

7.5.1 Övergripande strategi

Förslag: En nationell övergripande strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande bör tas fram.

Kommentar Region Örebro län: Nationell strategi för kompetensförsörjning bör samspela med den regionala tillväxtstrategin eftersom det annars blir två olika styrkedjor/system. Dessa behöver harmonisera med varandra.

7.5.2 Råd med tillhörande kanslifunktion

Förslag: Valideringsdelegationen föreslår ett råd får i uppdrag att följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete inom valideringsområdet på nationell och regional nivå.

Kommentar Region Örebro län: Rådet behöver koppla an till det regionala utvecklingsuppdraget som regionalt tillväxtansvarig aktör föreslås ha för att genomförandet av det regionala valideringsarbetet ska bli bra. Det behövs tydligare roller mellan nationell och regional nivå.

7.5.3 Kompetensförsörjning – en grunduppgift i det regionala utvecklingsansvaret

Förslag: En grunduppgift i det regionala utvecklingsansvaret ska vara att fastslå mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet, där validering ingår som en viktig del. Förslag till lag om ändring i lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar.

Kommentar Region Örebro län: Tillstyrker förslaget om ändring i lagen om regionalt utvecklingsansvar. Möjlighetvis bör det även framgå att länsstyrelser och andra myndigheter ska beakta och lämna regionen biträde när det regionala kompetensförsörjningsarbetet nämns i lagens 10 §.

Delar förslaget strävan att stärka mandatet till regionerna vad gäller den regionala kompetensförsörjningen, men bedömer inte det tillräckligt när det gäller validering. Validering nämns inte explicit i lagtexten. Det behövs tydlighet kring vad som ska etableras och upprätthållas utifrån de regionala strukturerna för validering i förhållande till de nationella. Ett regionalt råd skulle bidra till att klargöra roller och ansvar mellan nationell och regional nivå.

7.5.4 Regioner ska kunna ansöka om medel för att etablera regionala strukturer för validering

Förslag: Regioner ska enskilt eller gemensamt kunna ansöka om medel från Tillväxtverket för att bidra till att utveckla och etablera effektiva strukturer för validering på regional nivå.

Kommentar Region Örebro län: Det behövs långsiktig finansiering för att bygga strukturer. Utan långsiktighet riskerar arbetet att bli projektstyrkt och kortsiktigt samt olika lösningar mellan regionalt utvecklingsansvariga kan växa fram. Det finns risk för ojämlika förutsättningar som i förlängningen bidrar till olika konsekvenser för medborgarna och arbetsgivarna. Utan långsiktig finansiering är det svårt att etablera och utveckla långsiktighet och ägarskap i frågan.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Remissförslaget bygger på en ökad likvärdig validering, vilket kommer ge positiv påverkan på jämställdheten. Det är inga konsekvenser för miljö- och barnperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Remissen innehåller förslag på möjligheter för regioner att kunna ansöka om medel för att etablera regionala strukturer för validering. Dessa medel ger främst möjlighet till en projektfinansiering under några år.

Uppföljning

Region Örebro avslutar den 31 maj 2020 socialfondsprojektet ”Effektivare validering för Örebro län”. Slutsatser och resultat från projektet behöver implementeras och arbetet med att bygga bättre strukturer för validering behöver fortsätta. Region Örebro län har tackat ja till uppdraget regional kompetensförsörjning och under åren 2018-2020 stödja och främja insatser inom utpekade fokusområden.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regional tillväxtnämnd den 27 maj 2020.

Tjänsteställe, handläggare
Utbildning och arbetsmarknad, Maria Svensson Hallberg

Sammanträdesdatum
2020-05-27

FöredragningsPM
Dnr: 20RS2853

Förslag till remissvar.

Sammanfattning SOU 2019:69.

Petter Arneback
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till:

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
Ert. dnr: U2020/00129/GV

Tjänsteställe, handläggare	Datum	Beteckning
Området utbildning och arbetsmarknad Maria Svensson-Hallberg Telefon: 019-602 63 75 maria.svensson-hallberg@regionorebrolan.se	2020-05-27	Remissvar Dnr: 20RS2853

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
Ert. dnr: U2020/00129/GV

Remissvar på Validering för kompetensförsörjning och livslångt lärande (SOU 2019:69)

Sammanfattning av remissvar

Region Örebro län ställer sig bakom remissförslaget. Remissvaret fokuserar främst på avsnitten kring den regionala rollen i utformandet och upprätthållandet av regionala strukturer för kompetensförsörjning och validering. Det är viktigt att Regionalt tillväxtansvarig aktör får ett funktionellt mandat och sammanhang i relation till nationell och lokal nivå.

Förslag inom kapitel 7 Organisering – Samverkan, samordning och styrning

7.5.1 Övergripande strategi

Kommentar Region Örebro län: Nationell strategi för kompetensförsörjning bör samspela med den regionala tillväxtstrategin eftersom det annars blir två olika styrkedjor/system. Dessa behöver harmonisera med varandra.

7.5.2 Råd med tillhörande kanslifunktion

Kommentar Region Örebro län: Rådet behöver koppla an till det regionala utvecklingsuppdraget som regionalt tillväxtansvarig aktör föreslås ha för att genomförandet av det regionala valideringsarbetet ska bli bra. Det behövs tydligare roller mellan nationell och regional nivå.

Postadress
Region Örebro län
Regional utveckling
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 1, Örebro
Tel: 019-602 63 00
Organisationsnummer: 232100-0164

7.5.3 Kompetensförsörjning – en grunduppgift i det regionala utvecklingsansvaret

Kommentar Region Örebro län: Tillstyrker förslaget om ändring i lagen om regionalt utvecklingsansvar. Möjlighetvis bör det även framgå att länsstyrelser och andra myndigheter ska beakta och lämna regionen biträde när det regionala kompetensförsörjningsarbetet nämns i lagens 10 §.

Delar förslagets strävan att stärka mandatet till regionerna vad gäller den regionala kompetensförsörjningen, men bedömer inte det tillräckligt när det gäller validering. Validering nämns inte explicit i lagtexten. Det behövs tydlighet kring vad som ska etableras och upprätthållas utifrån de regionala strukturerna för validering i förhållande till de nationella. Ett regionalt råd skulle bidra till att klargöra roller och ansvar mellan nationell och regional nivå.

7.5.4 Regioner ska kunna ansöka om medel för att etablera regionala strukturer för validering

Kommentar Region Örebro län: Det behövs långsiktig finansiering för att bygga strukturer. Utan långsiktighet riskerar arbetet att bli projektstyrt och kortsiktigt samt olika lösningar mellan regionalt utvecklingsansvariga kan växa fram. Det finns risk för ojämlika förutsättningar som i förlängningen bidrar till olika konsekvenser för medborgarna och arbetsgivarna. Utan långsiktig finansiering är det svårt att etablera och utveckla långsiktighet och ägarskap i frågan.

Region Örebro län

Irén Lejegren

Ordförande i regional tillväxtnämnd

Tjänsteställe, handläggare
Förvaltningen regionalutveckling, Maria Svensson Hallberg
Telefon: 019-602 63 75, maria.svensson-
hallberg@regionorebrolan.se

Datum
2020-04-26

Beteckning
Sammanfattning
Dnr: 20RS2853

Sammanfattning

Validering för kompetensförsörjning och livslångt lärande (SOU 2019:69)

Bakgrund¹

Behov och nytta av validering

Det råder brist på arbetskraft inom ett stort antal yrkesområden, samtidigt som många har svårigheter att ta sig in eller ta sig vidare på arbetsmarknaden. Matchningen mellan utbildning/kompetens och arbetsgivarnas behov och krav har minskat senaste åren. Kompetenskraven har ökat till följd av bland annat digitalisering och automatisering, vilket ökar individers och arbetsgivares behov av flexibla möjligheter till komplettering av kompetensen. Dessa utmaningar behöver mötas med utvecklade möjligheter till livslångt lärande. Det finns ett begränsat antal studier som visar på effekter av validering, dock visar statistik att utbildningstiden kan förkortas genom validering, då efterföljande utbildningsinsatser kan fokuseras på att komplettera de delar individen saknar för att uppnå rätt kvalifikationer. Detta medför både tids- och ekonomiska vinster för utbildningsanordnare, arbetsgivare och individer.

Validering i EU och Sverige idag

Europeiska unionens råd beslutade 2012 om rekommendationen om validering av icke-formellt och informellt lärande, i syfte att främja utvecklingen av valideringssystem i medlemsstaterna. Rekommendationen framhåller att validering ska ge människor möjlighet att uppnå erkända kvalifikationer. Den är inte bindande, men Sverige har ställt sig bakom den. Målet med validering uttrycks som att öka anställningsbarhet och rörligheten på arbetsmarknaden, samt främja livslångt lärande. Enligt rekommendationen förutsätter validering att det finns en fastställd och relevant

---

¹ Sid 77–160

Postadress
Region Örebro län
Regional utveckling
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 1, Örebro
Tel: 019-602 63 00
Organisationsnummer: 232100-0164

kompetensstandard som individens kunnande kan bedömas mot och att det är tydligt vilken aktör som har mandat och befogenhet att bekräfta att en individ har kunnande som motsvarar fastställda kompetenskrav. 2009 tog Cedefop (Europeiska centrumet för utveckling av yrkesutbildning) fram praktiskt orienterade riktlinjer till hjälp för medlemsstaterna för vägledning och stöd i utformning av hållbara arrangemang i olika sammanhang. I dagsläget har cirka 60% av medlemsstaterna infört eller strävar efter att införa ett sammanhållet system för validering. I Sverige har utvecklingen av strukturer för validering avancerat sedan början av 2000-talet. Möjlighet till validering av reell kompetens finns infört i vuxenutbildningens regelverk och de eftergymnasiala utbildningarna. Ett flertal nationella branschmodeller för validering mot arbetslivets kompetenskrav finns framtagna. I backspegeln kan man se att den struktur för validering som finns är decentraliserad och har svag institutionell anknytning. Validering genomförs av många olika utförare inom respektive utbildningsform och i arbetslivet. Skolverket och Myndigheten för yrkeshögskolan har fått förstärkta uppdrag att främja validering inom sina respektive områden. I alla regioner pågår utvecklingsarbete för validering på regional nivå. Dock ser man svagheter i dagens system, framför allt gällande enhetlighet och överförbarhet kring kompetenskrav, resurser och organisation samt information och vägledning. Målsättningen är att strukturerna för validering ska vara överblickbara, effektiva och långsiktigt hållbara.

Generell reglering - förslag och bedömningar²

Definition

Valideringsdelegationen föreslår en gemensam, övergripande definition av begreppet validering som en viktig institutionell förutsättning för att etablera ett sammanhållet system för validering. Ansvaret är decentraliserat och rymmer ett stort antal aktörer. Validering definieras olika för olika områden där validering förekommer, vilket medför att innehållet i validering skiljer sig åt mellan olika utbildningsformer men också inom arbetslivet. Att skapa en gemensam definition leder till samsyn och ökad förståelse för vad validering innebär. Validering ska definieras *som en strukturerad process som innehåller fördjupad kartläggning, bedömning och ett erkännande av kunskap som en person besitter oberoende av hur det förvärvats.*

---

² Sid 161 - 204

Valideringsdelegationen föreslår också att definitionen fortsatt ska finnas i skollagen. Man föreslår att det ska vara en skyldighet för vuxenutbildningen att erbjuda validering för individen att få sin kompetens och kunskap bedömd. Nuvarande formulering anger att en person *kan* få sin kunskap och kompetens bedömd. Eftersom kraven skärps bör definitionen finnas kvar i skollagen.

Ny förordning

En förordning med generella bestämmelser om validering ska införas, den så kallade *valideringsförordningen*. Förordningen ska reglera validering av en persons förvärvade kunnande för att erhålla kvalifikationer eller delar av sådana kvalifikationer som omfattas av förordning (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (SeQF) samt för behörighet till utbildning som kan leda till sådana kvalifikationer, om inte annat föreskrivs i annan författning. Syftet med förordningen är att göra begreppet validering tydligt och därmed öka användning, kvalitet och värde av validering inom utbildning och arbetsliv. Den nya förordningen ska avse valideringsinsatser inom samtliga utbildningsformer, i arbetslivet och övriga verksamheter som omfattas av förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (SeQF) om inte annat föreskrivs i annan författning. En förordning med generella bestämmelser om validering innebär att begreppet validering används på ett enhetligt sätt i olika sammanhang vilket säkerställer kvalitet och att individens kunnande motsvarar kompetenskraven.

Validering för högre studier

Valideringsdelegationen föreslår att en upplysning om att deltagare kan erbjudas validering inför studier vid universitet/högskola eller yrkeshögskola ska tillföras i bestämmelser om möjlighet till tillgodoräknande inom utbildning och om behörighet för tillträde till utbildning i högskoleförordningen (1993:100) och i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan.

Valideringsdelegationen föreslog i SOU 2018:29 att uppdragsutbildning ska få innefatta tillgodoräknande inom utbildningen. En upplysning om att deltagaren inför tillgodoräknande inom utbildningen kan erbjudas validering enligt valideringsförordningen ska tillföras i förordning (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor. En sådan upplysning ska även tillföras gällande tillgodoräknande i förordning (2011:183) om befattningsutbildning och fortbildning för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem.

Universitets- och högskolerådet ska i förordning (2012:811) med instruktion för Universitets- och högskolerådet få i uppdrag att främja arbetet med validering enligt valideringsförordningen.

Specifika rekommendationer och riktlinjer

Respektive ansvarig myndighet bör ta fram, eller i vissa fall uppdatera, riktlinjer för validering som är specifika för berörd verksamhet och som utgår från relevant regelverk inom området och valideringsförordningens bestämmelser. Myndigheternas riktlinjer bör bland annat beskriva vilken dokumentation som ska utfärdas, roll- och ansvarsfördelning i valideringsprocessen, kriterier och riktlinjer för validering av reell kompetens. Riktlinjerna bör också beskriva hur individens behov och intresse tillvaratas i valideringsprocessen. Ett antal etiska principer för validering som beskriver vilka attityder samt vilket ansvar och förhållningssätt som valideringen förutsätter säkerställer detta.

Organisering – samverkan, samordning och styrning - förslag och bedömningar³

Övergripande nationell strategi

Valideringsdelegationen föreslår att en övergripande nationell strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande tas fram. Strategiarbetet bör drivas gemensamt av berörda departement med en bred medverkan från arbetslivets organisationer, skolhuvudmän, regioner och andra berörda aktörer. Strategin bör beslutas i form av en överenskommelse mellan regeringen och arbetsmarknadens parter. Av strategin bör framgå hur arbetet med att genomföra strategin ska organiseras. Valideringsdelegationen föreslår också att ett råd med en tillhörande kanslifunktion får ett uppdrag att följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete inom valideringsområdet på nationell och regional nivå. Rådet tillkallas av ansvarigt statsråd. Valideringsrådet bör på sikt ingå i den organisation som förslås för genomförandet av den nationella strategin för kompetensförsörjning och livslångt lärande som delegationen föreslår. Det övergripande ansvaret i Regeringskansliet för kompetensförsörjning, livslångt lärande och validering bör tydliggöras.

---

³ Sid 205-236

Kompetensförsörjning – en grunduppgift i det regionala utvecklingsansvaret

En grunduppgift i det regionala utvecklingsansvaret ska vara att fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet, där validering ingår som en viktig del. I uppgiften ska även ingå att följa upp, utvärdera och årligen redovisa till regeringen resultaten av det regionala kompetensförsörjningsarbetet samt en bedömning av regionens kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt. Uppgifterna ska regleras i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar. Förordningen (2009:145) med instruktion för Tillväxverket ska ändras så att det tydligt framgår att myndigheten ska främja, stödja och samordna samt förmedla kunskap i frågor som rör regionalt kompetensförsörjningsarbete. I den nationella strategin för regional tillväxt 2021-2027 bör det framgå att det regionala arbetet ska fortsätta med att bidra till att etablera respektive upprätthålla regionala strukturer för validering.

Finansiering för genomförande och utveckling – förslag och bedömningar⁴

Utökade medel för kompetensförsörjning och livslångt lärande

I den kommande programperioden för europeiska socialfonden bör valideringen lyftas fram som ett verktyg såväl för kompetensförsörjning och livslångt lärande som för personer som står långt från arbetsmarknaden. Utökade medel bör avsättas för kompetensförsörjning och livslångt lärande där validering ingår som en avgörande beståndsdel. För projekt avseende validering bör medfinansieringen lösas med nationellt avsatta medel. En större andel av medlen för kompetensförsörjning och livslångt lärande i den kommande programperioden bör gå till nationella projekt.

Kunskapsutveckling – förslag och bedömningar⁵

Medel och statistik

Valideringsdelegationen föreslår att särskilda medel tillförs från och med 2020 för att finansiera högskolekurser om validering. Man bedömer att statens Skolverk bör fortsätta arbetet med att följa upp och redovisa kvalitetssäkrad statistik över omfattningen av validering inom kommunal vuxenutbildning.

---

⁴ Sid 237-256

⁵ Sid 257-266

Universitetskanslersämbetet bör, i väntan på införandet av systemstöd, följa upp omfattningen av bedömning av reell kompetens via enkäter.

Vidareutveckling av validering mot arbetslivets kvalifikationer – förslag och bedömningar⁶

Långsiktig statlig medfinansiering

Valideringsdelegationen föreslår att ett statsbidrag för att utveckla validering av yrkeskompetens ska inrättas och regleras i förordning. Syftet med statsbidraget ska vara att utveckla ett verktyg för kompetensförsörjning och kompetensutveckling i arbetslivet. Statsbidrag ska lämnas för insatser som syftar till att utveckla modeller för validering av yrkeskompetens. Vid fördelning av statsbidrag ska ansökningar särskilt prioriteras som avser insatser som syftar till att utveckla nya och revidera befintliga kvalifikationer som uttrycks på ett sätt så att de kan motsvara en nivå i referensramen enligt beslut i 4 § i förordning (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande – inom yrken som omfattar en relativt stor andel av de sysselsatta på arbetsmarknaden eller inom yrken eller kompetensområden där det råder brist på arbetskraft. Kvalifikationerna ska utformas så att validering kan genomföras i enlighet med valideringsförordningen.

Myndigheten för yrkeshögskolans stöd till branscherna bör utvecklas

Valideringsdelegationen bedömer att myndigheten för yrkeshögskolan bör vid användning av de medlen som tillförs för att förstärka stödet för branschvalidering, prioritera att:

- bistå branscherna med operativt processtöd vid framtagande av kvalifikationer,
- lämna stöd för att utveckla metoder och verktyg för validering,
- erbjuda mötesplatser för utbyte av erfarenheter av operativt arbete med att utveckla valideringsmodeller,
- sammanställa och sprida uppdaterad information om vilka branschmodeller som är operativa och när, var och för vem de är tillgängliga,
- genomföra pilotprojekt för att öka kännedomen om aktuell valideringsmodell när det finns tydliga behov av kompetensförsörjning i en bransch, samt

---

⁶ Sid 267-294

- regelbundet samla in och redovisa statistik över antalet valideringar enligt branschmodell.

Validering inom kommunernas vuxenutbildning – förslag och bedömningar⁷

Skyldighet att erbjuda inledande kartläggning av kunskaper och kompetens samt validering

Valideringsdelegationen föreslår att hemkommunens skyldighet att tillhandahålla vägledning ska förtydligas genom att det anges i skollagen att hemkommunen är skyldig att erbjuda en inledande kartläggning av kunskaper och kompetens, inför utbildning eller prövning inom kommunal vuxenutbildning eller inför utbildning inom särskild utbildning för vuxna. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om inledande kartläggning. Statens skolverk ska i förordningen om vuxenutbildning bemyndigas att meddela ytterligare föreskrifter om inledande kartläggning. Valideringsdelegationen föreslår också att huvudmannen ska erbjuda elever i kommunal vuxenutbildning och elever i särskild utbildning för vuxna att få sina kunskaper och sin kompetens validerade.

Skyldigheten att erbjuda validering avser samtliga kurser som ingår i huvudmannens kursutbud. Ett bemyndigande ska införas med innebörden att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får utfärda ytterligare föreskrifter om validering. Det ska inte längre anges som villkor för statsbidrag i förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning att kommunerna ska erbjuda validering och att det ska framgå av ansökan att utbildningen inbegriper validering. Vidare föreslår Valideringsdelegationen att en elev som vid en validering bedöms ha tillräckliga kunskaper i en kurs för att nå upp till minst kunskapskraven för betyget E ska av rektor kunna ges betyget E utan att eleven genomgår prövning. Motsvarande möjlighet ska också gälla för elever som har betyg eller intyg från studier vid folkhögskola eller i utlandet.

Konsekvensbeskrivning – sammanställning

Samhällsekonomiska effekter⁸

Validering kan bidra med samhällsekonomisk nytta på flera olika sätt, bland annat genom effektivare utbildningsinsatser, förbättrad matchning på arbetsmarknaden,

---

⁷ Sid 295-334

⁸ Sid 335-340

snabbare etablering på arbetsmarknaden för nyanlända invandrare, breddad rekrytering till utbildning samt genom att stärka individers självförtroende och öka motivationen att påbörja en utbildning. Det finns begränsat med studier som kan bekräfta värdet av validering vad gäller utfallet på arbetsmarknaden. De samhällsekonomiska effekterna av att validering leder till effektivare utbildningsinsatser kan dock beräknas.⁹ Delegationens förslag bedöms *inte* få några konsekvenser för klimat och miljö, för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, och inte heller för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags.

Kostnadskonsekvenser för staten¹⁰

Tabell 12.2 Kostnadskonsekvenser för staten av delegationens förslag

Miljoner kronor

	2020	2021	2022	2023
Skyldighet för kommuner att erbjuda elever inom komvux validering (minskat studiebidrag)			-115	-115
Inrättande av ett råd för validering	2	4	4	4
Kompetensutveckling utförare – högskolekurs	1,2	1,2	1,2	1,2
Kompetensförsörjning ny grunduppgift för regionerna		21	21	21
Medel för att etablera regionala strukturer för validering (Tillväxtverket)		20	20	20
Utvecklat stöd till branscherna (MYH)	2	2	2	3
Summa kostnader	5,2	48,2	-66,8	-65,8

Kommunalekonomiska konsekvenser¹¹

De sammanvägda kostnaderna för validering jämfört med kostnaden för en hel utbildning bör totalt sett innebära oförändrade kostnader för kommunen som huvudman för utbildningen. De flesta elever har dock behov av komplettering av hela eller delar av kurser efter valideringen. Kompletteringsutbildningen kräver individuella anpassningar som ofta innebär administrativa merkostnader för utbildningsanordnaren jämfört med om eleven hade följt ett standardiserat upplägg.

¹⁰ Sid 341-346

¹¹ Sid 346-351

Utifrån ett kommunalekonomiskt perspektiv är det dock viktigt att studera helheten av effekterna av förslagen. Vinsten för kommunerna återfinns inte i minskade utbildningskostnader utan i ökade skatteintäkter, vilket är en effekt av att de elever som blir validerade också blir tillgängliga på arbetsmarknaden i högre grad. I princip ökar tillgängligheten på arbetsmarknaden i samma omfattning som den förkortade utbildningstiden, vilket motsvarar drygt 6 månader i genomsnitt per elev enligt tidigare antaganden. Den förkortade studietiden minskar också stocken av elever på komvux, vilket frigör utbildningskapacitet för ett högre inflöde av nya elever. Stocken av antalet elever är, lite förenklat, en direkt funktion av inflödet och utbildningstiden. Om den effektiva studietiden förkortas med i genomsnitt 30 procent efter en validering frigörs omkring 10 000 utbildningsplatser varje år. Det betyder att inflödet av nya elever kan öka med 5 000 elever per år. Detta är positivt för enskilda individer som väntar på en utbildningsplats, men även för samhället i stort eftersom bristen på kompetens är stor inom såväl offentlig som privat sektor. En möjlig effekt av ett ökat inflöde av elever till komvux på gymnasial nivå är att kommunens kostnader för försörjningsstöd minskar. Vissa elever har innan studierna haft svårt att etablera sig på arbetsmarknaden och för en del har försörjningsstöd därför varit en nödvändig inkomstkälla. Även validering tar dock resurser i anspråk för lärare och studievägledare. Den utbildningskapacitet som kan frigöras är därför troligen mindre. En ytterligare invändning mot resonemanget ovan är att personer som lämnar försörjningsstöd när de börjar studera många gånger har varit borta från arbetsmarknaden under en längre tid. I denna grupp är det därför troligen färre elever som har ett relevant kunnande som med en validering kan tillgodoräknas i utbildningen. Den snabbare genomströmningen som blir följd av validering innebär dessutom att det frigörs arbetskraft som bidrar till att lediga tjänster kan tillsättas snabbare. Det är viktigt för de verksamheter där det råder brist på arbetskraft, inte minst för kommuner och regioner där bristtalen inom till exempel vård och omsorg och hälso- och sjukvård är höga. Cirka hälften av eleverna som studerar en yrkesinriktad utbildning på komvux på gymnasial nivå utbildar sig inom vård- och omsorgsområdet. Ju snabbare dessa personer kan bidra med sin kompetens på arbetsmarknaden desto bättre är det för vårdgivare, brukare och patienter.

Övriga konsekvenser

- Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen se sidorna 352-353
- Konsekvenser för branscher och arbetsmarknadens parter se sidorna 353-354

- Konsekvenser för berörda myndigheter se sidorna 354-355
- Konsekvenser för universitet och högskolor och utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan se sida 355
- Konsekvenser för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen se sidorna 356-357
- Konsekvenser för jämställdhet mellan kvinnor och män se sidorna 357-358
- Konsekvenser för sysselsättning och offentlig service se sida 358

14

Anmälning- och
meddelandeärenden

19RS10494

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, June Fors

Sammanträdesdatum
2020-05-27

FöredragningsPM
Dnr: 19RS10494

Organ
Regional tillväxtnämnd

Anmälning- och meddelandeärenden

Förslag till beslut

Regional tillväxtnämnd beslutar

att godkänna redovisningen.

Sammanfattning

Regional tillväxt nämnd har överlåtit sin beslutanderätt till ordförande eller tjänsteman i enlighet med gällande delegationsordning. Dessa beslut ska redovisas till regionala tillväxtnämnden.

Anmälningärenden:

1. Beslut om avtal tecknat av förvaltningschef enligt punkt 1.2, Personuppgiftsbiträdesavtal mellan Region Örebro län och Föreningen Vård- och omsorgscollege. Dnr 20RS1555.
2. Beslut av områdeschef för Näringslivsutveckling enligt punkt 3.3 för perioden 2020-02-26—2020-04-21, diarienummer 20RS2919 med flera.
3. Beslut av regional tillväxtnämnds ordförande enligt punkt 1.5, Ökad finansiering till ALMI 2020, diarienummer 20RS4765.
4. Beslut av regional tillväxtnämnds ordförande enligt punkt 1.5, Omställningscheckar till företag, diarienummer 20RS4379.

Meddelandeärenden:

5. Avslutade projekt 2019 inom område regional tillväxt anslaget 1:1, diarienummer 20RS1442.
6. Rapport - Ny samverkansmodell för arbetet med turism och besöksnäringen i regionen, diarienummer 20RS4996.

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, June Fors

Sammanträdesdatum
2020-05-27

FöredragningsPM
Dnr: 19RS10494

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regional tillväxtnämnd den 27 maj 2020.

Petter Arneback
Regional utvecklingsdirektör

Personuppgiftsbiträdesavtal

Version 1.1 (181219)

Region Örebro län

Innehållsförteckning

1. PARTER, PARTERNAS STÄLLNING, KONTAKTUPPGIFTER OCH KONTAKTPERSONER.....	2
2. DEFINITIONER	2
3. BAKGRUND OCH SYFTE.....	4
4. BEHANDLING AV PERSONUPPGIFTER OCH SPECIFIKATION	4
5. DEN PERSONUPPGIFTSANSVARIGES ANSVAR	4
6. PERSONUPPGIFTSBITRÄDETS ÅTAGANDEN.....	4
7. SÄKERHETSÅTGÄRDER.....	5
8. SEKRETESS/TYSTNADSPLIKT	6
9. GRANSKNING, TILLSYN OCH REVISION	6
10. HANTERING AV RÄTTELSER OCH RADERING M.M.	7
11. PERSONUPPGIFTSINCIDENTER	7
12. UNDERBITRÄDE.....	8
13. LOKALISERING OCH ÖVERFÖRING AV PERSONUPPGIFTER TILL TREDJE LAND.....	8
14. ANSVAR FÖR SKADA I SAMBAND MED BEHANDLING.....	9
15. LAGVAL OCH TVISTLÖSNING	9
16. PUB-AVTALETS TECKNANDE, AVTALSTID OCH UPPSÄGNING	9
17. ÄNDRINGAR OCH UPPSÄGNING MED OMEDELBAR VERKAN M.M.	9
18. ÅTGÄRDER VID PUB-AVTALETS UPPHÖRANDE	10
19. MEDDELANDE INOM RAMEN FÖR DETTA PUB-AVTAL OCH INSTRUKTIONER.....	10
20. KONTAKTPERSONER	11
21. ANSVAR FÖR UPPGIFTER OM PARTERNA OCH KONTAKTPERSONER SAMT KONTAKTUPPGIFTER	11
22. PARTERNAS UNDERTECKNANDEN AV PUB-AVTALET.....	11

PERSONUPPGIFTSBITRÄDESAVTAL

Avtal enligt Allmänna dataskyddsförordningen EU 2016/679, art. 28.3¹

1. PARTER, PARTERNAS STÄLLNING, KONTAKTUPPGIFTER OCH KONTAKTPERSONER

Personuppgiftsansvarig	Personuppgiftsbiträde
Region Örebro län	Föreningen Vård- och omsorgscollege
Organisationsnummer	Organisationsnummer
232100-0164	802464-0149
Postadress	Postadress
Region Örebro län Box 1613 701 16 Örebro	Föreningen Vård- och omsorgscollege 118 82 Stockholm
Kontaktperson för administration av detta personuppgiftsbiträdesavtal	Kontaktperson för administration av detta personuppgiftsbiträdesavtal
Namn: Sara Norén E-post: sara.noren@regionorebrolan.se Tfn: 019-602 73 61	Namn: [Kontaktpersonens Förnamn och Efternamn] Ann Gripenlöf E-post: [Kontaktpersonens e-postadress] x Tfn: [Kontaktpersonens telefonnummer] 070-62910344 x ann.gripenlof@vo-college.se
Kontaktperson för parternas samarbete om dataskydd	Kontaktpersoner för parternas samarbete om dataskydd
Namn: Sara Norén E-post: sara.noren@regionorebrolan.se Tfn: 019-602 73 61	Namn: [Kontaktpersonens Förnamn och Efternamn] E-post: [Kontaktpersonens e-postadress] Tfn: [Kontaktpersonens telefonnummer]

2. DEFINITIONER

Utöver de begrepp som definieras i löptext, i detta personuppgiftsbiträdesavtal, ska dessa definitioner oavsett om de används i plural eller singular, i bestämd eller obestämd form, ha nedanstående innebörd när de anges med versal som begynnelsebokstav.

Behandling	En åtgärd eller kombination av åtgärder beträffande Personuppgifter eller uppsättningar av Personuppgifter, oberoende av om de utförs automatiserat eller ej, såsom insamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, bearbetning eller ändring, framtagning, läsning, användning,
------------	---

¹ Allmänna dataskyddsförordningen EU 2016/679 föreskriver att det ska finnas ett skriftligt avtal om Personuppgiftsbiträdets Behandling av Personuppgifter för Den personuppgiftsansvariges räkning.

	utlämning genom överföring, spridning eller tillhandahållande på annat sätt, justering eller sammanförande, begränsning, radering eller förstöring.
Dataskyddslagstiftning	Avser all integritets- och personuppgiftslagstiftning, samt all annan eventuell lagstiftning (inklusive förordningar och föreskrifter), som är tillämplig på den personuppgiftsbehandling som sker enligt detta PUB-avtal, inklusive nationell sådan lagstiftning och EU-lagstiftning.
Personuppgiftsansvarig	Fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamål och medlen för Behandlingen av Personuppgifter.
Instruktion	De skriftliga instruktioner som närmare anger föremål, varaktighet, art och ändamål, typ av Personuppgifter samt kategorier av Registrerade och särskilda behov som omfattas av Behandlingen.
Logg	Logg är resultatet av Loggning.
Loggning	Loggning är ett kontinuerligt insamlande av uppgifter om den Behandling av Personuppgifter som utförs enligt detta PUB-avtal och som kan knytas till en enskild fysisk person.
Personuppgiftsbiträde	Fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som Behandlar Personuppgifter för den Personuppgiftsansvariges räkning.
Personuppgift	Varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person, varvid en identifierbar fysisk person är en person som direkt eller indirekt kan identifieras särskilt med hänvisning till en identifierare som ett namn, ett identifikationsnummer, en lokaliseringssuppgift eller online-identifikatorer eller en eller flera faktorer som är specifika för den fysiska personens fysiska, fysiologiska, genetiska, psykiska, ekonomiska, kulturella eller sociala identitet.
Personuppgiftsincident	En säkerhetsincident som leder till oavsiktlig eller olaglig förstöring, förlust eller ändring eller till obehörigt röjande av eller obehörig åtkomst till de Personuppgifter som överförts, lagrats eller på annat sätt Behandlats.
Registrerad	Fysisk person vars Personuppgifter Behandlas.
Tredje land	En stat som inte ingår i Europeiska unionen (EU) eller inte är ansluten till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).
Underbiträde	Fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som i egenskap av underleverantör till Personuppgiftsbiträdet Behandlar Personuppgifter för Personuppgiftsansvariges räkning.

3. BAKGRUND OCH SYFTE

3.1 Med detta Personuppgiftsbiträdesavtal ("PUB-avtalet") reglerar den Personuppgiftsansvarige Personuppgiftsbitrådets Behandling av Personuppgifter åt den Personuppgiftsansvarige. PUB-avtalets syfte är att säkerställa den Registrerades fri- och rättigheter vid Behandlingen, i enlighet med vad stadgas i Allmänna dataskyddsförordningen EU 2016/679 ("Dataskyddsförordningen"), art. 28.3.

3.2 PUB-avtalet utgör ett självständigt avtal om Behandlingen. När PUB-avtalet utgör ett av flera avtalsdokument inom ramen för ett annat avtal benämns det andra avtalet "Huvudavtalet" i PUB-avtalet.

3.3 För det fall något av det som stadgas i kap. 1, 16, 17, 18.2, 19 – 22 i PUB-avtalet regleras på annat sätt i Huvudavtalet ska Huvudavtalets reglering ha företräde.

3.4 PUB-avtalets information, i form av bestämmelser och andra uppgifter som påverkar PUB-avtalets tillämpning, samt PUB-avtalets hänvisningar till sådan information, t.ex. lagstiftning (inklusive förordningar och föreskrifter), avser vid var tid gällande sådan information.

4. BEHANDLING AV PERSONUPPGIFTER OCH SPECIFIKATION

4.1 Den Personuppgiftsansvarige utser härmed Personuppgiftsbitrådet att utföra Behandlingen för den Personuppgiftsansvariges räkning enligt vad som stadgas i detta PUB-avtal.

4.2 Den Personuppgiftsansvarige ska ge Instruktioner till Personuppgiftsbitrådet om hur det ska utföra Behandlingen.

4.3. Personuppgiftsbitrådet får endast utföra Behandlingen i enlighet med PUB-avtalet och vid var tid gällande Instruktioner.

5. DEN PERSONUPPGIFTSANSVARIGES ANSVAR

5.1 Den Personuppgiftsansvarige ansvarar för att det vid var tid finns laglig grund för Behandlingen och för att utforma korrekta Instruktioner så att Personuppgiftsbitrådet och Underbitrådet kan fullgöra sitt eller sina uppdrag enligt detta PUB-avtal och Huvudavtal i förekommande fall.

5.2 Den Personuppgiftsansvarige ska utan onödigt dröjsmål informera Personuppgiftsbitrådet om förändringar i Behandlingen vilka påverkar Personuppgiftsbitrådets skyldigheter enligt Dataskyddslagstiftningen.

5.3 Den Personuppgiftsansvarige ansvarar för att informera Registrerade om Behandlingen och för att tillvarata Registrerades rättigheter enligt Dataskyddslagstiftningen samt vidta varje annan åtgärd som åligger den Personuppgiftsansvarige enligt Dataskyddslagstiftningen.

6. PERSONUPPGIFTSBITRÅDETS ÅTAGANDEN

6.1 Personuppgiftsbiträdet förbinder sig att endast utföra Behandlingen i enlighet med PUB-avtalet och Instruktioner samt att följa Dataskyddslagstiftningen. Personuppgiftsbiträdet förbinder sig även att fortlöpande hålla sig informerad om gällande rätt på området.

6.2 Personuppgiftsbiträdet ska vidta åtgärder för att skydda Personuppgifterna mot alla slag av Behandlingar som inte är förenliga med PUB-avtalet, Instruktioner och Dataskyddslagstiftningen.

6.3 Personuppgiftsbiträdet åtar sig säkerställa att samtliga fysiska personer som arbetar under dess ledning följer PUB-avtalet och Instruktioner samt att de fysiska personerna informeras om relevant lagstiftning.

6.4 Personuppgiftsbiträdet ska på begäran från den Personuppgiftsansvarige bistå denne med att säkerställa att skyldigheterna enligt Dataskyddsförordningen, art. 32-36, fullgörs och svara på begäran om utövande av den Registrerades rättigheter i enlighet med Dataskyddsförordningen, kap. III, med beaktande av typen av Behandling och den information som Personuppgiftsbiträdet har att tillgå.

6.5 För det fall att Personuppgiftsbiträdet finner att Instruktioner är otydliga, i strid med Dataskyddslagstiftningen eller saknas och Personuppgiftsbiträdet bedömer att nya eller kompletterande Instruktioner är nödvändiga för att genomföra sina åtaganden ska Personuppgiftsbiträdet utan dröjsmål informera den Personuppgiftsansvarige, tillfälligt upphöra med Behandlingen och invänta nya Instruktioner.

6.6 För det fall att den Personuppgiftsansvarige förser Personuppgiftsbiträdet med nya eller ändrade Instruktioner ska Personuppgiftsbiträdet, utan onödigt dröjsmål från mottagandet, meddela den Personuppgiftsansvarige huruvida genomförandet av de nya Instruktionerna föranleder förändrade kostnader för Personuppgiftsbiträdet.

7. SÄKERHETSÅTGÄRDER

7.1 Personuppgiftsbiträdet ska vidta alla tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder som krävs för att förhindra Personuppgiftsincidenter, genom att säkerställa att Behandlingen uppfyller kraven i Dataskyddsförordningen och att den Registrerades rättigheter skyddas.

7.2 Personuppgiftsbiträdet ska fortlöpande säkerställa att den tekniska och organisatoriska säkerheten i samband med Behandlingen medför en lämplig nivå av konfidentialitet, integritet, tillgänglighet och motståndskraft.

7.3 Eventuella tillkommande eller ändrade krav på skyddsåtgärder från den Personuppgiftsansvarige, efter parternas tecknande av PUB-avtalet, ska betraktas som nya Instruktioner enligt PUB-avtalet.

7.4 Personuppgiftsbiträdet ska genom behörighetskontrollsystem endast ge åtkomst till Personuppgifterna för sådana fysiska personer som arbetar under Personuppgiftsbitrådets ledning och som behöver åtkomsten för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.

7.5 Personuppgiftsbiträdet åtar sig att kontinuerligt Logga åtkomst till Personuppgifterna enligt PUB-avtalet i den utsträckning det krävs enligt Instruktionen. Loggar får gallras först fem (5) år efter Loggningstillfället om inte annat anges i Instruktionen. Loggar ska omfattas av erforderliga skyddsåtgärder, i enlighet med Dataskyddslagstiftningen.

7.6 Personuppgiftsbiträdet ska systematiskt testa, undersöka och utvärdera effektiviteten hos de tekniska och organisatoriska åtgärder som ska säkerställa Behandlingens säkerhet.

8. SEKRETESS/TYSTNADSPLIKT

8.1 Personuppgiftsbiträdet och samtliga fysiska personer som arbetar under dess ledning ska vid Behandlingen iaktta såväl sekretess som tystnadsplikt. Personuppgifterna får inte nyttjas eller spridas för andra ändamål, vare sig direkt eller indirekt, såvida inte annat avtalats.

8.2. Personuppgiftsbiträdet ska tillse att samtliga fysiska personer som arbetar under dess ledning, vilka deltar i Behandlingen, är bundna av sekretessförbindelse avseende Behandlingen. Detta krävs dock inte om dessa redan omfattas av en straffsanktionerad tystnadsplikt som följer av lag. Personuppgiftsbiträdet åtar sig även att tillse att det finns sekretessavtal med Underbiträdet samt sekretessförbindelser mellan Underbiträdet och samtliga fysiska personer som arbetar under dess ledning, vilka deltar i Behandlingen.

8.3 Personuppgiftsbiträdet ska skyndsamt underrätta den Personuppgiftsansvarige om eventuella kontakter med tillsynsmyndighet avseende Behandlingen. Personuppgiftsbiträdet har inte rätt att företräda den Personuppgiftsansvarige eller agera för den Personuppgiftsansvariges räkning gentemot tillsynsmyndigheter i frågor avseende Behandlingen.

8.4 Om den Registrerade, tillsynsmyndighet eller tredje man begär information från Personuppgiftsbiträdet vilken rör Behandlingen, ska Personuppgiftsbiträdet informera den Personuppgiftsansvarige om saken. Information om Behandlingen får inte lämnas till den Registrerade, tillsynsmyndighet eller tredje man utan skriftligt medgivande från den Personuppgiftsansvarige, såvida det inte framgår av tvingande lag att information ska lämnas. Personuppgiftsbiträdet ska bistå med förmedling av den informationen som omfattas av ett medgivande eller lagkrav.

9. GRANSKNING, TILLSYN OCH REVISION

9.1 Personuppgiftsbiträdet ska utan onödigt dröjsmål, på den Personuppgiftsansvariges begäran, tillhandahålla den information om tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder som den Personuppgiftsansvarige behöver för att kunna fastställa att Personuppgiftsbiträdet uppfyller sina åtaganden enligt PUB-avtalet och Dataskyddsförordningen, art. 28.3 h.

9.2 Personuppgiftsbiträdet åtar sig att minst en (1) gång om året granska säkerheten avseende Behandlingen genom en egenkontroll för att säkerställa att Behandlingen följer PUB-avtalet. Resultatet av sådan egenkontroll ska på begäran delges den Personuppgiftsansvarige.

9.3 Den Personuppgiftsansvarige äger rätt att, själv eller genom annan av denne utsedd tredje part (som inte får vara en konkurrent till Personuppgiftsbiträdet), följa upp att Personuppgiftsbiträdet uppfyller PUB-avtalets, Instruktionernas och Dataskyddslagstiftningens krav. Personuppgiftsbiträdet ska vid sådan granskning bistå den Personuppgiftsansvarige, eller den som utför granskningen i den Personuppgiftsansvariges ställe, med dokumentation, tillgång till lokaler, IT-system och andra tillgångar som behövs för att kunna granska Personuppgiftsbitrådets efterlevnad av PUB-avtalet,

Instruktioner och Dataskyddslagstiftningen. Den Personuppgiftsansvarige ska säkerställa att personal som genomför granskningen är underkastade sekretess eller tystnadsplikt enligt lag eller avtal.

9.4 Personuppgiftsbiträdet äger alternativt till vad som stadgas i punkterna 9.2-9.3, rätt att erbjuda andra tillvägagångssätt för granskning av Behandlingen, exempelvis granskning genomförd av oberoende tredje part. Den Personuppgiftsansvarige ska i sådant fall äga rätt, men inte skyldighet, att tillämpa detta alternativa tillvägagångssätt för granskning. Vid sådan granskning ska Personuppgiftsbiträdet ge den Personuppgiftsansvarige eller en tredje part den assistans som behövs för utförandet av granskningen.

9.5 Personuppgiftsbiträdet ska bereda tillsynsmyndighet, eller annan myndighet som har laglig rätt till det, möjlighet att göra tillsyn enligt myndighetens begäran i enlighet med vid var tid gällande lagstiftning, även om sådan tillsyn annars skulle stå i strid med bestämmelserna i PUB-avtalet.

9.6 Personuppgiftsbiträdet ska tillförsäkra den Personuppgiftsansvarige rättigheter gentemot Underbiträdet vilka motsvarar den Personuppgiftsansvariges samtliga rättigheter gentemot Personuppgiftsbiträdet enligt kap. 9 i PUB-avtalet.

10. HANTERING AV RÄTTELSER OCH RADERING M.M.

10.1 För det fall den Personuppgiftsansvarige begärt rättelse eller radering på grund av Personuppgiftsbiträdets felaktiga Behandling ska Personuppgiftsbiträdet vidta lämplig åtgärd utan onödigt dröjsmål, senast inom trettio (30) dagar, från det att Personuppgiftsbiträdet mottagit erforderlig information från den Personuppgiftsansvarige. När den Personuppgiftsansvarige begärt radering får Personuppgiftsbiträdet endast utföra Behandling av den aktuella personuppgiften som ett led i processen för radering.

10.2 Om tekniska och organisatoriska åtgärder (t.ex. uppgraderingar eller felsökningar) vidtas av Personuppgiftsbiträdet i Behandlingen, vilka kan väntas påverka Behandlingen, ska Personuppgiftsbiträdet informera den Personuppgiftsansvarige skriftligt om detta i enlighet med vad stadgas om meddelanden i 19 kap. i PUB-avtalet. Informationen ska lämnas i god tid innan åtgärderna vidtas.

11. PERSONUPPGIFTSINCIDENTER

11.1 Personuppgiftsbiträdet ska ha förmåga att återställa tillgängligheten och tillgången till Personuppgifterna i rimlig tid vid en fysisk eller teknisk incident enligt Dataskyddsförordningen, art. 32.1 c.

11.2 Personuppgiftsbiträdet åtar sig att med beaktande av Behandlingens art, och den information som Personuppgiftsbiträdet har att tillgå, bistå den Personuppgiftsansvarige med att fullgöra dennes skyldigheter vid en Personuppgiftsincident beträffande Behandlingen. Personuppgiftsbiträdet ska på den Personuppgiftsansvariges begäran även bistå med att utreda misstankar om eventuell obehörig Behandling och/eller åtkomst till Personuppgifterna.

11.3 Vid Personuppgiftsincidenter, vilka Personuppgiftsbiträdet fått vetskap om, ska Personuppgiftsbiträdet utan onödigt dröjsmål skriftligen underrätta den Personuppgiftsansvarige om händelsen. Personuppgiftsbiträdet ska med beaktande av typen av Behandling och den information

som Personuppgiftsbiträdet har att tillgå tillhandahålla den Personuppgiftsansvarige en skriftlig beskrivning av Personuppgiftsincidenten.

Beskrivningen ska redogöra för:

1. Personuppgiftsincidentens art och, om möjligt, de kategorier och antalet Registrerade som berörs samt kategorier och antalet personuppgiftsposter som berörs,
2. de sannolika konsekvenserna av Personuppgiftsincidenten, och
3. åtgärder som har vidtagits eller föreslagits samt åtgärder för att mildra Personuppgiftsincidentens potentiella negativa effekter.

11.4 Om det inte är möjligt för Personuppgiftsbiträdet att tillhandahålla hela beskrivningen samtidigt, enligt punkt 11.3 i PUB-avtalet, får beskrivningen tillhandahållas i omgångar utan onödigt ytterligare dröjsmål.

12. UNDERBITRÄDE

12.1 Personuppgiftsbiträdet ansvarar fullt ut för Underbitrådets Behandling gentemot den Personuppgiftsansvarige.

12.2 Personuppgiftsbiträdet äger rätt att anlita ett nytt underbiträde. När Personuppgiftsbiträdet avser att anlita ett nytt underbiträde ska Personuppgiftsbiträdet säkerställa underbitrådets kapacitet och förmåga att uppfylla sina skyldigheter enligt Dataskyddslagstiftningen. Personuppgiftsbiträdet ska skriftligen meddela den Personuppgiftsansvarige om

1. underbitrådets namn, organisationsnummer och säte (adress och land),
2. vilken typ av uppgifter och kategorier av Registrerade som behandlas, och
3. var Personuppgifterna ska behandlas.

12.3 Personuppgiftsbiträdet äger rätt att upphöra med att anlita Underbiträdet. När Personuppgiftsbiträdet upphör med att anlita Underbiträdet ska Personuppgiftsbiträdet skriftligen meddela den Personuppgiftsansvarige om att det upphör med att anlita Underbiträdet.

12.4 Personuppgiftsbiträdet åtar sig att teckna ett skriftligt personuppgiftsbiträdesavtal med det nya underbiträdet och säkerställa att det nya underbiträdet åläggs samma skyldigheter som Personuppgiftsbiträdet åläggs enligt detta PUB-avtal.

12.5 Personuppgiftsbiträdet ska på den Personuppgiftsansvariges begäran översända en kopia av det personuppgiftsbiträdesavtal som Personuppgiftsbiträdet tecknat med Underbiträdet.

12.6 Den Personuppgiftsansvarige äger inom 30 dagar rätt att invända mot Personuppgiftsbitrådets anlitan av ett nytt underbiträde och att, med anledning av sådan invändning, säga upp detta PUB-avtal att upphöra i enlighet med vad stadgas i PUB-avtalet, punkt 17.4.

13. LOKALISERING OCH ÖVERFÖRING AV PERSONUPPGIFTER TILL TREDJE LAND

13.1 Personuppgiftsbiträdet ska säkerställa att Personuppgifterna hanteras och lagras inom EU/EES av en fysisk eller juridisk person som är etablerad inom EU/EES, om inte PUB-avtalets parter kommer överens om något annat.

13.2 Personuppgiftsbiträdet äger endast rätt att överföra Personuppgifter till Tredje land för Behandling (t.ex. service, support, underhåll, utveckling, drift eller liknande hantering) om den Personuppgiftsansvarige på förhand skriftligen godkännt sådan överföring och utfärdat Instruktioner för detta ändamål.

13.3 Överföring till Tredje land för Behandling enligt PUB-avtalet, punkt 13.2, får endast ske om den är förenlig med Dataskyddslagstiftningen och uppfyller de krav på Behandlingen vilka ställs i PUB-avtalet och Instruktioner.

14. ANSVAR FÖR SKADA I SAMBAND MED BEHANDLING

14.1 Vid ersättning för skada i samband med Behandling som, genom fastställd dom eller förlikning, ska utgå till den Registrerade på grund av överträdelse av bestämmelse i PUB-avtalet, Instruktioner och/eller tillämplig bestämmelse i Dataskyddslagstiftningen ska art. 82 i Dataskyddsförordningen tillämpas.

14.2 Sanktionsavgifter enligt Dataskyddsförordningen, art. 83, eller Lag (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning 6 kap. 2 § ska bäras av den av PUB-avtalets parter som påförts en sådan avgift.

14.3 Om endera part får kännedom om omständighet som kan leda till skada för motparten ska parten omedelbart informera motparten om förhållandet och aktivt arbeta tillsammans med motparten för att förhindra och minimera sådan skada.

14.4 Oaktat vad sägs i Huvudavtalet gäller detta PUB-avtal, punkter 14.1 och 14.2, före andra regler om fördelning mellan Parterna av krav sinsemellan såvitt avser Behandlingen.

15. LAGVAL OCH TVISTLÖSNING

För detta avtal gäller svensk rätt. Eventuell tolkning eller tvist i anledning av PUB-avtalet, som parterna inte kan lösa på egen hand, ska avgöras av svensk allmän domstol.

16. PUB-AVTALETS TECKNANDE, AVTALSTID OCH UPPSÄGNING

16.1 PUB-avtalet gäller från och med den tidpunkt PUB-avtalet undertecknats av båda parter och tillsviare. Parterna äger ömsesidig rätt att säga upp PUB-avtalet att upphöra med trettio (30) dagars varsel.

17. ÄNDRINGAR OCH UPPSÄGNING MED OMEDELBAR VERKAN M.M.

17.1 Endera part i PUB-avtalet äger rätt att påkalla omförhandling av PUB-avtalet om motpartens ägarförhållanden ändras väsentligt eller om tillämplig lagstiftning, eller tolkningen av den, ändras på ett för Behandlingen avgörande sätt. Påkallande av omförhandling enligt första meningen innebär inte att PUB-avtalet till någon del upphör att gälla utan endast att en omförhandling om PUB-avtalet ska påbörjas.

17.2 Tillägg till, och ändringar i, PUB-avtalet ska vara skriftliga och undertecknade av båda parter.

17.3 När någon av parterna får kännedom om att motparten agerar i strid med PUB-avtalet, Instruktioner och/eller Dataskyddslagstiftningen, ska parten utan dröjsmål meddela motparten om agerandet. Därefter äger parten rätt att med omedelbar verkan upphöra att utföra sina förpliktelser enligt PUB-avtalet till den tidpunkt motparten förklarar att agerandet upphört och förklaringen accepterats av den part som påtalat agerandet.

17.4 Om den Personuppgiftsansvarige invänder mot Personuppgiftsbitrådets anlitanade av ett nytt underbiträde, enligt detta PUB-avtal, punkt 12.6, har den Personuppgiftsansvarige rätt att säga upp PUB-avtalet att upphöra med omedelbar verkan. Om Personuppgiftsbiträdet Behandlar Personuppgifterna efter den tidpunkt som anges i punkt 18.2 gäller vad stadgas i punkter 18.3-18.4.

18. ÅTGÄRDER VID PUB-AVTALETS UPPHÖRANDE

18.1 Vid uppsägning av PUB-avtalet ska den Personuppgiftsansvarige utan onödigt dröjsmål begära att Personuppgiftsbiträdet överlämnar samtliga Personuppgifter till den Personuppgiftsansvarige eller raderar dem, enligt dennes önskemål. Om Personuppgifterna överlämnas ska det ske i ett öppet och standardiserat format. Med samtliga Personuppgifter avses alla Personuppgifter vilka har omfattats av Behandlingen samt annan tillhörande information såsom Loggar, Instruktioner, systemlösningar, beskrivningar och andra handlingar som Personuppgiftsbiträdet erhållit genom informationsutbyte enligt PUB-avtalet.

18.2 Överlämning och radering enligt PUB-avtalet, punkt 18.1, ska vara utförda senast trettio (30) dagar räknat från den tidpunkt uppsägning gjorts enligt detta PUB-avtal, punkt 16.1

18.3 Behandling som utförs av Personuppgiftsbiträdet efter den tidpunkt som stadgas i punkt 18.2 är att betrakta som en otillåten Behandling.

18.4 Bestämmelser om sekretess/tystnadsplikt i 8 kap. PUB-avtalet ska fortsätta gälla även om PUB-avtalet i övrigt upphör av gälla.

19. MEDDELANDEN INOM RAMEN FÖR DETTA PUB-AVTAL OCH INSTRUKTIONER

19.1 Meddelanden om PUB-avtalet och dess administration inklusive uppsägning ska skickas till respektive parts kontaktperson för PUB-avtalet.

19.2 Meddelanden om parternas samarbete om dataskydd, gällande Behandlingen, ska skickas till respektive parts kontaktperson för parternas samarbete om dataskydd.

19.3 Meddelanden inom ramen för PUB-avtalet och Instruktioner ska skickas skriftligt. Ett meddelande ska anses ha kommit fram till mottagaren senast en (1) arbetsdag efter att meddelandet har skickats.

20. KONTAKTPERSONER

20.1 Parterna ska utse var sin kontaktperson för PUB-avtalet.

20.2 Parterna ska utse var sin kontaktperson för parternas samarbete om dataskydd.

21. ANSVAR FÖR UPPGIFTER OM PARTERNA OCH KONTAKTPERSONER SAMT KONTAKTUPPGIFTER

21.1 Varje part ansvarar för att de uppgifter som anges i 1 kap. i PUB-avtalet alltid är aktuella. Ändring av uppgifter i 1 kap. ska meddelas skriftligt enligt punkt 19.1 i PUB-avtalet.

22. PARTERNAS UNDERTECKNANDEN AV PUB-AVTALET

22.1 Detta PUB-avtal tillhandahålls antingen i digitalt format för elektroniskt tecknande eller i pappersformat för tecknande med penna. Om PUB-avtalet tillhandahålls i digitalt format utgår punkter 22.2-22.3.

22.2 Den Personuppgiftsansvariges undertecknande av PUB-avtalet

Ort Örebro Datum 29/1 - 2020

.....
Undertecknande

Petter Arneback, Regional utveckling, Region Örebro län

.....
Namnförtydligande

22.3 Personuppgiftsbitrådets undertecknande av PUB-avtalet

Ort Stockholm Datum 7/1 2020

.....
Undertecknande

Zenita Cider, VD Föreningen Vård- och omsorgscollege

.....
Namnförtydligande

Versionshantering

Version	Datum	Förändringar	Ansvarig
1.1	2018-12-19	10.1, 14.1, 18.2,	PR

Bilaga 1

Mall för den Personuppgiftsansvariges Instruktion för Behandling av Personuppgifter

Utöver vad som redan framgår av Personuppgiftsbiträdesavtalet ska Personuppgiftsbiträdet även följa nedanstående Instruktion:

1. Ändamål, föremålet och arten
Lägga upp information på Vård- och omsorgscollege hemsida om Örebro läns arbete, exempelvis protokoll från styrgruppsmöten, nyheter från länet, inbjudningar till aktiviteter, anmälningsslänkar till aktiviteter och kurser.
2. Behandlingen omfattar följande typer av Personuppgifter
Namn, yrkesgrupper, foton, filmer
3. Behandlingen omfattar kategorier av Registrerade
Elever, anställda
4. Ange särskilda hanteringskrav vad gäller Behandling av Personuppgifter som utförs av Personuppgiftsbiträdet/biträdena
5. Ange särskilda tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder vad gäller Behandling av Personuppgifter som utförs av Personuppgiftsbiträdet/biträdena
Se punkt 7 i PUB-avtalet
6. Ange särskilda krav på Loggning vad gäller Behandling av Personuppgifter samt vilka som ska ha tillgång till dem
7. Lokalisering och överföring av Personuppgifter till Tredje land
8. Övriga Instruktioner angående Behandling av Personuppgifter som utförs av biträdet/biträdena

Praktisk hantering	
Fysisk säkerhet	Personuppgiftsbärande system ska skyddas mot elavbrott och andra störningar orsakade i tekniska försörjningsystem. Utrymmen där personuppgifter förvaras, så som serverhallar, ska skyddas genom lämpliga tillträdeskontroller för att säkerställa att endast behörig personal får tillträde. Det ska också finnas ett tillfredställande skydd mot stöld och händelser som kan förstöra IT-system och lagringsmedia.
Autentisering/identifiering	PUB ska se till att endast behörig personal kan komma åt personuppgifterna genom att skydda personuppgifterna med rätt identifiering. Personalen ska instrueras att hantera och förvara användaridentitet och lösenord med försiktighet och att använda lösenord som inte har anknytning till person eller på annat sätt som med lätthet kan forceras. Lösenord ska bytas regelbundet och personalen ska logga ut från sina respektive klientdatorer när de inte används
Behörighetskontroll	Ett tekniskt system för behörighetskontroll ska styra åtkomsten till personuppgifterna för PUB. Behörigheten ska begränsas till dem som behöver uppgifterna för sitt arbete. Användaridentitet och lösenord ska vara personliga och får inte överlätas på någon annan. Det ska finnas rutiner för tilldelning och borttagande av behörigheter.
Åtkomstskydd	När datorutrustning och löstagbara datamedier hos PUB inte står under uppsikt ska utrustningen och medierna låsas in för att skyddas mot obehörig användning, påverkan och stöld. I annat fall ska personuppgifterna krypteras.
Skadlig kod	Personuppgiftsbärande system ska vara skyddade mot virus, trojaner och andra former av digitala intrång.
Bärbara datorer	För det fall eventuella bärbara datorer används vid behandlingen ska personuppgifterna på fasta och löstagbara lagringsmedier alltid vara krypterade.
Säkerhetskopia	Personuppgifterna ska regelbundet överföras till säkerhetskopior. Kopiorna ska förvaras avskilt och väl skyddade så att personuppgifterna kan återskapas efter en störning. PUB ska ha en rutin för test av återläsning.
Loggning	Åtkomst till personuppgifter ska kunna följas upp i efterhand genom en logg eller liknande underlag. Av loggarna ska det framgå vilka åtgärder som har vidtagits och vilka personuppgifter det gäller. Det ska också framgå när åtgärden har vidtagits och av vem. Underlaget ska kunna kontrolleras av PUB och återrapporteras till PUA.
Datakommunikation	PUB ska se till att PUB:s informationssystem är skyddade från extern åtkomst genom exempelvis perimeterskydd och kontroll av fjärråtkomst vid extern access. Insynsskydd ska tillföras transport och lagring när behovet finns.
PUB:s åtkomst till personuppgifter via fjärrstyrd datakommunikation	Service via fjärrstyrd datakommunikation får endast ske efter säker elektronisk identifiering av den som utför servicen. Servicepersonal ska ges åtkomst i systemet endast vid servicetillfället. Finns separat kommunikationsingång för service ska den vara stängd när service inte pågår.
Känsliga personuppgifter	För åtkomst till känsliga och integritetskänsliga personuppgifter krävs tvåfaktorsautentisering till tjänsten.

Överföring av personuppgifter	Personuppgifter som överförs via datorkommunikation utanför lokaler som kontrolleras av PUB ska skyddas med kryptering.
Utplåning	När fasta eller löstagbara lagringsmedier som innehåller personuppgifter inte längre ska användas för sitt ändamål ska personuppgifterna raderas på sådant sätt att de inte kan återskapas.
Reparation och service	När reparation och service av datorutrustning, vilken används för att lagra PUA:s personuppgifter, utförs av annan än PUB, ska kontrakt som reglerar säkerhet och sekretess träffas med serviceföretaget.
Servicebesök	Vid servicebesök ska servicen ske under PUB:s överinseende. Är detta inte möjligt ska lagringsmedier som innehåller personuppgifter avlägsnas.
Kontroll	PUA har rätt att utföra kontroller av att avtalade säkerhetsåtgärder faktiskt vidtas eller att kontrollen sker av oberoende part.
Obehörig åtkomst	PUA har rätt att utreda obehörig åtkomst hos PUB.

Bilaga 2

Mall för förteckning över Underbiträden vid PUB-avtalets ingående

1	Namn och geografisk belägenhet	
	Personuppgifter som behandlas	
	Roll i dataprocessen	
2	Namn och geografisk belägenhet	
	Personuppgifter som behandlas	
	Roll i dataprocessen	
3	Namn och geografisk belägenhet	
	Personuppgifter som behandlas	
	Roll i dataprocessen	
4	Namn och geografisk belägenhet	
	Personuppgifter som behandlas	
	Roll i dataprocessen	
5	Namn och geografisk belägenhet	
	Personuppgifter som behandlas	
	Roll i dataprocessen	

6	Namn och geografisk belägenhet	
---	--------------------------------	--

	Personuppgifter som behandlas	
	Roll i dataprocesen	
7	Namn och geografisk belägenhet	
	Personuppgifter som behandlas	
	Roll i dataprocesen	
8	Namn och geografisk belägenhet	
	Personuppgifter som behandlas	
	Roll i dataprocesen	
9	Namn och geografisk belägenhet	
	Personuppgifter som behandlas	
	Roll i dataprocesen	
10	Namn och geografisk belägenhet	
	Personuppgifter som behandlas	
	Roll i dataprocesen	

Tjänsteställe, handläggare
Regional utveckling, Malena Pirsech

Sammanträdesdatum
2020-05-27

FöredragningsPM
Dnr: 20RS2919

Redovisning av delegationsbeslut

Sammanfattning

Regional tillväxtnämnd har överlåtit sin beslutanderätt till ordförande eller tjänsteman i enlighet med gällande delegationsordning. Dessa beslut ska redovisas till den styrelse/nämnd som har fattat beslut om delegering. Nu redovisas beslut av områdeschef för Näringslivsutveckling.

Förslag till beslut

Regional tillväxtnämnd beslutar
att godkänna redovisningen.

Petter Arneback
Regional utvecklingsdirektör

Företagsstöd

Perioden: 2020-02-26 – 2020-04-21

Dnr	Stöd	Företag	Bransch/Prioritering	Kön	Kommun	Belopp	Beslutsfattare Områdeschef
20RS2919	Kommersiell service	Tiveds Lanthandel	Livsmedelshandel	K	Laxå	7 500	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-19-20	Mikrobidrag	Hjulsjö 103 Gästgiveri	Café, bageri	M	Hällefors	28 238	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-28-20	Konsulttjänst	Anna Jansson Thriller AB	Författare	K	Örebro	75 000	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-29-20	Mikrobidrag	Mineur Fastigheter AB	Hantverkare/ Ej godkända kostnader	M	Örebro	Avslag	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-13-20	Investeringsbidrag	Karlskoga Motorstadion AB	Motorsport/LED-skärmar	M	Karlskoga	119 450	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-27-20	Investeringsbidrag	OK Landgren Fastigheter AB	Tillverkning elcentraler/nybyggnation	M	Askersund	800 000	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-29-2036-20	Mikrobidrag	Repris Secondhand i Vretstorp	Secondhandbutik	K	Hallsberg	115 000	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-20-20	Investeringsbidrag	Eliasons Hälsa & Utbildning AB	Hälsa och uthyrning/Investering redan påbörjad	M	Örebro	Avslag	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-18-20	Investeringsbidrag	Plåtteknik i Kumla AB	Tillverkningsföretag/Maski ninvesteringar	M	Kumla	384 250	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-22-20	Investeringsbidrag	Ellege Emballage AB	Tillverkning olika emballage/Maskininvesteri ng	M	Kumla	138 750	Kristina Eklöf
20RS1415	Mikrobidrag	Laxå Bowling AB	Bowling mm	M	Laxå	30 000	Kristina Eklöf
20RS2656	Kommersiell service	Handlarn i Åmmebeg	Livsmedelshandel/Uppfyll er ej kriterier i förordning	M	Askersund	Avslag	Kristina Eklöf
20RS2038	Konsulttjänst	Mark & Marin	Tillverkning av kranar/Utveckling av produkt	M	Askersund	40 000	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-10-20	Investeringsbidrag	Meag Betong AB	Betongindustri/För höga utdelningar i bolaget	M	Lindesberg	Avslag	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-30-20	Konsulttjänst	Belbin Sverige AB	Personalutveckling/Ny hemsida	K	Örebro	63 000	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-7-20	Investeringsbidrag	Harge Fritid AB	Camping/Säsongsförlängni ng, stugor med hög standard	M	Askersund	800 000	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-31-20	Konsulttjänst	Confident Approach AB	Personalutveckling/ Optimera hemsida mm	M	Örebro	59 800	Kristina Eklöf

NypsID: Regt-41-20	Investeringsbidrag	Bångbro Strip Steel AB	Partihandel metaller/Anpassning av lokaler	M	Ljusnarsberg	313 705	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-39-20	Investeringsbidrag	Dalkarlslytte Bruk AB	Träförpackningstillverknin g/Maskininköp	M	Ljusnarsberg	297 750	Kristina Eklöf
20RS2304	Kommersiell service	ICA Nära Vintrosa	Livsmedelshandel	K	Örebro	45 425	Kristina Eklöf
20RS2921	Kommersiell service	Tiveds Lanthandel	Livsmedelshandel	K	Laxå	14 100	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-47-20	Investeringsbidrag	Nerikes Skog & Maskin AB	Skogbranschen/Ej tillåten investering	M	Örebro	Avslag	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-38-20	Investeringsbidrag	PBH Teknik AB	Tillverkning/ För höga utdelningar i bolaget	M	Karlskoga	Avslag	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-32-20	Investeringsbidrag	Bio-Hospital AB	Tillverkning/För god ekonomi	M	Ljusnarsberg	Avslag	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-40-20	Konsulttjänst	Fjäder Interiör AB	Teknisk konsultverksamhet/Uppfyller ej krav på anställda	M	Örebro	Avslag	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-37-20	Investeringsbidrag	Weldcut i Karlskoga AB	Tillverkningsindustri/Robotcell	M	Degerfors	800 000	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-52-20	Mikrobidrag	Bredsjö Mjölkfår AB	Restaurang/Café	M	Hällefors	30 000	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-51-20	Mikrobidrag	Nora Bryggerhus AB	Ölbryggeri/ Uppfyller ej krav på anställda	M	Nora	Avslag	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-33-20	Investeringsbidrag/ Konsulttjänst	Btri Sweden AB	Tillverkning av maskiner/ Maskininvestering samt konsultinsats	M	Hallsberg	137 500	Kristina Eklöf
NypsID: Regt-46-20	Mikrobidrag	Krogen i Folketorp AB	Restaurang	M	Askersund	30 000	Kristina Eklöf
NypsID: 20205472	Affärsutvecklingche ck/Internationaliserin g	Moonlighting Industries AB	Utveckling av kamera/Uppfyller ej krav på anställda	M	Örebro	Avslag	Kristina Eklöf

Tjänsteställe, handläggare
Näringslivsutveckling, Lisa Virén

Datum
2020-04-29

Delegationsbeslut
Dnr: 20RS4765

Ökad finansiering för ALMI 2020

Ärendebeskrivning

Almi Företagspartner Mälardalen AB, nedan kallat bolaget, ägs av Almi Företagspartner AB (51 procent) nedan kallat moderbolaget, av Region Västmanland (24,5 procent) och Region Örebro län (24,5 procent). Varje år utkommer ägaranvisningar där ägarna tydliggör sina gemensamma intentioner avseende inriktningen av och mål för bolagets verksamhet.

- Almis vision: Vi investerar i framtida tillväxt.
- Almis affärsidé: Med lån, riskkapital och affärsutveckling skapar vi möjligheter för företag att växa. Vi finns nära företagen med en bred kunskap om företagande och hållbar tillväxt.

Ägarna har även kommit överens kring finansieringen av bolaget. Finansieringen för Region Örebro län är densamma som för år 2019, det vill säga 7 220 840 kronor. Regionfullmäktige godkände om ägaranslaget för år 2020 den 31 mars 2020.

Med anledning av det rådande Coronapandemi befinner sig det regionala ALMI-bolagen i dag i ett ansträngt läge. Det är många företagare och entreprenörer som till följd av Corona-utbrottet vänder sig till sitt Almi-bolag för hjälp via finansiering och råd och stöd. Arbetsbelastningen är hög främst gällande nya låneansökningar men även amorteringsansånd. Bolaget har i dagsläget ställt om verksamheten och omdisponerat rådgivare för att förstärka kreditverksamheten. Vidare har bolaget ett behov av att tillfälligt ta in ytterligare resurser i form av visstidsanställningar eller konsulter. Också moderbolaget har förstärkt vissa centrala funktioner som kundtjänst, låneadministration, obeståndshantering etcetera. För att kunna hantera den ökande tillströmningen av befintliga och nya kunder som vill ansöka om lån, ansånd eller

helt enkelt behöver rådgivning och någon att tala med, behöver det regionala bolaget tillföras ytterligare resurser redan innevarande år.

Uppskattningsvis behövs tillfällig förstärkning under 2020 i enlighet med tabell nedan.

Totalt, kr	Moderbolaget (51 %)	Regional ägare (24,5 %) Region Örebro län	Regional ägare (24,5%) Region Västmanland
4 550 000 kr	2 320 500 kr	1 114 750 kr	1 114 750 kr

Bolaget gör dock själva bedömningen att behov troligtvis sträcker sig längre än ovan angivet. Bolaget manar samtidigt till en fortsatt gemensam kontinuerlig analys av utvecklingen och vid behov återkomma till en diskussion om ytterligare medel till bolaget.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Bolaget ska enligt anvisningarna medverka till att konkurrenskraftiga, och därmed hållbara, små och medelstora företag utvecklas och blir fler. Med hållbar tillväxt avses tillväxt i bolag som bedöms vara ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbara över tid.

Ekonomiska konsekvenser

Finansieringen sker inom regionala tillväxtnämndens budget.

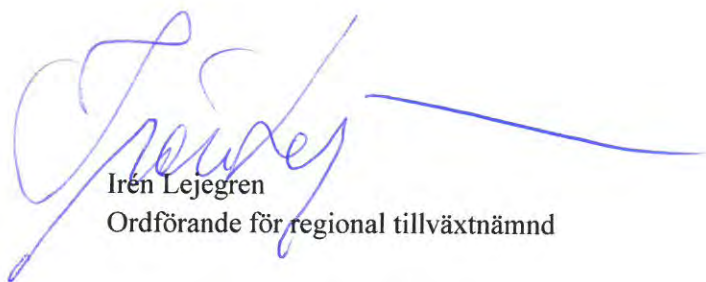
Uppföljning

Bolaget ska i samband med årsstämman till ägarna lämna en skriftlig rapport kring måluppfyllelse (samt kommentera eventuella avvikelser) och väsentliga insatser som bolaget vidtagit med anledning av antagen ägaranvisning. Bolaget ska även tillställa ägarna kvartalsbokslut inklusive periodens rapport om uppföljning av periodens utfall av fastställda mål. Bolaget ska även i dialog med ägarna tillställa ägarna tertialrapportering av vissa indikatorer.

Beslut

Ordförande i regional tillväxtnämnd beslutar

att godkänna en ökad finansiering från Region Örebro län för ALMI Företagspartner Mälardalen AB med 1 114 750 kronor under 2020.

Irén Lejegren
Ordförande för regional tillväxtnämnd

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning enligt punkt 1.5:
Brådskande beslut å nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens
avgörande inte kan avvaktas.

Ordförandebeslut

Ändring av Inriktningsbeslut för att satsa på omställningscheckar till företag

Ärendebeskrivning

I och med att Corona-krisen drabbar många företag länet har Region Örebro län (Regionen) nyligen tagit fram omställningscheckar för företag inom besöksanledningar och inom kulturella och kreativa näringar.

Nu står även övriga näringslivet inför hårda ekonomiska konsekvenser av Corona-krisen. I vår region finns bland annat många underleverantörer till stora industriföretag som nu börjat få det svårt. Därför vill Regionen ge dessa företag möjlighet att fortsätta utvecklas och hitta nya affärsmöjligheter även under dessa förhållanden och att de kan gå stärkta ut krisen.

Detta vill Regionen göra genom att avsätta 5 miljoner kronor till omställningscheckar. Omställningscheckarna ska ges i form av konsultinsatser med stöd upp till 90 % av kostnaden. Det innebär att Regionen frångår den satta procentsatsen, (max 50 procent av kostnaderna) i Regionens Inriktningsbeslut. Maxbeloppet står fast på 150 000 kronor. Detta är förenligt med vår förordning SFS 2015:210 §13 om statligt stöd för att främja små och medelstora företag.

Insatsen ska leda till att företag når en högre och mer konkurrenskraftig nivå. Stöden kommer att behovsprövas och följa vår förordning, inriktningsbeslut samt policys vad det gäller övriga villkor och prioriteringar. Stödet ska gälla fram till 2020-12-31.

Uppföljning

Uppföljning sker kontinuerligt i handläggningssystem på samma sätt som övriga företagsstöd.

Ekonomiska konsekvenser

Omställningscheckarna kommer att leda till att företag fortsätter att investera i att öka sin konkurrenskraft vilket är positivt för ekonomin. Finansieringen sker inom ordinarie 1:1-anslag.

Beslut

Ordföranden i regional tillväxtnämnd beslutar

att ändra Region Örebro läns Inriktningsbeslut för att kunna bevilja omställningscheckar upp till 90 % av kostnaden för företag.

Irén Lejegren

Ordförande i regional tillväxtnämnd

Beslutet är fattat i enlighet med gällande delegationsordning.

Slutredovisade projekt 2019

Slutredovisade projekt 2019

Lena Kihl
Mirela Redzic

2020-04-15

Innehåll

Förord	4
1. Näringsliv och entreprenörskap	5
1.1 ORU Kommunsamverkan	5
1.2 Framtidens solel i Östra Mellansverige	6
1.3 Konsumenter och livsmedelskedjans produktutveckling	7
2. Innovationskraft och specialisering	8
2.1 Digital Mining HUB	8
2.2 Innovationssluss 2.0	9
2.3 3DTC	10
2.4 Örebro Affärsänglar	12
2.5 Hybridkomponent genom Additiv tillverkning (HybrAM)	13
3. Kunskapslyft och utbildning	14
3.1 Samverkan Gymnasieutbildning	14
3.2 Samverkan vuxenutbildningen	14
3.3 #jagmed	15
3.4 KomTek i hela länet	17
3.5 Forskningsbaserad samverkan	17
4. Attraktiva miljöer	18
4.1 Regional Turismutveckling i The Heart of Sweden 2015-2017	18
4.2 Attraktiv stadskärna	20
4.3 Karlskoga Degerfors – en fiskedestination	21
4.4 Scandria2Act	22
4.5 TENTacle	23

Förord

Syftet med Region Örebro läns projektverksamhet inom området regional tillväxt (anslaget 1:1), är att uppnå målen för den regionala tillväxtpolitiken. Region Örebro län ska följa upp att medel utnyttjas för avsett ändamål och i överensstämmelse med föreskrivna villkor.

En uppföljning av avslutade projekt genomförs löpande och sammanställs varje år. Av uppföljningen framgår vilka resultat projekten uppnått när det avslutas i relation till syftet. Dessutom följs upp vilka aktiviteter som genomförts avseende de genomsyrande perspektiven. Denna redovisning är en sammanställning av resultatuppföljningen utifrån lämnade slutrapporter.

För en mer fullständig redovisning av varje projekt kan man ta del av respektive slutrapport.

Under 2019 avslutades 19 projekt, som på olika sätt bidragit till att nå målen i Utvecklingsstrategi för Örebroregionen.

April 2020

Petter Arneback
Förvaltningschef

1. Näringsliv och entreprenörskap

1.1 ORU Kommunsamverkan

Projektägare: Örebro universitet	Beviljade medel: 268 638 kr
Projektperiod: 2018-04-01--2018-12-31	Utbetalt belopp: 229 611 kr

Övergripande mål:

Förstudien syftade till att kartlägga och inventera behov och goda exempel på samverkan mellan akademi (Örebro universitet), samhälle (främst Business Region Örebro och Region Örebro län) och indirekt näringslivet i regionen (främst små- och medelstora företag, s.k. SME).

Projektmål:

En förstudie. Målet var att utarbeta en projektplan och organisation för en flerårig genomförandeinsats utifrån förstudiens resultat.

Resultat:

Inom ramen för förstudien har det förts dialogsamtal, dialogmöten, studiebesök och workshops med kommuner, Region Örebro län och Örebro universitet. Fokus har varit att lyssna in och kartlägga de behov av samverkan som finns.

Sammantaget kan sägas att det ömsesidiga beroendeförhållandet med fokus på tillväxt är tydligt. Det finns en samverkan och det görs redan idag mycket som kan ligga till grund för en fortsatt utveckling. Behov finns för fortsatta samtal och möten där aktörerna tillsammans måste bli bättre bärare och lyfta fram goda exempel samt fortsatt tydliggöra och förenkla vägar för samverkan. I de samtal som genomförts inom ramen för förstudien möts de gemensamma behoven inom ramen för Kompetensförsörjning, Attraktionskraft och Samhällsutmaningar.

Det finns en mycket god vilja och gott klimat för samverkan i regionen. Det görs mycket gott redan idag som bättre kan kommuniceras och tas tillvara. Det finns även en vilja och ambition att utveckla och åstadkomma mer tillsammans.

Business Region Örebro är en väl förankrad regional samarbetsplattform med stor utvecklingspotential. I Business Region Örebros ledningsgrupp ingår kommunernas näringslivschefer eller motsvarande. I flera av de samverkansarenor som denna förstudie varit i kontakt med har kommunernas utbildningschefer funnits med i ledningsgrupperna. Viktigt är här att förtydliga och systematisera gränssnitt i det fortsatta arbetet.

Samhällsperspektivet är viktigt och har en tydlig koppling till kompetensförsörjning och attraktivitet. Det fortsatta arbetet bör utgå ifrån beprövade metoder kring former för kunskapsöverföring och samhällsutmaningar med en avgränsning utifrån den Regionala utvecklingsstrategin och Örebro universitets strategiska satsningar.

Projektets mål var att utarbeta en projektplan och organisation för en flerårig genomförandeinsats utifrån förstudiens resultat. Förankringsfasen på ledningsnivå hos såväl universitet, region och kommuner innan ett gemensamt genomförandeprojekt är fortfarande i sin linda.

Perspektivet jämställdhet: En dialog har skett med Länsstyrelsens särskilt sakkunniga inom jämställdhet, som bistått med kunskap kring hur förstudien på bästa sätt kan arbeta med jämställdhetsperspektivet.

Vid ett temamöte/workshop genomfördes en särskild insats för att synliggöra och skapa samtal kring hur aktörerna tillsammans kan bidra till att skapa en jämställd hållbar region. Tomas Gunnarsson (känd som Genusfotografen) genomförde en kunskapshöjande föreläsning för målgruppen som bidrog till efterföljande samtal och diskussioner. I planerandet av upplägget samt vid genomförandet av workshopen deltog även Länsstyrelsens särskilt sakkunniga inom jämställdhet som bidrog med verktyg och ett tydligt regionalt perspektiv.

1.2 Framtidens solel i Östra Mellansverige

Projektägare: Länsstyrelsen i Östergötland	Beviljade medel: 1 020 000 kr
Projektperiod: 2015-10-01--2019-01-31	Utbetalt belopp: 1 006 447 kr

Övergripande mål:

Antalet nystartade och växande företag ökar.

Projektmål:

Ökad investeringstakt i solel i små och medelstora företag i Östra Mellansverige.
15 nya arbetstillfällen inom solel i Östra Mellansverige inom projektperioden.
10 nya företag inom solel i Östra Mellansverige inom projektperioden.

Resultat:

Projektets mål har varit att genom konkreta insatser gentemot företag och andra aktörer bidra till ökad investeringstakt i solel i små och medelstora företag i Östra Mellansverige och genom detta också stärka deras konkurrenskraft. Exempel på det

som har genomförts är aktiviteter, såsom seminarier, mässor och studiebesök, informationsmaterial, referensobjekt/inspirerande. Detta har lett till ökad kunskap om solel hos målgruppen små och medelstora företag såväl som hos andra relevanta aktörer som kan underlätta investeringar hos målgruppen och ett stärkt nätverk inom solel, både inom länet och mot övriga Östra Mellansverige. Utifrån enkätundersökningar efter olika event så visar att ungefär 24-25% investerat i solel och 25 % angav att de avsåg att investera.

Perspektivet jämställdhet: Projektet hade svårt från början att hitta ett sätt att integrera jämställdhet i hela projektets genomförande. Projektgruppen tog omtag för att arbeta med jämställdhet på mer medvetet sätt. Man identifierade branscher på en väldigt detaljerad nivå där solel skulle vara särskilt lämplig. Därefter gick man in manuellt i statistiken (eftersom det saknas färdigställd könsuppdelad statistik) och tittade på fem utvalda branscher som arbetsgruppen identifierade som särskilt lämplig. Man gick in på varje organisationsnummer och tittade om företaget drivs av en man eller en kvinna. På så vis kunde man därefter veta hur förhållandet mellan företag som drivs av kvinnor respektive män var i dessa fem branscher. Därefter kopplades kommunikatörer in som skräddarsydde information för dessa branscher utifrån hur dessa branscher såg ut och utifrån deras styrkor och utmaningar. Det är dock svårt att veta vilken effekt projektet hade då ett nolläge saknades. Förväntan utifrån lärdomar är att om man inte gör något särskilt, utan att ingripa, är cirka 15-20 % deltagande av företag som drivs av kvinnor på våra utåtriktade aktiviteter.

1.3 Konsumenter och livsmedelskedjans produktutveckling

Projektägare: Vreta kluster AB

Beviljade medel: 50 000 kr

Projektperiod:2018-01-01—2018-09-28

Utbetalt belopp: 22 761 kr

Övergripande mål:

Det övergripande målet är att skapa interregionala förutsättningar för ökat konsumentengagemang i livsmedelskedjan genom strukturerat och systematiskt användande av digitalisering och tekniska hjälpmedel som en hävstång för att utveckla nya och bättre produkter och processer längs hela livsmedelskedjan.

Projekt mål:

Projektet ska utforska och definiera möjligheter till mer storskalig samverkan inom Östra Mellansverige på temat; Involvering av konsumenter i livsmedelskedjans produktutveckling.

Resultat:

Projektet har under projektperioden och de parallella aktiviteterna man deltagit i, tex den europeiska satsningen Consumer involvenent, sett tydliga indikationer på att intresset för ett ökat konsumentengagemang. Detta grundar sig dels i hur konsumenter ändrar sitt beteende mot snabbare och snabbare trender samtidigt som information (och desinformation) sprider sig i olika digitala kanaler. Här behöver företagen hänga med för att kunna erbjuda rätt produkter. I den andra vågskålen ser man mönster i företagens utveckling där branschen (SME) som helhet inte har hänt med i att kompetensutveckla sig mot den nya digitala världen. Man har helt enkelt inte kunskap för att bemöta marknadens behov. De stora företagen där det finns kompetens och resurser agerar på ett annat sätt men är samtidigt ifrågasatta utifrån ett för trovärdighetsperspektiv.

Resonemanget ligger till grund för ett fortsatt gemensamt interregionalt arbete där vi arbetar med företags och produktutveckling i olika former.

Resultatet ligger till grund för kommande satsningar på konsumentdriven produktutveckling. I nuläget förs diskussioner om ett gemensamt projekt med Region Osterbotnia i Finland och Central Danmark där en ansökan skrivs till Nordiska ministerrådet . Ansökan/projektet handlar om produktutvecklingsmetodik som syftar till att involvera användare i produktutvecklingsprocessen.

2. Innovationskraft och specialisering

2.1 Digital Mining HUB

Projektägare: Alfred Nobel Science Park

Beviljade medel: 200 000 kr

Projektperiod:2018-05-01--2018-12-31

Övergripande mål:

Förstudien tar sin utgångspunkt i region Örebro styrkeområde autonoma system och vill etablera ett starkt internationellt gruvkluster för framtidens gruvor.

Projekt mål:

En förstudie innehållande:

- En tydligt dokumenterad beskrivning av befintliga gruvkluster idag i Sverige och Europa

- Ett dokument som beskriver hur Digital Mining Hub kan positionera sig
- Identifiera 10 st internationella samarbetspartner. Det kan vara både företag och organisationer.

Förstudien ska utreda hur ett framtida gruvkluster i Bergslagen kan komplettera befintliga gruvkluster i Sverige och Europa. Projektet ska kartlägga vilka kluster som finns och även positionera Digital Mining Hub utifrån Region Örebro styrkeområden. Den sista delen i projektet handlar om att bygga ett starkt nätverk nationellt och internationellt.

Resultat:

Projektet har resulterat i en omfattande rapport där det finns en analys av olika gruvkluster och hur Bergslagen kan positionera sig och ett antal förslag på potentiella samarbetspartners.

Alla intressenter är eniga om att arbetet med en samverkansplattform ska fortsätta. För att fortsätta arbetet direkt efter projektets slut söks en kortsiktig finansiering från Region Örebro län. En diskussion om långsiktig finansiering förs med Vinnova.

Perspektiv: En viktig fråga som diskuterats på seminarier är hur man rekryterar kvinnor till gruvindustrin. Det har visat sig att gruvföretagen arbetar hårt med att få mer kvinnor till industrin och det är något som prioriteras i verksamheten.

En del i omställningen till ny hållbar energi är nya typer av metaller. Det kommer att krävas mer metaller för att producera vindkraftverk och solceller än vad som produceras idag. Även elbilar har ett stort behov av nya metaller i batterierna.

2.2 Innovationssluss 2.0

Projektägare: Region Örebro län	Beviljade medel: 3 000 000 kr
Projektperiod: 2016-01-01--2019-04-30	
Utbetalt 2 808 770	

Övergripande mål:

Ökade förutsättningar för kommersialisering av innovationer från hälso- och sjukvård i näringslivet.

Projektet ska bidra till att utveckla det innovationsstödande arbetet och att etablera innovationsslussarna som fullt etablerade verksamheter inom Region Örebro Län och Västmanlands Landsting

Projekt mål:

Syftet med projektet är att främja kommersialisering av innovationer inom hälso- och sjukvård.

- Innovationsslussen ska vid projekts slut vara en välutvecklad och integrerad del i Region Örebro Läns och Landstinget Västmanlands verksamheter.
- 120 inkomna idéer till innovationsslussen
- 20 företag som startar
- 30 idéer implementerade i verksamheten
- 15 produkter utvecklade
- 5 mkr i privata investeringar som matchar offentligt stöd till innovations- eller FOU-projekt
- 50 företag som samarbetar för att stärka sin innovationskraft

Resultat:

Innovationsslussen ska vid projekts slut vara en välutvecklad och integrerad del i Region Örebro Läns och Landstinget Västmanlands verksamheter. Örebro har ett beslut på att projektets arbete ska övergå i ordinarie verksamhet under 2019. I Västmanland hade man från start av projektet en innovationsverksamhet som man utvecklat under projekttiden. Projektet har uppskattningsvis hanterat ca 100 idéer från hela skalan. Flera av målen finns inte med i projektplanen då besluten mellan Tillväxtverket och Region Örebro län skiljer sig åt. 5 mkr i privata investeringar som matchar offentligt stöd till innovations- eller FOU-projekt. Målet är inte uppnått. Möjligen kommer målet att nås efter projekttiden då vissa idéer som fått stöd utvecklats mer. Projektet har rapporterat att 32 företag har fått stöd.

Perspektiv: Före projektet fanns inga strukturer för att ta hand om innovation som har med vård att göra varken internt inom Region Örebro län eller bland aktörer i övrigt. Vad gäller fortlöpande utvärdering av stöd så ingår det i den modell för innovationsledningssystem som projektet föreslagit. Projektet har dock kunnat identifiera några viktiga lärdomar. Ett exempel på det är att inte arrangera möten mellan vårdens representanter och företag utan att kunnigt innovationsstöd träffat företaget och diskuterat upplägg. De båda kulturerna som möts är så starkt skilda åt att man inte förstår varandra. Det här har projektledningen lärt av erfarenhet under projektet och därefter beslutat en rutin för.

2.3 3DTC

Projektägare: Alfred Nobel Science Park	Beviljade medel: 4 500 000 kr
Projektperiod: 2016-01-11--2018-12-21	
Utbetalt: 4 482 751 kr	

Övergripande mål:

Projektet bidrar till ny kunskap, nya affärsidéer och innovationer vilket på sikt skapar tillväxt i regionen. Projektets övergripande syfte är att etablera ett kluster med nationella och internationella kopplingar inom 3D-Printing och 3D-Röntgen. TTC ska utgöra en attraktiv och erkänd öppen plattform för forskning och utveckling kopplat till dessa teknikområden.

Projekt mål:

- En öppen plattform för samverkan inom dessa teknikområden.
- Minst två nya forskningsprojekt med industriell samverkan.
- Ett högt inflöde av innovationer och nya idéer kopplat till teknikområdena.
- Minst 3 nya företagsetableringar med koppling till TTC:s teknikområden.
- Minst två kompetensutvecklingsinsatser ska vara genomförda av partners inom TTC.
- TTC ska ingå i minst ett EU-initiativ med flera länder i Europa.

Resultat:

Den övergripande målsättningen i ansökan och beslutet var att utveckla ett starkt kluster och en tydlig centrumbildning inom projektets teknikområden. En kombination av flera bestående utkomster av projektet gör att projektledningen hävdar att detta har uppnåtts:

1. Tillverknings tekniskt Centrum har per den 18 mars 2019 omvandlats till en ideell förening, med drivande aktörer ifrån näringslivet.
2. Flera starka industrier har gått samman och gemensamt startat ett F&U-företag med fokus på 3D-printing – AMEXCI – med Karlskoga som placeringsort.
3. Alfred Nobel Science Park är en av de aktörer som driver det nordiska nätverket Nordic AM Group.
4. Alfred Nobel Science Park har fått rollen som koordinator för flera AM-satsningar i Östra Mellansverige och är även styrgruppsledamot i Vanguard 3DP.

Sammantaget kan man säga att projektet 3DTC har hjälpt till att sätta Karlskoga på den internationella 3D-printingkartan.

Perspektiv: 3D-printingbranschen är huvudsakligen mansdominerad. Från början var planen att söka nära samarbete med Winnet i Möckelnregionen, vilka verkade för att kvinnors möjligheter, rättigheter och skyldigheter togs tillvara. Initiala diskussioner fördes, men ganska snart avslutades Winnets verksamhet. Projektet har istället i olika sammanhang, såsom vid evenemang, verkat för att hålla en så jämställd uppställning av deltagare som möjligt. Exempelvis såg de till att hålla en jämnare könsfördelning än sina nordiska grannländer vid Nordic AM Group Seminar. Under senare tid har projektet hittat den internationella organisationen

”Women in 3D Printing” och tillsammans med dem förs nu diskussioner om framtida samarbete. Dessa kommer att fortgå även efter det att 3DTC har tagit slut.

2.4 Örebro Affärsänglar

Projektägare: Alfred Nobel Science Park	Beviljade medel: 480 000 kr
Projektperiod: 2017-08-01--2018-12-31	
Utbetalt belopp: 480 000 kr	

Övergripande mål:

Ökad tillgång på riskvilligt kapital till företag i tidiga skeden.

Projektmål:

Etablera ett affärsängelnätverk.

Delmål

Minst sex stycken evenemang mellan bolag i behov av finansiering och nätverket har genomförts.

En checklista för investeringar finns framtagen.

Ett arbetssätt mellan Inkubera/universitetet och nätverket har etablerats.

Resultat:

Etablerat ett affärsängelnätverk.

Knutit viktiga aktörer till nätverket, så som banker, revisionsbyråer och advokater.

Genomfört nio evenemang mellan bolag i behov av finansiering och nätverket.

En checklista för investeringar finns framtagen.

Ett arbetssätt mellan Inkubera/universitetet och nätverket har etablerats.

Perspektiv: När kvinnor och män söker riskkapital så tendera de att bli bemöta på olika sätt. Projektets aktiva insats för att komma till rätta med detta har varit att ta fram en checklista för investeringar. Genom att använda en checklista vid bedömningen av investeringen så blir bedömningen mer objektiv. Projektet har inte aktivt arbetat med integration och ekologisk hållbarhet. Men checklistan fungerar även att ge en bättre objektiv bedömningen av investeringar utan att påverkas av förutfattade meningar kring etnicitet och ålder.

2.5 Hybridkomponent genom Additiv tillverkning (HybrAM)

Projektägare: Örebro universitet	Beviljade medel: 500 000 kr
Projektperiod: 2017-12-01—2018-12-31	Utbetalt belopp: 500 000 kr

Övergripande mål:

Stärka det regionala innovationssystemet och höja den industriella kapaciteten i länet. Genom att visa på ett konkret fall där en av innovationsstrategins prioriteringar kommer till ett industriellt uttryck i form av en produktionsprocess, tydliggörs vilken långsiktig effekt Örebroregionens innovationsstrategi kan ha i det regionala innovationssystemet.

Projekt mål

Förstudien ska resultera i en rapport som innehåller:

- Kunskap om vilken form på AM-komponenterna som är som är optimal för användning som fästelement för ingjutning i komposit samt tillverkningsprocess för dessa komponenter.
- Utvecklad och demonstrerad tomografimetod för karakterisering av komponenter bestående av både metall och komposit.
- Utvecklad samarbetsstruktur mellan de deltagande regionerna för fördjupade framtida samarbeten.
- Kunskap om vilka eventuella ytterligare frågor som måste lösas för att en fullständig implementering av den studerade teknologin kan införas industriellt.

Resultat:

En rapport i enlighet med projekt målet. Projektet har även inneburit att regionen har stärkt sin position inom Vanguard-samarbetet. Att Örebro, som liten region i förhållande till många andra, har ett i sammanhanget progressivt och öppet förhållningssätt i användandet av sina regionala medel har rönt stor uppmärksamhet i Europa.

Perspektiv: Förstudiens syftade i första hand till att utvärdera och vidareutveckla lösningar för sammanfogning av lättviktsmaterial som metall (Aluminium & titan) med fiberbaserade kompositmaterial. Detta utgör en av de viktiga problemställningar som är i behov av effektiva lösningar för att åstadkomma en ökad användning av kompositer i bl.a. transportlösningar. För att minska miljöbelastningar av transporter är lättviktslösningar en av de viktiga frågorna att lösa. Projektet hade ingen påverkan på övriga perspektiv.

3. Kunskapslyft och utbildning

3.1 Samverkan Gymnasieutbildning

Projektägare: Region Örebro län	Beviljade medel: 2 941 167 kr
Projektperiod:2016-01-01---2018-12-31	Utbetalt: 1 062 409 kr

Övergripande mål:

En samverkan om gymnasieutbildningens långsiktiga utveckling med likvärdig utbildning av god kvalitet kan bidra till ökad måluppfyllelse hos gymnasieeleverna i Örebro län.

Projektmål

- Förbättrade metoder och processer för bättre och mer utvecklad samverkan och förankring för gymnasieutbildningen på regional nivå.
- Förstärkta metoder och verktyg för omvärldsbevakning som bidrar till utveckling av gymnasieutbildningen i länet.

Resultat:

Projektet har gett ett ökat mervärde för samverkan som innebär ökad samverkanskompetens och en fungerande regional samordning av gymnasieutbildningen i länet. Genom denna samverkan förbättras gymnasieutbildningen i länet genom diskussioner kring dimensionering och utbud

Perspektiv: Ekologiskt hållbart – Arbetet har effektiviserats genom att GYSAM-nätverkets möten förlängts och förlagts på samma dag som Tjänstemannastödet för skola, utbildning och kompetensförsörjning.

Mångfald och integration – Perspektivet ingår som ständig punkt på dagordningen på olika möten.

Barn och unga – Projektet ska bidra till att integrera skola och arbetsliv och fokus är utbildning för unga som är redo för gymnasieutbildning.

En jämställd region - Arbetet med perspektivet synliggörs i dokumentation från olika möten samt i slutrapporten. Projektet gör en särskild satsning på en jämställd region i och med arbetet för att bryta könsstereotypa mönster i val av utbildning och yrke.

3.2 Samverkan vuxenutbildningen

Projektägare: Region Örebro län	Beviljade medel: 1 400 242 kr
Projektperiod:2016-01-01---2018-12-31	Utbetalt: 1 397 352 kr

Övergripande mål:

En samverkan om vuxenutbildningens långsiktiga utveckling med förstärkt kvalitet i vuxenutbildningen kan bidra till att höja utbildningsnivån hos medborgare i Örebro län och att skapa bättre matchning mellan utbildning och arbetsmarknad.

Projekt mål

- Förbättrade metoder och processer för bättre och mer utvecklad samverkan och förankring för vuxenutbildningen på regional nivå.
- Förstärkta metoder och verktyg för omvärldsbevakning som bidrar till utveckling av vuxenutbildningen i länet.

Resultat:

Projektet har gett ett ökat mervärde för samverkan som innebär ökad samverkanskompetens och en fungerande regional samordning av vuxenutbildningen i länet. Genom denna samverkanskompetens förbättras vuxenutbildningen i länet genom diskussioner kring dimensionering och utbud. Detta har resulterat i:

- Frisök inom länet till samtliga Yrkesvuxkurser.
- En gemensam digital portal där nya studerande kan få kontakt på enkelt sätt.
- Gemensam marknadsföring i form av en rekryteringskampanj under hösten 2018.
- En gemensam kampanj för att göra normbrytande val, som givit gott resultat.

Perspektiv: Ekologiskt hållbart – Arbetet effektiviserades i så kallade projektveckor genom att intressenter, styrgrupp och processägare i arbetsgrupperna nätverkar på samma plats. Resor minimeras, tid och färdmedel sparas.

En jämställd region – Perspektivet är aktuellt i frågan om SFI och validering. I valideringsärenden ska kvinnor och män bedömas på lika sätt. När det gäller nya utbildningsplattformar och nya arbetsformer ska de planeras så att kvinnor och män ges tillträde på lika villkor.

Mångfald och integration – Med aktiviteterna inom SFI och validering har möjligheterna för vuxna ökat att få en utbildning som matchar ett arbete.

3.3 #jagmed

Projektägare: Region Örebro län	Beviljade medel: 5 132 000 kr
Projektperiod: 2015-09-01 – 2018-12-31	Utbetalt: 5 132 000 kr

Övergripande mål:

- Bidra med att ungdomar 15-24 år som riskerar gymnasieavhopp eller som redan har hamnat utanför utbildning/arbetsmarknad fångas upp tidigt och får stöd till att återgå till utbildning eller att komma in på arbetsmarknaden.
- Leda till att alla unga kvinnors och mäns etablering på arbetsmarknaden stärks, särskilt genom att öka andelen som fullföljer sin gymnasieutbildning.
- Leda till att ungdomars uppfattningar om könsstereotypa studieval och arbetsroller vidgas och att de därmed väljer utbildningar/yrkesinriktning utifrån ett bredare perspektiv att tänka och se att just det kan vara ett framgångsrikt sätt att hitta sin arbetsplats och sin tillhörighet i samhället.
- Främja icke-diskrimineringsperspektivet i sin verksamhet.
- Främja tillgänglighetsperspektivet i sin verksamhet.

Projektmål

- Att former och metoder för unga, som riskerar att hamna utanför skolan, utvecklas, prövas, utvärderas och etableras.
- Att former och metoder för unga som redan har hamnat utanför skolan utvecklas, prövas, utvärderas och etableras.
- Att projektet leder till bestående förändring i medverkande organisationer.
- Att varaktiga strukturer byggs för fortsatt arbete med att minska avhopp från gymnasieskolan.
- Att främja icke-diskriminering genom att kunskap om diskriminering används i utformning och genomförande av projekten.
- Att främja tillgänglighet genom att identifiera och undanröja hinder för tillgänglighet och på så sätt möjliggör för kvinnor och män med olika funktionsnedsättningar att bli delaktiga i projektets insatser.

Resultat:

- Helt uppnått
- Helt uppnått
- Delvis uppnått
- Delvis uppnått
- Under hela projektiden har olika typer av utbildningsaktiviteter kopplat till de horisontella perspektiven genomförts. Syftet har varit att öka måluppfyllelsen i projektet som helhet.

Under 2019 är planen att sprida projektresultaten så att fler verksamheter ska kunna implementera metoder som stärker ungas psykiska hälsa, minskar skolavhopp, ökar skolkvaron och på sikt ökar antalet unga människor som erhåller gymnasieexamen eller på andra sätt kommer närmare arbetsmarknaden.

3.4 KomTek i hela länet

Projektägare: Örebro kommun	Beviljade medel: 1 560 000 kr
Projektperiod:2017-06-01---2019-08-31	Utbetalt: 1 560 000 kr

Övergripande mål:

Bättre förutsättningar för hållbar organisering och genomförande av KomTek i länet.
Ökat intresse för teknikutbildningar.

Projekt mål

Ökat teknikintresse bland barn som deltar och särskilt bland flickor.
Första året ska cirka 500 barn i länet ha tagit del av KomTek

Resultat:

Under perioden 20170615-20180615 deltog 538 barn och unga i KomTeks teknikinriktade aktiviteter varav 287 var flickor. Detta motsvarar över 53 %. Efter mätningarna gällande ett ökat teknikintresse bland deltagande högstadiel elever under aktiviteten Tjejer i Nora, angav över 69 % att Komtek gjort dem mer intresserade av teknik.

Perspektiv: Inom projektet har olika metoder använts för att arbeta jämställt. Aktiviteterna har till stor del marknadsförts genom tryckmaterial som affischer med könsneutral grafisk design samt könsneutrala ord och begrepp. För att uppnå målet med att öka teknikintresset särskilt bland flickor har även bilder på tjejer inom en teknisk miljö använts. För att nå fler potentiella deltagare har även skolbesök i klasser arrangerats. Komtek i hela länet strävar efter att ha en kille och en tjej som handledare på varje kurs. Detta för att skapa en igenkänningsfaktor och samhörighet för deltagarna. Ibland har aktiviteterna krävt viss kompetens och då försvårat en könsjämn rekrytering. Under hösten 2018 besökte Komtek Karlsängskolan i Nora kommun i samband med insatsen Tjejer i Nora i årskurs 8. Aktiviteten pågick under tre tillfällen för att nå hela målgruppen med fokus på att stärka unga tjejers självförtroende och samtidigt skapa ett intresse för teknik samt bryta traditionella könsroller.

3.5 Forskningsbaserad samverkan

Projektägare: Örebro universitet	Beviljade medel: 1 140 000 kr
Projektperiod:2017-08-01---2019-06-30	Utbetalt: 921 764 kr

Övergripande mål:

Ökad kvalitet i undervisningen och i andra delar av skolans arbete.

Projekt mål

Utvecklat skolledares pedagogiska ledarskap.

Ny kunskap i olika forskningsfrågor om pedagogik och didaktik för både skolledare och lärare.

Resultat:

Biträdande förskolechefer, förskolechefer, biträdande rektorer och rektorer har genomgått en ett-årig kompetensutvecklingsinsats/lärprocess med fokus på skolledares pedagogiska ledarskap - i teori och praktik. Syftet är att fördjupa kunskapen om det pedagogiska ledarskapet, samt stödja och utveckla skolledarskapet i regionen. Betoning på 'lärprocess' snarare än fortbildning i traditionell mening, betyder att form såväl som innehåll har anpassats till deltagarnas vardagspraktik, och att denna i stor utsträckning utgjort fokus för lärandet. Eftersom deltagarnas vardagspraktik och erfarenheter har utgjort ett "material" för lärandet, har deras delaktighet och engagemang också varit avgörande. Projektets bedömning, vilket också stöds av de löpande avstämningar som gjorts, är att detta varit högt hos samtliga deltagare. Skälen till den höga graden av engagemang ligger i att deltagarna känt trygghet och tillit till varandra i grupperna, men även i att de upplevt att lärtreffarnas innehåll och form stärkt dem i deras roll som skolledare.

Sammantaget visar löpande utvärderingar tillsammans med den slutliga enkätutvärderingen att både form och innehåll i lärprocessen har: 1) bidragit till fördjupning av deltagarnas kunskap kring det pedagogiska ledarskapet samt utgjort ett stöd för utveckling av skolledarskapet i regionen. Detta är naturligtvis tillfredställande, men kanske skulle en längre period än ett år ge ökade förutsättningar för deltagarna att bidra till utformning och utveckling av lärprocessen utifrån egna erfarenheter och behov. Under perioden har två grupper med sammanlagt 22 skolledare genomgått kompetensutvecklingsinsatsen.

Perspektiv: Enligt skollagen, förordningar och läroplaner har skolan uppdraget att alltid ha med dessa perspektiv i sitt arbete kring utbildningen. Detta gäller även för projektet, i till exempel aktiviteten Lärandebaserad skolutveckling – professionellt och kollegialt lärande för förskolechefer, rektorer och skolchefer.

4. Attraktiva miljöer

4.1 Regional Turismutveckling i The Heart of Sweden 2015-2017

Projektägare: Region Örebro län

Beviljade medel: 6 300 000 kr

Projektperiod:2015-01-01 – 2018-12-31

Utbetalt : 6 297 389 kr

Övergripande mål:

Det finns starka konkurrenskraftiga destinationer i regionen. Destinationerna tar ansvar för sin respektive utveckling och har definierat sina utvecklingsbehov och mål.

- De tematiska destinationerna som utvecklas är en naturlig del av respektive destinations utbud och verksamhet.
- Regionen har en tydlig profil att erbjuda naturturistprodukter till utländska som svenska besökare.
- Fler företag har blivit exportmogna för den utländska marknaden. 10 företag finns på den utländska marknaden.
- Det ska finnas fler företag och fler växande företag än idag som medverkar till att stärka regionens tillväxt.

Projekt mål

Fler besökare kommer till regionen för att uppleva naturturism som vandring cykling, kanotning, fiske etc. Gäller både den svenska som den utländska marknaden. Mäts genom gästnattsstatistiken. Förädlingsvärdet hos turistföretagen ökar. Antalet utländska gästnätter kommer att öka med 10 procent till år 2020.

Resultat:

Vad gäller projektmålen kan man se att Örebroregionen i har haft en positiv utveckling under projekttiden. Antalet svenska gästnätter har till och med 2018 års slut redan ökat med nästan 22% och antalet utländska med 52%. Antalet utländska gäster har redan femdubblats utifrån det satta målet om dubbling till 2020 och inget tyder på att antalet utländska gästnätter kommer att tappa under 2019. Den Bissnodeanalys som genomfördes strax före projektstart och under 2017 kan visa att besöksnäringens företag blir fler, anställer fler och har ett förbättrat förädlingsvärde och omsättning. Örebro regionen har gått start framåt under projekttiden och prognosen visar på fortsatt tillväxt.

Perspektiv: Besöksnäringen har en hög andel kvinnor och företagare som inte är födda i Sverige. Projektet har haft en jämn fördelning av kvinnor och män, företagare födda i Sverige eller utomlands i projektets utbildningsinsatser och referensgrupp.

Projektet har låtit genomföra en kartläggning av matproducenter i länet så att länets restauranger lättare ska kunna hitta närproducerade produkter.

Under projekttiden har projektet haft praktikant i två omgångar. En kille från Afghanistan, som gick på Virginska gymnasiets turismprogram. Han initierade med stöd av projektledaren och Hopajola ett antal utbildningstillfällen för

gymnasieungdomar med utländsk härkomst och olika spark, ett par guideutbildningar. Dessa kunde tyvärr inte genomföras under praktiktiden medan han var kvar. Praktikanten fick sen projektledarjobb på naturskyddsföreningen och har fortsatt sitt arbete på egen hand med att jobba vidare med att utbilda guider med olika utländsk bakgrund.

I vårt marknadsföringsmaterial har vi haft en policy att spegla alla åldrar, kön och människor av olika härkomst. Vi har också försökt att via bild och film visa på att man oavsett kön, ålder, handikapp kan vistas i naturen.

När det gäller företagande för servicen och aktiviteterna kring cykellederna så växer det kvinnliga företagandet. Cykel var tidigare en mansdominerande sport men man ser att det verkligen utjämnas. Flera kvinnliga företagare i länet startat upp sin verksamhet för cykel och naturturism. Det gäller både cykeluthyrare, guider och aktivitetsföretag.

4.2 Attraktiv stadskärna

Projektägare: City Örebro	Beviljade medel: 366 038 kr
Projektperiod: 2018-03-01 - 2019-09-30	
Utbetalt: 366 038 kr	

Övergripande mål:

- ökad attraktivitet i citykärnan
- ökad framkomlighet
- ökad säkerhet för oskyddade trafikanter
- minskade utsläpp av avgaser
- ökad effektivitet vid varuleveranser
- gynnsamma förutsättningar för näringslivets utveckling

Projektmål:

Målet med förstudien är att ta fram strategi och handlingsplan för hur staden kan arbeta med att effektivisera godstransporter och varuleveranser till centralt belägna mottagare i Örebro.

Resultat:

En strategi och handlingsplan finns framtagen med det övergripande målet: Attraktiv tillgänglig framkomlig förutsägbar och hållbar stadskärna.

Strategin är överlämnad till Örebro kommun och det ligger i deras händer att fatta beslut om att arbeta efter den.

4.3 Karlskoga Degerfors – en fiskedestination

Projektägare: Karlskoga Näringsliv & Turism AB	Beviljade medel: 480 000 kr
Projektperiod: 2016-02-01—2019-09-30	
Utbetalt : 480 000 kr	

Övergripande mål:

Syftet var att göra Karlskoga Degerfors känt som ett hållbart sportfiskeområde, en destination där fiske är en viktig del av besöksnäringen.

Projekt mål:

Öka antalet inkommande turister.

Resultat:

På utlandsmarknaden har det visat sig att projektets utvalda målgrupper (Storbritannien, Norge, Tyskland och Holland/Belgien) kommer hit men deras huvudsakliga skäl för besöket är inte fiske, men de köper gärna fiskekort när de är på plats. Däremot har det visat sig att ryssar, vitryssar, ester, letter och litauer kommer hit endast för fiskets skull. De fiskar mest i put-and-take-sjöarna.

Antalet gästnätter kopplat till fiske skulle öka men det har varit svårt att mäta. Däremot har flera boenden sett att det finns möjlighet att bygga paket med fiske, hyra av båt, cykling, vandring och andra delar som kunden önskar. Det betyder att fler får fiske som en del i sin verksamhet och att omsättningen hos anläggningarna har en möjlighet att öka.

Genomsyrande perspektiv

Ekologiskt hållbart – projektet har vid alla aktiviteter, seminarier och studieresor tänkt och pratat om vad hållbarhet innebär. Resursen vatten är det allra viktigaste ur hållbarhetssynpunkt. Utan friska vattendrag blir det inget bra sportfiske. Man har också lärt sig att vara rädda om resursen fisk, att vara medveten om ekosystemen i våra sjöar. Att till exempel lägga ut risvasar som gömställen åt småfiskar är en åtgärd som är lätt att utföra.

Mångfald och integration/Barn och unga/En god folkhälsa

Fiskeföreningarna och fiskeentreprenörerna har varit öppna för att jobba mer med mångfald och integration men det har stött på problem beroende på språk och kultur. Vissa fiskeföreningar har anlitat vaktbolag för att skydda fisken när den leker. Vi har inte löst kommunikationsfrågan i detta projekt men ser gärna att den lyfts i ett större sammanhang. Fiske är en fantastiskt bra sysselsättning för barn och unga, oavsett

kön och vilket land de kommer ifrån men alla måste följa reglerna för att vi ska få en hållbar fiskedestination. Ur folkhälsoaspekt är utevistelse under alla årstider bra och förhoppningsvis kan man även äta sin fångade fisk.

Prova-pådaggar för barn och unga har utförts tillsammans med Sportfiskarna, där hoppas vi på årliga lovaktiviteter i fortsättningen. Det är också ett väldigt bra tillfälle att informera om vikten av hållbarhet.

4.4 Scandria2Act

Projektägare: Region Örebro län

Beviljade medel: 448 732 kr

Projektperiod: 2016-03-01 – 2019-04-30

Utbetalt : 447 801 kr

Övergripande mål:

Det övergripande syftet med projektet är att främja gröna, multimodala transportlösningar mellan regionerna längs korridoren för att öka tillgängligheten och konkurrenskraft i regionerna samtidigt som klimatpåverkan minskas.

- För Region Örebro län finns följande syften med projektet:
- Omflyttning av godstrafik från väg till järnväg.
- Etablering av mer trafik genom de intermodala terminalerna i Örebroregionen.
- Stärkning av Örebroregionens position som nordisk hubb genom bättre tillgänglighet till/från Central Europa.
- Kommunikation av Örebroregionens infrastrukturbehov till nationella och Europeiska beslutsfattare.
- Kunskapsutveckling för regionala och lokala beslutsfattare.
-

Projektmål

- Mer trafik till och från Central Europa genom minst en intermodal terminal i regionen.
- Bättre infrastrukturplanering genom större kunskap om godsflöden och företagens behov.

Resultat:

Främsta resultatet är grundandet av samarbetsorganisationen Scandria Alliance. Genom detta har det skapats förutsättningar för fortsatt arbete med regioner längs det transeuropeiska transportsystemet. Syftet är att uppnå ett hållbart och multimodalt transportsystem före 2030. Scandria Alliance kommer ge Region Örebro län möjlighet att utöva politisk påverkan inom transportområdet mot EU, att hitta nya samarbeten och projekt samt att marknadsföra Örebroregionen som viktig nod i Norra Europa.

Projektet har bidragit till att potentiella godsflöden som skulle kunna flyttas från väg till järnväg från Centraleuropa till Örebro har kartlagts. Projektet har visat möjligheter och hinder för att åstadkomma ett modalt skifte. Ökade kunskaper om möjligheterna för ett modalt skifte kan bidra till att förbättra Örebroregionens multimodala erbjudande och därmed öka sannolikheten för logistikföretag att etablera sig i regionen. Kunskaper som erhållits i projektet kommer ge bättre underlag för Region Örebro län i fortsatt infrastrukturplanering av person- och godstrafik inom samt till och från regionen.

Perspektiv: Projektet har undersökt förutsättningarna för att åstadkomma ett modalt skifte genom överflytt av gods från väg till järnväg. Att transportera gods på järnväg istället för väg bidrar till att mer gods kan transportera miljövänligt vilket minskar koldioxidutsläpp och trängsel på vägar vilket också bidrar till ökad trafiksäkerhet.

4.5 TENTacle

Projektägare: Region Örebro län	Beviljade medel: 485 576 kr
Projektperiod: 2016-03-01 – 2019-04-30	
Utbetalt : 439 225 kr	

Övergripande mål:

Huvudmålet med projektet är att analysera hur tillgängligheten och konkurrenskraften kan höjas även i regionerna utanför de så kallade TEN-T korridorerna. Därför behövs ett tätt samarbete mellan regioner längs korridorerna och regioner utanför korridorerna.

- För Region Örebro län finns följande syften med projektet:
- Utveckla funktionen som knypunkt för flöden mellan norra Skandinavien och Central Europa
- Omflyttning av godstrafik från väg till järnväg
- Etablering av mer trafik genom de intermodala terminalerna i Örebroregionen
- Stärkning av Örebroregionens position som nordisk hubb genom bättre tillgänglighet till/från norra Europa
- Kommunikation av Örebroregionens infrastrukturbehov till nationella och Europeiska beslutsfattare

Projekt mål

Utveckling av Örebros nodsfunktion (mer trafik genom noden, framförallt norrifrån/norrut).

Bättre förutsättningar för företag att etablera distributionscentraler i Örebroregionen varifrån norra Sverige/Norge ska försörjas.

Förbättrat samarbete med aktörer i norra Skandinavien som leder till bättre koordinerade infrastruktursatsningar.

Resultat:

Projektet har bidragit till att potentiella godsflöden som skulle kunna flyttas från väg till järnväg i det geografiska området norr om Örebro har kartlagts. Inom projektet har godsflöden identifierats från företag verksamma i det geografiska området. Dessa flöden har försökt matchas ihop med redan etablerade tåglinjer. Analys har också gjorts om eventuellt nya tåglinjer skulle kunna öppnas utifrån nuvarande identifierade godsflöden. Detta ansågs inte aktuellt då godsflöden var för låga. Syftet var också att skapa en strategi för hur en mäklartjänst (brokerage service) för modalt skifte i teorin och praktiken skulle kunna skapas. Lösningen om mäklartjänsten som föreslogs ansågs inte lämplig att tillhandahållas av en offentlig aktör likt Region Örebro län utan hade istället passat bättre för en privat aktör.

Perspektiv: Projektet har undersökt förutsättningarna för att åstadkomma ett modalt skifte genom överflytt av gods från väg till järnväg. Att transportera gods på järnväg istället för väg bidrar till att mer gods kan transportera miljövänligt vilket minskar koldioxidutsläpp och trängsel på vägar vilket också bidrar till ökad trafiksäkerhet

Ny samverkansstruktur för turism- och besöksnäringens utveckling i Örebro län

Förslag till ny samverkansstruktur för turism- och besöksnäring i Örebro län

Sammanfattning

Område Näringslivsutveckling, Region Örebro län, har på uppdrag av KC/RD utrett hur samverkan i länet kring frågor kopplade till turism och besöksnäring ska organiseras i framtiden. Förslaget på ny samverkansstruktur grundar sig på den nulägesanalys som genomfördes under hösten 2019. Samverkansstrukturen syftar till att tillsammans effektivt arbeta utifrån företagens och föreningarnas behov och utmaningar. Utgångspunkterna som förslaget grundar sig på är:

- Ett tydligare och stärkt kommunalt engagemang i frågor och utveckling
- En systematisk samverkan med övriga aktörer
- Ett tydligare fokus på behov hos aktörer och näringsliv samt på gemensamma aktiviteter

Förslaget är ett första steg i utvecklingen av en stark och attraktiv region.

Förslaget innebär att Region Örebro län samordnar kommunala representanter istället för enbart destinationsföreträdare. I den regionala utvecklingsgruppen tar man fram en gemensam och resurssatt aktivitetsplan. Genom en ökad samsyn, samverkan och kommunikation ökar vi dialogen och förankringen internt i kommunerna.

Turismutvecklingsfrågorna får även en tydligare förankring hos ledande tjänstemän.

I den nya samverkansstrukturen skapas även ett aktörsnätverk där offentliga och privata aktörer ska få en övergripande kunskap om utmaningar och möjligheter kopplade till turism- och besöksnäringen samt få en ökad samsyn och samverkan kring gemensamma insatser och frågor. Därmed ökar samverkan och kommunikation mellan offentliga och privata aktörer.

Bakgrund

Turism vs besöksnäring

Turism

Enligt Förenta Nationerna och den internationellt vedertagna definitionen omfattar turism: *”Människors aktiviteter när de reser till och vistas på platser utanför sin vanliga omgivning för kortare tid än ett år för fritid, affärer eller andra syften”*.

Besöksnäringen

Nationellt består besöksnäringen av branscherna logi, måltid, handel, transport samt aktiviteter/upplevelser som bidrar och ger förutsättningar till turismkonsumtionen i Sverige.

Turism utvecklar Sverige

SKR gjorde under 2016 en sammanställning över besöksnäringens effekter i kommunerna. Den visar att kommuner som har en utvecklad besöksnäring ger positiva effekter på ökad sysselsättning, större serviceutbud inom flera branscher, fler nyföretagande och starkare dagligvaruhandel. Turism finns i hela landet och besöksnäringen har betydelse för hållbar tillväxt och sysselsättning i alla svenska regioner. Turismen i Sverige omsatte 337 miljarder kronor under 2018 och ökade med 6 procent jämfört med året innan. Förädlingsvärdet, näringens bidrag till BNP, uppgick till 108 miljarder kronor vilket motsvarar 2,6 procent av Sveriges BNP.

Turismen växer i takt med svensk ekonomi i stort, men visar över tid en starkare utveckling vad gäller export och sysselsättning. Turismen räknas även in som en av Sveriges exportmarknader men till skillnad från andra exportbranscher måste alla upplevelser konsumeras på plats i Sverige, vilket bidrar till samhällsintäkter. Region Örebro län har ett regionalt utvecklingsansvar med mål och utvecklingsuppdrag som är prioriterade i den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Strategiska inriktningar för turism är:

- Öka tillgängligheten och utbudet av upplevelser och arrangemang
- Höj exportmognaden för små och medelstora företag inom besöksnäringen
- Stärk länets attraktionskraft genom ökad samordning, ökad utveckling av produkter och paketering av besöksmål och besöksattraktioner samt att öka bogningsbarheten.

Samordning utvecklar destinationer

Under andra kvartalet under 2020 kommer regeringen att lansera Sveriges första nationella strategi för hållbar turism och besöksnäring. Målet för regeringens turismpolitik är att ”Sverige ska ha en hög attraktionskraft som turistland och en långsiktigt konkurrenskraftig turismnäring, som bidrar till en hållbar tillväxt och ökad sysselsättning i alla delar av landet”. Konkurrenskraft, som i första hand skapas i företag, måste när det gäller turismen kompletteras med platsens attraktionskraft. Samverkan är en avgörande faktor för framgång. Det räcker inte med företagets egna insatser utan det krävs ett utvecklat samarbete mellan många olika aktörer, det offentliga och företag, för att skapa attraktionskraft för en plats eller destination.

Nuvarande samverkan

Nuvarande samverkansform mellan kommuner och Region Örebro län har funnits under drygt 13 års tid och baseras till största del på en destinationsindelning om 5 destinationer, som är Bergslagen, Tiveden, Karlskoga/Degerfors, Askersund och Örebro. Region Örebro län är sammankallande för månatliga samverkansmöten, så kallade regionala destinationsmöten (RDG). Gruppens syfte är till största del av operativ karaktär såsom kunskapsutbyte, gemensamma aktiviteter och insatser och arbete mot det internationella researrangörsledet.

Kommunerna är idag representerade av sin tillhörande destinationsföreträdare. De har idag skiftande uppdrag, mandat och förankring hos sina företrädande kommuner, vilket gör att möjligheterna till gemensamma satsningar och aktiviteter i gruppen blir begränsande.

Utvärderingens uppdrag

Under våren 2019 gav KC/RD område Näringslivsutveckling i uppdrag att genomföra en utvärdering av befintligt arbetssätt kring turism- och besöksnäring utveckling i regionen. Målsättningen med uppdraget har varit att utvärdera nuvarande arbetssätt och få fram ett djupare beslutsunderlag för framtida samverkan och organisation. De frågor som berörts är:

- Styrkor, svagheter och hinder med nuvarande arbetssätt?
- Hur kan vi gemensamt möta framtidens utmaningar utifrån företagets behov?
- Hur kan vi gemensamt arbeta för att bli en stark och attraktiv region?
- Vilka är de gemensamma samverkansområdena om 5 år?

Tillvägagångssätt

Dialogmöten har genomförts ute i kommunerna med 11 av 12 kommuner, där kommunala turism- och näringslivsrepresentanter deltagit. Utöver dessa har en oberoende processledare genomfört workshops med ledningsgruppen för Business

Region Örebro (BRO) samt med den regionala destinationsgruppen (RDG). För att få en tydlig förankring med besöksnäringen har även en workshop genomförts tillsammans med företag i form av ett branschråd (se beskrivning om branschrådet på s. 10). Utvärderingens resultat presenterades för KC/RD under december 2019, varpå området Näringslivsutveckling fick ett nytt uppdrag att ta fram med ett åtgärdsförslag till en ny samverkansstruktur.

Resultat från utvärderingen

Utvärderingens nuläge påvisar brister som att vi är en okänd region trots att vi ligger geografiskt mitt i landet, svag struktur över kommunikation och samverkan samt otydliga roller och mandat. Hinder som påtalas är att det idag finns ett glapp mellan näringsliv och besöksnäringen, att det finns en otydlig bild av mandat samt att det är en organisatorisk skiljaktighet inom länets kommuner.

Med föreslagen samverkansmodell stärker vi grunden för en mer kvalitetssäker struktur över samsyn, kommunikation och samverkan mellan företag, kommuner, aktörer och regionen samtidigt som vi belyser vikten av mandat, roll och intern förankring för en starkare kommunikativ plattform.

Att bygga en stark samverkansgrund som ett första steg för fortsatt utvecklingsarbete av turism- och besöksnäringen i länet ses som en förutsättning för att nå de gemensamma värdena om att vara en attraktiv region.

Önskat läge om 5 år enligt utvärderingen

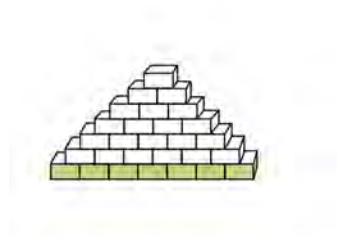

Ny samverkansstruktur

Inledning

Med utgångspunkt från önskan om att öka samverkan och strukturen i det regionala arbetet föreslås en ny samverkansstruktur. Förslaget bygger på att skapa en stabil och säker grund med tydlig struktur för ökad samverkan, samsyn och kommunikation tillsammans gällande turism- och besöksnäringens frågor.

Denna samverkansstruktur illustreras nedan som grundplattan i en pyramid. För att säkerställa att en trygg, stabil och tydlig samordnad arena kommer arbetet årligen utvärderas, för att avgöra när nästa steg kommer att kunna utvecklas.

Fördelar med ny samverkansstruktur

Genom en tydligare struktur och ett mer systematiskt arbetssätt får vi tillsammans möjligheten att effektivisera och leda turismutvecklingen framåt. Kommunikationen ökar mellan offentliga aktörer, kommuner och företagen. Samverkansstrukturen leder oss i riktning mot att uppnå önskat läge om att vara en attraktiv region.

En ny samverkansstruktur förstärker också vikten av turismens betydelse för regionens intäkter och platsens attraktionskraft. Samverkan förtydligas mellan företag och offentliga aktörer genom en ökad integration och fler kommunikativa plattformar. Samverkan tar utgångspunkt i företagens behov och leder till ett tydliggörande av mandat, d v s vem som äger vilka frågor.

Mål om 5 år med samverkansstrukturen

"Målet med samverkansstrukturen är en ökad samsyn, samverkan och kommunikation och att vi arbetar tillsammans utifrån företagens behov. Detta gör vi för att Örebro län inom 5 år ska vara en attraktiv region".

Indikatorer till att mäta *attraktiv region* tar vi från den kommande nationella strategin.

Effekten av målet med samverkansstrukturen blir gemensamt beslut tillsammans med RTU.

Samverkansstruktur

Regional turismutveckling (RTU)

Den regionala turismutvecklingsgruppen skapar förutsättningar för en starkare samverkan och ett systematiskt arbetssätt. Med tydliga roller och mandat ges förutsättningar för en starkare effekt av gemensamma insatser. Arbetet förutsätter en dialog och förankring internt inom respektive kommun samt inom gruppen utifrån ett regionalt perspektiv.

Samordnare av gruppen

Region Örebro län, område Näringslivsutveckling leder och sammankallar gruppen.

Gruppens uppdrag

Gruppens uppdrag baseras på turism- och besöksnäringens behov och berör både operativa och strategiska frågor. Arbetet sker enligt en årlig och resurssatt aktivitetsplan som baseras på insatser som syftar till att stärka länet.

Gruppens uppdrag är att attrahera fler aktörer inom turismen att delta i genomförandet av aktivitetsplanen samt att stärka och utveckla besöksnäringen. Det prioriterade målet för turism- och besöksnäringen i den regionala utvecklingsstrategin (RUSen) ligger till grund för arbetet i gruppen.

Gruppens medlemmar

Varje kommunchef utser en representant för sin kommun som har mandat att företräda sin kommun i operativa och strategiska frågor rörande turism- och besöksnäringen. Representanten har mandat att arbeta fram och genomföra den gemensamma aktivitetsplanen. Frågor som rör finansiering av den årliga aktivitetsplanen tas först upp som diskussion i RTU, för att därefter förankras internt inom respektive kommun. Representanten ansvarar även för att kommunicera och förankra gruppens arbete internt i respektive kommun samt mot det lokala näringslivet.

Region Örebro län ansvarar för att leda arbetet med att ta fram en årlig och resurssatt aktivitetsplan.

Mötesstruktur

Gruppen för Regional turismutveckling (RTU) träffas 6 gånger per år där området Näringsliv är sammankallande. Varje möte har en värd bestående av en representant i gruppen som ansvarar för mötesplats och dess anteckningar.

Uppföljning av aktivitetsplan

Region Örebro län ansvarar för årlig uppföljning av gruppens aktivitetsplan.

Aktörsnätverk för besöksnäring (ANB)

Syftet med gruppen är att offentliga och privata aktörer ska få en övergripande kunskap om utmaningar och möjligheter kopplade till turism- och besöksnäringen samt få en ökad samsyn och samverkan kring gemensamma insatser och frågor. Genom gruppens deltagare sker en förankring och implementering inom respektive organisation, vilket skapar en transparens och starkare kraft till utveckling. Gruppens arbete leder till att roller och mandat bland de aktörerna förtydligas och en starkare samsyn för långsiktigt arbete initieras.

Samordnare av gruppen

Region Örebro län, område Näringslivsutveckling, leder och sammankallar gruppen.

Gruppens uppdrag

Gruppen är ett nätverk med målsättning att skapa ökad samsyn, samverkan och kommunikation i syfte att stärka företagens utveckling inom turism- och besöksnäringen. Utifrån en samlad omvärldsanalys och besöksnäringens behov initierar vi framtida utvecklingsområden och insatser.

Gruppens medlemmar

Region Örebro län sätter samman gruppens medlemmar som består av representanter från både offentliga och privata aktörer samt internt inom Region Örebro län. Medlemmarna förväntas sköta förankring och implementering av kunskap och strategisk samverkan i den egna organisationen.

Mötesstruktur

Gruppen träffas 4 gånger per år. Branschrådet och den regionala turismutvecklingsgruppen (RTU) bjuds vardera in till ANB 1 gång per år, för att diskutera gemensamma frågor i syfte att öka kommunikationen och se varandras behov och önskemål för en starkare samverkan och integration.

Roller i samverkansstrukturen

Region Örebro läns roll

Region Örebro län ansvarar för den regionala samverkan inom turism- och besöksnäringen och ansvarar för systematisk uppföljning av årlig aktivitetsplan samt ansvarar för utvärdering av samverkansstrukturen. Region Örebro län ansvarar även för att kommunicera och informera KC/RD samt Regionala Tillväxtnämnden.

Kommunernas roll

Kommuncheferna utser en kommunal representant med mandat att företräda kommunen i turism- och besöksnäringens frågor i den Regionala turismutvecklingsgruppen (RTU). Representanten ansvarar för intern dialog och förankring inom den egna kommunen.

Destinationernas roll

Region Örebro län är inte fortsättningsvis sammankallande för länets destinationer och dess företrädare. Varje kommun väljer hur de vill arbeta med utvecklingsfrågor kopplade till turism- och besöksnäring lokalt.

Branschrådets roll

Branschrådet består av representanter, utvalda av området Näringslivsutveckling, från besöksnäringens branscher; måltid, logi, transport, handel och upplevelser/aktiviteter. Gruppen sammankallas och leds av Region Örebro län och område Näringslivsutveckling.

Branschrådet står för en viktig förankring utifrån näringens behov till aktörsnätverket för besöksnäring (ANB). Branschrådet bjuds in till ANB 1 gång per år för att utifrån viktig branschkunskap av företagens behov och utmaningar stärka förutsättningarna för besöksnäringen.

Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen är utifrån sin roll en del av ANB.

Länsstyrelsen har regeringens uppdrag att samordna och leda arbete med friluftspolitiken i samverkan med Skogsstyrelsen, kommunerna och andra berörda aktörer. Länsstyrelsen har uppdrag att samordna och leda det regionala arbetet avseende naturvård, friluftsliv och lokala naturvårdsprojekt. Där ingår att tillgängliggöra länets nationalparker och naturreservat för besökare samt att stödja kommunernas arbete med bl. a tätortsnära natur.

Finansiering

Inom nuvarande ram

Implementering av samverkansstrukturen sker inom nuvarande ram för Region Örebro län.

Behov av finansiering

Regionala turismutvecklingsgruppen, RTU ansvarar för att årligen ta fram en gemensam och resurssatt aktivitetsplan. Eventuella behov av finansiering utöver befintliga ramar beslutas av respektive huvudman.

Avgränsning

Förslaget avser endast en ny samverkansstruktur för turism- och besöksnäring i Örebro län.

Uppföljning och utvärdering

Den regionala turismutvecklingsgruppen (RTU) ska årligen ta fram en aktivitetsplan samt en uppföljningsrapport på vad som åstadkommit. Återrapportering ska ske till KC/RD minst 1 gång per år. Arbetet ska även redovisas till den Regionala Tillväxtnämnden i samband med ordinarie uppföljning av verksamhetsplanen för Område Näringslivsutveckling.

Resultatet av samverkansstrukturen utvärderas efter 5 år av oberoende part. Region Örebro län ansvarar för utvärderingen.

Bilaga

Sammanställning av resultat från utvärderingen.